

วาทกรรมสื่อมวลชนในกระบวนการสันติภาพสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 2556

Media Discourse on Peace Process in Southern Thailand 2013

คณะผู้วิจัย

สมัชชา นิลปัทม์

รุ่งรวี เฉลิมศรีภิญโญรัช

ที่ปรึกษาโครงการ

รศ.อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์

จัดทำโดย

กลุ่มมีเดีย อินไซด์ เฮ้าท์

โครงการสะพานโดยการสนับสนุนจากองค์การเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศของสหรัฐอเมริกา

“This study is made possible by the generous support of the American people through the United States Agency for International Development (USAID). The Contents are the responsibility of Media Inside Out and do not necessarily reflect the views of USAID or the United States Government.”

สารบัญ

ส่วนที่ 1

- | | |
|--------------------------------|---|
| 1. บทคัดย่อ | 3 |
| 2. บทนำ | 5 |
| 3. ระเบียบวิธีวิจัย | 6 |
| 4. ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง | 7 |

ส่วนที่ 2

- | | |
|---|----|
| 5. เส้นทางเดินของการพูดคุยเพื่อสันติภาพ | 29 |
|---|----|

ส่วนที่ 3

- | | |
|---|-----|
| 6. การวิเคราะห์ภาพรวมการรายงานข่าวของสื่อมวลชนในกระบวนการสันติภาพ | 44 |
| 7. วาทกรรมสื่อในกระบวนการสันติภาพ | |
| 7.1 วาทกรรมรายการข่าว 3 มิติ สถานีโทรทัศน์ช่อง 3 | 58 |
| 7.2 วาทกรรมรายการที่นี้ไทยพีบีเอส สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส | 78 |
| 7.3 วาทกรรมเว็บไซต์ pulo.info | 104 |
| 7.4 วาทกรรมเว็บไซต์ Ambranews.org | 107 |
| 7.5 วาทกรรมคลิปยูทูปของ BRN | 111 |
| 7.6 วาทกรรมเว็บไซต์ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ (DSW) | 115 |

ส่วนที่ 4

- | | |
|---------------------|-----|
| 8. สรุปและอภิปรายผล | |
| 8.1 สรุปผลวิจัย | 126 |
| 8.2 อภิปรายผล | 133 |

บรรณานุกรม	136
------------	-----

ภาคผนวก

ส่วนที่ 1

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “วาทกรรมสื่อมวลชนในกระบวนการสันติภาพสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 2556” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวาทกรรมสื่อมวลชนกระแสหลัก สื่อภาคประชาสังคมและสื่อฝ่ายที่คิดเห็นต่างจากรัฐในกระบวนการสันติภาพสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยศึกษาสื่อมวลชนกระแสหลักคือ รายการข่าว 3 มิติและรายการที่นี้ไทยพีบีเอส สื่อภาคประชาสังคมคือ เว็บล็อกของเว็บไซต์ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้และสื่อของกลุ่มผู้ที่เห็นต่างจากรัฐคือ เว็บไซต์ฟูโลอินโฟ อัมบรานิวส์และคลิปแถลงการณ์ของปีอาร์เอ็น โดยกรอบเวลาในการศึกษาเริ่มต้นตั้งแต่มีการลงนามการพูดคุยสันติภาพในเดือนกุมภาพันธ์ 2556 จนถึงเดือนมิถุนายน 2556

ผลการวิจัยพบว่า การรายงานข่าวของสื่อกระแสหลักคือช่อง 3 และไทยพีบีเอส พยายามที่จะกุมทิศทางข่าวสารให้กระบวนการพูดคุยสันติภาพดำเนินต่อไปได้ โดยส่วนหนึ่งให้พื้นที่การสื่อสารจากภาครัฐเนื่องจากสามารถที่จะเข้าถึงตัวแหล่งข่าวและแหล่งข้อมูลได้ง่ายกว่าฝั่งปีอาร์เอ็นซึ่งสื่อมวลชนไทยยังคงเข้าถึงได้ยาก พบด้วยว่าสื่อกระแสหลักมีท่าทีในการตรวจสอบหรือล้งเลต่อกระบวนการสันติภาพและมีท่าทีของการรักษาผลประโยชน์ของรัฐ แต่ก็มีความอ่อนไหวต่อวาทกรรม “แบ่งแยกดินแดน” มากเป็นพิเศษ การนำเสนอวาทกรรมการพูดคุยสันติภาพจึงถูกอ้างอิงภายใต้กรอบของรัฐธรรมนูญเพื่อสร้างความชอบธรรมและไม่ขัดต่อกฎหมายแห่งรัฐ

วาทกรรมของฝ่ายที่คิดเห็นต่างจากรัฐ พบว่า เว็บไซต์ฟูโลอินโฟ (puloinfo) ทำหน้าที่เป็นกระบอกเสียงของขบวนการฟูโล พบวาทกรรมสนับสนุนการเข้าร่วมพูดคุยสันติภาพคือการแก้ปัญหาตามแนวทางสันติและวาทกรรม “สิทธิในการกำหนดชะตากรรมของตนเอง” ขณะที่อัมบรานิวส์ (Ambranews) เป็นพื้นที่ของการวิพากษ์วิจารณ์กระบวนการพูดคุยสันติภาพและไม่เห็นทั้งฝ่ายผู้นำปีอาร์เอ็นและฝ่ายรัฐไทย โดยการอ้างความชอบธรรมของประชาชนในพื้นที่ที่จะต้องตัดสินใจด้วยตนเองมากกว่าที่จะเป็น “ละครการเมือง” ขณะที่ปีอาร์เอ็นเลือกที่จะใช้สื่อใหม่อย่างยูทูปสื่อสารกับสาธารณะทำให้เป็นฝ่ายได้เปรียบและรุกในทางการเมืองในการยื่นข้อเสนอต่อรัฐไทย ปีอาร์เอ็นสื่อสารด้วยท่วงทำนองที่แข็งกร้าว หยิบยกวาทกรรม “ชาตินิยมมลายู” ในฐานะ “ผู้ปลดแอกจากอาณานิคมสยาม” และการอ้างในฐานะตนเป็นตัวแทนของ “ประชาชาติปาตานี” การอ้าง “สิทธิความเป็นเจ้าของ” เหนือดินแดนปาตานี และ “สิทธิในการกำหนดชะตากรรมของตนเอง”

การสื่อสารในพื้นที่สาธารณะของกลุ่มภาคประชาสังคม ในพื้นที่เว็บล็อกของศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ พบความตื่นตัวอย่างยิ่งของประชาคมที่สนใจในการใช้กระบวนการสันติภาพในการแก้ปัญหาความขัดแย้งในภาคใต้ ช่วงเวลาดังกล่าวก่อให้เกิดกลุ่มบล็อกเกอร์หน้าใหม่และมีชื่อเสียงขึ้นหลายคน โดยบางคนแสดงความคิดเห็นและท่าทีเห็นด้วย แต่บางคนก็แสดงความล้งเลสงสัย ไม่สนับสนุน วิพากษ์วิจารณ์กระบวนการพูดคุยสันติภาพ พบการโต้แย้งระหว่างกันจนพัฒนาเป็นพื้นที่ของการสนทนาในประเด็นสันติภาพที่ทุกคนสามารถสื่อสารและความคิดเห็นที่แตกต่างกันได้โดยเสรี ซึ่งเมื่อมีการถกเถียงมากขึ้นเท่าไรก็พบว่า เกิดวาทกรรมในพื้นที่ดังกล่าวคือ “สันติภาพ” “สันติวิธี” “ประคับประคองกระบวนการสันติภาพ” และ “พื้นที่กลาง” ท่ามกลางความขัดแย้ง นอกจากนี้ยังพบบทบาทของการเป็นพื้นที่สาธารณะที่ผลิตความรู้ความเข้าใจในกระบวนการสันติภาพอีกด้วย ซึ่งถือเป็นบทบาทใหม่ในฐานะพื้นที่สาธารณะเพื่อเตรียมการเปลี่ยนผ่านความขัดแย้ง (conflict transformation) ที่สำคัญในอนาคต

Abstract

This research examines the discourse of mainstream media, civil society media and dissident media in the southernmost provinces. It investigates “3 Miti News” and “Here is TPBS” programs as mainstream media outlets, Deep South Watch’s website as a civil society media outlet, PULO website and Ambranews as dissident media outlets. This study covers the period from the launching of the peace dialogue in February 2013 to June 2013.

This study finds that the “3 Miti News” and “Here is TPBS” programs try to maintain the direction of news coverage in a way that facilitates the continuation of the peace dialogue. They provide more space for the Thai government side to voice its views primarily because government sources are more approachable, whereas the Patani-Malay National Revolutionary Front, the most significant insurgent group also known as BRN, remains harder to reach for the mainstream press. The mainstream media also treat the peace process with reservation and skepticism and express a great deal of concerns over its negative effect on the state’s interest. However, they treat the discourse of “separatism” with greater sensitivity. The peace dialogue discourse is framed as being undertaken under the Thai constitution so that it would sound legitimate and remain within the scope of Thailand’s supreme law.

The puloinfo website functions as a propaganda tool for the Patani United Liberation Organisation (PULO), one of the active militant groups. It is found that it promotes the discourse of participation in the peace dialogue, peaceful conflict resolution and rights to self-determination. Ambranews takes a critical stance towards the peace process and supports neither the BRN leadership nor the Thai government. It emphasizes on people’s participation in the decision-making process, saying that they should not simply sit idly and watch the “play on the negotiation”. As for the BRN, it uses new media such as YouTube to communicate with the public and to increase its political leverage over the Thai government. It uses this channel to express its aggressive stance through the proposal of the five demands to Thai government. It uses the discourse of “Malay nationalism” and expresses itself as “liberators from Siamese colonialism”. It claims to represent the “Patani Ummah” (Patani community) that has the “sovereign rights” over the Patani land and the “rights to self-determination”.

As for civil society media, Deep South Watch has used web blogs as a channel of communication to voice various views of civil society groups, particularly in relation to peace dialogue. It demonstrates that civil society groups have attached great interest to peace process as a means to resolve conflict in southern Thailand. There are several new bloggers who have become popularly known in a short period of time. Some express their support to the peace process, while others are hesitant and skeptical about it. This space soon became a forum where civil society groups freely communicate and debate their differing views on the peace dialogue. As this discussion grows, it is found that the discourse on “peace” “non-violence”, “keeping the peace process alive” and “common space” has become more prominent. Besides, this space also plays a vital role in producing knowledge and creating better understanding on the peace process. This new development could be beneficial in the preparation for conflict transformation in the future.

วาทกรรมสื่อมวลชนในกระบวนการสันติภาพสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 2556

Media Discourse on Peace Process in Southern Thailand 2013

2. บทนำ

การลงนามใน “ข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติภาพ” (General Consensus on Peace Dialogue Process) ระหว่างรัฐบาลไทยและกลุ่มบีอาร์เอ็น เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2556 (ค.ศ. 2013) โดยมีรัฐบาลมาเลเซียเป็นผู้ประสานงาน เป็นการก่อตัวของทางออกในทิศทางสันติภาพในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ได้รับเสียงตอบรับอย่างกว้างขวางจากประชาชนในพื้นที่และฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เสียงตอบรับเหล่านี้มีทั้งเสียงที่สนับสนุนและเสียงที่แสดงความสงสัยต่อการริเริ่มแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในรูปแบบการพูดคุยสันติภาพ หรือกระทั่งมีการตั้งคำถามและคัดค้านไม่เห็นด้วยที่รัฐบาลยกระดับ สถานภาพของขบวนการเอกราชปาตานีซึ่งเป็นคู่กรณีของความขัดแย้ง ขึ้นมาพูดคุยอย่างเท่าเทียมกันในเวทีของกระบวนการพูดคุยสันติภาพที่กรุงกัวลาลัมเปอร์

ความริเริ่มของรัฐบาลในครั้งนี้ได้ดำเนินการอย่างเปิดเผย โดยมีการแถลงข่าวต่อสาธารณะผ่าน สื่อมวลชนเป็นระยะ สื่อมวลชนนอกจากทำหน้าที่ในการนำเสนอข่าวสารข้อเท็จจริงในเรื่องนี้แล้ว ยังทำหน้าที่เป็นพื้นที่สาธารณะในการตีความเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หรือการสะท้อนความคิดเห็นในหลากหลายรูปแบบ เช่น การวิเคราะห์ บทความ บทนำ หรือสารคดี ทั้งในสื่อทีวี สื่อสิ่งพิมพ์ และอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นพื้นที่ซึ่งเข้าถึงได้ง่ายทั้งฝ่ายผู้นำเสนอและผู้รับ การศึกษากระแสตอบรับต่อกระบวนการพูดคุยสันติภาพใน สื่อมวลชนในระยะเริ่มต้นของการพูดคุยมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการประเมินท่าทีของทุกฝ่าย ยิ่งไปกว่านั้น บทบาทของสื่อมวลชนในการสื่อสารมีอิทธิพลสูงต่อการรับรู้และความเข้าใจของสาธารณชนและมีผลต่อการสร้างฉันทามติที่จะเกิดขึ้นกับกระบวนการพูดคุยสันติภาพในระยะข้างหน้า

โครงการวิจัยเรื่องวาทกรรมสื่อมวลชนในกระบวนการสันติภาพสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงประสงค์จะศึกษาการดำเนินการของกระบวนการสันติภาพและประเมินทัศนคติของฝ่ายที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ ที่นำเสนอผ่านสื่อมวลชนกระแสหลัก สื่อภาคประชาสังคม และสื่อของผู้ที่คิดเห็นต่างจากรัฐและขบวนการเคลื่อนไหวอื่น ๆ เพื่อศึกษาถึงท่าที และวาทกรรมต่าง ๆ ที่สะท้อนผ่านพื้นที่สาธารณะของสื่อ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาขั้นตอนและกระบวนการดำเนินงานของ “ข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติภาพ”
2. เพื่อศึกษาวาทกรรมสื่อมวลชนกระแสหลัก สื่อของรัฐและสื่อภาคประชาสังคมในกระบวนการสันติภาพสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
3. เพื่อศึกษาทิศทางของวาทกรรมสื่อฝ่ายที่คิดเห็นต่างจากรัฐ ในกระบวนการสันติภาพสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

3. ระเบียบวิธีวิจัย

โครงการวิจัยเรื่องวาทกรรมสื่อมวลชนในกระบวนการสันติภาพสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ กำหนดประเภทของสื่อที่จะทำการศึกษาไว้ 4 ประเภทได้แก่

- | | |
|---|--------------------------|
| 1. สื่อกระแสหลัก | ได้แก่ สื่อทีวีระดับชาติ |
| 2. สื่อภาคประชาสังคม | ได้แก่ สื่อออนไลน์ |
| 3. สื่อของผู้เห็นต่างจากรัฐและกลุ่มเคลื่อนไหว | ได้แก่ สื่อออนไลน์ |

กลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาเรื่องวาทกรรมสื่อมวลชนในกระบวนการสันติภาพสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จะเลือกตัวอย่างสื่อรวม 4 ประเภท จำนวน 5 ชื่อ ดังตารางข้างล่าง

ประเภทของสื่อ	สื่อ	ชื่อ	URL	เจ้าของสื่อ
สื่อกระแสหลัก (ระดับชาติ)	โทรทัศน์	ช่อง 3 / รายการข่าวสามมิติ ไทยพีบีเอส / ทินไทยพีบีเอส	http://www.thaitv3.com/ http://live.thaipbs.or.th/	กิตติ สิงหาปัด สำนักข่าว/ ไทยพีบีเอส
สื่อภาคพลเมือง/ ประชาสังคม	เว็บไซต์	ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ (deepsouthwatch)	www.deepsouthwatch.org/	ศูนย์เฝ้าระวัง สถานการณ์ภาคใต้
สื่อของผู้ที่คิดเห็นต่างจากรัฐ/ กลุ่มเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐ	เว็บไซต์	Puloinfo Ambra News	http://www.puloinfo.net/	ไม่สามารถระบุ
ขบวนการบีอาร์เอ็น	Youtube	BRN Youtube	BRN	บีอาร์เอ็น

โดยเลือกศึกษาเฉพาะเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการพูดคุยสันติภาพ โดยเลือกเก็บตัวอย่างระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ – มิถุนายน 2556

ผู้รับผิดชอบโครงการ

รองศาสตราจารย์ ดร.อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์	ที่ปรึกษาโครงการ
อาจารย์สมัชชา นิลปัทม์	นักวิจัย
นางสาวรุ่งรวี เฉลิมศรีภิญโญรัช	นักวิจัย
นายอัปเดตกอยยุม ตาละ	ผู้ช่วยวิจัย

4. ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้เขียนจะเน้นการประมวลองค์ความรู้เพื่อใช้ในการทำความเข้าใจปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น โดยจะทำการแบ่งชุดความรู้ออกเป็น 3 ส่วนด้วยกันคือ 1) ทฤษฎีและชุดความคิดเพื่อการวิเคราะห์วาทกรรม 2) ความรู้เบื้องต้นว่าด้วยกระบวนการสันติภาพและ 3) บทบาทของสื่อมวลชนในกระบวนการสันติภาพ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

แนวคิดวาทกรรม (Discourse Theory)

ทฤษฎีวาทกรรมพัฒนามาจากแนวคิดของ มิเชล ฟูโกต์ (Michel Foucault) นักปรัชญาฝรั่งเศสที่ถือได้ว่าเป็นเลิศในด้านระบบความคิดและโดดเด่นที่สุดคนหนึ่งในศตวรรษที่ 20 สำหรับฟูโกต์แล้วเขาสนใจประเด็นของความสัมพันธ์ของ ภาษา อำนาจและความรู้ ซึ่งพัฒนามาสู่ทฤษฎีที่โดดเด่นที่สุดอันหนึ่งชื่อเสนอเรื่องของ “วาทกรรม” ที่มีความพยายามให้ความหมายไว้ดังนี้

วาทกรรม คือ ระบบและกระบวนการผลิตเอกลักษณ์และความหมายให้กับสิ่งต่างๆ เช่น ความรู้ ความเป็นจริง ตัวตนของมนุษย์ ฯลฯ เป็นกฎเกณฑ์ในการกำหนดการดำรงอยู่ การเปลี่ยนแปลงหรือการหายไปของสิ่งต่างๆ ทั้งยังมีโครงสร้างที่กำหนดคำพูดทั้งหลายเพื่อกำหนดให้เป็นจริง โดยมีระบบกฎเกณฑ์ที่กำหนดสร้างความหมายและความเป็นไปได้ในการพูดถึงความเป็นจริง ความเป็นจริงในที่นี้ไม่ใช่ข้อเท็จจริงเชิงประจักษ์ แต่มีระบบกฎเกณฑ์ที่กำหนดว่าอะไรเป็นจริง อะไรไม่เป็นจริง วาทกรรมยังมีอำนาจและความรุนแรงเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งผู้มีอำนาจหรือสถาบันในสังคมเป็นผู้กำหนดวาทกรรมหรือกรอบความรู้ให้แก่สังคม วาทกรรมจึงมีหน้าที่หนึ่งในการสร้าง “ระบอบว่าด้วยความจริง” นั้นกับสังคมอีกด้วย (ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2542 : 19-21, 48 อ้างในสุภางค์ จันทวานิช)

“วาทกรรม คือ การผลิตความหมายเกี่ยวกับความจริงในเรื่องต่างๆ เป็นการผลิตชุดของความรู้ กฎเกณฑ์และข้อปฏิบัติทางสังคม นอกจากนั้นยังรวมถึงสถาบันทางสังคมและปฏิบัติการที่ต่อเนื่องจากความรู้นั้นด้วย วาทกรรมจึงทำให้คนนิยามตนเองตามความรู้ที่ถูกผลิตขึ้น” (อภิญา เพ็ญฟูสกุล, 2546: 51 อ้างใน สุภางค์ จันทวานิช)

วาทกรรม คือ ข้อความที่ถูกพูดหรือเขียนขึ้นเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ในยุคใดยุคหนึ่ง โดยเนื้อหาของข้อความดังกล่าวถูกกำกับด้วยกรอบความรู้ (Episteme) ของสังคมยุคนั้นๆ อีกทั้งการไหลเวียนเผยแพร่ของข้อความยังส่งผลให้เกิดปฏิบัติการทางสังคม (social practice) บางอย่างที่สุดอดคล้องกันอีกด้วย (เสนาะ, 2548 : 300)

วาทกรรมจึงหมายถึงผลรวมของถ้อยแถลง (statement) ที่ทำหน้าที่ยึดโยงสนามทางสังคมอันแตกต่างหลากหลายเข้าไว้ด้วยกันด้วยกฎเกณฑ์บางอย่าง กฎเกณฑ์นี้ไม่ใช่เพียงกฎทางภาษาศาสตร์ แต่

รวมถึงกฎของการแบ่งแยกประเภท เช่น การแบ่งแยกระหว่างความมีเหตุและไร้เหตุผล ความรู้และความไม่รู้ ความจริงและความเท็จ การแบ่งแยกดังกล่าวเป็นการจัดลำดับของวาทกรรมเฉพาะในแต่ละยุคสมัยเพื่อกำหนดกลไกเชิงโครงสร้างของความเป็นจริงทางสังคมผ่านกระบวนการผลิตความรู้ ยุทธวิธีและการปฏิบัติ (Revel, 2002 : 22-23)

ภาษา ความรู้ อำนาจและความจริง

ฟูโกต์จึงสนใจ 3 แนวคิดที่เชื่อมโยงกันดังที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น โดยมีคำถามว่าเมื่อ “วาทกรรม” ผลิตสิ่งที่เรียกว่าความรู้ นั้นได้สถาปนา “อำนาจ” ให้เกิดขึ้นได้อย่างไร (กาญจนา, 2544 : 354-357) วิธีการที่ถูกพูดถึงในช่วงประวัติศาสตร์หนึ่งเป็นอย่างไรและมันได้ทำหน้าที่ในการสร้าง “ภาพตัวแทน” ของเรื่องหนึ่งๆ ผ่านกระบวนการความรู้ได้อย่างไร จึงมีการขยายความของประเด็นนี้ว่า “ไม่มีสิ่งใดไม่มีความหมายภายนอกวาทกรรม” ซึ่งหมายความว่า ภายในวาทกรรมคือแนวคิดการก่อร่างโดยสังคม (social construction) ที่ต้องกระทำผ่าน “ภาพตัวแทน” เพื่อตอกย้ำว่า เราจะมีความสามารถในการรับรู้สิ่งต่างๆ ก็ต่อเมื่อมันมีความหมายเท่านั้น วาทกรรมจึงเป็นตัวผลิต “ความรู้” มีใช้สิ่งต่างๆ มีความหมายอยู่ในตัวของมันเอง (Hall, 1997: 44- 45)

แต่ในประเด็นความรู้ฟูโกต์กลับกล่าวว่า ความรู้นั้นเกิดมาจากวิธีการที่อำนาจในสังคม ทำให้เรื่องราวอันใดอันหนึ่งกลายเป็นหัวข้อ (topic) หรือเป็นกำหนดขึ้นมาให้หัวข้อและประเด็นนั้นเป็นเรื่องที่ทุกคนต้องรู้ (subject of knowledge) ผ่านวาทกรรมต่างๆ โดย หัวข้อนั้นควรถูกพูดถึงอย่างมีความหมาย มีสาระ มีกลวิธีของการอธิบายว่าจะอธิบายหัวข้อนั้นอย่างไร มีเหตุผลอะไรประกอบขึ้นมาขอบเขตที่ควรจะมีมาน้อยแค่ไหน เช่น ความอ้วนและคลอเรสเตอรอล ก่อร่างขึ้นมาผ่านชุดของถ้อยคำและความรู้ที่มาพร้อมกับความก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ วาทกรรมนี้จึงถูกยึดโยงอยู่กับยุคสมัย โดยวาทกรรมชุดนี้ย่อมไม่เคยเป็น “ความรู้” ขึ้นมาอย่างแน่นอนอย่างเมื่อครั้งสมัยกรุงศรีอยุธยา สังคมยุคหนึ่งๆ จึงมีวาทกรรมในประเด็นต่างๆ อยู่จำนวนหนึ่งที่แพร่หลายอย่างกว้างขวางอิงกับกรอบความรู้เป็นที่ยอมรับของคนส่วนใหญ่และอาศัยช่องทางที่เข้าถึงมวลชนได้อย่างใกล้ชิดจนสามารถเรียกได้ว่าเป็นวาทกรรมกระแสหลัก (mainstream discourse) ซึ่งมีที่มาจากกลุ่มผู้ถือครองอำนาจนั้นอยู่ในสังคมยุคนั้นๆ วาทกรรมอื่นๆ ที่ทับทับกับกรอบความรู้ที่แตกต่างกันออกไปจึงมีฐานะเป็นเพียงวาทกรรมกระแสรอง ไม่ว่าจะ เป็นวาทกรรมทางเลือกอื่น (alternative discourse) หรือวาทกรรมโต้แย้ง (contesting discourse)

เขาจึงกล่าวว่า “ไม่มีความรู้อะไรเลยที่อยู่นอกเหนือวาทกรรม” การอ้างความสัมพันธ์ของ 2 ตัวแปรนี้ เนื่องจากวาทกรรมเป็นตัวสร้าง สิ่งที่จะต้องรู้ (subject of knowledge) ดังตัวอย่างที่เขาหยิบยกและศึกษาผ่านงานของเขาในเรื่องของ ความบ้า เพศและการลงโทษว่า เป็นเรื่องที่มีอยู่แล้วมานานแสนนานกับมนุษยชาติ แต่ทว่ามันจะยังไม่เป็นความรู้จนกระทั่งมีสถาบันต่างๆ ที่สร้างและผลิตวาทกรรมเพื่อให้ความหมายต่อสิ่งนั้นๆ (กาญจนา, 354-357, เรื่องเดียวกัน) ในกรอบความคิดนี้ยังไปสัมพันธ์กันโดยตรงกับ

โลกสมัยใหม่ ที่มีเทคโนโลยีการสื่อสารและระบบการสื่อสารมวลชนทำหน้าที่ในการแพร่กระจายข้อมูล ข่าวสารนอกจากนี้ยังมีความเป็น “สถาบัน” ที่ทำหน้าที่ในการกำหนดวาระของข้อมูลข่าวสาร ว่าประเด็นใดควรถูกนำเสนอสู่สาธารณะหรือไม่ รวมถึงข้อตกลงของสังคมที่เป็นที่เข้าใจกันว่า “ข่าวสาร” โดยเฉพาะรายการ “ข่าว” ทำหน้าที่ในการผลิต “ความจริง” ให้กับสังคม ในกรณีจึงจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า สถาบันการสื่อสารมวลชนคือสถาบันทางสังคมในการผลิตวาทกรรมทั้งหลายนี้ขึ้นมาและสถาปนาความจริงให้เกิดขึ้นและถูกทำให้ยอมรับโดยทั่วกันอีกด้วย

จากหนังสือเรื่อง The Order of Discourse (1971) ของฟูโกต์ เขาเสนอความคิดว่า ในสังคม การผลิตวาทกรรมได้ถูกควบคุม ถูกคัดเลือก ถูกจัดการโครงสร้างและถูกเผยแพร่ผ่านกระบวนการบางอย่างที่มีจุดประสงค์เพื่ออำนาจ จึงปฏิบัติการทางวาทกรรมมาในรูปแบบของ 1) การห้าม 2) การแบ่งแยก และ 3) การปฏิเสธ ซึ่งถูกอภิปรายต่อมาว่า “การห้าม” ในที่นี้หมายถึง การทำให้บางอย่างเป็นเรื่องต้องห้าม ผ่านพิธีกรรม รวมถึงการมอบเอกสิทธิ์หรือข้อยกเว้นบางอย่างแก่ผู้พูดหรือเจ้าของวาทกรรม ในส่วนของ “การแบ่งแยก” เขาได้ยกตัวอย่างการศึกษาประวัติศาสตร์ของการเกิดคู่ตรงข้ามระหว่างสิ่งที่ถูกกับสิ่งที่ผิดอันเป็นวาทกรรมที่กำหนดให้มนุษย์รู้ว่าอะไรคือสิ่งที่ควรยอมจำนน เช่น วาทกรรมที่ปรากฏในนามของกฎหมาย ประเพณี หรือความยุติธรรม กระบวนการทางวาทกรรมเหล่านี้นำไปสู่การทำให้เป็นสังคมนั้นเป็นจริงขึ้นมา และมีผลต่อความคิดและการกระทำของมนุษย์ในสังคม และรูปแบบสุดท้าย “การปฏิเสธหรือระบบการกีดกัน” เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของปฏิบัติการทางวาทกรรมที่กำหนดให้เราทราบว่าอะไรคือสิ่งที่พูดได้และอะไรไม่ควรพูด วาทกรรมจึงเป็นความรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่ง ที่ถูกนิยามว่าเป็นจริง โดยอิงอยู่ภายใต้กรอบความรู้แบบหนึ่งด้วยปฏิบัติการของความสัมพันธ์เชิงอำนาจ (อานันท์, 2552 : 60)

อานันท์ กาญจนพันธ์ นักวิชาการด้านมานุษยวิทยา พยายามที่จะหยิบยกตัวอย่างที่ฟูโกต์เสนอในประเด็นดังกล่าวโดยเชื่อมกับปรากฏการณ์ที่สัมพันธ์กับสื่อมวลชนว่า “ตัวอย่างของการอธิบายการนิยามความหมายมีหลายรูปแบบ เช่น การป้ายสีในกรณีของข่าวชาวเขาว่า “มั่งค้ายา” คำพูดนี้ดูเหมือนจะเป็นคำพูดธรรมดา แต่ก็ได้กลายเป็นการนิยามไปในตัวแล้ว เพราะเมื่อการใส่ความหมายของ “พรมแดน” เข้าไปแล้วว่า “ชาวเขา” เป็นกลุ่มคนที่แตกต่างจาก “ชาวเรา” เพราะการค้ายาเสพติด นั่นเท่ากับเป็นการกักขังคนให้อยู่กับภาพลักษณ์ที่ตายตัวด้วยวาทกรรมหรือสร้างพรมแดนขึ้นมาแบ่งแยกเสีย” (อานันท์, 2552 : 61) การสร้างวาทกรรมจึงไม่ใช่แค่คำพูดเฉยๆ แต่เป็นปฏิบัติการของการนิยาม มีการจำแนกแยกออก แล้วเอาสถาบันมาตอกย้ำให้เห็นความแตกต่างนี้ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ทั้งเรื่องพรมแดนของรัฐชาติ ความรู้ในสาขาวิชาต่างๆ (อานันท์, 2552 : 62)

นอกจากนี้การนิยามความหมายให้เป็นวาทกรรมยังสามารถทำผ่านการให้ความคิดเห็น การวิพากษ์วิจารณ์และการให้ข้อสังเกตจากนักวิชาการ ผ่านสื่อมวลชน หนังสือพิมพ์ ตำราเรียนต่างๆ จนเราสามารถที่จะเข้าใจได้ตามนั้น เพราะถูกตอกย้ำอยู่ตลอดเวลาในชีวิตประจำวัน ฟูโกต์ชี้ว่า คนที่พูดเรื่อง

เหล่านั้นจะเริ่มมีสถานภาพทางสังคมมีทุนทางสังคมและวัฒนธรรมอยู่ ทำให้คำพูดของเขามีน้ำหนักขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะถ้ามีสถาบันรองรับว่ามีความรู้โดยตรงชัดเจน จะทำให้มีการแบ่งพรมแดนที่ชัดเจนมากขึ้น เช่น หมอพูดเรื่องโรคร้าย ย่อมมีความหมายและนัยสำคัญมากกว่าอาชีพอื่นพูดเป็นต้น (อานันท์, 2552 : 63)

ระบอบและพิธีกรรมของความจริง

การผลิตความรู้เพื่อให้ยอมรับ “ความจริง” ในฐานะ “วาทกรรม” มีเรื่องปริณิชนผลของสรรพสิ่งต่างๆ ผ่านพิธีกรรมต่างๆ เช่น รัฐจะแสดงอำนาจได้ไม่ใช่อยู่ที่ใด ๆ จะเข้ามาจับกุมคนได้เลย แต่รัฐจะต้องแสดงความชอบธรรมบางอย่างในการกระทำอันนั้น พูโกต์พยายามที่เรียกความชอบธรรมแบบที่คุ้นเคยในสำนักเวเบอร์เรียนนี้ว่า “ความจริง” โดยพยายามที่จะชี้ให้เห็นว่า

“การจะมีอำนาจก็ต้องแสดงความรู้ให้เห็นด้วยว่ามีอำนาจได้อย่างไร” ซึ่งเขาเรียกกระบวนการนี้ว่า “พิธีกรรมของความจริง” พิธีกรรมในความหมายนี้ไม่ใช่ความหมายเดิมที่พูดถึงประเพณีแต่อย่างใด แต่หมายถึงกระบวนการบางอย่างที่เป็นการตอกย้ำอำนาจหรือตอกย้ำความจริงให้กับวาทกรรม นัยว่าเป็นการ “สื่อสารความจริง” (อานันท์, 2552 : 124-127) ในความหมายนี้พิธีกรรมจึงกลายมาเป็นปฏิบัติการของอำนาจที่สามารถแสดงผ่านการสื่อสารออกมา ในแง่ของรัฐก็จะแสดงการสถาปนาอำนาจผ่านพิธีกรรมเช่นนี้ อยู่เช่นกันในแบบที่เรียกว่า “นาฏยรัฐ” (Theatre State) ที่รัฐต้องแสดงละครให้คนเข้าใจว่ารัฐนั้นมีอำนาจจริงผ่านพิธีกรรมต่างๆ (อานันท์, 2552 : 128, เรื่องเดียวกัน) ซึ่งตัดแปลงไปตามยุคสมัย เช่น พิธีการลงนามในสนธิสัญญาหรือพิธีสารต่างๆ ที่เราพอที่หยิบมาพิจารณาได้เช่นกันในฐานะของ “พิธีกรรมแห่งโลกสมัยใหม่”

ในแง่มุมมองที่สัมพันธ์กับประเด็นอำนาจ พูโกต์ กลับสนใจว่า ตัวภาษาเองถูกใช้อย่างไรและการใช้ภาษานั้นถูกนำไปสัมพันธ์กับปฏิบัติการทางวัฒนธรรมอื่นๆ อย่างไร ซึ่งเมื่อเป็นเช่นนั้น วาทกรรมจึงเข้าไปข้องเกี่ยวสัมพันธ์ ในการสถาปนา อารังรักษา อำนาจของสถาบันต่างๆ เอาไว้ ตั้งแต่การวางกฎเกณฑ์ รวมไปถึงการนิยามอื่น โดยผ่านสถาบันรองรับอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ยังพร้อมที่จะขจัดและกีดกันการให้นิยามของผู้อื่น (definition & exclusion) เช่น การปล้นจี้ อาชญากรรม การรักษาบูรณภาพเหนือดินแดน ซึ่งแน่นอนว่าว่าย่อมไม่ยินยอมรับการนิยามจากฝ่ายตรงกันข้าม ซึ่งอาจเห็นการปะทะกันระหว่าง “กบฏ” กับ “ผู้ปลดปล่อย” หรือ “โจรใต้” กับ “ผู้ปลดปล่อยประชาชาติปาตานี” แย่งยึดช่วงชิงกันอยู่เสมอ ดังนั้นเราจึงไม่เคยเห็นสถาบันใดๆ เลยที่ดำรงอยู่ได้โดยที่ “ไม่พูดอะไรเลย” และถ้าพูดแล้ว “ไม่มีใครฟัง” ก็แสดงว่าหมดอำนาจแล้ว (กาญจนนา, 2546 : 359)

ในแง่จึงมีความเชื่อมโยงกับประเด็นการสื่อสารโดยเฉพาะการสื่อสารผ่านสถาบันสื่อมวลชนจึงได้ทำหน้าที่ในฐานะ “อาณาบริเวณที่ประกอบพิธีกรรม” อันที่แท้ที่จัดวางของปฏิบัติการทางอำนาจที่เมื่อ

ปรากฏออกมาอย่างซ้ำๆ ก็จะตอกย้ำอำนาจของความจริงของวาทกรรมนั้นให้ปรากฏขึ้นมาโดยแทรกซึมเข้าไปอยู่ในความรู้สึกนึกคิดจนสามารถฝังลึกลงไปสู่ระดับวิถีชีวิตประจำวันของผู้คน กระทั่งสามารถเล็ดเป็นเรื่องราวธรรมดาสามัญที่สามารถยอมรับกันได้จนดูคล้ายเป็น “สามัญสำนึก” ร่วมกันของสังคม

การวิเคราะห์วาทกรรม

จากคอนเซ็ปต์หลักที่ฟูโกต์ได้นำเสนอในข้างต้น เขาได้นำเสนอวิธีการในการวิเคราะห์วาทกรรมด้วยแนวทางที่เรียกว่า “โบราณคดีทางความรู้” (Archeology of Knowledge) รวมถึงการสืบสาวที่มาที่ไปทางประวัติศาสตร์เพื่อค้นหาสาเหตุของการให้ความหมายในแต่ละยุคสมัยผ่านเครื่องมือที่เรียกว่า “วงศ์วานวิทยา” (Genealogy) ในขณะที่นักวิชาการในชั้นหลังที่สมาทานเอาความคิดของฟูโกต์มาพัฒนาเพื่อวิเคราะห์สังคมต่างสร้างสรรค์วิธีการวิเคราะห์วาทกรรมขึ้นมาด้วยเช่นกัน

การวิเคราะห์วาทกรรม จึงเป็นการศึกษาและสืบค้นถึงกระบวนการขั้นตอน ลำดับเหตุการณ์และรายละเอียดปลีกย่อยต่างๆ ในการสร้างเอกลักษณ์และความหมายให้กับสรรพสิ่งที่ห่อหุ้มเราอยู่ในสังคมในรูปของวาทกรรมและภาคปฏิบัติของวาทกรรม (Discursive practice) ว่าด้วยเรื่องต่างว่ามีความเป็นมาอย่างไร มีการต่อสู้เพื่อช่วงชิงการนำ (Hegemony) ในการกำหนดกฎเกณฑ์ว่าด้วยเรื่องนั้นอย่างไร มีความหมายเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับบุคคล สถาบัน สถานที่ เหตุการณ์อะไรบ้างและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการสร้างรวมตลอดถึงการกด/ ปิดกั้นของสิ่งเหล่านี้ของวาทกรรม มีอะไรบ้าง (ไชยรัตน์ เจริญ สินโอฬาร, 2542: 27-28 อ้างในสุภางค์ จันทวานิช) โดยภาคปฏิบัติของวาทกรรม (Discursive practice) จึงเป็นรูปแบบของความสม่าเสมอที่เกิดขึ้นในการแสดงออกของวาทกรรม เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยมนุษย์ไม่รู้ตัวเกิดขึ้นในระดับคำพูด (parole) ซึ่งเป็นกระบวนการไม่ใช่ระดับภาษา (language) ซึ่งเป็นตัวระบบหรือโครงสร้าง

ปฏิบัติการทางวาทกรรมจึงเป็นการเผชิญหน้ากันระหว่างแรงปรารถนาที่จะพูดในนามของความจริงและอำนาจในการควบคุมคำพูดในนามของความเท็จ แนวคิดดังกล่าวถูกนำมาใช้เป็นกรอบในการศึกษาการสื่อสารในสังคมโดยพัฒนาเป็นทฤษฎีวาทกรรมวิเคราะห์ซึ่งใช้ทั้งแนวทางภาษาศาสตร์เพื่อศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมจึงมีผู้ที่เสนอแนวคิดในการวิเคราะห์วาทกรรมมีผลงานเป็นที่ยอมรับก็คือ นอร์มัน แฟร์คลัฟ (Norman Fairclough) ได้เสนอทฤษฎีวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis) หรือเรียกสั้นๆ ว่า CDA เพื่ออธิบายปฏิบัติการทางวาทกรรมในฐานะที่เป็นรูปแบบพฤติกรรมทางสังคมที่นำไปสู่การสร้างโลกทางสังคม รวมทั้งอัตลักษณ์และความสัมพันธ์ทางสังคม แนวทางการวิเคราะห์ของแฟร์คลัฟ มองว่า วาทกรรมเป็นรูปแบบของปฏิบัติการทางสังคมที่เป็นทั้ง “ผู้กำหนด” โลกทางสังคม และ “ผู้ถูกกำหนด” โดยการกระทำทางสังคมอื่น ๆ วาทกรรมจึงมีลักษณะเป็นความสัมพันธ์เชิงวิภาษวิธีกับมิติทางสังคมอื่นๆ วาทกรรมมิใช่เพียงก่อให้เกิดการสร้างรูปและการสร้างรูปใหม่ของโครงสร้างทางสังคมเท่านั้น แต่มันยังสะท้อนสังคมนั้นด้วย (JØrgensen and Phillips, 2002 : 63)

การวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์จึงมีเป้าหมายเพื่อเผยให้เห็นบทบาทของปฏิบัติการทางสังคมในการรักษาความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันและมุ่งหวังที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมผ่านเส้นความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่มีความเท่าเทียมกันมากขึ้นในกระบวนการสื่อสารและกระบวนการทางสังคมโดยทั่วไป สำหรับแนวทางการวิเคราะห์ของแฟร์คลัฟจะให้ความสำคัญกับตัวบท อันได้แก่ การใช้ภาษาวิธีการสื่อความหมาย รูปแบบทางวัฒนธรรม รวมไปถึงตัวบทที่เป็นอวัจนภาษา เขาใช้แนวการวิเคราะห์ตัวบทอย่างละเอียดเพื่อดูว่า กระบวนการทางวาทกรรมทำงานอย่างไรในตัวบทเฉพาะนั้น แต่ขณะเดียวกันการวิเคราะห์ทางภาษานั้นก็เพื่อนำไปสู่การทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างตัวบทกับสังคมด้วยการตั้งคำถามที่ว่า ตัวบทนั้นถูกผลิตขึ้นอย่างไรและมันถูกรับรู้และตีความอย่างไร และตัวบทนั้นก่อให้เกิดการสร้างตัวบทอื่น ๆ ต่อไปอย่างไร กระบวนการนี้เรียกว่า ความสัมพันธ์ระหว่างวาทกรรมในตัวบท (Interdiscursivity) ดูใน (JØrgensen and Phillips, 2002 : 66)

กรอบที่ใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์นี้จึงประกอบด้วย 3 ส่วนได้แก่ 1. ตัวบท (text) 2. ปฏิบัติการทางวาทกรรม คือกระบวนการผลิตและรับตัวบท และ 3. วิธีปฏิบัติทางสังคมและวัฒนธรรม (social practice) คือ สถานการณ์ทางสังคมและวัฒนธรรมที่การสื่อสารนั้นเป็นส่วนหนึ่ง ในการศึกษาความสัมพันธ์ทั้งสามระดับดังกล่าว แฟร์คลัฟ เชื่อว่าจะต้องศึกษาในลักษณะสัมพันธ์ (intertextuality) คือดูที่จุดเชื่อมต่อระหว่างตัวบทและปฏิบัติการทางวาทกรรมว่ามีความขัดแย้งกันหรือไม่ มีการจัดระเบียบอย่างไรและเพื่อจุดประสงค์อะไร การจัดระเบียบทางวาทกรรมในตัวบทนี้มักเกิดขึ้นในพื้นที่ทางสังคม (สาวิตรี, 2549 : 23 - 48)

เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้มุ่งที่จะศึกษาการดำเนินการของกระบวนการสันติภาพและประเมินทัศนะของฝ่ายที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ที่นำเสนอผ่านสื่อมวลชนกระแสหลัก สื่อภาคประชาสังคมและสื่อของผู้ที่คิดเห็นต่างจากรัฐและขบวนการเคลื่อนไหวอื่นๆ ผ่าน “วาทกรรม” ที่สะท้อนผ่านพื้นที่สาธารณะของสื่อ โดยจะพบว่ากรอบ “ความรู้” เก่าเรื่องการเจรจาสันติภาพ ซึ่งมีมรดกของชุดความรู้ยุคสงครามเย็น ในกรณีที่ต้องปิดลับ ไม่เปิดเผยต่อสาธารณะซึ่งถือเป็น “ความรู้” ในห้วงหนึ่งของประวัติศาสตร์ จะสามารถนำมาอธิบายกระบวนการสันติภาพในพลวัตใหม่ที่เกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้หรือไม่ ผู้เขียนจึงเห็นว่า จะต้องทำความเข้าใจต่อสาระของกระบวนการสันติภาพร่วมสมัยด้วยเช่นกันว่าในกระบวนการดังกล่าวมีรายละเอียดโดยสังเขปเป็นอย่างไรซึ่งจะกล่าวต่อไปในส่วนหลังจากนี้

ความรู้ทั่วไปว่าด้วยกระบวนการสันติภาพ¹

เพื่อเป็นการปูพื้นฐานที่สำคัญต่อการทำความเข้าใจในกระบวนการสันติภาพชายแดนใต้/ ปาตานี ผู้เขียนจึงสรุปผ่านคำบรรยายพิเศษของ ดร.นอร์เบิร์ต โรเปอร์ต นักวิจัยอาวุโส สถาบันวิจัยความขัดแย้งและความหลากหลายทางวัฒนธรรมภาคใต้ (CSCD) และผู้เชี่ยวชาญอาวุโสแห่งองค์การสนับสนุนสันติภาพเบิร์กฮอฟ ประเทศเยอรมนี ซึ่งได้ดำเนินกิจกรรมให้ความรู้กับภาคประชาสังคมจังหวัดชายแดนภาคใต้มาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2554

คุณลักษณะเฉพาะของกระบวนการสันติภาพครั้งนี้

“การลงนามในข้อตกลงครั้งนี้ นับเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ของความขัดแย้งชายแดนภาคใต้ ที่เป็นการลงนามอย่างเป็นทางการและเปิดเผยต่อสาธารณะระหว่างผู้แทนของรัฐบาลไทยและกลุ่มป็อาร์เอ็นโดยมีรัฐบาลมาเลเซียเป็นผู้อำนวยความสะดวก นัยนี้ถือว่าการยอมรับการมีตัวตนของกลุ่มป็อาร์เอ็นในฐานะหุ้นส่วนสันติภาพ (peace partners) ทั้งสามปัจจัยในเรื่องของความเป็นทางการของข้อตกลงที่ 1) เปิดเผยต่อสาธารณะ 2) การยอมรับการดำรงอยู่ของป็อาร์เอ็น และ 3) การขอให้รัฐบาลมาเลเซียเป็นผู้อำนวยความสะดวกนั้นเป็นท่าทีที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการริเริ่มกระบวนการสันติภาพที่มีนัยสำคัญต่อไป แม้ว่าจะยังมีความไม่ชัดเจนในการดำเนินกระบวนการพูดคุยและหลังจากนี้ยังต้องมีกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียอีกจำนวนมากที่จะเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสันติภาพนี้”

บทบาทของรัฐบาลมาเลเซีย

“บทบาทของรัฐบาลมาเลเซียในการพูดคุยครั้งนี้ มีความชัดเจนในฐานะคนกลางโดยทำหน้าที่ ผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ให้คู่ขัดแย้งทั้งสองฝ่ายได้มีช่องทางและโอกาสในการพูดคุยกัน มิใช่คนกลางผู้ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ย (Mediator) ซึ่งโดยหลักการแล้ว สถานะของความเป็นผู้อำนวยความสะดวกจะเป็นเพียงผู้ที่ทำหน้าที่อำนวยความสะดวกให้กระบวนการสามารถดำเนินไปได้บนพื้นฐานของความสมัครใจและการมีอิสระอย่างเต็มที่ของรัฐบาลไทยและป็อาร์เอ็นในการกำหนดประเด็นการพูดคุย วิธีการดำเนินการและผลลัพธ์ของการพูดคุย ซึ่งจะแตกต่างจากการเป็นคนกลางที่จะมีบทบาทเข้มข้นกว่า และต้องรับผิดชอบต่อกระบวนการมากกว่า เมื่อเป็นเช่นนี้ กระบวนการพูดคุยสันติภาพจึงถือว่าเป็นเรื่องระหว่างรัฐบาลไทยกับป็อาร์เอ็นเป็นหลัก มิใช่ของรัฐบาลมาเลเซีย”

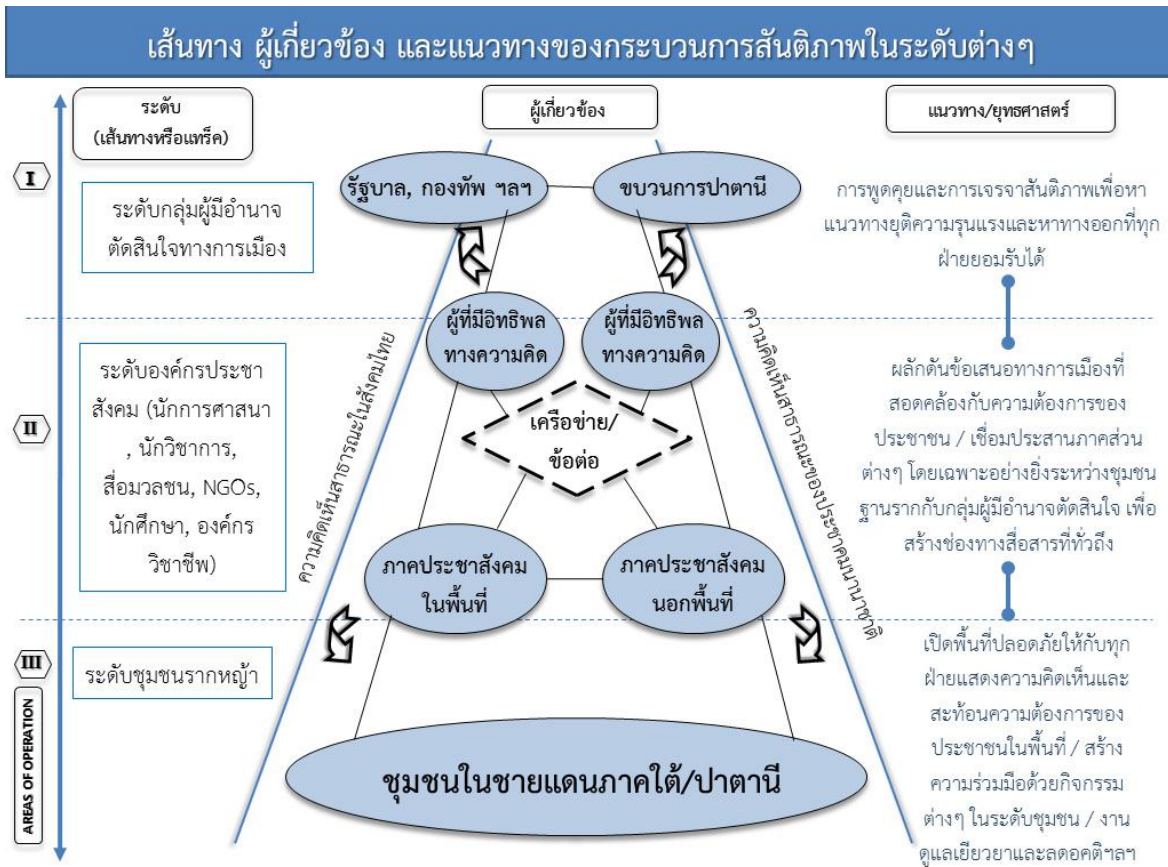
¹ ถอดความจากเอกสาร สรุปการประชุมเชิงปฏิบัติการ ครั้งที่ 7 “บทบาทของการพูดคุยและการเจรจาสันติภาพในแผนที่เดินทางแห่งสันติภาพ (แบบใหญ่, Peace Writ Large) วันที่ 24-25 พฤศจิกายน 2555 ณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีและบทความชื่อ “ริเริ่มพูดคุย: บทประเมินกระบวนการสันติภาพชายแดนใต้/ปาตานีหลังการลงนามในฉันทามติทั่วไป” โดย คณะทำงานพื้นที่กลางสร้างสันติภาพจากคนใน (Insider Peacebuilders Platform – IPP) ใน <http://www.deepsouthwatch.org/node/4014>

การเปลี่ยนผ่านความขัดแย้ง (Conflict Transformation) ด้วยสันติวิธี

“การสร้างสันติภาพ (Peacebuilding) หรือการเปลี่ยนผ่านความขัดแย้ง (Conflict Transformation) ซึ่งในบางครั้งก็มีการใช้คำว่ากระบวนการสันติภาพ (Peace Process) นั้นถือเป็นเรื่องใหม่ที่ไม่ใครจะคุ้นเคยมากนักสำหรับสังคมไทยและผู้คนที่อีกจำนวนไม่น้อยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความขัดแย้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในความขัดแย้งทางการเมืองที่มีลักษณะยึดถือเรื่องจริงและมีการใช้ความรุนแรงในความเข้มข้นที่สูงในชายแดนภาคใต้ ด้วยเหตุนี้จึงเป็นเรื่องจำเป็นที่ต้องทำความเข้าใจต่อผู้คนจำนวนมากเกี่ยวกับกระบวนการดังกล่าว ตลอดจนความท้าทายที่ผู้กำหนดนโยบายหรือทิศทางของคู่ขัดแย้ง รวมไปถึงผู้คนในสังคมวงกว้างและในพื้นที่ที่จะต้องเผชิญต่อไปจากนี้”

“เมื่อพิจารณาความหมายโดยทั่วไปแล้ว กระบวนการสันติภาพเป็นเรื่องของลำดับช่วงเวลา ขั้นตอนและกิจกรรมทางการเมืองและสังคมในหลายระดับสามารถพิจารณาให้เห็นความบทบาทของตัวแสดงหลักและยุทธศาสตร์ที่แตกต่างกันในแต่ละระดับ หรือ Multi-track² ซึ่งมีรายละเอียดคือ แทร็คที่ 1 (ระดับผู้มีอำนาจตัดสินใจ), แทร็คที่ 2 (ระดับองค์กรภาคประชาสังคมที่สามารถเชื่อมต่อระหว่างผู้มีอำนาจตัดสินใจและชุมชน) และแทร็คที่ 3 (ระดับชุมชนฐานรากในพื้นที่) ที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพียงเพื่อยุติความรุนแรงทางกายภาพหรือ “สันติภาพเชิงลบ” และเพื่อแปลงเปลี่ยนความขัดแย้งยึดถือเรื่องจริงไปสู่สันติภาพที่ยุติธรรมและยั่งยืนหรือที่เรียกว่า “สันติภาพเชิงบวก” (ดูแผนภาพที่ 1)

² ดร.โรเบิร์ตส มักอธิบายก่อนอยู่เสมอคือการอธิบายภาพจำลองโครงสร้างทางสังคมของจังหวัดชายแดนภาคใต้ผ่านกรอบการมองของ จอห์น พอล เลเดอร์ช (John Pual Lederach) นักวิชาการด้านสันติภาพชาวอเมริกัน โดยแบ่งผู้คนออกเป็น 3 ระดับ (track) คือ Track 1 หมายถึงชั้นผู้นำทั้งสองฝ่าย ที่มีอำนาจการตัดสินใจของทั้งสองฝ่าย Track 2 หมายถึง ภาคประชาสังคม นักวิชาการ ฯลฯ Track 3 หมายถึงประชาชนเป็นส่วนใหญ่และรากหญ้า



ภาพที่ 1 กระบวนการสันติภาพในระดับต่างๆ ที่มีตัวแสดงหรือผู้เกี่ยวข้องแนวทางการทำงานแตกต่างกัน

พูดคุย (dialogue) vs.เจรจา (negotiation)

“ตั้งแต่วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2556 เป็นการเปิดหน้าใหม่ของการแก้ปัญหาโดยการนำคู่ขัดแย้งมานั่งคุยกันอย่างเป็นทางการและมีการพูดคุยกันอีกอย่างต่อเนื่อง โดยกระบวนการสันติภาพในขณะนี้ กำลังเพิ่มความเข้มแข็งทางการ โดยเข้าสู่การพูดคุย (dialogue) และกำลังจะยกระดับสู่การเจรจา (negotiation) ความแตกต่างระหว่างการพูดคุยกับการเจรจาคือ การพูดคุย (dialogue) จะเป็นการพูดคุยลงเชิง ดูท่าทีของอีกฝ่ายว่าจะสามารถคุยกันได้หรือไม่และมีแนวโน้มว่าจะตกลงกันได้หรือไม่และสร้างความไว้วางใจ (trust building) กันได้หรือไม่”

แผนสันติภาพ (Road Map)

รายละเอียดของแผนที่เดินทางสันติภาพแบบใหญ่ (Peace Writ Large) เป็นสิ่งสำคัญมากของกระบวนการสันติภาพทั่วโลก ดร.โรเปอร์ส กล่าวว่า เส้นทางของเวลา (Timeline) ในกระบวนการสันติภาพอาจไม่ได้เป็นเส้นตรงนัก เส้นทางของกระบวนการเจรจามักจะขึ้นๆ ลงๆ ย้อน หรือถอยไปบ้าง (Non-linear) ซึ่งไม่ได้มีหลักประกันใดๆ ว่าความรุนแรงในระหว่างการดำเนินการจะสามารถลดลงอย่างสิ้นเชิง บางครั้งอาจจะพุ่งสูงขึ้นมากกว่าเดิมด้วยซ้ำซึ่งถือว่าเป็นไปตามสภาพการณ์ที่ดำเนินไปของความ

ขัดแย้งแบบยืดเยื้อเรื้อรัง (Protracted Violence) ทว่าเส้นทางที่ลัดเลี้ยวนั้นล้วนมีเป้าหมายปลายทางเดียวกันคือ หยุดความรุนแรง ต้องการสร้างสันติภาพที่ยั่งยืน สิ่งที่ต้องตระหนักร่วมกันคือ ไม่มีกระบวนการสันติภาพใดที่เริ่มต้นโดยไม่เตรียมกระบวนการเจรจา กระบวนการสันติภาพทุกที่ทั่วโลกต้องเริ่มจากการพูดคุย ไม่ใช่คู่ขัดแย้งหลักจะมานั่งโต๊ะเจรจากันได้เลย ดังนั้นผู้ติดตามและสนใจกระบวนการสันติภาพจำเป็นต้องเข้าใจระหว่างคำว่า “การพูดคุย” กับ “การเจรจา” ให้ถ่องแท้และเข้าใจในกระบวนการทั้งสองอย่าง

การพูดคุย/สนทนาสันติภาพ (Dialogues) จึงหมายถึงการพูดคุยโดยทั้งสองฝ่าย(คู่ขัดแย้งหลัก) อาจจะเป็นจำนวนหนึ่งจากแต่ละฝ่ายมานั่งคุยกันอย่างไม่เป็นทางการเพื่อหาทางออกร่วมกันโดยสันติวิธี ว่ามีหนทางหรือประเด็นอะไรบ้างที่ควรจะพูดคุยระหว่างกัน เพื่อทำความเข้าใจระหว่างกันว่าแต่ละฝ่ายคิดอย่างไร อยากจะเห็นสิ่งใดเกิดขึ้นในอนาคตและจากการพูดคุยดังกล่าวจึงนำไปสู่การเจรจาได้ โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ข้อ คือ 1) แต่ละฝ่ายได้รับมอบหมายอำนาจจากผู้มีอำนาจตัดสินใจจริงของแต่ละฝ่ายให้มาพูดคุย และ 2) การพูดคุยต้องนำไปสู่การหาข้อตกลงที่มีผลนำไปสู่การผูกพัน ข้อตกลงบางอย่างร่วมกัน

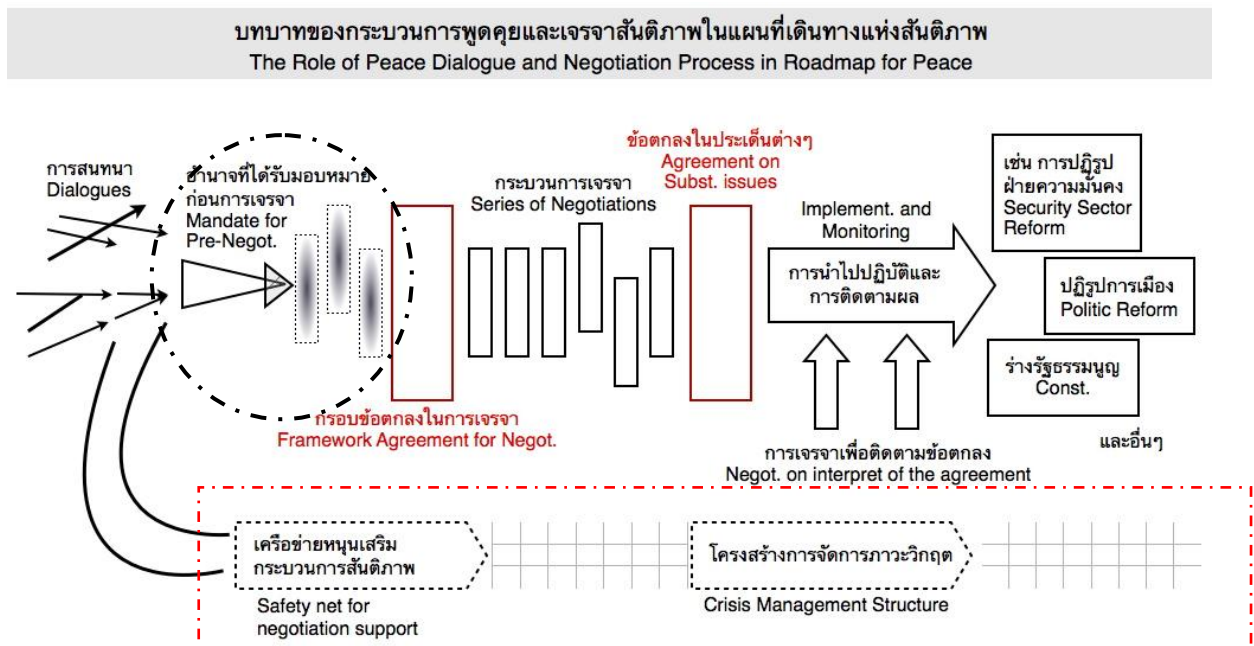
โดยธรรมชาติของกระบวนการสันติภาพจะมีการพูดคุยหลากหลาย จากหลายฝ่ายจำนวนมาก หรือมีการริเริ่มทำจากทั้งสองฝ่ายในทางกลับ คือในช่วงเริ่มต้นจะมีคนทำมาก ซึ่งอาจจะใช้เวลาหลายปีมากที่นำไปสู่การเจรจาได้จริง ทั้งนี้ จุดที่จะเปลี่ยนผ่านการพูดคุยไปสู่การเจรจา คือ 1) มีทีมที่ได้รับมอบหมายอำนาจจากทั้งฝ่ายรัฐและฝ่ายต่อต้านรัฐ 2) ฝ่ายคู่ขัดแย้งหลักมีเจตนาในการหาข้อตกลงร่วมกัน และเป็นที่น่าสังเกตว่าข้อตกลงแรกที่เกิดขึ้นมักเป็นข้อตกลงการหยุดยิงจากกองกำลังทั้งสองฝ่ายก่อนจะไปถึงช่วงเปลี่ยนผ่านเพื่อเข้าสู่การเตรียมกระบวนการเจรจา ซึ่งก่อนจะถึงจุดนั้นได้จะต้องมี **กรอบของการเจรจา** ซึ่งเมื่อพิจารณาในประเด็นของการลงนามสันติภาพเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2556 จะพบว่า กระบวนการยังอยู่ในเพียงขั้นการพูดคุย สร้างความไว้วางใจ (Trust Building) เพื่อเตรียมการวางกรอบเจรจาเท่านั้น (ดูในกรอบวงกลมเส้นประในภาพที่ 1 ประกอบ) โดยกรอบของการเจรจา มี 3 ประเด็นหลักที่ต้องตกลงกันให้ได้ก่อน คือ 1) ใครคุยกับใคร ตำแหน่งอะไร ใครบ้างในแต่ละฝ่าย 2) คุยที่ไหน และ 3) คุยอย่างไร กรอบนี้จะเป็นกรอบการเจรจาที่วางรากฐานในระยะยาว โดยเมื่อมีกรอบการเจรจาแล้วจึงจะเข้าสู่การเจรจาจริงได้ ซึ่งอาจมีหลายวง หลายครั้ง ทำซ้ำๆกัน แน่นนอนว่าในการเจรจาย่อมมีสะดุด มีชะงักหรือถอยหลังหรือทั้งสองฝ่ายที่ขัดแย้งกันเลือกกลับไปใช้ความรุนแรงใหม่ ไม่ได้มีความก้าวหน้าเป็นเส้นตรงเสมอไป โดยทั่วไปกรอบการเจรจານี้ จะเข้าสู่ข้อตกลงหยุดยิง หยุดใช้ความรุนแรงก่อน ซึ่งทั้งสองฝ่ายอาจไม่ชัดเจนว่าข้อตกลงทางการเมืองที่เกิดขึ้นเป็นไปในลักษณะใด ยังต้องอาศัยระยะเวลาในการเจรจาอีกหลายครั้ง

ดร.โรเปอร์ส ยกกรณีการริเริ่มกระบวนการสันติภาพในพม่า รัฐบาลพม่ามีข้อตกลงกับชนกลุ่มน้อย ขณะนี้ (ปี 2012) อยู่ระหว่างการเจรจาเพื่อหาข้อเสนอทางการเมืองควรมีลักษณะแบบใด ด้วยชนกลุ่มน้อยต้องการให้พม่าเป็นสหพันธรัฐ ขณะที่รัฐบาลพม่าต้องการรักษาความเป็นรัฐเดี่ยวไว้ แต่อาจจะยินยอมให้มีการกระจายอำนาจได้บ้างในบางพื้นที่ ดังนั้นกระบวนการสันติภาพที่พม่ายังต้องใช้เวลานานเช่นกัน บางคนประมาณการว่ายาวนานถึง 15 ปี บ้างก็ว่าอาจนานถึง 20 ปี ขึ้นกับกระบวนการในการตกลงกันนั่นเอง รวมทั้งกรณีข้อตกลงสันติภาพที่บังซามูโร ประเทศฟิลิปปินส์ เมื่อปี 2555/2012 ก็ยังอยู่ที่ กรอบการตกลงเท่านั้น ยังไม่ได้มีการลงรายละเอียดมากเท่าใดนักที่จะไปสู่สันติภาพได้จริง เนื่องจากรัฐบาลฟิลิปปินส์ให้ตกลงกันที่กรอบของเวลาก่อน โดยขอให้ตกลงกันได้ภายในปี 2016 เพราะเป็นปีที่ประธานาธิบดีฟิลิปปินส์จะหมดวาระ จึงจำเป็นต้องให้ได้ข้อตกลงทั้งสองฝ่ายภายในกรอบเวลาดังกล่าวและช่วงเวลาดังกล่าว สมมติว่ามีข้อเสนอทางการเมืองออกมาจากฝ่ายคู่ขัดแย้งได้และกลายเป็นข้อตกลงทางการเมืองในระยะเวลาต่อมา ก็จะมีคณะกรรมการติดตามประเมินผลเพื่อคอยติดตามตรวจสอบว่าในการปฏิบัติจริงแต่ละฝ่ายเป็นอย่างไรบ้าง ได้ทำตามข้อตกลงหรือไม่ รวมทั้งข้อตกลงที่เขียนไว้ร่วมกันอาจต้องมีการตีความคำและตีความประเด็นกันอีกภายหลัง ซึ่งมีแนวโน้มว่าจะนำไปสู่ข้อถกเถียงเรื่องการตีความว่าข้อตกลงที่ระบุไว้มีนัยยะความหมายใด ก็ย่อมมีการเจรจากันอีกหลายครั้ง ในช่วงสุดท้ายของการเจรจาจะเป็นช่วงของการเปลี่ยนแปลงจริงโดยจะมีการปฏิรูปทั้งสังคม การเมือง เศรษฐกิจ รวมทั้งการปฏิรูปความมั่นคง ปฏิรูปกองทัพ นักต่อสู้ที่เคลื่อนไหวถ้าถึงจุดหนึ่งที่จะต้องเข้าสู่สังคมสามารถที่จะนำคนเหล่านี้บางส่วนผนวกรวมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของกองทัพของรัฐได้หรือไม่ ข้อตกลงอาจจะไกลถึงการเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญซึ่งมีความเป็นไปได้ทั้งสิ้นแต่อาจจะมีเปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วงเวลา อย่างไรก็ตามภาพรวมของกระบวนการสันติภาพยังเป็นกระบวนการที่เปราะบางตลอดทุกขั้นตอน

ดร.โรเปอร์ส ระบุว่า จากการศึกษาติดตามกระบวนการสันติภาพทั่วโลก หลังจากมีข้อตกลงทางการเมืองแล้ว 5 ปี จะมีสถิติประมาณ 30-40 เปอร์เซ็นต์ กระบวนการสันติภาพดังกล่าวมักจะล้มหรือสะดุด “เมื่อกระบวนการสันติภาพเปราะบางเช่นนี้ จึงจำเป็นต้องมี ‘ตาข่าย’ หรือ ‘เครือข่ายหนุนเสริมและรองรับกระบวนการสันติภาพ’ (safety net) จากผู้มีประสบการณ์ในการเจรจาหรือผ่านกระบวนการสันติภาพเหล่านี้ คอยช่วยประคับประคองให้แผนที่เดินทางแห่งสันติภาพเหล่านี้ไม่ร่วงหล่นลงมาโดยง่ายและเร็ว”

เครือข่ายหนุนเสริมกระบวนการสันติภาพ (safety net for negotiation support) ก็คือกลุ่มคนที่พยายามสร้างกระบวนการพูดคุยมาก่อนตั้งแต่ต้น และเมื่อเข้าสู่กระบวนการเจรจาแล้วกลุ่มคนตรงนี้จะเหลือไม่มาก บางส่วนอาจจะเข้าไปอยู่ในกระบวนการเจรจา แต่บางส่วนจะช่วยประคับประคองให้กระบวนการเจรจาดำเนินต่อไปได้ คือเปลี่ยนมาทำหน้าที่เป็นตาข่ายรองรับหรือเครือข่ายหนุนเสริม

กระบวนการโดยการทำหน้าที่คู่ขนาน คอยฟื้นฟูรักษาความสัมพันธ์คู่ขัดแย้งทั้งสองฝ่าย ในการติดตาม ประสานงานให้กลับมาเจรจาร่วมกันอีกอย่างต่อเนื่อง (ดูในกรอบเส้นประสีเหลี่ยม ในภาพที่ 1 ประกอบ)



ภาพที่ 2 แสดงกระบวนการพูดคุยและเจรจาสันติภาพทั้งระบบ โดยระบุบทบาทของกระบวนการพูดคุยและเจรจา สันติภาพ (Peace Dialogue and Negotiation Process) ในแผนที่เดินทางแห่งสันติภาพ สถานการณ์ในปัจจุบันอาจจะ อยู่ในขั้นตอนเริ่มแรกของกระบวนการสันติภาพทั้งหมด (วงกลมเส้นประ)

อำนาจที่ได้รับมอบหมายก่อนการเจรจา (Mandate for Pre-negotiation) ใครเป็นคนกำหนดอำนาจในการได้รับมอบหมาย ขอบเขตและระดับของอำนาจคืออะไร แค่นั้น นี่ก็จุดเริ่มต้นในการเจรจาทหากไม่มีทีมเหล่านี้ถือว่ากระบวนการเจรจายังไม่เกิดขึ้น แล้วอำนาจนี้มาจากใคร ก็มาจากคนที่มีอำนาจในการควบคุมความรุนแรงนั่นเอง ฟังดูไม่น่าเป็นไปได้ แต่นี่คือนิยามที่เกิดขึ้นแล้วจากทั่วโลก คำถามนี้สำคัญจุดเริ่มต้นเกิดขึ้นได้ควรเป็นประชาชนในการกำหนดอำนาจที่ชอบธรรม ไม่ใช่คนที่กุมหรือควบคุมการใช้ความรุนแรงในการกำหนดชะตากรรม แล้วทำอย่างไรถึงจะได้รับอำนาจเพื่อให้เกิดกระบวนการเจรจา สันติภาพครั้งนี้มีกระบวนการพูดคุยอยู่แล้ว แต่ไม่ไปสู่อำนาจที่ได้รับมอบหมาย หรือ mandate ที่ควรจะเป็น ดังนั้นควรทำอย่างไรเพื่อทำให้คนมีอำนาจจากทั้งสองฝ่าย จะต้องเห็นทางออกกลางๆ ว่าการเจรจานั้นนำไปสู่อะไร ถ้ามองไม่เห็น ผู้มีอำนาจในการกำหนดความรุนแรงก็ไม่รู้จะมอบหมายให้เกิดการสร้างทีมเจรจาไปเพื่ออะไรและทำไม

บทบาทของประชาสังคม

ดร.โรเปอร์ กล่าวด้วยว่า มีทางเลือกอีกแบบหนึ่ง คือ เราไม่ต้องรออำนาจที่ได้รับมอบหมาย แต่กระบวนการสามารถเริ่มต้นพูดคุยได้เลยทันที เช่น ความสำเร็จของข้อตกลงบังซาโมโร ประเทศฟิลิปปินส์ เกิดจาก ‘เครือข่ายหนุนเสริมกระบวนการสันติภาพ’ ที่มาจากภาคประชาสังคมก่อร่างขึ้นมา เคลื่อนไหวทางสังคมจนมีอำนาจกดดันรัฐให้ต้องเข้าสู่กระบวนการ เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว คำถามที่ติดตามมาอย่างสำคัญคือ ภาครัฐ(ไทย) ใครคือคนที่ถืออำนาจในการกำหนดดังกล่าวและรัฐมีความจริงจังหรือไม่ เพราะรัฐได้รับประโยชน์จากงบประมาณจำนวนมากในการเข้ามาจัดการความขัดแย้ง ขณะที่ฝ่ายขบวนการเองพร้อมที่จะเจรจา เพียงแต่ยังหาข้อตกลงที่ทั้งสองฝ่ายหาจุดลงตัวร่วมกันไม่ได้ สิ่งเหล่านี้ถือเป็นข้อท้าทายอย่างยิ่ง แต่ขณะเดียวกันก็พบว่ายังมีกลุ่มคนและภาคประชาสังคมที่พยายามทำให้ทั้งสองฝ่ายคู่ขัดแย้งหลักเดินหน้าไปด้วยกันซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นที่ดี

การจะเข้าใจบทบาทของกระบวนการพูดคุยและเจรจาสันติภาพ เบื้องต้นต้องเข้าใจ “ทักษะการเจรจา” ซึ่งแนวคิดการเจรจามีความคิดพื้นฐานหลัก 2 ประการคือ

1. การเจรจาเพื่อเอาชนะฝ่ายเดียว และ
2. การเจรจาเพื่อบรรลุผลร่วมกัน

แนวคิดต่างๆ เกี่ยวกับการเจรจา Negotiation Concepts

	การเจรจาเพื่อเอาชนะฝ่ายเดียว Distributive Negotiation	การเจรจาเพื่อบรรลุผลร่วมกัน Integration Negotiation
<p>การสนทนาระหว่าง 2 ฝ่ายขึ้นไป เพื่อนำไปสู่ข้อตกลงร่วมกัน ในประเด็นที่ขัดแย้งกัน</p> <p>A Dialogue between 2 or more parties to achieve a binding agreement on a contested issue.</p>	การต่อรองที่จุดยืน "Positional bargaining"	การเจรจาที่วางอยู่บนฐานของ จุดสนใจ + หลักการ "Interest -base" + "principle base" negotiation
	ชนะ - แพ้ win - lose	ชนะ - ชนะ win - win
	<ul style="list-style-type: none"> • กอบโกยให้ได้มากที่สุด Maximize your gain • บิดเบือนการรับรู้ของฝ่ายตรงข้าม Manipulate the perception of the bother side • ค้นหาจุดที่ยอมไม่ได้ของฝ่ายตรงข้าม Discover the other side's resistance points • ยอมถอยทางยุทธศาสตร์ Make strategic concessions 	<ul style="list-style-type: none"> • ความแตกต่าง + ความเหมือน Differences + Commonalities • ความจำเป็นพื้นฐาน + จุดสนใจ vs จุดยืน Needs + interests vs. positions • หยิบยกความต้องการของทุกฝ่าย Address, needs of all parties • สร้าง "ทางเลือกต่าง" เพื่อให้ได้รับทั้งสองฝ่าย Invent options for mutual gain • ใช้หลักเกณฑ์ที่ชัดเจนเป็นกลางเพื่อยุติความขัดแย้ง Use object criteria for settlement

ภาพที่ 3 แสดงข้อเปรียบเทียบของแนวคิดในการเจรจาสันติภาพ

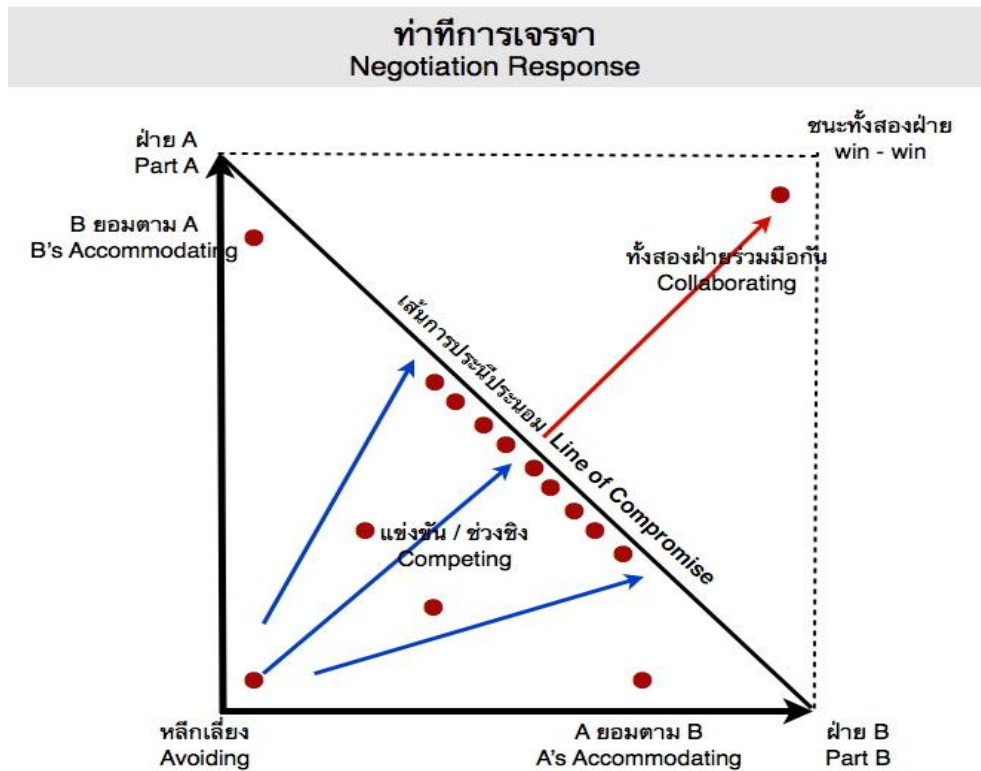
การเจรจาแบบแรก เพื่อเอาชนะฝ่ายเดียว หลักพื้นฐานการเจรจาแบบนี้คล้ายกับการต่อรองซื้อของ คือการทำทุกอย่างเพื่อให้ประโยชน์เข้าด้านตัวเองมากที่สุด วิธีคิดหลักของการเจรจาลักษณะนี้คือ

นอกจากกบฏแล้วยังไปทำลายความน่าเชื่อถือ (Discredit) ฝ่ายตรงข้ามให้ดูแย่ ภาพพจน์ลดลงมากกว่าเดิมหรือคู่ต่อรองกันไปตาม จนทำให้อีกฝ่ายหนึ่งมีจุดสนใจเหมือนกัน อาจใช้วิธีทางตรงข้ามลด แลก แลก แลก ล่อซื้อ คือพยายามทำทุกอย่างเพื่อให้ชนะ คนที่ยอมทุกอย่างเพื่อคิดว่าตัวเองอาจจะชนะ สุดท้ายก็เชื่อว่าชนะเสมอไป ด้วยวิธีการเช่นนี้ความสัมพันธ์จบลงเมื่อเจรจาได้และจะต้องมีฝ่ายแพ้ชนะหรือแพ้ทั้งสองฝ่าย (win – lose, lose – lose solution)

การเจรจาแบบที่สอง เพื่อบรรลุผลร่วมกันทั้งคู่ การเจรจาลักษณะนี้เหมาะแก่การเจรจาทางสังคม การเมือง เศรษฐกิจที่ต้องสร้างความสัมพันธ์ร่วมกันระยะยาว สองฝ่ายต้องมีจุดร่วม จุดต่างของเขา และเรา มองลงไปให้ลึกมากกว่าจุดยืนที่เขาประกาศออกมา เพื่อให้ไปถึงความต้องการลึกๆ ของแต่ละฝ่าย ให้ไปด้วยกันได้มากที่สุด เพราะฉะนั้น การเจรจาแบบนี้จะสร้างความสัมพันธ์ในระยะยาวได้ดีกว่า สุดท้ายแล้วผลของการเจรจาแบบนี้เพื่อที่จะหาทางออกของการยอมรับได้ทั้งสองฝ่าย และมีเกณฑ์ในการวัดว่าข้อตกลงนั้นเป็นกลาง ไม่มีอคติต่อทั้งสองฝ่าย ให้ข้อตกลงนั้นชอบธรรมจริงๆ

สำหรับท่าทีและพฤติกรรมของการเจรจา มีทั้งหมด 5 ท่าที ซึ่งนักเจรจาไกล่เกลี่ยสันติภาพทั่วโลกจะมีตารางเหล่านี้ไว้ในมือเพื่อหายุทธศาสตร์ไปสู่ข้อตกลงที่เป็นไปได้มากที่สุด ได้แก่

- 1) ทั้งสองฝ่ายหลบไม่คุยร่วมกัน
- 2) การยอมตามความต้องการของอีกฝ่ายทั้งหมด คือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งยอมตามอีกฝ่ายหนึ่งและอีกฝ่ายไม่ได้อะไรเลย
- 3) การเจรจาแบบแข่งกัน คือการเอาชนะอีกฝ่ายให้ได้ เพื่อให้อีกฝ่ายหนึ่งยอมตัวเองให้ได้
- 4) ทั้งสองฝ่ายมีวิธีคิดเพื่อบรรลุผลร่วมกัน เพื่อให้มีข้อตกลงซึ่งพอใจร่วมกัน การจะทำให้มาถึงจุดนี้ต้องร่วมมือกัน
- 5) ต้องคาดการณ์ให้ได้ว่าอีกฝ่ายหนึ่งต้องการอะไรและเจรจาเพื่อให้ได้จุดลงตัวร่วมกัน เพื่อให้ไปสู่จุดนั้นให้ได้

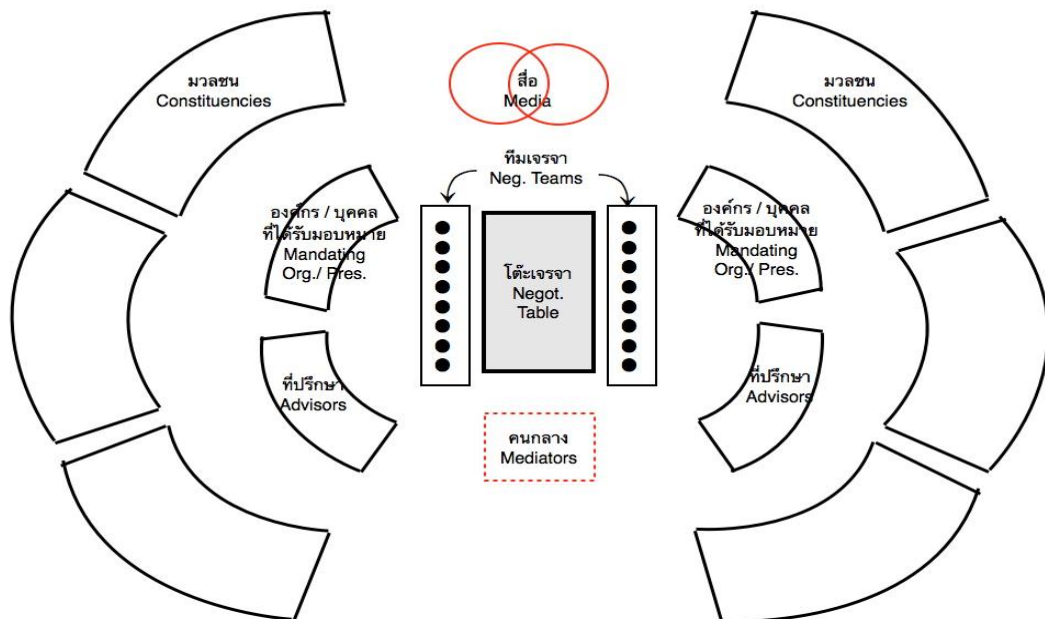


ภาพที่ 4 แสดงให้เห็นการวางท่าทีของการดำเนินการเจรจาสันติภาพ

ความรู้พื้นฐานว่าด้วยรูปแบบการเจรจาและบริบท

ดร.โรเปอร์ อธิบายว่า รูปแบบที่นำเสนอในข้างต้นเป็นเพียงรูปแบบหนึ่งของการเจรจาสันติภาพที่เป็นหลักการพื้นฐานและดั้งเดิม บางครั้งมีคนกลางคอยช่วยในการพูดคุย แต่บางครั้งก็ไม่มี โดยทั่วไปแล้วทีมที่นั่งโต๊ะเจรจาแล้วมักไม่มีอำนาจในการตัดสินใจ คนนั่งเจรจาทำได้แค่ เพียงชี้ทิศทางว่าจะไยยอมได้หรือยอมไม่ได้ แต่คนที่อยู่เบื้องหลังการเจรจามีอำนาจตัดสินใจและคอยให้แนวทางการเจรจา ให้คนเจรจานำไปขึ้นโต๊ะ โดยสถานะของผู้เจรจา ทั้งสองฝ่ายต้องคัดคนเข้ามาในระดับที่เท่ากัน คือ หัวหน้าทีมเจรจาของฝ่ายรัฐเป็นรัฐมนตรี ต้องนั่งโต๊ะ หัวหน้าทีมเจรจากลุ่มขบวนการ กลุ่มเคลื่อนไหวก็ต้องไม่น้อยหน้ากว่ากันไม่ควรนำเพียงหัวหน้าในพื้นที่ที่เป็นคนละหน่วยกันมานั่งเจรจา แน่นนอนว่าคนที่มาเจรจาอาจมีสถานะสูงแต่ใช้ว่ามีอำนาจตัดสินใจเสมอไป ก็ต้องสื่อสารกลับไปถามขอความเห็นจากผู้ที่ มีอำนาจเหนือกว่าในการตัดสินใจว่ายอมรับได้หรือไม่ในแต่ละข้อตกลงภายใต้กรอบเจรจา

รูปแบบการเจรจาและบริบท Negotiation set up and Context



ภาพที่ 5 แสดงรูปแบบการเจรจาและบริบท

นอกจากผู้นำสูงสุดที่มีอำนาจแล้ว จะมีทีมปรึกษาในการช่วยให้คำปรึกษาผู้มีอำนาจอีกทีมหนึ่ง โดยทั่วไปจะทำงานด้วยกันระหว่างทีมที่ปรึกษากับหัวหน้าที่มีอำนาจในการตัดสินใจ ฉะนั้นสำหรับคนที่ต้องเป็นตัวแทนหรือตัวกลาง (mediators) ยามที่ต้องไปเจรจา จะต้องรู้ข้อมูลภาพรวมไม่ใช่รู้แค่คนที่นั่งบนโต๊ะ โดยต้องมองไปอีกสองชั้นว่าคนที่มีอำนาจจริงและหลังผู้มีอำนาจที่เป็นทีมที่ปรึกษา ซึ่งถือเป็นผู้มีอิทธิพลทางความคิดต่อที่ปรึกษาและผู้มีอำนาจซึ่งอยู่รอบนอกของโต๊ะเจรจาคือใครด้วย และคนเหล่านั้นคิดอย่างไร สำหรับวงนอกหรือวงของมวชน โดยทั่วไปมวชนที่อยู่เบื้องหลังมักมี 3 ส่วน คือ กลุ่มที่หนึ่ง เห็นด้วยกับการเจรจา กลุ่มที่สอง ไม่เห็นว่าทำไมต้องเจรจากับฝ่ายตรงข้าม เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว ธรรมชาติของมวชนเบื้องหลังจะพยายามสื่อแนวคิดของตนเองเข้าไปสู่ผู้นำและทีมที่ปรึกษา ในบางสถานการณ์ทีมที่ปรึกษากับผู้นำ ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจจะต้องรับข้อมูลในส่วนนี้เข้าไปประกอบการตัดสินใจด้วย และกลุ่มที่สาม ไม่แน่ใจ ไม่ตัดสินใจ ไม่มีคำตอบ ขอรอดผลการเจรจาก่อน ถ้าเจรจาได้ดีก็เอาด้วย ถ้าไม่ดีก็ไม่เอาด้วย

อีกหนึ่งภาคส่วนที่มีอิทธิพลและส่งผลต่อการเจรจา คือ สื่อมวลชน เพราะต่อให้ปิดลับมากอย่างไร ก็ไม่สามารถรอดพ้นจากสายตาของสื่อได้และเป็นธรรมชาติของสังคมที่มีความขัดแย้งย่อมมีสื่อเลือกข้างในการสนับสนุนแต่ละฝ่ายและจะมีสื่ออีกกลุ่มหนึ่งซึ่งเป็นส่วนน้อยมากที่พยายามจะสื่อสารเชื่อมประสานทั้งสองฝ่ายเพื่อสร้างสมดุล จากเนื้อหาข้างต้นเป็นการแสดงให้เห็นขั้นตอนกระบวนการสันติภาพในเชิงเทคนิค ซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่มีรายละเอียดปลีกย่อยที่ต้องทำความเข้าใจในระดับหนึ่ง ซึ่งถือเป็นพื้นฐานที่สำคัญของ

การทำความเข้าใจปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่าบทบาทของสื่อมวลชนมีผลต่อกระบวนการสันติภาพเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะบทบาทของการให้ความหมายและเป็น “พื้นที่สาธารณะ” ของการถกเถียงด้วยเหตุผลและเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญของ “มดีสาธารณะ” ที่สามารถสร้างฉันทามติให้กับสังคมว่าได้ให้การสนับสนุนกระบวนการสันติภาพที่เกิดขึ้นมากน้อยเพียงไร ความสำคัญของสื่อในประเด็นนี้จึงมีความจำเป็นต่อการที่จะต้องทบทวนองค์ความรู้บทบาทของสื่อมวลชนต่อกระบวนการสันติภาพเช่นกันเพื่อทำความเข้าใจเบื้องต้นต่อปรากฏการณ์ดังกล่าวในลำดับต่อไป

บทบาทและที่ทางของสื่อในกระบวนการสันติภาพ

หากจะทำความเข้าใจความขัดแย้งและกระบวนการสันติภาพ สถาบันหนึ่งที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องเป็นอย่างมาก รวมถึงอาจเป็นตัวแปรที่สำคัญของการขยายตัวของความขัดแย้งและสันติภาพก็คือสถาบันสื่อมวลชน คำถามหลักต่อบทบาทของสถาบันสื่อมวลชนก็คือ บทบาทและการจัดวางที่ทาง (positioning) ของสื่อมวลชนในกระบวนการสันติภาพนั้นเป็นอย่างไร เกรแฮม สเปนเซอร์ (Graham Spencer) นักวิชาการด้านสื่อมวลชนศึกษา จากมหาวิทยาลัยพอร์ตสมัธ (University of Portsmouth) สหราชอาณาจักร เขียนในหนังสือชื่อ The Media and Peace: From Vietnam to the ‘War of Terror’ เสนอว่าสื่อเพื่อสันติภาพตั้งคำถามกับการนำเสนอข่าวความขัดแย้งของสื่อมวลชนกระแสหลัก ซึ่งปัญหาใหญ่ก็คือการรายงานข่าวนั้นมักจะไม่มีกรอบด้านและอาจส่งผลให้ความขัดแย้งนั้นทวีความรุนแรงมากขึ้น สื่อมักจะมุ่งรายงานความเคลื่อนไหวของกลุ่มชนชั้นนำและผู้มีอำนาจและมักไม่ค่อยเปิดพื้นที่ให้กับวาทกรรมทางเลือกที่อยู่นอกวงจรรองของอำนาจ นอกจากนี้เขายังได้วิพากษ์วิจารณ์สื่อว่ามักจะนำเสนอภาพความขัดแย้งในลักษณะเป็นขั้วตรงข้ามที่เป็นแบบได้หมดหรือเสียหมด (a zero-sum political game) การนำเสนอภาพความขัดแย้งในลักษณะที่เป็นสองขั้วตรงข้ามทำให้การแสวงหาข้อตกลงร่วมกันทำได้ยากและทำให้เกิดความเข้าใจว่าความขัดแย้งนั้นมีเพียงคนสองกลุ่มนี้เท่านั้น สเปนเซอร์มองว่าปัญหาสำคัญอยู่ที่อคติในทางวิชาชีพและทัศนคติความเชื่อขององค์กรที่มักจะผลักให้ความขัดแย้งนั้นขยายตัว เขากล่าวว่าสื่อมวลชนจำเป็นต้องตั้งคำถามถึงความสัมพันธ์ของตนกับอำนาจและท้าทายต่อความคิดดั้งเดิมของวิชาชีพและควรตั้งคำถามต่อเรื่องความเป็นภววิสัย (objectivity) อันเป็นหลักคิดหลักของนักวารสารศาสตร์ เขาระบุว่าสื่อมวลชนนั้นต้องมีความรับผิดชอบในทางศีลธรรมอันดับแรกในฐานะมนุษย์ในการที่จะช่วยลดหรือหยุดยั้งความรุนแรง ส่วนความรับผิดชอบในฐานะของสื่อมวลชนนั้นเป็นความรับผิดชอบที่รองลงมา คำถามของสเปนเซอร์ในประเด็นนี้จึงถือได้ว่าเป็นการยืนยันบทบาทของสื่อมวลชนในฐานะของพวกมนุษยนิยม ที่ต้องเผชิญและดำรงอยู่กับปรากฏการณ์ของความขัดแย้งซึ่งอาจถือเป็นมุมมองใหม่และอาจเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างกระบวนการทัศน์ใหม่ของการสื่อข่าวในสถานการณ์ความขัดแย้งมุ่งเน้นไปที่การให้ความหมายของ “สันติภาพ” มากกว่าการให้ความหมายของ “สงคราม”

สเปนเซอร์ ให้มุมมองที่น่าสนใจว่านักข่าวสันติภาพนั้นมีบทบาทและหน้าที่ในการผลักดันให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเพื่อนำไปสู่สันติภาพ งานของพวกเขาจึงเป็นการนำเสนอกระบวนการทัศน์ใหม่ซึ่งจะเน้นถึงสันติภาพมากกว่าสงคราม งานเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของการต่อต้านสงครามและเป็นการขับเคลื่อนการแก้ไขความขัดแย้งอย่างสันติ ประเด็นไม่ได้อยู่ที่การจัดความขัดแย้งไปให้หมดสิ้น แต่อยู่ที่ว่าจะทำอะไรให้การถกเถียงโต้แย้งนั้นทำได้อย่างสันติ สิ่งสำคัญที่นักข่าวสันติภาพพึงจะทดลองทำก็คือการนำเอาตัวแสดงอื่นๆ เข้ามาในการรายงานข่าวเพื่อเป็นการเปิดพื้นที่ให้กับมุมมองที่แตกต่าง ซึ่งจะทำให้เกิดภาพของปัญหามีความลุ่มลึกมากกว่าเป็นเพียงแค่ความขัดแย้งสองขั้วแบบหยาบๆ การทำเช่นนี้จะนำไปสู่การก้าวข้ามการมองว่าใครกำลังได้เปรียบ ใครกำลังเสียเปรียบ ไปสู่การพิจารณาเรื่องราวว่าเป็นการพูดคุยเจรจาที่มีความสมดุลซึ่งจะนำไปสู่การแก้ไขความขัดแย้ง (สเปนเซอร์ : 180 – 182)

ไอร์แลนด์เหนือและบทบาทของพื้นที่สาธารณะ

ในกรณีของไอร์แลนด์เหนือเรามองว่า สื่อมีบทบาทอย่างสำคัญในการเปิดหรือไม่เปิดพื้นที่ทางการเมืองให้กับกลุ่มต่างๆ ในช่วงที่มีการเจรจากันอย่างเข้มข้นก่อนที่จะมีการทำข้อตกลง The Good Friday Agreement กลุ่มต่างๆ และรัฐบาลก็พยายามใช้สื่อเป็นพื้นที่สำคัญในการนำเสนอและสร้างแรงสนับสนุนต่อข้อเสนอของตนเอง สื่อได้ทำหน้าที่เป็นพื้นที่อันสำคัญในการถกเถียงนโยบายหลักต่างๆ และเป็นพื้นที่ในการเรียกร้องและกดดันให้ผู้ต่อต้านนั้นหันมายอมรับข้อเสนอและข้อเรียกร้องที่สำคัญๆ

นอกจากนี้ยังเป็นพื้นที่สำหรับการสื่อสารกับมวลชนถึงความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ในกระบวนการสันติภาพ สื่อนั้นมีความสำคัญอย่างมากในช่วงที่มีการติดต่อกันในระยะต้นๆ และมีบทบาทอย่างยิ่งในการพัฒนาพลวัตของการสื่อสาร อย่างไรก็ตาม เราควรจะมีสติของสื่อในบริบทที่ฝ่ายต่างๆ นั้นมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการพูดคุยอย่างแท้จริง สื่อจะมีบทบาทอย่างสำคัญในการสร้างแรงกดดันด้วยการเปิดพื้นที่ให้กับวาทกรรมทางเลือก เพื่อที่จะชี้ให้เห็นถึงข้ออ่อน อุปสรรค การไร้จินตนาการของคู่ขัดแย้งที่มีลักษณะสุดโต่ง สื่อสามารถที่จะช่วยให้ฝ่ายๆ สามารถที่จะขยายเขตแดนทางความคิดและทางเลือกของบทสนทนาทางการเมืองและตั้งคำถามต่อการนิยามทางออกอย่างคับแคบ การเปิดให้ผู้คนที่หลากหลายเข้ามามีพื้นที่ในการพูดคุยสันติภาพนั้นอาจจะช่วยเพิ่มโอกาสที่ฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะทดลองเสี่ยงหรือยอมที่จะยืดหยุ่น ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการขับเคลื่อนกระบวนการสันติภาพ

กรณีไอร์แลนด์เหนือนี้ได้ชี้ให้เห็นว่า สื่อสามารถที่จะเล่นบทบาทที่เป็นทั้งบวกหรือลบต่อการสร้างสันติภาพ อาจกล่าวได้ว่า เมื่อนักข่าวส่วนใหญ่เน้นค่อนข้างให้การสนับสนุนกระบวนการสันติภาพในไอร์แลนด์เหนือและรัฐบาลของอังกฤษและไอร์แลนด์ก็ได้ให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง แต่ปัญหาก็คือว่าสื่อยังคงมองกระบวนการสันติภาพผ่านแว่นของคุณค่าข่าว (news value) และยังคงเน้นการรายงานเหตุการณ์ด้วยกรอบการอธิบายเดิมๆ ที่เน้นความไม่ซับซ้อน ความขัดแย้งและดราม่า ซึ่งทำให้ผู้ชมไม่เข้าใจถึงรายละเอียดและความซับซ้อนของการถกเถียงเรื่องกระบวนการสันติภาพ การที่สื่อมุ่งที่จะ

รายงานถึงความขัดแย้งและการเป็นปฏิปักษ์กันของคู่ขัดแย้งทำให้สื่อมองไม่เห็นหรืออาจไปลดทอนความสำคัญของผู้ที่นำเสนอมุมมองที่แตกต่าง คู่ขัดแย้งเองก็มักพยายามรักษาอิทธิพลของตนเองด้วยการครอบครองพื้นที่สื่อ เมื่อสื่อมองปัญหาในลักษณะที่ว่าเป็นความแตกแยกมากกว่าความแตกต่าง และมองความคิดเรื่องสันติภาพภายใต้กรอบแคบๆ ที่ถูกนิยามโดยกลุ่มคู่ขัดแย้งที่มีอิทธิพล สื่อจึงกลับกลายเป็นเครื่องมือในการตอกย้ำอำนาจและอิทธิพลของคู่ขัดแย้งและกลายเป็นผู้ขยายจุดยืนที่แข็งทื่อของทั้งสองฝ่าย (สเปนเซอร์ 2005 : 140 – 141)

สื่อในฐานะโรงละครแห่งอำนาจ (theater of power)

ในบทที่ 3 เรื่อง Diplomacy and Signalling สเปนเซอร์ได้อภิปรายถึงโทรทัศน์ในฐานะที่เป็นโรงละคร (theater) เขาได้อ้างถึงงานของ R.Cohen (1987) โดยกล่าวว่าโทรทัศน์นั้นเป็น “โรงละครแห่งอำนาจ” (theater of power) กล่าวคือโทรทัศน์เป็นพื้นที่สำหรับการสื่อสารทางการทูต เพราะโทรทัศน์นั้นได้สร้างความรู้สึกลึกลับซิดให้กับผู้ชมเสมือนกับว่าผู้ชมนั้นได้รับข่าวสารจากประสบการณ์ตรง ผู้ที่ปรากฏตัวผ่านหน้าจอโทรทัศน์นั้นไม่เพียงแต่เป็นนักสื่อสาร แต่ต้องแสดงบทบาทเป็นเสมือนนักแสดงด้วย ภาพพจน์ที่ปรากฏก็คือสารที่กำลังสื่อออกไป (image is the message) โทรทัศน์ไม่ได้สื่อเฉพาะคำพูดแต่ยังสามารถสื่อถึงสัญลักษณ์ที่ไม่ได้เป็นคำพูดด้วย การมองว่าโทรทัศน์เป็นเหมือนโรงละครนั้นเป็นการบอกว่าโทรทัศน์มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนานโยบายต่างประเทศ สำหรับผู้ที่ต้องการสื่อสารในทางการทูตแล้ว โทรทัศน์นั้นเป็นพื้นที่ที่แต่ละฝ่ายใช้ในการประเมินความน่าเชื่อถือ ความตั้งใจของอีกฝ่ายหนึ่ง ทำที่และสัญลักษณ์ต่างๆ จะเป็นส่วนช่วยในการประเมินถึงจุดยืนและประเมินความตั้งใจของอีกฝ่ายหนึ่ง การใช้ความคลุมเครือ (ambiguity) ที่เป็นคุณลักษณะพิเศษหนึ่งที่สำคัญของห้วงยามดังกล่าวในการสนทนาแลกเปลี่ยนกัน โดยอาจจะเป็นข้อดีในการช่วยเปิดพื้นที่สำหรับการแสวงหาทางออกและการเจรจาที่กว้างขึ้น เพราะว่าจะไม่มีฝ่ายใดที่ถูกต้อนให้จนมุม

การนำเสนอเรื่องภาวะความเป็นผู้นำนั้นมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพลวัตระหว่างภัยคุกคาม (threat) กับการให้ความเชื่อมั่นในการจำกัดภัยคุกคามนั้น (reassurance) ความเป็นผู้นำนั้นจะมีความหมายก็ต่อเมื่อเรตกอยู่ในสถานการณ์ที่เสถียรภาพกำลังถูกสั่นคลอน บางทีผู้นำก็เป็นผู้ที่สร้างภัยคุกคามเพื่อที่เขาได้ประกาศต่อสู้เพื่อกำจัดมัน การมองเรื่องภัยคุกคามและการสร้างความเชื่อมั่นนี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ความรู้สึกมากกว่าการใช้เหตุผล ผู้นำใช้สื่อโทรทัศน์ในการบอกเราว่ามีภัยคุกคามใดที่เราจะต้องกังวลและเขาจะอธิบายว่าเขาจะจัดการมันอย่างไร ในบางครั้งการนำเสนอเรื่องภัยและการให้ความเชื่อมั่นนี้ก็กระทำกันเกินจริงและอาจส่งผลฝ่ายอื่นๆ ฉวยโอกาสที่จะยกระดับการข่มขู่หลังจากที่ผู้นำได้ให้ความมั่นใจแล้ว (สเปนเซอร์ 2005 : 40, 52-54)

ตามที่ปรากฏข้อเสนอถึงบทบาทที่สำคัญของสื่อมวลชนต่อกระบวนการสันติภาพดังที่ได้กล่าวมาแล้วในตอนต้น ก็คงพบว่าทั้งนักวิชาชีพและนักวิชาการด้านสื่อมวลชน ส่วนหนึ่งตระหนักดีถึงความ

จำเป็นที่จะต้องมองบทบาทของสื่อมวลชนในสถานการณ์ความขัดแย้งเสียใหม่ ด้วยมุมมองและกระบวนการที่คิดใหม่ ๆ ที่จะช่วยในการลดความขัดแย้งและสร้างสันติภาพขึ้นมาได้อย่างไร ในระยะหลังปี 2000 เริ่มปรากฏงานที่กล่าวถึงบทบาทของสื่อมวลชนที่ต้องทำการสื่อข่าวในสถานการณ์ความขัดแย้ง งานซึ่งเป็นข้อเสนอและถูกยอมรับยอมรับกันโดยทั่วไปก็คือข้อเสนอของ รอส โฮเวิร์ด (Ross Howard) นักหนังสือพิมพ์มือรางวัลจาก Globe and Mail ประเทศแคนาดาและที่ปรึกษาด้านวารสารศาสตร์ ประธานภาคีเพื่อการพัฒนาสื่อระหว่างประเทศที่ชื่อ Media & Democracy Group โดยมีงานเขียนที่สำคัญอย่าง A Global Curriculum for Media and Peace Building Training for Journalists และงานที่ทำให้สังคมไทยได้รู้จักเขาเพิ่มขึ้นก็คืองานที่ชื่อ “การสื่อข่าวที่ไหวรู้ต่อความขัดแย้ง”³ ที่ได้รับการแปลโดย วลัักษณ์กมล จ่างกมล แต่นั่นก็ถือว่าเป็นข้อเสนอแรกๆ อย่างเป็นทางการต่อสังคมไทยต่อสื่อมวลชนภายหลังจากสถานการณ์จังหวัดชายแดนภาคใต้ดำเนินล่วงเลยมากกว่า 4 ปี (นับจากปี 2547) ขณะที่ภายหลังจากการลงนามสันติภาพในปลายเดือนกุมภาพันธ์ 2556 ก็ปรากฏข้อเสนอบางประการต่อสื่อมวลชนไทยเช่นกันในเดือนมิถุนายน 2556 โดย ดร.นอร์เบิร์ต โรเปอร์ส นักวิชาการอาวุโส สถาบันวิจัยความขัดแย้งและความหลากหลายทางวัฒนธรรมภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ซึ่งทำงานด้านการส่งเสริมความรู้ด้านสันติภาพในจังหวัดชายแดนภาคใต้มาอย่างต่อเนื่องได้เสนอ “**ข้อคิดพื้นฐานบางประการเกี่ยวกับการรายงานข่าวกระบวนการสันติภาพ**”⁴ ขนาดกระชับโดยเขาได้ให้ข้อเสนอต่อสื่อมวลชนในระหว่างที่กระบวนการสันติภาพชายแดนใต้โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

“1) กระบวนการสันติภาพเป็นความพยายามทางการเมืองที่มีการแข่งขันกันสูง สำหรับหลายคนที่เข้าร่วมในกระบวนการนี้ มันคือความพยายามในอันที่จะ “เอาชนะ” ในความขัดแย้งนั้นๆ แม้ว่าในขณะนี้จุดสำคัญจะเปลี่ยนจากการใช้กำลังและความรุนแรงไปเป็นการใช้วิถีทางทางการทูตเพื่อที่จะให้ได้ชัยชนะในการต่อรองหรือบนโต๊ะเจรจากก็ตาม แต่ว่าความคิดเห็นในเรื่องนี้ก็คงเน้นในเรื่องของการเอาชนะหรือไม่ก็พ่ายแพ้ ผู้คนเหล่านี้จะตระหนักก็ในระยะหลังแล้วเท่านั้น ว่าเป็นเรื่องยากมากที่จะผลักดันให้ได้ผลลัพธ์ที่ยั่งยืน หากว่าพวกเขายังคงมองกระบวนการสันติภาพในกรอบของการเอาชนะ หรือไม่ก็พ่ายแพ้ต่อไป

2) และเพราะทัศนคติแบบนี้ นักข่าวจึงพยายามจะทำข่าวกระบวนการสันติภาพผ่านมุมมองแบบ “ใครแพ้ใครชนะ” (ใครได้ใครเสีย) ซึ่งสำหรับสื่อกระแสหลัก นี่ก็เป็นแบบแผนของการทำข่าวการเมืองโดยทั่วไป มุมมองแบบนี้จะขยายขีดมากขึ้นเมื่อในหมู่คนในแต่ละด้านของคู่ความขัดแย้งนั้น มีคนที่ตั้งแง่หรือไม่ก็ต่อต้านกระบวนการรวมอยู่ด้วย

³ เอกสาร “การสื่อข่าวที่ไหวรู้ต่อความขัดแย้ง” รอส โฮเวิร์ด เขียน วลัักษณ์กมล จ่างกมล แปล พิมพ์ในประเทศไทย พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2551 จำนวน 3000 เล่ม

⁴ จากเว็บไซต์ <http://www.deepsouthwatch.org/node/4369> แปลโดย นวลน้อย ธรรมเสถียร

3) จากคำพูดที่รู้จักกันมานานแล้วว่า “ความจริงเป็นเหยื่อรายแรกของสงคราม” เราจะพบตัวอย่างจำนวนมากที่แสดงให้เห็นว่า ในกระบวนการสันติภาพนั้น ฝ่ายที่เกี่ยวข้องมักจะพยายามเล่นแร่แปรธาตุกับข้อมูลเพื่อให้เป็นประโยชน์กับฝ่ายตน”

ข้อสรุปสำหรับการสื่อสารกระบวนการสันติภาพแบบมีอาชีพและอย่างมีจริยธรรม

- 1) “เป็นมืออาชีพและไม่ใช่ว่าใครก็ตามที่สื่อควรเป็น: เช่นเดียวกันกับการรายงานข่าวอื่นๆ การรายงานข่าวกระบวนการสันติภาพควรจะทำภายใต้มาตรฐานของการแสวงหาความจริงและการตรวจสอบแสวงหาข้อมูลแบบไม่ลำเอียง ข้อมูลที่ได้มีการตรวจสอบรอบด้าน รายงานถ้อยแถลงต่างๆอย่างถูกต้องตามบริบทของมันและอื่นๆ
- 2) รายงานมุมมองที่แตกต่างหลากหลายและอย่างจำเพาะเจาะจง: ความขัดแย้งและสันติภาพเป็นเรื่องราวของฝ่ายต่างๆ สองฝ่ายขึ้นไปที่มีความเห็นและมุมมองที่แตกต่างกันในเรื่องราวเหตุใดจึงมีความขัดแย้งเกิดขึ้นและจะคลี่คลายความขัดแย้งนั้นอย่างสันติได้อย่างไร สื่อหลายๆ สื่อมักจะให้พื้นที่กับมุมมองด้านเดียว ซึ่งถือว่าขัดกับหลักการของการรายงานที่ต้องไม่ลำเอียงและอย่างเป็นธรรม
- 3) ส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจต่อเงื่อนไขที่เป็นตัวขับเคลื่อนความขัดแย้ง: สังคมใหญ่มักจะไม่เข้าใจว่าความขัดแย้งและความรุนแรงนี้ดำรงอยู่ได้อย่างไร ซึ่งสาเหตุอาจจะไม่ใช่เพราะขาดระบบหลักในการให้การศึกษา รวมทั้งการที่มีข้อถกเถียงที่ครอบงำสังคมในเวลานั้น แต่ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากลักษณะอันซับซ้อนของขบวนการที่ธรรมชาติเป็นขบวนการมลายูปาดานี เรื่องนี้เปิดโอกาสให้สื่อเข้ามาทำหน้าที่ส่งเสริมให้สังคมสามารถทำความเข้าใจได้ครอบคลุม
- 4) เปิดพื้นที่ให้ประชาชนได้มีสิทธิและเสียง เติมความเป็นมนุษย์ให้กับเหยื่อของความขัดแย้ง: ในขณะที่ข่าวการพบปะเจรจาในแทรค 1 (คู่ความขัดแย้งหลัก) เป็นเรื่องที่สำคัญและถือเป็นหน้าที่ของสื่อที่จะต้องรายงาน แต่สื่อมักจะมองหาโอกาสในอันที่จะฉายให้เห็นชีวิตและชะตากรรมของประชาชนทั่วไปที่ได้รับผลกระทบแล้วและยังคงได้รับผลกระทบอยู่จากความรุนแรงและความขัดแย้งที่ยังแก้ไขไม่ได้ อันนี้
- 5) เปลี่ยนกรอบของการรายงานจาก “แพ้-ชนะ” ไปเป็น “ชนะทั้งคู่” หรือ win-win: ประชาชนในเรื่องความคิดและข้อเสนอทั้งหลายที่มีขึ้นเพื่อเชื่อมประสานตลอดจนเพื่อส่งเสริมให้มีการประนีประนอมหรือแก้ปัญหา ให้พื้นที่กับนักบรรณาธิการเพื่อสันติภาพรวมทั้งความคิดเห็นของพวกเขา เป็นต้น”

จากการประมวลองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องทั้งสามแนวคิดคือแนวคิดวาทกรรม แนวคิดเบื้องต้นของกระบวนการสันติภาพและว่าด้วยบทบาทของสื่อในสถานการณ์ความขัดแย้งและสันติภาพ ซึ่งได้ประกอบเข้ามาเป็นชุดความรู้หลักในงานวิจัยชิ้นนี้ ก็เพื่อใช้ในการทำความเข้าใจ วาทกรรมที่มีอยู่กระบวนการสันติภาพสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในช่วงปี 2556 เพื่อความเข้าใจชิ้นในส่วนที่ 2 จะได้อธิบายถึงลำดับและที่มาที่ไปของการดำเนินการพูดคุยสันติภาพในครั้งนี้

ส่วนที่ 2

5. เส้นทางเดินของการพูดคุยเพื่อสันติภาพ

ย้อนรอยความพยายามในการพูดคุยตั้งแต่ปี 2547

นับตั้งแต่ความรุนแรงปะทุขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างชัดเจนหลังการปล้นปืนที่ค่ายกรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ จ.นราธิวาส ในวันที่ 4 มกราคม 2547 ซึ่งมีการปล้นอาวุธไปกว่า 400 กระบอกและทหารเสียชีวิต 4 นาย ก็ได้มีความพยายามในการพูดคุยอย่างลับๆ มาอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าในทางสาธารณะแล้ว รัฐบาลไทยจะปฏิเสธการพูดคุยหรือเจรจากับขบวนการปลดปล่อยปาตานีหรือที่ฝ่ายไทยเรียกว่า “ผู้ก่อความไม่สงบ” หรือ “ผู้ก่อเหตุรุนแรง” ก็ตาม รัฐบาลไทยหลีกเลี่ยงการใช้คำว่า “เจรจา” กับคู่ขัดแย้งมาโดยตลอด เพราะเกรงว่าการยอมเจรจจะเป็นการ “ยกระดับ” กลุ่มติดอาวุธและอาจจะทำให้เป็นปัจจัยที่พัฒนาไปสู่การแบ่งแยกดินแดนในที่สุด

การพูดคุยที่ลังกาวิ ความริเริ่มนำคู่ขัดแย้งมาคุยกันครั้งแรกมาจากนายมหาเธร์ โมฮัมหมัด อดีตนายกรัฐมนตรีมาเลเซีย ทางมาเลเซียได้นำตัวแทนฝ่ายขบวนการและฝ่ายไทยมาพูดคุยกันในรีสอร์ทแห่งหนึ่งบนเกาะลังกาวิทางตอนเหนือของประเทศมาเลเซียในช่วงระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2548 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2549 นายซาริล เอสเค อับดุลลาห์ กงสุลกิตติมศักดิ์ของไทยในลังกาวิ กล่าวว่ากระบวนการสันติภาพลังกาวินั้นไม่ใช่การเจรจาอย่างเป็นทางการ แต่เป็นความพยายามหนึ่งที่จะหาจุดร่วมกันระหว่างคู่ขัดแย้งทั้งสองฝ่าย ในการพูดคุยในครั้งนั้นมีพลโทไวพจน์ ศรีนวล ผู้อำนวยการศูนย์รักษาความปลอดภัยและพลเอกวินัย ภัททิยกุล เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) ในขณะนั้นเป็นผู้แทนหลักในฝ่ายไทย⁵

ในการประชุมครั้งนั้นมีผู้แทนฝ่ายขบวนการที่มาจากกลุ่ม GMIP (Gerakan Mujahideen Islam Pattani) กลุ่มพูโล (Pattani United Liberation Organisation) กลุ่มบีอาร์เอ็น และเบอร์ชาตู่⁶ หนึ่งในผู้เข้าร่วมกล่าวว่าผู้ที่เข้าร่วมส่วนใหญ่ไปร่วมด้วยความเกรงใจมาเลเซียและพวกเขาก็ไม่ได้มีส่วนในการออกแบบข้อเสนอมากนัก ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการร่างข้อเสนอนั้นคือมาเลเซีย นอกจากนี้ กลุ่มที่ไปเข้าร่วมพูดคุยในครั้งนั้นเป็นสมาชิกขบวนการรุ่นเก่าซึ่งอาศัยอยู่ในประเทศมาเลเซียมานานแล้ว และอาจจะไม่ได้เป็นผู้ที่มีบทบาทหรือมีความสามารถในการควบคุมกลุ่มที่กำลังเคลื่อนไหวอยู่ในภาคใต้ในปัจจุบันมากนัก⁷

⁵ ปาตานี ฟอร์ม. การเจรจาสันติภาพระหว่างมุสลิมมลายูและรัฐไทย (ปัตตานี, 2555), หน้า 76.

⁶ เบอร์ชาตู่เป็นองค์กรหนึ่งของขบวนการปลดปล่อยปาตานีที่มีดร.วันกาเดร์ เจ๊ะมัน เป็นประธาน ซึ่งขณะนี้เบอร์ชาตู่ไม่มีการเคลื่อนไหวแล้ว

⁷ สัมภาษณ์, ผู้เข้าร่วมกระบวนการลังกาวิ, สิงหาคม 2555

การประชุมในกรอบนั้นจบลงด้วยร่าง “ข้อเสนอสันติภาพสำหรับภาคใต้ของไทย” ซึ่งได้มีการยื่นไปยังนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร ในเอกสารนั้นมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายหลายข้อ อาทิ รัฐบาลไทยควรกำหนดโควตาตำแหน่งราชการในพื้นที่ร้อยละ 50 ให้กับคนมลายูมุสลิม มีการเสนอให้จัดตั้งคณะกรรมการพิจารณาการนิรโทษกรรมกับผู้ที่ถูกดำเนินคดีหรือตัดสินลงโทษในอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง⁸ แต่ว่าการบวนการล้างาวีก็ไม้อาจขับเคลื่อนต่อไปได้เพราะรัฐบาลทักษิณต้องเผชิญกับกระแสต่อต้านจากกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย หรือ “กลุ่มเสื้อเหลือง” ซึ่งรุนแรงมากขึ้น รัฐบาลได้ตัดสินใจยุบสภาในเดือนกุมภาพันธ์ 2549

การพูดคุยที่โบกอร์ อีกสองปีต่อมา ในเดือนกันยายน 2551 ในยุคของนายกรัฐมนตรีสมัคร สุนทรเวช นายยูซุฟ คาล์ลาร์ รองประธานาธิบดีของอินโดนีเซียซึ่งเป็นผู้ที่เคยมีบทบาทในการสร้างสันติภาพในอาเจะห์ได้ริเริ่มการพูดคุยในกรอบใหม่ ตัวแทนฝ่ายไทยและขบวนการได้พบกันสองวันที่วังของประธานาธิบดีในเมืองโบกอร์ทางด้านตะวันตกของเกาะชวา โดยมีพลเอกขวัญชาติ กล้าหาญ ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและอดีตแม่ทัพภาคที่สี่เป็นผู้นำคณะฝ่ายไทยไปทั้งหมด 5 คน ในส่วนของขบวนการมีตัวแทน 15 คน ซึ่งเรียกตนเองว่า Pattani Malay Consultative Congress (PMCC) โดยกลุ่มที่เข้าร่วมประกอบไปด้วยตัวแทนจากจีเอ็มไอพี, บีไอพีพี (Barisan Islam Pembebasan Patani), พูโล (เป็นปีกที่นำโดยนายซัมซูดิง คาน) โดยตัวแทนหลักๆ ในครั้งนั้น คือ Wahyuddin Mohammad, Sa'adul Maliki, Bachtier Che Teh (ทั้งสามคนเป็นตัวแทนจากบีไอพีพี) และ Mohammad Fatah Abdul Aziz⁹ มีการตั้งคำถามว่ากลุ่มคนเหล่านี้เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวติดอาวุธในพื้นที่ภาคใต้มากน้อยเพียงไร

แต่การพูดคุยก็ดำเนินการไปได้เพียงครั้งเดียวก็ต้องสะดุดหยุดลงภายหลังจากที่นาย Dino Pattani Djalal โฆษกของรัฐบาลอินโดนีเซียได้เปิดเผยเรื่องราวการพบปะกันกับสื่อมวลชน เขาได้ให้สัมภาษณ์ว่า “เรา [รัฐบาลอินโดนีเซีย] ต้องการที่จะช่วยประสานงานเพื่อหาทางออกทางการเมืองอย่างสันติ”¹⁰ การเปิดเผยการพูดคุยกับสื่อทำให้ฝ่ายไทยไม่ค่อยพอใจ นายธฤต จรุงวัฒน์ โฆษกกระทรวงการต่างประเทศออกมาปฏิเสธว่าผู้ที่เดินทางไปนั้นไม่ได้เป็นตัวแทนรัฐ เขาให้สัมภาษณ์ว่า “เราไม่ได้ส่งตัวแทนไปพูดคุยที่อินโดนีเซีย... จุดยืนของเราก็คือปัญหาเรื่องภาคใต้นั้นเป็นเรื่องภายในและเราจะไม่ได้ดำเนินการพูดคุยใดๆ กับผู้ก่อความไม่สงบ”¹¹ นักวิเคราะห์บางคนตีความว่ารองประธานาธิบดียูซุฟ คาล์ลาร์ต้องการทำเรื่องนี้เพียงเพื่อสร้างชื่อในเวทีระหว่างประเทศ เพราะเขากำลังเตรียมตัวลงแข่งขันเลือกตั้ง

⁸ Joseph Chinyong Liow and Don Pathan. *Confronting Ghosts: Thailand's Shapeless Southern Insurgency*, (New South Wales: Lowy Institute for International Policy), pp. 85-86.

⁹ สัมภาษณ์, ผู้ที่ติดตามการพูดคุยที่โบกอร์, กันยายน 2551; โปรดดู "Wrong People to Talk Peace with", *The Straits Times*, 27 September, 2008.

¹⁰ "Indonesia says hosts talks on Thai Muslim insurgency", *Reuters*, 21 September 2008.

¹¹ "Govt 'Not Party' to Peace Talks", *Bangkok Post*, 22 September 2008.

ประธานาธิบดีในอีกไม่กี่เดือนถัดไป แต่ความริเริ่มของรัฐบาลอินโดนีเซียในครั้งนั้นก็ต้องยุติลงหลังพบปะกันเพียงครั้งเดียว

ความริเริ่มของโอไอซี นอกเหนือจากมาเลเซียและอินโดนีเซียแล้ว ทางองค์การความร่วมมืออิสลาม (Organisation of the Islamic Cooperation – OIC) ก็พยายามเข้ามามีบทบาทในเรื่องนี้เช่นกัน อาจกล่าวได้ว่าโอไอซีนั้นเป็นองค์กรระหว่างประเทศที่ฝ่ายขบวนการคาดหวังมากที่สุดที่จะใช้เป็นเวทีในการหาพันธมิตรและเสียงสนับสนุนต่อการเคลื่อนไหวเพื่อเอกราชของชาวปาตานี¹² ฝ่ายขบวนการต้องการจะเห็นโอไอซีเข้ามาเล่นบทเป็นคนกลางในการเจรจาอย่างที่เคยทำในกรณีของ MNLF (Moro National Liberation Front - MNLF) ซึ่งเป็นกลุ่มเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องเอกราชในหมู่เกาะมินดาเนาในประเทศฟิลิปปินส์ โอไอซีเป็นตัวกลางในการเจรจาระหว่างรัฐบาลฟิลิปปินส์และกลุ่ม MNLF ในระหว่างปี 2518 – 2539¹³

กลุ่มพูโลก็ได้พยายามอย่างต่อเนื่องในการผลักดันให้โอไอซีรับเอาปัญหาภาคใต้เข้าไว้เป็นวาระในการพูดคุย พวกเขาพยายามที่จะผลักดันให้โอไอซีออกแถลงการณ์แยกเฉพาะเพื่อเน้นถึงความรุนแรงและเร่งด่วนของปัญหา¹⁴ ในขณะเดียวกัน ทางฝ่ายรัฐบาลไทยก็พยายามดำเนินการผลักดันทางการทูตด้วยการชี้แจงว่าเรื่องนี้เป็นปัญหาภายในซึ่งไทยกำลังดำเนินการแก้ไขอยู่ โดยในปี 2550 รัฐบาลไทยได้เชิญ Prof. Ekmeleddin Ihsanoglu เลขาธิการโอไอซีมาเยือนไทยอย่างเป็นทางการ เพื่อให้มีโอกาสที่จะสัมผัสและรับฟังการแก้ไขปัญหากจากมุมมองของฝ่ายไทย

ในช่วงเดือนกันยายน 2553 มีความเคลื่อนไหวสำคัญของโอไอซีที่ทำให้รัฐบาลไทยต้องจับตามองทางโอไอซีได้ร่วมพูดคุยกับกลุ่มขบวนการปลดปล่อยปาตานีหลายกลุ่มพร้อมกันในกรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซียและกรุงเจดดาห์ ซาอุดีอาระเบียระหว่างวันที่ 30 กันยายน – 1 ตุลาคม 2553 Prof. Ihsanoglu เลขาธิการโอไอซีได้เป็นประธานการประชุมที่เจดดาห์ ส่วน Dr. Talal A. Daous ผู้อำนวยการฝ่ายชนกลุ่มน้อยมุสลิมเป็นประธานการประชุมในกัวลาลัมเปอร์ โดยผู้เข้าร่วมมาจาก พูโล บีอาร์เอ็น บีไอพีพีและผู้อาวุโสอื่นๆ โดย BRN-Coordinate ได้ส่งตัวแทนระดับกลางไปร่วมสังเกตการณ์ด้วย¹⁵ ได้มีการตั้งองค์กรที่ชื่อว่า United Patani People Council – UPPC) โดยหวังว่าจะให้เป็นแกนกลางการขับเคลื่อนทางการเมืองของกลุ่มปลดปล่อยปาตานีผ่านเวทีโอไอซี¹⁶ แหล่งข่าวในวงการทูต

¹² สัมภาษณ์, สมาชิกระดับสูงของพูโล, กรกฎาคม 2556.

¹³ Rodil, B.R. *Kalinaw Mindanaw : the Story of the GRP-MNLF Peace Process 1975-1996*. (Davao City: Alternative Forum for Research in Mindanao), 2000, p. 2.

¹⁴ สัมภาษณ์, สมาชิกระดับสูงของพูโล, กรกฎาคม 2556.

¹⁵ ปาตานี ฟอรัม. *การเจรจาสันติภาพระหว่างมุสลิมมลายูและรัฐไทย* (ปัตตานี, 2555), หน้า 102-103.

¹⁶ สัมภาษณ์, ผู้เข้าร่วมการพูดคุยที่กัวลาลัมเปอร์, สิงหาคม 2555

กล่าวว่าทางรัฐบาลไทยได้แสดงความไม่พอใจด้วยการส่งหนังสือประท้วงไปยังรัฐบาลมาเลเซียที่อนุญาตให้มีการจัดการประชุมดังกล่าวขึ้น¹⁷

รัฐบาลไทยเดินทางกลับไปโอไอซีด้วยการเชิญตัวแทนระดับสูงของโอไอซีมาเยือนไทยอีกครั้งหนึ่งในเดือนพฤษภาคม 2555 โดยมีนาย Sayed Kasim El-Masry ที่ปรึกษาของเลขาธิการโอไอซีเป็นผู้นำคณะ Dr. Talal A. Daous ผู้ที่เข้าร่วมการพูดคุยที่มาเลเซียได้ร่วมคณะมาด้วย หลังการเดินทางมาในครั้งนั้น โอไอซีก็ได้กล่าวถึงสถานการณ์ภาคใต้ในแถลงการณ์เกี่ยวกับชาวมุสลิมที่เป็นชนกลุ่มน้อยในประเทศที่ไม่ใช่สมาชิกโอไอซี หลังการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศครั้งที่ 39 ในเดือนพฤศจิกายน 2555 โดยโอไอซีได้ระบุว่าความก้าวหน้าในการแก้ปัญหาภาคใต้นั้น “ยังไม่เพียงพอ” (meager progress) และได้เสนอแนะให้รัฐบาลไทย “ดำเนินการพูดคุยกับแกนนำของชนมุสลิมเพื่อแสวงหาทางออกและอนุญาตให้ชาวมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้นได้รับสิทธิที่พึงจะมี”¹⁸ อาจกล่าวได้ว่าโอไอซีได้พยายามประนีประนอมด้วยการไม่เข้ามาบีบบังคับโดยตรงซึ่งเป็นสิ่งที่รัฐบาลไทยปฏิเสธ แต่ในขณะเดียวกันก็พยายามจะกดดันให้รัฐบาลเร่งเปิดการพูดคุยกับขบวนการโดยเร็ว

กระบวนการเจนีวา กลุ่มที่มีบทบาทสำคัญในการริเริ่มการพูดคุยอีกกลุ่มหนึ่งคือองค์กรเอกชนระหว่างประเทศ (iNGO) ที่มีชื่อว่า Center for Humanitarian Dialogue (ศูนย์การพูดคุยเพื่อมนุษยธรรม – The HD Centre) เอชดีเป็นองค์กรหลักที่ทำงานเพื่อผลักดันให้เกิดการพูดคุยระหว่างรัฐบาลไทยกับกลุ่มขบวนการปลดปล่อยปาตานีมาตั้งแต่ปี 2549 จากที่ผู้เขียนได้พูดคุยกับทางเอชดีในช่วงหลายปีที่ผ่านมา พบว่าเอชดีได้ทำงานใกล้ชิดกับกลุ่มพูโล โดยเฉพาะปีกที่นำโดยนายคัสตูรี มาห์กอตตา โดยใช้วิธีการดำเนินงานอย่างเงียบๆ ไม่ออกสื่อ

ในช่วงสมัยของรัฐบาลของนายกรัฐมนตรีสุรยุทธ์ จุลานนท์ซึ่งได้มีการประกาศนโยบายปรองดองและแสดงความพร้อมในการเปิดการพูดคุยกับขบวนการปลดปล่อยปาตานี เอชดีได้เป็นตัวกลางประสานให้เกิดการพบกันระหว่างนาย กษ สุรยุทธ์และนายคัสตูรีในประเทศบาห์เรนในช่วงท้ายของปี 2550¹⁹ แต่เป็นที่น่าเสียดายที่ไม่นานหลังจากนั้นรัฐบาลรักษาการก็หมดอำนาจ ต่อมาในยุคที่นายสมคิด สุนทรเวชเป็นนายกรัฐมนตรี ทางกลุ่มพูโลได้เสนอที่จะทำ “พื้นที่สันติภาพ” (peace zone) เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการสร้างความเชื่อมั่น (confident-building) ระหว่างคู่ขัดแย้ง²⁰ แต่ว่ารัฐบาลสมคิดก็ถูกกระแส

¹⁷ สัมภาษณ์, นักการทูต, ธันวาคม 2555

¹⁸ มติเกี่ยวกับชุมชนมุสลิมที่เป็นชนกลุ่มน้อยในประเทศที่ไม่ได้เป็นสมาชิกของโอไอซีซึ่งได้รับการรับรองในการประชุมครั้งที่ 39 ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศที่เมือง Djibouti วันที่ 15 – 17 พฤศจิกายน 2012, โปรดดู <http://www.oic-oci.org/english/conf/fm/39/MM-DR-39CFM%20-FINAL.pdf>.

¹⁹ สัมภาษณ์, เจ้าหน้าที่ของเอชดี, กุมภาพันธ์, 2013.

²⁰ “Thailand : Political Turmoil and the Southern Insurgency”, International Crisis Group, 28 August 2008, p. 10.

การต่อต้านจากกลุ่มเสื้อเหลืองเล่นงานอย่างหนัก จนไม่มีสมมติที่จะแก้ปัญหาเรื่องภาคใต้ได้ การแก้ไข ปัญหาภาคใต้ในช่วงนั้นตกอยู่ในมือของกองทัพเป็นหลัก

เมื่อการเมืองเปลี่ยนชั่วคราวโดยนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ก้าวขึ้นมาเป็นนายกรัฐมนตรีหลังศาล รัฐธรรมนูญตัดสินยุบพรรคพลังประชาชนในเดือนธันวาคม 2551 ทางกลุ่มพวโลก็ได้ร่วมกับสมาชิกบางส่วน ของปีอาร์เอ็น-โคออร์ดิเนตติ้งองค์กรที่ชื่อว่า “ขบวนการปลดปล่อยปาตานีมลายู” (Pattani Malay Liberation Movement - PMLM) ในเดือนมกราคม 2553 ต่อมาในเดือนมิถุนายน PMLM ได้เสนอที่จะ ทำการหยุดยิงฝ่ายเดียวในสามอำเภอในจังหวัดนราธิวาส อันได้แก่ อ.เจาะไอร้อง อ.ยี่งอ และอ.ระแงะ เพื่อ แสดงให้เห็นว่าขบวนการมีความจริงใจในการพูดคุยและมีความสามารถในการควบคุมปฏิบัติการในพื้นที่ได้ โดยการหยุดยิงครั้งนั้นครอบคลุมเฉพาะปฏิบัติการโจมตีเจ้าหน้าที่ความมั่นคงและเป้าหมายของรัฐเท่านั้น²¹

รัฐบาลอภิสิทธิ์ได้รับทราบการดำเนินการนั้นอย่างเสียบๆ หลังจบช่วงเวลาการหยุดยิงแล้ว นายคัส ตูรีได้ออกแถลงการณ์โดยระบุว่าระดับความรุนแรงได้ “ลดลงอย่างมาก” มีเหตุรุนแรงที่โจมตีเจ้าหน้าที่รัฐ เพียงแค่ครั้งเดียวในช่วงเวลานั้นโดยเป็นเหตุระเบิดรถตำรวจในอ.เจาะไอร้องในวันที่ 18 มิถุนายน 2551 ส่งผลให้มีตำรวจบาดเจ็บหนึ่งนาย²² ทางฝ่ายกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายใน ภาคสี่ (กอ.รมน. ภาคสี่) ก็ออกมาตอบโต้ด้วยการระบุว่าตามสถิติของกอ.รมน. มีเหตุรุนแรงเกิดขึ้นอีก 9 ครั้งซึ่งไม่ได้ถูกนับ รวม²³ ผลสัมฤทธิ์ของการทดลองหยุดยิงในครั้งนั้นเป็นที่ถกเถียงกันอย่างมา

งานของเอชดีดูเหมือนจะมีพัฒนาการก้าวสำคัญในช่วงท้ายๆ ของรัฐบาล นายกฯ อภิสิทธิ์ได้มี คำสั่งให้สภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) ยกกระตบการพูดคุยให้เป็น “ทางการ” สมช. เป็นหน่วยงานหลัก ของรัฐที่ทางเอชดีประสานงานร่วมกันมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งนัยของคำสั่งนี้ก็คือเป็นการยกระดับ กระบวนการพูดคุยในกรอบที่ทางเอชดีเป็นผู้อำนวยความสะดวกมาอย่างยาวนานนั่นเอง การดำเนินการ ดังกล่าวส่วนหนึ่งก็เป็นวิธีการกีดกันมิให้ออไอซีขยับเข้ามาเล่นบทบาทคนกลาง เป็นที่น่าสังเกตว่าคำสั่งนี้มี ขึ้นสามเดือนหลังจากที่ออไอซีได้พบปะกับตัวแทนขบวนการในกรุงกัวลาลัมเปอร์และเจดดาห์ซึ่งทำให้ฝ่าย ไทยไม่พอใจอย่างมาก ไม่กี่เดือนหลังจากได้รับ “ไฟเขียว” จากรัฐบาล นายถวิล เปลี่ยนศรี เลขาธิการ สมช. ในขณะนั้นก็เริ่มออกมาให้สัมภาษณ์กับสื่อมวลชนว่ารัฐบาลต้องการสนับสนุนการพูดคุยกับ “ผู้เห็น ต่างจากรัฐ”²⁴ ซึ่งคำคำนี้ นับเป็นนวัตกรรมทางวาทกรรมที่สร้างการมองคู่ขัดแย้งด้วยมุมมองใหม่ เป็น ภาษาที่เข้ามาทดแทนคำว่า “ผู้ก่อความไม่สงบ” หรือ “ผู้ก่อเหตุรุนแรง” ที่มักใช้กันอย่างแพร่หลายก่อน หน้านี้

²¹ “Stalemate in Southern Thailand”, International Crisis Group, 3 November 2010, p.6.

²² แถลงการณ์ของกลุ่มพวโล ออกโดยนายคัสตูรี มะกอตา, สิงหาคม 2553

²³ รายงานสถิติเหตุรุนแรงของกอ.รมน.

²⁴ ถวิล เปลี่ยนศรี เลขาธิการสมช. ไม่มีอะไรขัดข้องปกครองพิเศษชายแดนใต้” ประชาไท, 9 พฤษภาคม 2554

เปิดฉากการพุดคุดที่ KL

หลังจากที่นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร น้องสาวคนเล็กของอดีตนายกฯ ทักษิณชนะการเลือกตั้งและก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในเดือนสิงหาคม 2554 ได้มีการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายเกี่ยวกับการพุดคุดสันติภาพที่สำคัญ ในช่วงแรก มีการเปลี่ยนผู้คุมบังเหียนหลักในการแก้ปัญหาภาคใต้ พ.ต.อ. ทวี สอดส่องได้ขึ้นมาเป็นผู้อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) แทนนายภานุ อุทัยรัตน์ ซึ่งมีความใกล้ชิดกับพรรคประชาธิปัตย์ พ.ต.อ.ทวีได้คลุกคลีกับปัญหาภาคใต้มาก่อนหน้านี้ โดยเฉพาะในช่วงที่ทำงานในบทบาทของรองอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI)²⁵ เป็นที่ทราบกันว่าเขามีความใกล้ชิดกับอดีตนายกฯ ทักษิณ เมื่อพรรคเพื่อไทยกลับมาคุมอำนาจ พ.ต.อ.ทวีก็นำตัวให้มาคุมงานภาคใต้ อาจกล่าวได้ว่าเขาน่าจะเป็นตัวหลักของพรรคเพื่อไทยในการทำงานเรื่องภาคใต้ให้กับรัฐบาลมากกว่ารัฐมนตรีคนใดๆ

พ.ต.อ.ทวีเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการเปิดฉากการพุดคุดอย่างเป็นทางการร่วมกับทักษิณ อดีตนายกฯ ซึ่งลี้ภัยอยู่ในต่างแดนได้ไปพบกับนายนาจิบ ราซัค นายกรัฐมนตรีมาเลเซียในเดือนมกราคม 2555 โดยอาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัวที่เคยมีเพื่อขอให้มาเลเซียช่วยประสานงานเรื่องการพุดคุดเมื่อนายกฯ ยิ่งลักษณ์เดินทางไปเยือนกัวลาลัมเปอร์เพื่อแนะนำตัวหลังเข้ารับตำแหน่งใหม่ในเดือนกุมภาพันธ์ เธอก็ได้หารือในเรื่องนี้ต่อกับนายนาจิบ²⁶ โดยนายกฯ มาเลเซียได้แถลงข่าวหลังการพบกันว่าฝ่ายไทยได้ขอให้มาเลเซียช่วยหาทางออกระยะยาวให้กับปัญหาภาคใต้²⁷ ท่าทีของนายกฯ ยิ่งลักษณ์นับว่าเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญของนโยบายของรัฐไทยซึ่งที่ผ่านมาอย่างลั้งเล กระทั่งปิดกั้นการเข้ามามีส่วนร่วมของรัฐบาลมาเลเซียในการแก้ปัญหาภาคใต้ เพราะมองว่ามาเลเซียนั้นอาจจะมีผลประโยชน์และไม่มีความเป็นกลาง

หลังจากนั้น ทักษิณได้ไปพบกับแกนนำขบวนการปลดปล่อยปาตานี 17 คนที่กรุงกัวลาลัมเปอร์ในช่วงกลางเดือนมีนาคม 2555²⁸ สองสัปดาห์หลังการพบกัน ก็ได้เกิดเหตุการณ์ระเบิดคาร์บอมบ์พร้อมกันสองแห่งในวันที่ 31 มีนาคม 2555 ที่โรงแรมลีการ์เด็นทีในใจกลางเมืองหาดใหญ่และที่ถนนรวมมิตรซึ่งเป็นย่านธุรกิจการค้าและบันเทิงในตัวเมืองยะลาซึ่งร้านค้าส่วนใหญ่เป็นของชาวจีนและชาวพุทธ แรงระเบิดได้ทำให้มีผู้เสียชีวิต 14 คนและมีผู้บาดเจ็บอีกกว่า 400 คน²⁹ ภายหลังเหตุการณ์นั้น พรรคฝ่ายค้านก็ได้กล่าวโทษว่าเหตุระเบิดนั้นเป็นผลจากการที่ทักษิณไปคุยกับกลุ่มขบวนการ พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา ผู้

²⁵ พ.ต.อ. ทวีถูกย้ายไปเป็นรองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ในยุคหลังรัฐประหาร ในสมัยนายกฯ สมคร พ.ต.อ.ทวี กลับมานั่งที่กรมสอบสวนคดีพิเศษ (ดีเอสไอ) ในตำแหน่งอธิบดี และเมื่อการเมืองเปลี่ยนชั่วคราวอีกครั้งและพรรคประชาธิปัตย์ขึ้นบริหารประเทศ เขาก็ถูกโยกไปนั่งตำแหน่งรองปลัดกระทรวงยุติธรรม

²⁶ สัมภาษณ์, แหล่งข่าวความมั่นคง, กรกฎาคม 2555.

²⁷ “Yingluck, Najib vow to tackle insurgency”, *Bangkok Post*, 21 February 2012.

²⁸ สัมภาษณ์, แหล่งข่าวใกล้ชิดขบวนการปลดปล่อยปาตานี, สิงหาคม 2555

²⁹ Anthony Davis, “Explosive escalation of Thai insurgency,” *Asia Times*, 6 April 2012.

บัญชาการทหารบกกล่าวกับสื่อว่าเหตุการณ์นี้อาจจะเกิดจากการพูดคุยไม่ครบกลุ่ม เพราะพวกเขาอาจจะต้องการสร้างสถานการณ์เพื่อแย่งชิงการนำ³⁰

ในช่วงเดือนกรกฎาคม 2555 มีการโยกย้ายข้าราชการสมช. ครั้งสำคัญ โดยนายสมเกียรติ บุญชู รองเลขาธิการสมช. ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญที่มีบทบาทในการผลักดันการพูดคุยในกรอบของกระบวนการเจนีวาร่วมกับเอชดีถูกโยกย้ายไปประจำที่สำนักนายกรัฐมนตรี โดยพล.ท. ภราดร พัฒนถาบุตรได้มาดำรงตำแหน่งนี้แทน อีกสามเดือนถัดมาเขาก็ขึ้นคุมบังเหียนในฐานะเลขาธิการคนใหม่ของสมช. พล.ท.ภราดร ได้เข้ามามีบทบาทอย่างสำคัญในการขับเคลื่อนการพูดคุยร่วมกับทวิและทักษิณ

ในช่วงเดือนมกราคม 2556 ก็มีความคืบหน้าสำคัญ เมื่อร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง รองนายกรัฐมนตรี ได้เดินทางไปพบกับนาย ก. นาจิบเพื่อพูดคุยในเรื่องรายละเอียดของข้อตกลงการพูดคุยที่จะมีขึ้น พล.ท. ภราดรได้พูดเป็นนัยในการให้สัมภาษณ์กับสื่อมวลชนว่าทางมาเลเซียยินดีที่จะทำหน้าที่เป็นคนกลางในการไกล่เกลี่ย (mediator) หากได้รับการร้องขอ³¹ ในที่สุด การดำเนินการทางการทูตนี้ก็สัมฤทธิ์ผล โดยได้มีการเปิดฉากการพูดคุยอย่างเป็นทางการในวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2556 ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ โดยพล.ท. ภราดรตัวแทนของฝ่ายไทย (ปาร์ตี้ A) กับนายฮาซัน ตอยิบตัวแทนของฝ่ายขบวนการปลดปล่อยปาตานี (ปาร์ตี้ B) ได้ร่วมกันลงนาม “ฉันทามติทั่วไปว่าด้วยกระบวนการพูดคุยสันติภาพ” (General Consensus on the Peace Dialogue Process) ข้อตกลงมีประเด็นที่สำคัญ ดังนี้ 1) พล.ท. ภราดร ในฐานะเลขาธิการสมช. เป็นหัวหน้าคณะในการ “สร้างสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการเสริมสร้างสันติภาพ” 2) รัฐบาลไทย (ปาร์ตี้ A) มีความต้องการที่จะ “ร่วมพูดคุยกับผู้ที่มีความเห็นและอุดมการณ์ที่แตกต่างจากรัฐ” (ปาร์ตี้ B) 3) กระบวนการนี้จะดำเนินการภายใต้กรอบของรัฐธรรมนูญไทย 4) มาเลเซียจะเป็นผู้อำนวยความสะดวก (facilitator) และ 5) ผู้ที่เกี่ยวข้องในกลุ่มที่ดำเนินการร่วมกันนี้จะได้รับหลักประกันเรื่องความปลอดภัย

ในช่วงหลายๆ ปีที่ผ่านมาข้าราชการหลายท่านมีความกังวลใจว่าไม่มีกฎหมายใดๆ รองรับการพูดคุยกับขบวนการ และบ้างก็เกรงว่าการเจรจากับผู้ที่ก่ออาชญากรรมจะเป็นการกระทำที่ละเมิดกฎหมาย พัฒนาการด้านนโยบายรัฐอันหนึ่งที่สำคัญซึ่งทำให้ข้าราชการมี “หลังพิง” ในการดำเนินการพูดคุยกับขบวนการอย่างเป็นทางการในครั้งก็คือ “นโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2555-57” นโยบายดังกล่าวร่างขึ้นโดยสมช. ตามมาตรา 4 แห่งพ.ร.บ. บริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2553 ซึ่งเริ่มบังคับใช้ในสมัยของพรรคประชาธิปัตย์ นโยบายซึ่งจะเป็นแม่บทในการดำเนินนโยบายแก้ไขปัญหาในภาคใต้นี้ได้รับการอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีในวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2555 และมีการอภิปรายในรัฐสภาแบบไม่ลงมติในเดือนถัดไป หนึ่งในแก้ววิฑูประสงค์หลักของนโยบายนี้ คือ “เพื่อสร้าง

³⁰ “ปูบินปลุกขบวนการใหญ่ บิ๊กตุ๋นเดือนปรมารัฐบาลเจรจาโจรใต้” *มติชนรายวัน*, 3 เมษายน 2555

³¹ “KL offers to act as a go-between in South”, *The Nation*, 11 January 2013

สภาวะแวดล้อมที่เหมาะสมและเอื้อต่อการพูดคุยในการแสวงหาทางออกจากความขัดแย้งและการให้หลักประกันในการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกระบวนการเสริมสร้างสันติภาพ”³²

การประชุมครั้งแรกระหว่างผู้แทนฝ่ายไทยและขบวนการปลดปล่อยปาตานีจัดขึ้นในสถานที่ที่ไม่เปิดเผย ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ในวันที่ 28 มีนาคม 2556 ตัวแทนจากไทยมีทั้งหมด 9 คน ในฝ่ายปาร์ตี้ B มี 6 คน³³ ทางฝ่ายปาร์ตี้เอ็นใช้เวลาค่อนข้างนานในการอธิบายถึงความอึดอัดคับข้องใจที่ถูกรัฐสยามกระทำมาในอดีต ผศ.ดร. ศรีสมภพได้เล่าถึงบรรยากาศของการพูดคุยในเวทีสัมมนาหนึ่งที่เกิดขึ้นหลังการพูดคุยครั้งแรกจบลง เขากล่าวว่าตัวแทนฝ่ายขบวนการได้เล่าว่า “ปัญหารากเหง้าของความขัดแย้งและความรุนแรงที่เกิดขึ้นไม่ได้เป็นความผิดของขบวนการปาร์ตี้เอ็นอย่างเดียว แต่จะต้องพูดถึงว่ารัฐไทยก็เป็นเงื่อนไขที่ทำให้เกิดความรุนแรง”

ตัวแทนขบวนการปาร์ตี้เอ็นได้อธิบายถึงความรู้สึกสะเทือนใจที่พี่น้องมลายูปาตานีถูกรัฐไทยกระทำมาตั้งแต่อดีต เช่น กรณีการหายตัวไปของหะยีสุหลง อับดุลกอเดร์ ผู้นำศาสนาคนสำคัญ เหตุการณ์กบฏดุซงญอ การสังหาร 6 ศพที่สะพานกอตอในปี 2518 ซึ่งส่งผลให้มีการประท้วงใหญ่ที่ปัตตานีและเกิดการปราบปรามรุนแรงขึ้นหลังจากนั้น จนมาถึงเหตุการณ์ตากใบและกรือเซะในปี 2547 พวกเขาใช้ภาษามลายูในการสื่อถึงความรู้สึกคับแค้นนั้น ผศ.ดร.ศรีสมภพกล่าวว่าบางคนถึงกับกลืนน้ำตาไว้ไม่อยู่ในขณะที่เล่าถึงเรื่องราวในอดีตนั้น

“การแสดงความรู้สึกนี้ ผมคิดว่าเป็นความรู้สึกที่แท้จริงของเขา เป็นความรู้สึกของนักต่อสู้ปาตานีที่ต้องการต่อสู้เพื่อประชาชนของเขา” ดร.ศรีสมภพกล่าว โดยระบุว่าคณะเจรจาของฝ่ายไทยรับฟังอย่างสงบ ไม่มีการตอบโต้แต่อย่างใด ทุกคนตั้งใจที่จะรับฟังความเจ็บปวดของพี่น้องประชาชนปาตานี ในขณะที่ พ.ต.อ. ทวี เลขาธิการศอ.บต. ได้อธิบายว่าเรื่องที่ผ่านมามีในอดีตนั้นไม่อาจจะกลับไปแก้ไขได้ เพราะเจ้าหน้าที่รัฐในที่ประชุมก็ไม่ได้อยู่ในช่วงเวลานั้นด้วย แต่ว่าทางรัฐบาลก็ได้พยายามดำเนินการเพื่อแก้ปัญหา เช่น การเยียวยาผู้สูญเสียจากเหตุรุนแรง การสนับสนุนเรื่องการรักษาอัตลักษณ์ รวมถึงการแก้ปัญหาความยุติธรรมต่อประชาชน³⁴

³² มาตรา 4 ของ พ.ร.บ. การบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2553

³³ ตัวแทนปาร์ตี้ A ประกอบไปด้วย พ.ต.อ.ทวี เลขาธิการศอ.บต. พล.อ.นิพัทธ์ ทองเล็ก รองปลัดกระทรวงกลาโหม (ในขณะนั้น) และพล.ต.ท. สฤกษ์ชัย เนกเวียง ผู้บัญชาการตำรวจสันติบาล พล.อ.สำเร็จ ศรีทราย ที่ปรึกษาพิเศษสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม พล.ต.นักรบ บุญบัวทอง รองผู้อำนวยการศูนย์ประสานการปฏิบัติที่ 5 (รอง ผอ. ศป.5) กอ.รมน. นายอภิรักษ์ ชื่อธานวงศ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส ผศ.ดร. ศรีสมภพ จิตรภิมย์ศรี อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และนายอาซิส เบ็ญหาวัน ประธานสภาที่ปรึกษาเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนตัวแทนปาร์ตี้ B ประกอบไปด้วย อุตสาขฮันซัน ตอยิบ อุตสาขมะ โฉลง นายอาดัม มุฮัมหมัด นอร์ หรือนายฟาเดล আহามะ นายอับดุลการิม คาลิบ หรืออับดุลรอณีง นายมะสุกรี ฮารี นายลุกมาน บิน ลิมา

³⁴ ฮัสซัน โต๊ะดง, “ขอให้อดทนรับฟังพวกเรา” ข้อเสนอจาก BRN ในวงกลสันติภาพชายแดนใต้, *โรงเรียนนักข่าวชายแดนใต้*, 2 เมษายน 2556

หลักใหญ่ใจความของการพูดคุยในครั้งแรกก็คือ ฝ่ายรัฐไทยได้เรียกร้องให้ปีอาร์เอ็นหลีกเลี่ยงการโจมตีเป้าหมายอ่อนแอ โดยเฉพาะความรุนแรงต่อเด็ก สตรี ครู ผู้หญิงและเป้าหมายในพื้นที่ชุมชนเมือง และเขตเศรษฐกิจ ซึ่งทางตัวแทนขบวนการบอกว่าจะนำไปปรึกษาหารือกับสภาชุรอ ในทางกลับกัน ทางปีอาร์เอ็นก็ได้ขอให้ฝ่ายไทยให้ความยุติธรรมกับคนมลายูอย่างเป็นรูปธรรม โดยได้ขอให้ฝ่ายไทยยกเลิกหมายจับและปล่อยตัวผู้ที่ถูกตัดสินลงโทษในคดีความมั่นคง³⁵

ก่อนการพูดคุยครั้งที่ 2 จะมาถึงเพียงสามวัน อูस्ताฮ์ฮัสซันและนายอับดุลกาติม สองตัวแทนของฝ่ายปีอาร์เอ็นได้สร้างความประหลาดใจด้วยการออกแถลงการณ์เป็นครั้งแรกโดยผ่านยูทูบในวันที่ 26 เมษายน 2556 โดยมีได้แจ้งผู้อำนวยการความสะอาดหรือฝ่ายไทยทราบล่วงหน้า ในการแถลงนั้น นายฮัสซันได้อธิบายว่าการก่อตั้งปีอาร์เอ็นมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแนวร่วมปฏิวัติแห่งชาติของชาวมลายูปาตานี เพื่อสร้างอุมมะห์ (ประชาชาติ) ที่มีความแข็งแกร่ง ซึ่งหมายรวมถึงทั้งคนเชื้อสายไทย มลายูและเงินที่อาศัยอยู่ในแผ่นดินปาตานีและต่อสู้เพื่อให้ได้อิสรภาพและการปกครองที่มีความยุติธรรมสูงสุด หลังจากนั้นนายอับดุลกาติมได้อธิบายเพิ่มเติมว่าปาตานีได้ “ตกเป็นอาณานิคม” ของสยามตั้งแต่ปีค.ศ. 1776 ซึ่งทำให้ชาวมลายูปาตานีต้องอยู่ภายใต้การปกครองแบบ “กตซี” และ “โหดร้าย” ขบวนการปลดปล่อยปาตานีจึงบังเกิดขึ้น คำแถลงปิดท้ายด้วยการยื่นข้อเรียกร้อง 5 ข้อถึง “นักร้องอาณานิคมสยาม” ปีอาร์เอ็นเรียกร้องให้รัฐไทย 1) ยอมรับให้มาเลเซียเป็นผู้ไกล่เกลี่ย ไม่ใช่เพียงผู้อำนวยการความสะอาด 2) ยอมรับว่าเป็นการพูดคุยกับชาวปาตานีซึ่งนำโดยปีอาร์เอ็น 3) ยอมรับให้มีพยานจากประเทศอาเซียน โอไอซีและเอ็นจีโอต่างประเทศ 4) ยอมปล่อยผู้ที่ถูกควบคุมตัวและยกเลิกหมายจับในคดีความมั่นคงทั้งหมด โดยไม่มีเงื่อนไข 5) ยอมรับว่าปีอาร์เอ็นเป็นขบวนการปลดปล่อยปาตานี ไม่ใช่กลุ่มแบ่งแยกดินแดน³⁶

การยื่นข้อเรียกร้องนอกเวทีการพูดคุยทำให้ฝ่ายไทยรู้สึกไม่สบายใจ ส่งผลให้เกิดความตึงเครียดในการพูดคุยครั้งที่สอง การประชุมในครั้งนั้นจัดขึ้นที่กรุงกัวลาลัมเปอร์ในสถานที่ที่ไม่เปิดเผยเช่นเคย แหล่งข่าวที่ติดตามการพูดคุยอย่างใกล้ชิดกล่าวว่าฝ่ายไทยพยายามเรียกร้องให้ทางปีอาร์เอ็นลดระดับความรุนแรงเพื่อแสดงศักยภาพว่าสามารถควบคุมปฏิบัติการทางการทหารในพื้นที่ได้ ในขณะที่ทางปีอาร์เอ็นก็ได้ยื่นข้อเสนอที่ประกาศทางยูทูบให้กับฝ่ายไทยในที่ประชุมโดยมีการมอบเอกสารเป็นลายลักษณ์อักษร ทางปีอาร์เอ็นเรียกร้องให้ไทยต้องรับเงื่อนไขทั้งห้าข้อนี้ ก่อนที่จะมีการเจรจาต่อไป การรณรงค์ผ่านสื่อเป็นครั้งแรกของปีอาร์เอ็นได้สร้างแรงกดดันกลับมายังผู้แทนฝ่ายไทยอย่างมาก มีการวิพากษ์วิจารณ์กันในสื่ออย่างกว้างขวางว่ารัฐบาลกำลังเพิกเฉยหรือกำลังถูกฝ่ายปีอาร์เอ็นรุกคืบ พล.อ. ประยุทธ์ ผู้บัญชาการทหารบกก็ได้ออกมาแสดงความไม่เห็นด้วยกับข้อเรียกร้องทั้งห้าข้อและย้ำว่าเรื่องนี้ควรจะเป็น

³⁵ สัมภาษณ์, แหล่งข่าวที่เข้าร่วมการพูดคุย, เมษายน 2555.

³⁶ "Pengistiharan Barisan Revolusi Nasional Melayu", (แถลงการณ์ของปีอาร์เอ็น), YouTube, 26 เมษายน 2556.

<http://www.youtube.com/watch?v=3XzxHyvRu1U&feature=share>. สำหรับคำแปลแถลงการณ์ภาษาไทย โปรดดู

<http://www.deepsouthwatch.org/node/4197>.

“เรื่องภายใน” ของไทย นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคฝ่ายค้านก็แสดงความเห็นว่าหากมาเลเซียเข้ามาเป็นผู้ไกล่เกลี่ยและองค์กรต่างชาติเข้ามาเกี่ยวข้องก็อาจจะทำให้ปัญหา “ลุกลามมากยิ่งขึ้น”³⁷

ฝ่ายป็อาร์เอ็นได้ออกแถลงการณ์ผ่านยูทูบอีกครั้งที่ 2 ในวันที่ 24 พฤษภาคม 2556 โดยมี นายอาดัม มุฮัมหมัด นอร์ หนึ่งในคณะผู้แทนของปาร์ตี้ B เป็นผู้อ่านแถลงการณ์ เขาได้อธิบายถึง 3 ประเด็นหลักที่ทำให้เกิดการต่อต้าน ประการแรก ชาวมลายูปาตานีถูกบังคับให้ใช้ชีวิตภายใต้ “การกดขี่และการปกครองแบบอาณานิคมของสยามที่โหดร้ายเป็นเวลาหลายร้อยปี” มีการสังหารชาวมลายูจำนวนมากและถูกทำให้หายตัวไป โดยไม่ทราบว่ามีหลุมฝังศพอยู่ที่ใด ประการที่สอง คนรุ่นใหม่สูญเสียอัตลักษณ์อันเป็นผลจากการเปลี่ยนระบบการศึกษาแบบมลายูเป็นไทย และประการสุดท้าย ชาวมลายูต้องมีชีวิตอยู่อย่างยากจน แม้ว่าดินแดนจะอุดมสมบูรณ์ ชาวมลายูหลายแสนคนต้องอพยพไปทำงานที่มาเลเซียหรือประเทศอื่นๆ เพราะไม่สามารถทำมาหากินที่บ้านเกิดได้ นายอาดัมได้ขยายความข้อเรียกร้อง 5 ข้อของป็อาร์เอ็นที่ได้ประกาศไปก่อนหน้านี้ แต่หัวใจสำคัญอยู่ที่เรื่องการเรียกร้องให้รัฐไทยยอมรับ “สิทธิความเป็นเจ้าของแผ่นดินปาตานี” เขาอธิบายว่าความขัดแย้งเกิดขึ้นเนื่องจากสิทธิความเป็นเจ้าของของชาวมลายูถูกปฏิเสธ มีปัญหาเรื่องการละเมิดสิทธิมนุษยชนและการกำหนดชะตาชีวิตของตนเอง รวมถึงปัญหาด้านสิทธิการเมือง เศรษฐกิจ การศึกษาและสังคมวัฒนธรรม³⁸

อีกสัปดาห์ต่อมา ป็อาร์เอ็นได้ออกแถลงการณ์ฉบับที่ 3 โดยนายอับดุลการิมได้วิพากษ์วิจารณ์ความไร้เอกภาพของรัฐไทยในการดำเนินนโยบายภาคใต้และเรียกร้องให้รัฐกำหนดให้เรื่องนี้เป็น “วาระแห่งชาติ” การเคลื่อนไหวนอกเวทีนี้เกิดขึ้นประมาณสองสัปดาห์ ก่อนที่การพูดคุยครั้งที่สามจะมาถึง³⁹

การพบกันครั้งที่ 3 ก็มีขึ้นในวันที่ 13 มิถุนายน 2556 ที่กรุงกัวลาลัมเปอร์เหมือนเคย ก่อนหน้าการเริ่มต้นเดือนรอมฎอนอันประเสริฐไม่นานนัก ฝ่ายไทยได้ขอให้ทางปาร์ตี้ B อธิบายความหมายของคำว่า “สิทธิความเป็นเจ้าของแผ่นดินปาตานีของชาวมลายูปาตานี”⁴⁰ โดยแถลงการณ์ร่วมที่ออกหลังการพูดคุยได้ระบุว่าฝ่ายป็อาร์เอ็นจะส่งคำอธิบายมาถึงรัฐบาลไทยเป็นลายลักษณ์อักษร มีข้อตกลงสำคัญที่เกิดขึ้นจากการพูดคุยกันในครั้งนี้ คือ การสัญญากันในหลักการว่าจะมีการลดระดับความรุนแรงในช่วงเดือนรอมฎอน โดยทางป็อาร์เอ็นจะแจ้งรายละเอียดการปฏิบัติมาภายในสัปดาห์⁴¹

³⁷ ยก 5 ข้อ เจริญต่อ 13 มิ.ย., *มติชนรายวัน*, 1 พฤษภาคม 2556

³⁸ “Penjelasan 5 tuntutan awal : BRN 29.04.2013” (คำอธิบาย : ข้อเรียกร้องเบื้องต้น 5 ข้อในวันที่ 29 เมษายน 2556), YouTube, 24 พฤษภาคม 2556, <http://www.youtube.com/watch?v=x6r5WxFLBLY>

³⁹ “Pengisytiharan dari Barisan Revolusi Nasional Melayu Patani (BRN) K – 3” (แถลงการณ์ของป็อาร์เอ็น ฉบับที่ 3), YouTube, 28 พฤษภาคม 2556. http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=9vCoPDi80Rc.

⁴⁰ สัมภาษณ์, แหล่งข่าวที่เข้าร่วมการพูดคุย, มิถุนายน 2556

⁴¹ ใบแถลงข่าวการประชุมครั้งที่ 3 ที่กรุงกัวลาลัมเปอร์, 13 มิถุนายน 2556

ในวันที่ 24 มิถุนายน 2556 อุตสาหกรรมได้ออกมาแถลงผ่านยูทูบว่าบีอาร์เอ็นมีมติที่จะ “ยุติการปฏิบัติการ” ไม่ใช่เพียงแค่ “ลดการปฏิบัติการ” ทางทหาร ตลอดช่วงเดือนรอมฎอนและสิบวันแรกของเดือนชาวัลฮิจเราะห์ศักราช แต่ขอเรียกร้องให้รัฐไทยทำตามเงื่อนไข 7 ประการ คือ 1) ต้องมีการถอนกำลังทหารและทหารพรานจากภาคอื่นๆ และตำรวจที่มาจากส่วนกลางออกไปจากป่าดง (สามจังหวัดชายแดนภาคใต้และห้าอำเภอในจังหวัดสงขลา) 2) แม่ทัพภาค 4 ต้องถอนทหารและทหารพรานออกจากเขตหมู่บ้านและให้กลับไปอยู่ในค่ายใหญ่ของแต่ละหน่วย 3) รัฐสยามต้องถอนกำลังตำรวจและตำรวจตระเวนชายแดนออกจากหมู่บ้าน 4) อนุญาตให้อาสาสมัครรักษาดินแดน (อส.) ที่เป็นมุสลิมลาหยุดตลอดเดือนรอมฎอน เพื่อให้พวกเขาสามารถปฏิบัติศาสนกิจและใช้ชีวิตครอบครัวได้อย่างสมบูรณ์ 5) หยุดการโจมตี การสกัดถนนและการจับและควบคุมตัวโดยเด็ดขาด 6) หยุดการจัดกิจกรรมทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับเดือนรอมฎอน และ 7) ให้นายกรัฐมนตรีลงนามและประกาศยอมรับเงื่อนไขนี้ภายในวันที่ 3 กรกฎาคม 2556 นอกจากนี้ยังมีการขอให้รัฐออกคำสั่งงดการขายสุราและปิดสถานบันเทิงตลอดเดือนรอมฎอนอีกด้วย⁴²

เงื่อนไขที่บีอาร์เอ็นตั้งมานั้น เป็นเรื่องที่แทบจะเป็นไปไม่ได้เลยที่จะให้รัฐบาลไทยปฏิบัติตามในระยะเวลาอันสั้น ความหวังที่จะเห็นการลดเหตุรุนแรงจึงดูเหมือนค่อนข้างจะริบหรี่ ในช่วงสองวันก่อนเริ่มต้นเดือนถือศีลอด ได้มีความเคลื่อนไหวที่สำคัญอันหนึ่งในวันที่ 8 กรกฎาคม 2556 โอไอซีได้ออกแถลงการณ์ “สนับสนุนการลดความรุนแรง” ในช่วงเดือนรอมฎอน ภายหลังจากที่นายฯ ยิ่งลักษณ์ได้เข้าพบกับ Prof. Ekmeleddin Ihsanoglu ที่กรุงอิสตันบูล ประเทศตุรกี⁴³ ซึ่งนับเป็นการดำเนินงานทางการทูตที่ชาญฉลาดในช่วงเวลาอันเหมาะสมของฝ่ายไทย โอไอซีเป็นเวทีระหว่างประเทศที่อาจกล่าวได้ว่าฝ่ายขบวนการให้ความสำคัญมากที่สุด ฉะนั้น หากขบวนการเพิกเฉยต่อคำพูดของโอไอซี พวกเขาก็มีโอกาสที่จะถูกมองว่าต้อดั่งอย่างไม่สมเหตุผลและอาจสูญเสียเสียงสนับสนุนจากโลกมุสลิมได้

หลังจากนั้นเพียงหนึ่งวัน นายซัมซามิน ผู้อำนวยการความสะดวกชาวมาเลเซียก็ได้เตรียมจัดการแถลงข่าวซึ่งคาดว่าจะเป็นการแถลงเรื่องการบรรลุข้อตกลงการลดความรุนแรง แต่การเตรียมการนั้นก็กลับต้องถูกระงับไปในเวลาเพียงไม่กี่ชั่วโมงก่อนหน้าท่ามกลางกระแสข่าวว่าปาร์ตี้ B จะไม่ส่งคนมาร่วม แต่แล้วในที่สุด การทำงานการทูตในเบื้องหลังก็สัมฤทธิ์ผล ได้มีการประกาศข้อตกลง “ความเข้าใจร่วมกัน: ความริเริ่มสันติภาพในเดือนรอมฎอน 2556” (Common Understanding : Ramadan Peace Initiative) ในวันที่ 12 กรกฎาคม 2556 สองวันหลังเดือนละศีลอดได้เริ่มต้นขึ้น โดยสำนักเลขานุการของผู้อำนวยการความสะดวกมาเลเซียได้ออกแถลงการณ์ว่าฝ่ายปาร์ตี้ A และ B ตกลงที่จะ “ทำงานหนักเพื่อทำให้เดือนรอมฎอน

⁴² Pengistiharan dari Barisan Revolusi Nasional Melayu Patani (B.R.N) (แถลงการณ์บีอาร์เอ็น ฉบับที่ 4), YouTube, 24 มิถุนายน 2556. <https://www.youtube.com/watch?v=EC5hYrI5Grg>.

⁴³ OIC, Secretary General welcomes Ramadan ceasefire initiative in Southern Thailand, press release, 8 July 2013

เป็นช่วงเวลาที่น่าประหลาดจากความรุนแรง ทั้งนี้เพื่อเป็นการแสดงถึงความจริงใจ พันธกิจ และความมุ่งมั่นของทั้งสองฝ่ายที่จะแสวงหาหนทางในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน”⁴⁴

จากการสำรวจสถิติเหตุรุนแรงที่รวบรวมโดยกอ.รมน. ในช่วงระหว่างวันที่ 12 ถึง 20 กรกฎาคม 2556 มีเหตุการณ์เพียงสองครั้งที่กอ.รมน. ระบุว่าเป็นการกระทำของ “ผู้ก่อเหตุรุนแรง” ทั้งสองเหตุการณ์เกิดขึ้นในวันที่ 17 สิงหาคม 2556 เหตุการณ์แรก มีการลอบวางระเบิดชุดปฏิบัติการร้อยปืนเล็กที่ 2 หน่วยเฉพาะกิจนราธิวาส 32 ขณะเดินทางด้วยรถยนต์หุ้มเกราะเพื่อกลับฐานในอ.บาเจาะ จ.นราธิวาส ไม่มีผู้ได้รับบาดเจ็บ ระเบิดที่วางไว้เป็นชนิดแสวงเครื่อง บรรจุในถังแก๊สปิกนิก จุดชนวนด้วยโทรศัพท์มือถือ โดยคนร้ายนำวัตถุระเบิดซุกซ่อนไว้ในรถเข็นบรรทุกเปลือกมะพร้าวซึ่งจอดไว้ข้างทาง เหตุการณ์ที่สอง เป็นการลอบยิงชุดปฏิบัติการกองร้อยทหารพรานที่ 4802 หน่วยเฉพาะกิจทหารพรานที่ 48 ขณะเดินทางกลับฐานด้วยรถจักรยานยนต์ 3 คัน หลังเข้าไปซ่อมแซมบ้านเรือนราษฎรผู้ยากไร้ การโจมตีส่งผลให้อส. เสียชีวิต 1 นาย บาดเจ็บ 2 นาย และมีทหารบาดเจ็บ 1 นาย⁴⁵

ในช่วงที่เหตุการณ์โจมตีลดลงก็ได้เกิดเหตุการณ์ลอบสังหารคนมลายูมุสลิม 2 คน ซึ่งเชื่อว่าส่งผลให้ฝ่ายขบวนการยกเลิกข้อตกลงการลดความรุนแรง เหตุการณ์แรกคือ การช่มยิงนายตอเหล็บ สะแปอิง อายุ 42 ปี ด้วยปืนเอ็ม 16 เสียชีวิต ในอ.บันนังสตา จ.ยะลา และการดักยิงนายมะยาหะลี อาลี อายุ 44 ปี เสียชีวิตขณะขี่รถจักรยานยนต์ไปกรีดยางในอำเภอเดียวกัน⁴⁶ นอกจากนี้ ยังมีเหตุการณ์การวิสามัญฆาตกรรมนายมะสุเพียน มามะ ผู้ต้องสงสัยว่าเกี่ยวข้องกับก่อกบฏความไม่สงบระหว่างปิดล้อมบ้านที่ จ.นราธิวาส ในวันที่ 19 กรกฎาคม 2556⁴⁷ แหล่งข่าวในหน่วยงานความมั่นคงระบุว่าจากการสอบสวนผู้ต้องหาที่ก่อเหตุสังหารนายตอเหล็บและมะยาหะลีเป็นคนๆ เดียวกัน เขาเป็นอส. ในพื้นที่ โดยผู้ต้องหาให้การรับสารภาพและระบุว่ากระทำไปเพราะเกิดความหวาดระแวงว่าตนจะถูกลอบทำร้าย ทางตัวแทนของปาร์ตี้ B ได้ส่งหนังสือประท้วงเหตุการณ์ทั้งสามนี้ผ่านมาทางผู้อำนวยการความสะอาด⁴⁸

ช่วงเวลาที่เสียงปืนและระเบิดจางลงคงอยู่ได้เพียงไม่กี่วัน ในวันที่ 21 กรกฎาคม 2556 ขบวนการก็ได้ขึ้นป้ายผ้ากว่า 38 จุดและพันสเปรย์ลงบนถนนทั่วทั้งแปดอำเภอในจังหวัดนราธิวาสประมาณ รัฐบาลไทย มีข้อความหนึ่งว่า “ทหาร ตำรวจออกไป ถ้าจะเห็นความสงบที่แท้จริง ภูเก็ลยัดคนหลอกหลวง ไอวี ไอ้ดอน ภูกลับมาแล้ว ออกไป ถ้าจะดูประชาชนอยู่สบาย”⁴⁹ หลังจากนั้น ความรุนแรงก็พุ่งสูงขึ้น โดยเฉพาะในช่วงเก้าวันสุดท้ายระหว่างวันที่ 31 กรกฎาคม – 8 สิงหาคม 2556 มีเหตุระเบิดเกิดขึ้นถึง 35

⁴⁴ JWG-PDP, “Common Understanding: Ramadan Peace Initiative 2013”, press statement, 12 July 2013.

⁴⁵ สถิติรวบรวมโดยกอ.รมน. ภาคสี่ส่วนหน้า

⁴⁶ สถิติรวบรวมโดยกอ.รมน. ภาคสี่ส่วนหน้า

⁴⁷ “วิสามัญ ‘มะสุเพียน มามะ’ มือบ่มทหารเจาะไอ้ร้อง ดับคาบ้านพัก” ASTV ผู้จัดการออนไลน์, 19 กรกฎาคม 2556.

⁴⁸ สัมภาษณ์, เจ้าหน้าที่ความมั่นคงระดับสูง, ธันวาคม 2556

⁴⁹ “แขวนป้ายผ้าพันสีไล่ ทวี – ภารดร ทหารตำรวจ เคลื่อนเมืองนราฯ 38 จุด”, ASTV ผู้จัดการออนไลน์, 22 กรกฎาคม 2556.

ครั้ง ซึ่งนับว่าสูงมาก เมื่อเทียบกับในช่วงครึ่งแรกของปี 2556 ซึ่งมีเหตุระเบิดเกิดขึ้นเฉลี่ยประมาณเดือนละ 24 ครั้ง⁵⁰

ในวันที่ 6 สิงหาคม 2556 สองวันก่อนที่จะสิ้นสุดเดือนรอมฎอน มีวิดีโอยูทูปอันใหม่ที่โพสต์โดยกลุ่มที่ใช้ชื่อเป็นภาษามาเลย์แปลว่า “กองทัพ BRN” วิดีโอคลิปอันนี้แตกต่างไปจากอันก่อนๆ ซึ่งมีผู้แทนของปาร์ตี้ B เป็นผู้แสดงและเป็นการพูดแบบเปิดหน้า ในคลิปนี้ มีชายสามคนนั่งเรียงกันในเงาส้วโดยทั้งหมดสวมหมวกไหมพรมปิดหน้า สองคนข้างๆ แนบปืนสงครามไว้ข้างตัว ชายคนที่นั่งอยู่ตรงกลางได้แถลงว่าสภาชุรอได้ตัดสินใจที่จะถอนตัวจากการพูดคุยสันติภาพเพราะว่ารัฐบาลสยามยังไม่ยอมรับข้อเรียกร้องหลัก 5 ข้อ รวมถึงเงื่อนไข 7 ข้อในช่วงเดือนรอมฎอน เขากล่าวว่า “นักล่าอาณานิคมสยามมิได้ปฏิบัติตามเลยแม้แต่ข้อเดียว ในทางกลับกันนักล่าอาณานิคมสยามได้ทำการบ่อนทำลาย โทกและยังคงใส่ร้ายกับชาวปาตานีตราบใดที่นักล่าอาณานิคมสยามยังคงกระทำการดังกล่าว นักล่าอาณานิคมสยามไม่มีสิทธิ์ที่สานต่อการสานเสวนาสันติภาพและไม่มีสิทธิ์อยู่ในพื้นแผ่นดินปาตานีและจะไม่มีตัวแทน BRN ในการสานเสวนาสันติภาพกับตัวแทนนักล่าอาณานิคมสยามอีกต่อไป”⁵¹

แม้ว่าในช่วงประมาณแปดวันแรกหลังมีความตกลงร่วมเรื่องการลดความรุนแรงจะเห็นได้ว่าความรุนแรงได้ลดลงอย่างชัดเจน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าปาร์เอ็นนั้นมีความสามารถในการควบคุมสั่งการผู้ที่ปฏิบัติการอยู่ในพื้นที่ได้อย่างมีนัยสำคัญ แต่การกล่าวหาว่าฝ่ายไทยละเมิดข้อตกลงนั้นก็ทำให้ปาร์เอ็นกลับมาปฏิบัติการทางการทหารอย่างหนักหน่วงอีก

หลังจากที่ฝ่ายทหารของปาร์เอ็นออกมาประกาศกร้าวว่าหากรัฐไทยไม่ยอมรับเงื่อนไข 5 ข้อก็จะไม่มีการพูดคุยอีกต่อไป ก็มีความเคลื่อนไหวสำคัญเกิดขึ้นในช่วงสัปดาห์แรกของเดือนกันยายน นายซัมซามิน ผู้อำนวยการความสะอาดกชาวมาเลเซียได้เดินทางมากรุงเทพฯ เพื่อส่งมอบเอกสารชี้แจงเพิ่มเติมจากปาร์เอ็นให้กับฝ่ายไทย⁵² เอกสารดังกล่าวมี 2 ส่วนซึ่งเป็นเอกสาร “ปิดลับ” แต่ได้มีการรายงานทางสื่อไปบ้างแล้วเป็นส่วนใหญ่ ฉบับที่เป็นเอกสารเต็มฉบับภาษาอังกฤษมีความยาว 24 หน้า และฉบับที่สรุปเป็นเพาเวอร์พอยท์ 31 หน้า ได้มีการแปลเอกสารดังกล่าวเป็นภาษาไทย โดยฉบับที่เป็นเพาเวอร์พอยท์มีความยาว 38 หน้า จึงเป็นที่มาของการอ้างอิงในสื่อไทยหลายๆ ฉบับว่าเป็น “เอกสาร 38 หน้า” ที่ทางปาร์เอ็นส่งถึงรัฐบาลไทย

⁵⁰ Anthony Davis, "Separatists Strike: The Ramadan Offensive in southern Thailand", *Jane's Terrorism & Security Monitor*, 16 August 2013

⁵¹ Angkatan Bersenjata-BRN (BRN – Armed Forces) , Pengistiharan keputusan Majlis Thura BRN (แถลงการณ์ มติของสภาชุรอของปาร์เอ็น) YouTube, 6 สิงหาคม 2556. <http://www.youtube.com/watch?v=8JE9NiawBL8>.

⁵² สัมภาษณ์, เจ้าหน้าที่ความมั่นคง, กันยายน 2556

หลายๆ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในส่วนของปาร์ตี้ A โดยเฉพาะสมช. คอ.บต. กอ.รมน. และกระทรวงการต่างประเทศยังไม่สามารถหาความเห็นร่วมกันได้ว่าจะมีท่าทีและจุดยืนต่อข้อเสนอ 5 ข้อนี้อย่างไร แหล่งข่าวใน กอ.รมน. วิเคราะห์ว่ากองทัพยังตั้งข้อสงสัยว่าปาร์ตี้เอนั้นมีความเป็นตัวแทนของประชาชนปาดานีน้อยเพียงไร การนำเอาโอไอซี อาเซียนหรือเอ็นจีโอมายจะเป็นการยกระดับให้เรื่องนี้กลายเป็นประเด็นสากลหรือไม่ ฯลฯ ปัญหาสำคัญเกิดจากความไม่มีเอกภาพในทางนโยบายของรัฐไทยต่อประเด็นเรื่องการพูดคุย ที่ผ่านมาคคนที่ถือธงนำก็คือภราดรและทวี โดยที่ผู้เข้าร่วมคนอื่นๆ นั้นไม่ได้มีบทบาทในการกำหนดทิศทางของการพูดคุยมากนัก

แม้จะได้มีการกำหนดคร่าวๆ ว่าจะมีการพบกันครั้งที่ 4 ในวันที่ 20 ตุลาคม 2556 แต่ต่อมาก็ถูกเลื่อนออกไป เพราะใกล้กับวาระครบรอบ 9 ปีเหตุการณ์การเสียชีวิตของผู้ชุมนุมในเหตุการณ์ตากใบซึ่งจะเวียนมาบรรจบในวันที่ 25 ตุลาคม 2556 มากเกินไป ว่ากันว่ามีความหวาดเกรงว่าหากผลของการพูดคุยไม่เป็นที่น่าพอใจก็อาจจะถูกหยิบไปเชื่อมโยงกับเรื่องตากใบได้⁵³ การพูดคุยจึงถูกเลื่อนออกไปอีก โดยยังไม่มี ความชัดเจนว่าฝ่ายไทยจะตอบไปว่าอย่างไร

เกือบสองเดือนหลังจากปาร์ตี้เอยื่นเอกสารอธิบายข้อเรียกร้อง 5 ข้อ ในที่สุด ฝ่ายไทยก็ได้ส่งคำตอบเป็นกระดาษหนึ่งแผ่นมาให้ในวันที่ 25 ตุลาคม 2556 โดยผ่านทางผู้อำนวยการความสะอาด โดยเอกสารนั้นระบุว่าฝ่ายไทย “ยินดีที่จะหารือ” ประเด็นทั้ง 5 ข้อร่วมกัน โดยฝ่ายไทยได้เพิ่มอีกสองประเด็นคือ หนึ่ง เสนอให้สองฝ่ายร่วมมือกันลดความหวาดระแวงและความขัดแย้ง และเพื่อแสดงความจริงใจ ขอให้ทุกฝ่ายลดความรุนแรง เคารพสิทธิมนุษยชนในทุกโอกาสที่สามารถทำได้ สอง ขอให้ทั้งสองฝ่ายร่วมมือกันเร่งรัดทำงานในการพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อสร้างและกระจายรายได้อย่างทั่วถึงตลอดจนส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม ให้ถือว่าทุกศาสนามีความสำคัญเท่าเทียมกันและทุกคนได้โอกาสในการปฏิบัติตามหลักความเชื่อของตนเอง⁵⁴

หลังการชี้แจงของฝ่ายไทย การพูดคุยซึ่งหยุดไปตั้งแต่เดือนกรกฎาคมก็มีแนวโน้มว่าจะเดินต่อในช่วงต้นเดือนธันวาคม แต่แล้วก็ต้องเผชิญกับพายุลูกใหญ่อีก เมื่อในช่วงท้ายของเดือนพฤศจิกายน การเมืองในกรุงเทพฯ เริ่มสับสนอลหม่าน หลังจากที่ผู้คนเรือนแสนออกมาเดินถนนประท้วงร่างกฎหมายนิรโทษกรรม “ฉบับสุดซอย” ซึ่งคาดว่าจะมีผลในการล้างผิดให้อดีตนายกฯ ทักษิณที่ถูกตัดสินจำคุก 2 ปีในข้อหาคอร์รัปชัน รวมถึงคนในรัฐบาลอภิสิทธิ์ที่มีส่วนในการปราบผู้ชุมนุมเสื้อแดงในปี 2553 ด้วยท่ามกลางความตึงเครียดทางการเมือง เลขาฯ สมช. ก็ได้ประกาศในวันที่ 27 พฤศจิกายนว่าจะเลื่อนการพูดคุยออกไปโดยไม่มีกำหนด⁵⁵

⁵³ สัมภาษณ์, ภาคประชาสังคมที่ติดตามการพูดคุย, กันยายน 2556.

⁵⁴ เอฟที มีเดีย, ขบวนการฯ พบสื่อไทย ส่งสัญญาณเดินทางกลับสันติภาพ”, ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้, 20 พฤศจิกายน 2556

⁵⁵ เลขาฯ สมช. อังการเมื่องร้อนจัด เลื่อนนัดพูดคุย BRN”, ศูนย์ข่าวอิศรา, 28 พฤศจิกายน 2556.

ในสภาวะที่การเมืองกรุงเทพฯ กำลังเดือด อุตสาหกรรมก็ได้ออกมาแถลงผ่านวิดีโอคลิปบนยูทูป ในวันที่ 1 ธันวาคม พร้อมกับส่งใบแถลงการณ์ให้กับสื่อมวลชนในอีกไม่กี่วันถัดมา โดยเขาแถลงว่า ป็อาร์เอ็นมี “เป้าหมายเพื่อนำปาดานี้เข้าสู่ความยุติธรรมและความเจริญในรูปแบบเอกราช ... ไม่ใช่สันติภาพภายใต้การกำหนดของนักล่าอาณานิคมสยาม” เขาระบุต่อไปว่าฝ่ายป็อาร์เอ็นจะยอมพูดคุยในครั้งต่อไปก็ต่อเมื่อรัฐบาลไทยทำตามข้อเรียกร้องที่ได้มีการประกาศไว้ตามมติของ “สภาปฏิวัติ” ในวันที่ 6 สิงหาคม 2556 [อ้างอิงการแถลงของชายฉกรรจ์ปิดหน้า] กล่าวคือ หนึ่ง จะมีการเจรจาครั้งต่อไป หลังจากรัฐธรรมนูญยอมรับข้อเรียกร้อง 5 ข้อ และสอง การเจรจาสันติภาพจะต้องเป็นวาระแห่งชาติ โดยมีการประกาศโดยนายกรัฐมนตรีไทย⁵⁶ เป็นที่น่าสังเกตว่าอุตสาหกรรม ได้ลงท้ายการแถลงการณ์ด้วยการพูดคำว่า merdeka 3 ครั้ง ซึ่งที่ผ่านมาเขาไม่เคยเอ่ยคำนี้เลยในการแถลงครั้งก่อนๆ การเน้นย้ำเรื่องเอกราชอีกครั้ง ดูเหมือนจะแสดงให้เห็นถึงท่าทีอันแข็งกร้าวมากขึ้นของฝ่ายขบวนการ นอกจากนี้ เขายังใช้ชื่อในการแถลงในวิดีโอนี้ว่าเป็น “อดีตผู้แทนป็อาร์เอ็น” ซึ่งทำให้เกิดการวิเคราะห์กันว่าอุตสาหกรรมอาจจะถูกปลดจากการเป็นตัวแทนในการพูดคุยไปแล้ว

สถานการณ์ต่างๆ ดูไม่เอื้ออำนวยต่อการพูดคุย ท่ามกลางแรงกดดันอย่างหนักจากผู้ชุมนุมเรือนแสน ในใจกลางกรุงเทพฯ นายกฯ ยิ่งลักษณ์ก็ได้ประกาศยุบสภาในวันที่ 9 ธันวาคม 2556 กลุ่มที่ต่อต้านรัฐบาลที่เรียกตัวเองว่า “คณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข” (กปปส.) กำลังพยายามจะทำการ “รัฐประหารโดยประชาชน” โดยจะผลักดันให้มีการปฏิรูปก่อนการเลือกตั้งทั่วไป สถานการณ์ความขัดแย้งในกรุงเทพฯ เดินทางไปสู่จุดที่วิกฤตมากขึ้นเรื่อยๆ การเลือกตั้งที่กำหนดไว้ในวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2557 มีแนวโน้มว่าจะไม่สามารถเกิดขึ้นได้ หลังจากที่พรรคประชาธิปัตย์ประกาศคว่ำบาตรการเลือกตั้ง และกลุ่มกปปส. เคลื่อนไหวเรียกร้องการปฏิรูป และขัดขวางการเลือกตั้งทุกวิถีทาง

สิบเดือนหลังการเปิดฉากการพูดคุยสันติภาพอย่างเป็นทางการ การพูดคุยก็ต้องสะดุด หากไม่ใช่การล่มสลาย พร้อมๆ กับการยุบสภา สถานการณ์ความขัดแย้งของการเมืองส่วนกลางมีแนวโน้มที่จะยืดเยื้อและรุนแรง การพูดคุยจะไม่สามารถเกิดขึ้นได้ หากยังไม่มีรัฐบาลใหม่ที่มีเสถียรภาพ ยังไม่เห็นอนาคตที่แน่ชัดว่าการพูดคุยเพื่อสันติภาพจะดำเนินต่อไปได้อีกหรือไม่และเมื่อใดวันนั้นจะมาถึง

⁵⁶ “Penjelasan Dan Penegasan” (คำอธิบายและคำยืนยัน), YouTube, 1 ธันวาคม 2556

<http://www.youtube.com/watch?v=bcWmriF3TNM>

ส่วนที่ 3

6. การวิเคราะห์ภาพรวมของการรายงานข่าวของสื่อมวลชนในกระบวนการสันติภาพชายแดนภาคใต้ 2556

ในส่วนนี้จะเป็นการลงสำรวจคุณลักษณะของการรายงานข่าวของแต่ละกลุ่มตัวที่ได้ทำการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย รายการข่าวสามมิติ ทางสถานีโทรทัศน์สีช่อง 3, รายการที่นี้ไทยพีบีเอส ทางสถานีโทรทัศน์สาธารณะไทยพีบีเอส, เว็บไซต์ฟูโลอินโฟ, เว็บไซต์อัมบรานิวส์, คลิปแถลงการณ์ของบีอาร์เอ็นผ่านยูทูบและเวบบล็อกในเวดดิฟเซาท์วอท

โดยการสำรวจในส่วนนี้ใช้เครื่องประกอบคือ **ใบบันทึกการลงรหัส (Coding Sheet)** เพื่อสำรวจข้อมูลพื้นฐาน เช่น จำนวนรายการที่นำเสนอ รูปแบบของการรายงานข่าว ประเด็นที่นำเสนอแหล่งข่าวที่ใช้อ้างอิง ลักษณะของภาษาที่ใช้และมุมมองในการรายงานข่าว โดยการวิจัยมีข้อค้นพบดังต่อไปนี้

1. ช่อง 3

สรุปภาพรวมรายการข่าว 3 มิติ ที่นำเสนอช่วงระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มิถุนายน 2556

1. จากจำนวนข่าวสารที่รายการข่าว 3 มิติได้นำเสนอช่วงระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มิถุนายน 2556 มีจำนวนข่าวทั้งหมด 47 ชิ้นข่าว ซึ่งพบว่ามีความถี่ต่อการนำเสนอจำนวนชิ้นข่าวมากที่สุดใน **เดือนมีนาคม** มีจำนวน 20 ชิ้นข่าว รองลงมาเป็น **เดือนเมษายน** มีจำนวน 14 ชิ้นข่าว ถัดมาคือ **เดือนมิถุนายน** มีจำนวน 6 ชิ้นข่าว, ในลำดับถัดมาเป็น **เดือนพฤษภาคม** มีจำนวน 5 ชิ้นข่าว และใน **เดือนกุมภาพันธ์** จำนวน 2 ชิ้นข่าว

2. รูปแบบของข่าวสารที่ทางรายการข่าว 3 มิติได้นำเสนอช่วงระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มิถุนายน 2556 เป็นรูปแบบการรายงานข่าวทั้งหมดเพียงรูปแบบเดียว

3. **ประเด็นที่เนื้อหาเจาะจงนำเสนอ (main focus of the story)** ที่ทางรายการข่าว 3 มิติได้นำเสนอ พบว่าเป็นประเด็นความรุนแรงในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (Violence in the Deep South) มีมากที่สุดจำนวน 23 ชิ้นข่าว, รองลงมาเป็นประเด็นกระบวนการสันติภาพของรัฐไทยกับตัวแทนบีอาร์เอ็น (Peace process between Thai state and BRN) จำนวน 15 ชิ้นข่าว, ประเด็นที่นำเสนอในลำดับถัดมาคือ ประเด็นอุปสรรคและความเป็นไปได้ของกระบวนการสันติภาพ (Obstacles and possible successes of peace process) มีจำนวน 13 ชิ้นข่าว, ในลำดับถัดมาคือประเด็นความชอบธรรมของกระบวนการสันติภาพ (Political legitimacy of peace process) มีจำนวน 7 ชิ้นข่าว, ตัวอย่างของกระบวนการสันติภาพในพื้นที่ความขัดแย้งอื่น (Example of peace process in other conflict areas) มีจำนวน 4 ชิ้นข่าว และในประเด็นอื่นๆ ที่ไม่ได้ระบุในหัวข้อบันทึกวิจัย (Other) อีกจำนวน 3 ชิ้นข่าว

4. **แหล่งข่าวที่ใช้ในการอ้างอิง (sources being quoted)** ที่ทางรายการข่าว 3 มิติได้นำเสนอ พบว่าเป็นแหล่งข่าว

ประเภททหารและเจ้าหน้าที่ของรัฐ (Military / government officials) จำนวน 19 ครั้ง, รองลงมาเป็น แหล่งข่าวประเภทผู้นำรัฐบาล, โฆษกรัฐบาล และทีมพูดคุยสันติภาพ (Prime Minister/government spokesperson/dialogue team) จำนวน 14 ครั้ง, แหล่งข่าวที่นำเสนอในลำดับถัดมาคือแหล่งข่าวประเภทประชาสังคมและไม่ใช่รัฐ (Civil society and non-government sources)จำนวน 12 ครั้ง, ในลำดับถัดมาเป็นแหล่งข่าวประเภทผู้นำศาสนา (Religious leaders) จำนวน 11 ครั้ง, ในลำดับถัดมาเป็นแหล่งข่าวประเภทผู้คนธรรมดาสามัญ/พลเมือง (Citizen individuals, ‘ordinary’ people) จำนวน 8 ครั้ง, ในลำดับถัดมาเป็นแหล่งข่าวประเภทนักวิชาการ (Academics and researchers, think tank sources) จำนวน 7 ครั้ง, ในประเด็นอื่น ๆที่ไม่ได้ระบุ (other)จำนวน 6 ครั้ง แหล่งข่าวประเภทผู้นำบีอาร์เอ็นหรือโฆษกของขบวนการ (BRN Leader / spokesperson) จำนวน 2 ครั้งและครั้ง แหล่งข่าวประเภทผู้อำนวยการความสะดวกหรือนักการเมืองมาเลเซีย (Malaysian politician, official (facilitator)) จำนวน 2 ครั้ง

5. ผู้ผลิตเนื้อหาหลัก (author of the article) ที่ทางรายการข่าว 3 มิติได้นำเสนอ พบว่าเป็นรูปแบบการรายงานข่าวโดยผู้สื่อข่าวประจำรายการ (Staff journalist) ทั้งหมด

6. รูปแบบที่นำเสนอ (visual features) ที่ทางรายการข่าว 3 มิติได้นำเสนอ พบว่ารูปแบบการรายงานข่าวมากที่สุดคือคือรูปแบบภาพข่าวเคลื่อนไหว (video broadcast) จำนวน 45 ครั้ง, และเป็นรูปแบบภาพนิ่ง (Photographic) อีกจำนวน 2 ครั้ง

7. ภาษาที่ใช้ (Language) ที่ทางรายการข่าว 3 มิติได้นำเสนอ พบว่ามีรูปแบบการรายงานข่าวมากที่สุดคือข้อเท็จจริง (Factual) จำนวน 43 ครั้ง รองลงมาเป็นอรรถาธิบาย (Explanatory) จำนวน 4 ครั้ง และแบบวิพากษ์วิจารณ์ (Critical) จำนวน 1 ครั้ง

8. มุมมองต่อการนำเสนอ (View point) ที่ทางรายการข่าว 3 มิติได้นำเสนอ พบว่าเป็นมุมมองของการรายงานข่าวโดยการแบบสังเกตการณ์ (Observant) มากที่สุดจำนวน 46 ครั้ง และมุมมองแบบวิพากษ์วิจารณ์ (Critical) จำนวน 1 ครั้ง (ดูตารางที่ 1 ประกอบ)

Media Discourse on Peace Process in Southern Thailand 2013		Chanel 3					
		Feb (2)	Mar (20)	Apr (14)	May (5)	Jun (8)	รวม 47 วัน
1. What is the format of this story?1. What is the format of this story?1. What is the format of this story?1. What is the format of this story?1. What is the format of this story?	Spot, straight news	2	20	14	5	6	47
	Feature article	0	0	0	0	0	0
	Analysis	0	0	0	0	0	0
	Commentary/Opinion piece	0	0	0	0	0	0
	Investigative piece/series	0	0	0	0	0	0
2. What is the main focus of the story?2. What is the main focus of the story?2. What is the main focus of the story?2. What is the main focus of the story?2. What is the main focus of the story?	Others: _____	0	0	0	0	0	0
	Peace process between Thai state and BRN representatives	1	5	2	2	6	16
	Obstacles and possible successes of peace process	1	5	2	4	1	13
	Example of peace process in other conflict areas	0	2	2	0	0	4
	Political legitimacy of peace process	0	4	1	1	1	7
3. What are the sources being quoted / cited?3. What are the sources being quoted / cited?3. What are the sources being quoted / cited?3. What are the sources being quoted / cited?3. What are the sources being quoted / cited?	Violence in the Deep South	0	7	11	4	1	23
	Cultural conflict: ethnic, language, religion, identity	0	0	0	0	0	0
	Other topics (please describe further) _____	0	2	1	0	0	3
3. What are the sources being quoted / cited?3. What are the sources being quoted / cited?3. What are the sources being quoted / cited?3. What are the sources being quoted / cited?3. What are the sources being quoted / cited?	Prime Minister, government spokesperson, dialogue team	1	5	0	3	5	14
	BRN Leader / spokesperson	1	0	0	1	0	2
	Malaysian politician, official (facilitator)	0	1	1	0	0	2
	Military / government officials	0	9	8	2	0	19
	Religious leaders – Muslim, Buddhist, Christian	0	2	4	0	5	11
	Civil society and non-government sources	0	5	4	0	3	12
	Academics and researchers, think tank sources	0	3	1	0	3	7
	Business people and business federations	0	0	0	0	0	0
	Citizen individuals, 'ordinary' people	0	1	3	1	3	8
	Public opinion poll / survey (specify polling institution)	0	0	0	0	1	1
4. Who is the author of the article?4. Who is the author of the article?4. Who is the author of the article?4. Who is the author of the article?4. Who is the author of the article?	Others: _____	0	4	2	0	0	6
	Staff journalist	2	19	14	5	6	46
	Commissioned contributor	0	0	0	0	0	0
	Columnist	0	0	0	0	0	0
	Foreign wire agency/syndicated news service	0	0	0	0	0	0
5. What are the visual features that accompany the story?5. What are the visual features that accompany the story?5. What are the visual features that accompany the story?5. What are the visual features that accompany the story?5. What are the visual features that accompany the story?	Unable to tell	0	0	0	0	0	0
	Others (please specify) _____	0	0	0	0	0	0
	Text only, no accompanying visuals (web page / bloc)	0	0	0	0	0	0
	Visual images, video broadcast (television and on-line video clip)	2	20	14	5	4	45
	Photographics	0	0	0	0	2	2
6. Language 6. Language 6. Language 6. Language 6. Language	Graphs and charts, info graphics	0	0	0	0	0	0
	Cartoon	0	0	0	0	0	0
	Others: _____	0	0	0	0	0	0
	Factual	2	20	14	5	4	43
	Explanatory	1	1	0	0	2	4
7. View point/ Perspective of story7. View point/ Perspective of story7. View point/ Perspective of story7. View point/ Perspective of story7. View point/ Perspective of story	Analysis	0	0	0	0	0	0
	Argumentative	0	0	0	0	0	0
	Expressive (opinion)	0	0	0	0	0	0
	Critical	0	0	0	0	1	1
	Naming, labelling, humiliating	0	0	0	0	0	0
	Others: _____	0	0	0	0	0	0
	Observant	2	20	14	5	5	46
7. View point/ Perspective of story7. View point/ Perspective of story7. View point/ Perspective of story7. View point/ Perspective of story7. View point/ Perspective of story	Critical	0	0	0	0	1	1
	Participatory	0	0	0	0	0	0
	Advisory	0	0	0	0	0	0
	Biased against BRN	0	0	0	0	0	0
	Biased against Thai state	0	0	0	0	0	0
Others: _____	0	0	0	0	0	0	

2. ไทยพีบีเอส

สรุปภาพรวมรายการข่าว ที่นี้ไทยพีบีเอส ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มิถุนายน 2556

1. จำนวนข่าวสารที่ทางรายการข่าว ที่นี้ไทยพีบีเอส ได้นำเสนอในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มิถุนายน 2556 มีดังนี้
 - 1.1 จำนวนวันที่นำเสนอทั้งสิ้น 46 วัน ซึ่งพบว่ามีความถี่ในการนำเสนอข่าวมากที่สุดในเดือนมีนาคม โดยนำเสนอข่าว 15 วัน รองลงมาเป็นเดือนพฤษภาคมนำเสนอข่าว 10 วัน ถัดมาเป็น เดือนกุมภาพันธ์นำเสนอข่าว 8 วัน ในลำดับถัดมาเป็น เดือนมิถุนายนนำเสนอข่าว 7 วัน และในเดือนเมษายน นำเสนอข่าว จำนวน 6 วัน
 - 1.2 จำนวนชิ้นข่าวที่นำเสนอทั้งสิ้น 88 ชิ้นข่าว เนื่องจากในรายการจะแบ่งออกเป็นทั้งส่วนที่เป็นข่าวและสื่อบรรยายในประเด็นที่คาบเกี่ยวกันอีกหลายชิ้นและหลายมิติ โดยพบว่ามีความถี่ต่อการนำเสนอจำนวนชิ้นข่าวมากที่สุดในเดือนมีนาคม จำนวน 31 ชิ้นข่าว รองลงมาเป็นเดือนพฤษภาคม มีจำนวน 18 ชิ้นข่าว ถัดมาคือเดือนเมษายน 16 ชิ้นข่าว เดือนกุมภาพันธ์ มีจำนวน 12 ชิ้นข่าวและในเดือนมิถุนายน มีจำนวน 11 ชิ้นข่าว
2. รูปแบบของข่าวสารที่ทางรายการข่าว ที่นี้ไทยพีบีเอส ได้นำเสนอ พบว่าเป็นรูปแบบการรายงานข่าวแบบรายงานพิเศษหรือสื่อบรรยาย (Feature article) จำนวน 42 ชิ้นข่าว รองลงมาคือรายงานข่าว (Spot/straight news) จำนวน 38 ครั้ง ลำดับถัดมาเป็นวิเคราะห์ข่าว (Analysis) จำนวน 6 ครั้ง และยังมีการนำเสนอในรูปแบบทัศนวิจารณ์ (Commentary/Opinion piece) อีกจำนวน 2 ชิ้นข่าว
3. ประเด็นที่เนื้อหาเจาะจงนำเสนอ (main focus of the story) ที่ทางรายการข่าว ที่นี้ไทยพีบีเอส ได้นำเสนอ พบว่าเป็นประเด็นอุปสรรคและความเป็นไปได้ของกระบวนการสันติภาพ (Obstacles and possible successes of peace process) มากที่สุดจำนวน 28 ชิ้นข่าว, รองลงมาเป็นกระบวนการสันติภาพของรัฐไทยกับตัวแทนบีอาร์เอ็น (Peace process between Thai state and BRN) จำนวน 23 ชิ้นข่าว, ประเด็นที่นำเสนอในลำดับถัดมาคือ ความชอบธรรมของกระบวนการสันติภาพ (Political legitimacy of peace process) มีจำนวน 9 ชิ้นข่าว, ในลำดับถัดมาเป็น ความรุนแรงในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (Violence in the Deep South) มีจำนวน 7 ชิ้นข่าว, ถัดมาเป็นประเด็น ตัวอย่างของกระบวนการสันติภาพในพื้นที่ความขัดแย้งอื่น (Example of peace process in other conflict areas) มีจำนวน 6 ชิ้นข่าว ในลำดับถัดมาเป็นประเด็นอื่นๆ ที่ไม่ได้ระบุในหัวข้อบันทึกวิจัยอีก (Other) จำนวน 2 ชิ้นข่าว และประเด็นความขัดแย้งทางวัฒนธรรม ชาติพันธุ์ ศาสนา อัตลักษณ์ (Cultural conflict: ethnic, language, religion, identity) จำนวน 1
4. แหล่งข่าวที่ใช้ในการอ้างอิง (sources being quoted) ที่ทางรายการข่าว ที่นี้ไทยพีบีเอส ได้นำเสนอ

พบว่าเป็นแหล่งข่าวประเภทผู้นำรัฐบาล, โฆษกรัฐบาล และทีมพูดคุยสันติภาพ (Prime Minister/government spokesperson/dialogue team) จำนวน 35 ครั้ง รองลงมาแหล่งข่าวประเภทนักวิชาการ (Academics and researchers, think tank sources) จำนวน 12 ครั้ง ในลำดับถัดมาเป็น Citizen จำนวน 9 ครั้ง ในลำดับถัดมาเป็นแหล่งข่าวประเภทผู้คนธรรมดาสามัญ/พลเมือง (Citizen individuals, ‘ordinary’ people) จำนวน 5 ครั้ง ถัดมาแหล่งข่าวประเภทผู้อำนวยความสะดวกหรือนักการเมืองมาเลเซีย (Malaysian politician, official (facilitator)) จำนวน 4 ครั้ง ถัดมาเป็นผู้นำป็อาร์เอ็นหรือโฆษกของขบวนการ (BRN Leader / spokesperson) จำนวน 3 ครั้ง แหล่งข่าวประเภทผู้นำศาสนา (Religious leaders) จำนวน 3 ครั้ง และประเด็นอื่นๆ ที่ไม่ได้ระบุในหัวข้อบันทึกวิจัย (Other) อีกจำนวน 2 ครั้งเป็นลำดับสุดท้าย

5. **ผู้ผลิตเนื้อหาหลัก** (author of the article) ที่ทางรายการข่าว ที่นี้ไทยพีบีเอส ได้นำเสนอ พบว่าเป็นรูปแบบการรายงานข่าวผู้สื่อข่าวประจำรายการ (Staff journalist) มากที่สุดจำนวน 39 ครั้ง และมีการรายงานเพื่อวิเคราะห์ผ่านคอลัมนิสต์ (Columnist) อีกจำนวน 18 ครั้ง
6. **รูปแบบที่นำเสนอ** (visual features) ที่ทางรายการข่าว ที่นี้ไทยพีบีเอส ได้นำเสนอ พบว่ารูปแบบการรายงานข่าวมากที่สุดคือ รูปแบบภาพข่าวเคลื่อนไหว (video broadcast) จำนวน 46 ครั้ง, รองลงมาเป็นรูปแบบอินโฟกราฟิกและกราฟ (Graphs and charts, info graphics) จำนวน 7 ครั้ง และเป็นรูปแบบภาพนิ่ง(Photographic) อีกจำนวน 1 ครั้งเป็นลำดับสุดท้าย
7. **ภาษาที่ใช้** (Language) ที่ทางรายการข่าว ที่นี้ไทยพีบีเอส ได้นำเสนอ พบว่ามีรูปแบบการรายงานข่าวมากที่สุดคือแบบบรรยายอธิบาย (Explanatory) จำนวน 28 ครั้ง รองลงมาเป็นข้อเท็จจริง (Factual) จำนวน 17 ครั้ง ในลำดับถัดมาเป็นแบบวิเคราะห์ (Analysis) จำนวน 13 ครั้ง ถัดมาเป็นแบบแสดงความคิดเห็น Expressive (opinion) จำนวน 9 ครั้ง และแบบวิพากษ์วิจารณ์ (Critical) จำนวน 2 ครั้ง
8. **มุมมองต่อการนำเสนอ (View point)** ที่ทางรายการข่าว ที่นี้ไทยพีบีเอส ได้นำเสนอ พบว่าเป็นมุมมองการรายงานข่าวส่วนใหญ่เป็นแบบสังเกตการณ์ (Observant) มากที่สุดจำนวน 37ครั้ง รองลงมาเป็นให้คำแนะนำ (Advisory) จำนวน 20 ครั้ง ในลำดับถัดมาเป็นแบบวิพากษ์วิจารณ์ (Critical) 3 ครั้ง มุมมองแบบมีส่วนร่วม (Participatory) 3 ครั้ง มุมมองแบบโน้มเอียงในทางต่อต้านป็อาร์เอ็น (Biased against BRN) 1 ครั้ง และมุมมองแบบโน้มเอียงในทางต่อต้านรัฐไทย (Biased against Thai state) 1 ครั้ง (ดูตารางที่ 2 ประกอบ)

Media Discourse on Peace Process in Southern Thailand 2013		Thai PBS					
		Feb (8)	Mar (15)	Apr (6)	May (10)	Jun (7)	รวม 46 วัน
1. What is the format of this story?1. What is the format of this story?1. What is the format of this story?1. What is the format of this story?	Spot, straight news	6	12	4	10	5	38
	Feature article	4	12	8	7	11	42
	Analysis	2	1	1	0	2	6
	Commentary/Opinion piece	0	0	1	0	1	2
	Investigative piece/series	0	0	0	0	0	0
Others: _____	0	0	0	0	0	0	
2. What is the main focus of the story?2. What is the main focus of the story?2. What is the main focus of the story?2. What is the main focus of the story?	Peace process between Thai state and BRN representatives	2	6	5	5	5	23
	Obstacles and possible successes of peace process	5	11	3	4	5	28
	Example of peace process in other conflict areas	0	5	1	0	0	6
	Political legitimacy of peace process	0	7	1	0	1	9
	Violence in the Deep South	1	1	2	3	0	7
	Cultural conflict: ethnic, language, religion, identity	1	0	0	0	0	1
Other topics (please describe further) _____	1	0	0	1	0	2	
3. What are the sources being quoted / cited?3. What are the sources being quoted / cited?3. What are the sources being quoted / cited?3. What are the sources being quoted / cited?	Prime Minister, government spokesperson, dialogue team	5	14	5	7	4	35
	BRN Leader / spokesperson	0	0	2	1	0	3
	Malaysian politician, official (facilitator)	0	0	0	0	0	0
	Military / government officials	0	3	1	0	1	4
	Religious leaders – Muslim, Buddhist, Christian	0	1	0	0	2	3
	Civil society and non-government sources	0	0	1	0	4	5
	Academics and researchers, think tank sources	1	4	3	1	3	12
	Business people and business federations	0	0	0	0	0	0
	Citizen individuals, 'ordinary' people	0	3	1	1	5	9
	Public opinion poll / survey (specify polling institution)	0	0	0	0	0	0
Others: _____	0	0	0	2	0	2	
4. Who is the author of the article?4. Who is the author of the article?4. Who is the author of the article?4. Who is the author of the article?	Staff journalist	6	10	6	10	7	39
	Commissioned contributor	0	0	0	0	0	0
	Columnist	5	3	4	3	3	18
	Foreign wire agency/syndicated news service	0	0	0	0	0	0
	Unable to tell	0	0	0	0	0	0
Others (please specify) _____	1	0	0	0	0	1	
5. What are the visual features that accompany the story?5. What are the visual features that accompany the story?5. What are the visual features that accompany the story?5. What are the visual features that accompany the story?	Text only, no accompanying visuals (web page / bloc)	0	0	0	0	0	0
	Visual images, video broadcast (television and on-line video clip)	7	15	6	10	7	46
	Photographics	0	0	0	1	0	1
	Graphs and charts, info graphics	1	2	2	0	2	7
	Cartoon	0	0	0	0	0	0
Others: _____	0	0	0	0	0	0	
6. Language	Factual	3	4	2	8	0	17
	Explanatory	5	8	6	7	2	28
	Analysis	2	1	4	2	4	13
	Argumentative	0	0	0	0	0	0
	Expressive (opinion)	0	4	0	0	5	9
	Critical	1	0	1	0	0	2
	Naming, labelling, humiliating	0	0	0	0	0	0
Others: _____	0	0	0	0	0	0	
7. View point/ Perspective of story	Observant	6	14	6	9	2	37
	Critical	2	0	1	0	0	3
	Participatory	0	2	0	0	1	3
	Advisory	4	3	4	6	3	20
	Biased against BRN	0	0	0	0	1	1
	Biased against Thai state	0	0	0	0	1	1
Others: _____	0	0	0	0	0	0	

ตารางที่ 2 แสดงภาพรวมรายการข่าวที่ไทยพีบีเอสที่นำเสนอช่วงระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มิถุนายน 2556

3. เว็บไซต์พุลออินโฟ PULO.INFO

สรุปภาพรวมจากเว็บไซต์ PULO.INFO ที่นำเสนอช่วงระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มิถุนายน 2556

1. จากจำนวนข่าวสารที่ PULO.INFO ได้นำเสนอในช่วงเดือน กุมภาพันธ์ - เมษายน มีจำนวนทั้งสิ้น 3 บทความ โดยมีความถี่เดือนละ 1 ชิ้น
2. รูปแบบของข่าวสาร ที่ PULO.INFO นำเสนอทั้งหมดใช้รูปแบบ “แถลงการณ์”
3. ประเด็นที่เนื้อหาเจาะจงนำเสนอ (main focus of the story) คือ กระบวนการพูดคุยสันติภาพระหว่างรัฐไทยกับปีอาร์เอ็นในแถลงการณ์เดือนกุมภาพันธ์ ขณะที่แถลงการณ์ในเดือนมีนาคมและเมษายนเน้นไปที่อุปสรรคและความเป็นไปได้ของกระบวนการสันติภาพเป็นหลัก
4. แหล่งข่าวที่ใช้ในการอ้างอิง (sources being quoted) พบว่าเป็นข้อความ จากแกนนำทั้ง 3แถลงการณ์
5. ผู้ผลิตเนื้อหาหลัก (author of the article) พบว่าเป็นรายงานโดย จากแกนนำทั้ง 3แถลงการณ์
6. รูปแบบที่นำเสนอ (visual features)ใช้รูปแบบการเขียนแบบ “แถลงการณ์”
7. ภาษาที่ใช้ (Language)พบว่า ใช้ภาษาในลักษณะ “ตอบโต้” (Argumentative) เป็นหลักทั้ง 3 แถลงการณ์
8. มุมมองต่อการนำเสนอ (View point) พบว่า มีการนำเสนอมุมมองแบบ “ให้คำปรึกษา” (Advisory) ในแถลงการณ์แรกช่วงเดือนกุมภาพันธ์ และอีกสองแถลงการณ์หลังเปลี่ยนไปเป็นมุมมองแบบที่มีอคติและตอบโต้ทั้งรัฐไทยและปีอาร์เอ็น (ดูตารางที่ 3 ประกอบ)

Media Discourse on Peace Process in Southern Thailand 2013		Pulo Info					
		Feb (1)	Mar (1)	Apr (1)	May ()	Jun ()	รวม 3 วัน
1. What is the format of this story?1. What is the format of this story?1. What is the format of this story?1. What is the format of this story?1.	Spot, straight news	0	0	0			0
	Feature article	0	0	0			0
	Analysis	0	0	0			0
	Commentary/Opinion piece	0	0	0			0
	Investigative piece/series	0	0	0			0
What is the format of this story?1.	Others: _____	1	1	1			3
2. What is the main focus of the story?2. What is the main focus of the story?2. What is the main focus of the story?2. What is the main focus of the story?2.	Peace process between Thai state and BRN representatives <small>Peace</small>	1	0	0			3
	Obstacles and possible successes of peace process <small>Obstacles</small>	0	1	1			2
	Example of peace process in other conflict areas	0	0	0			0
	Political legitimacy of peace process <small>Political legitimacy of peace</small>	0	0	1			3
	Violence in the Deep South <small>Violence in the Deep South Violence in the</small>	0	0	0			0
	Cultural conflict: ethnic, language, religion, identity	0	0	0			0
	Other topics <i>(please describe further)</i> _____	0	0	0			0
3. What are the sources being quoted / cited?3. What are the sources being quoted / cited?3. What are the sources being quoted / cited?3. What are the sources being quoted / cited?3.	Prime Minister, government spokesperson, dialogue team	0	0	0			0
	BRN Leader / spokesperson	0	0	0			0
	Malaysian politician, official (facilitator)	0	0	0			0
	Military / government officials	0	0	0			0
	Religious leaders – Muslim, Buddhist, Christian	0	0	0			0
	Civil society and non-government sources	0	0	0			0
	Academics and researchers, think tank sources	0	0	0			0
	Business people and business federations	0	0	0			0
What are the sources being quoted / cited?	Citizen individuals, 'ordinary' people	0	0	0			0
	Public opinion poll / survey (specify polling institution)	0	0	0			0
	Others: _____	1	1	1			3
4. Who is the author of the article?4. Who is the author of the article?4. Who is the author of the article?4. Who is the author of the article?4.	Staff journalist	0	0	0			0
	Commissioned contributor	0	0	0			0
	Columnist	0	0	0			0
	Foreign wire agency/syndicated news service	0	0	0			0
	Unable to tell	0	0	0			0
	Others (please specify) _____	1	1	1			3
5. What are the visual features that accompany the story?5. What are the visual features that accompany the story?5. What are the visual features that accompany the story?5. What are the visual features that accompany the story?5.	Text only, no accompanying visuals (web page / bloc)	1	1	1			3
	Visual images, video broadcast (television and on-line video clip)	0	0	0			0
	Photographics	0	0	0			0
	Graphs and charts, info graphics	0	0	0			0
	Cartoon	0	0	0			0
What are the visual features that accompany the story?5.	Others: _____	0	0	0			0
6. Language 6. Language 6. Language 6. Language 6. Language 6. Language 6. Language 6. Language	Factual	0	0	0			0
	Explanatory	0	0	0			0
	Analysis	0	0	0			0
	Argumentative	1	1	1			3
	Expressive (opinion)	0	0	0			0
	Critical	0	0	0			0
	Naming, labelling, humiliating	0	0	0			0
	Others: _____	0	0	0			0
7.View point/ Perspective of of story7.View point/ Perspective of of story	Observant	0	0	0			0
	Critical	1	1	1			3
	Participatory	0	0	0			0
	Advisory	1	0	0			1
	Biased against BRN	0	1	1			2
	Biased against Thai state	0	1	1			2
What are the visual features that accompany the story?5.	Others: _____	0	0	0			0

ตารางที่ 3 แสดงภาพรวมเว็บไซต์ PULOINFO ที่นำเสนอช่วงระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มิถุนายน 2556

4. AmbraNews

สรุปภาพรวมจาก AmbraNews ที่นำเสนอช่วงระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มิถุนายน 2556

1. จากจำนวนข่าวสารที่ทาง AmbraNews ได้นำเสนอช่วงระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มิถุนายน 2556 มีจำนวนข่าวทั้งสิ้น 12 ชิ้นข่าว ซึ่งพบว่ามีความถี่ต่อการนำเสนอจำนวนชิ้นข่าวมากที่สุดในเดือนเมษายน มีจำนวน 9 ชิ้นข่าว รองลงมาเป็นเดือนพฤษภาคม มีจำนวน 2 ชิ้นข่าว ในเดือนมิถุนายนมีจำนวน 1 ชิ้นข่าว เป็นเดือนที่มีความถี่ต่อการนำเสนอจำนวนชิ้นข่าวในลำดับสุดท้าย และในเดือนกุมภาพันธ์กับเดือนมีนาคมไม่พบการนำเสนอข่าว
2. รูปแบบของข่าวสารที่ทาง AmbraNews ได้นำเสนอเป็นรูปแบบบทวิจารณ์ที่แสดงความคิดเห็น (Expressive (opinion)) มากที่สุดจำนวน 9 ชิ้นข่าวและนำเสนอในรูปแบบการวิเคราะห์ (Analysis) อีกจำนวน 3 ชิ้นข่าวเป็นอันดับสุดท้าย
3. ประเด็นที่เนื้อหาเจาะจงนำเสนอ (main focus of the story) ที่ AmbraNews ได้นำเสนอ พบว่าเป็นประเด็นอุปสรรคและความเป็นไปได้ของกระบวนการสันติภาพมีมากที่สุดจำนวน 11 ชิ้นข่าว รองลงมาเป็นประเด็น ความชอบธรรมของกระบวนการสันติภาพ (Political legitimacy of peace process) จำนวน 10 ชิ้นข่าว และในประเด็น ความรุนแรงในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (Violence in the Deep South) จำนวน 2 ชิ้นข่าว
4. แหล่งข่าวที่ใช้ในการอ้างอิง (sources being quoted) ที่ทาง AmbraNews ได้นำเสนอ พบว่าเป็นแหล่งอื่นๆ ที่ไม่ได้ระบุในหัวข้อบันทึกวิจัย (Other) ทั้งหมดเพียงรูปแบบเดียว
5. ผู้ผลิตเนื้อหาหลัก (author of the article) ที่ทาง AmbraNews ได้นำเสนอ พบว่าเป็นรูปแบบการรายงานข่าว โดย ไม่ระบุนามผู้เขียน จำนวน 7 ชิ้นข่าว และเป็นแหล่งอื่นๆ ที่ไม่ได้ระบุในหัวข้อบันทึกวิจัย (Other) อีก 6 ชิ้น
6. รูปแบบที่นำเสนอ (visual features) ที่ทาง AmbraNews ได้นำเสนอพบว่าเป็น ข้อเขียนบนเว็บไซต์ทั้งหมดเพียงรูปแบบเดียว
7. ภาษาที่ใช้ (Language) ที่ทาง AmbraNews ได้นำเสนอ พบว่ารูปแบบที่มีการนำเสนอมากที่สุดคือ มีลักษณะตอบโต้ (Argumentative) จำนวน 5 ครั้ง รองลงมาเป็น “วิพากษ์วิจารณ์” (critical) จำนวน 4 ครั้ง ในลำดับถัดมาเป็น แสดงความคิดเห็น (Expressive /opinion) จำนวน 2 ครั้ง และเป็น อรรถาธิบาย (Explanatory) กับ แบบวิเคราะห์ (Analysis) อีกจำนวนอย่างละ 1 ครั้งเป็นลำดับสุดท้าย
8. มุมมองต่อการนำเสนอ (View point) ที่ทาง AmbraNews ได้นำเสนอ พบว่าเป็นรูปแบบ โน้มเอียงในทางตอบโต้รัฐบาลไทย (Biased against Thai state) มากที่สุดจำนวน 11 ครั้ง รองลงมาเป็น “วิพากษ์วิจารณ์” (Critical)

จำนวน 2 ครั้ง และเป็นรูปแบบ **ผู้สังเกตการณ์ (Observant)**กับ **“ให้คำปรึกษา” (Advisory)**อีกจำนวนอย่างละ 1 ครั้งเป็นลำดับสุดท้าย (ดูตารางที่ 4 ประกอบ)

Media Discourse on Peace Process in Southern Thailand 2013		Ambra News					
		Feb (0)	Mar (0)	Apr (9)	May (2)	Jun (1)	รวม 12 วัน
1. What is the format of this story?1. What is the format of this story?1. What is the format of this story?1. What is the format of this story?1. What is the format of this story?	Spot, straight news			0	0	0	0
	Feature article			0	0	0	0
	Analysis			2	1	0	3
	Commentary/Opinion piece			7	1	1	9
	Investigative piece/series			0	0	0	0
	Others: _____			0	0	0	0
2. What is the main focus of the story?2. What is the main focus of the story?2. What is the main focus of the story?2. What is the main focus of the story?2. What is the main focus of the story?	Peace process between Thai state and BRN representatives <small>Peace process between Thai state and BRN representatives</small>			0	0	0	0
	Obstacles and possible successes of peace process <small>Obstacles</small>			9	1	1	11
	Example of peace process in other conflict areas			0	0	0	0
	Political legitimacy of peace process <small>Political legitimacy of peace</small>			7	2	1	10
	Violence in the Deep South <small>Violence in the Deep South</small>			1	1	0	2
	Cultural conflict: ethnic, language, religion, identity			0	0	0	0
Other topics <i>(please describe further)</i> _____			0	0	0	0	
3. What are the sources being quoted / cited?3. What are the sources being quoted / cited?3. What are the sources being quoted / cited?3. What are the sources being quoted / cited?3. What are the sources being quoted / cited?	Prime Minister, government spokesperson, dialogue team			0	0	0	0
	BRN Leader / spokesperson			0	0	0	0
	Malaysian politician, official (facilitator)			0	0	0	0
	Military / government officials			0	0	0	0
	Religious leaders – Muslim, Buddhist, Christian			0	0	0	0
	Civil society and non-government sources			0	0	0	0
	Academics and researchers, think tank sources			0	0	0	0
	Business people and business federations			0	0	0	0
	Citizen individuals, 'ordinary' people			0	0	0	0
	Public opinion poll / survey (specify polling institution)			0	0	0	0
Others: _____			9	2	1	12	
4. Who is the author of the article?4. Who is the author of the article?4. Who is the author of the article?4. Who is the author of the article?4. Who is the author of the article?	Staff journalist			0	0	0	0
	Commissioned contributor			0	0	0	0
	Columnist			0	0	0	0
	Foreign wire agency/syndicated news service			0	0	0	0
	Unable to tell			6	1	0	7
Others (please specify) _____			3	1	1	5	
5. What are the visual features that accompany the story?5. What are the visual features that accompany the story?5. What are the visual features that accompany the story?5. What are the visual features that accompany the story?5. What are the visual features that accompany the story?	Text only, no accompanying visuals (web page / bloc)			9	2	1	12
	Visual images, video broadcast (television and on-line video clip)			0	0	0	0
	Photographics			0	0	0	0
	Graphs and charts, info graphics			0	0	0	0
	Cartoon			0	0	0	0
	Others: _____			0	0	0	0
6. Language 6. Language 6. Language 6. Language 6. Language	Factual			0	0	0	0
	Explanatory			1	0	0	1
	Analysis			1	0	0	1
	Argumentative			5	0	0	5
	Expressive (opinion)			1	1	0	2
	Critical			2	1	1	4
	Naming, labelling, humiliating			0	0	0	0
	Others: _____			0	0	0	0
7. View point/ Perspective of story7. View point/ Perspective of story7. View point/ Perspective of story7. View point/ Perspective of story7. View point/ Perspective of story	Observant			1	0	0	1
	Critical			2	0	0	2
	Participatory			0	0	0	0
	Advisory			1	0	0	1
	Biased against BRN			0	0	0	0
	Biased against Thai state			8	2	1	11
Others: _____			0	0	0	0	

ตารางที่ 4 แสดงภาพรวมเว็บไซต์ Ambranews ที่นำเสนอช่วงระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มิถุนายน 2556

5. ปีอาร์เอ็น

สรุปภาพรวมจากยูทูป ปีอาร์เอ็นที่นำเสนอช่วงระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มิถุนายน 2556

1. จากจำนวนข่าวสารที่ ปีอาร์เอ็น ได้นำเสนอในช่วงเดือน เมษายน - มิถุนายน มีจำนวนทั้งสิ้น 4 คลิป โดยในเดือนเมษายน 1 คลิป พฤษภาคม 2 คลิป และ มิถุนายน 1 คลิป
2. รูปแบบของข่าวสาร ที่ ปีอาร์เอ็น นำเสนอทั้งหมดใช้รูปแบบ “แถลงการณ์”
3. ประเด็นที่เนื้อหาเจาะจงนำเสนอ (main focus of the story) คือ ในช่วงเดือน เมษายน – มิถุนายน เน้นที่กระบวนการพูดคุยสันติภาพระหว่างรัฐไทยกับปีอาร์เอ็นและความชอบธรรมในการพูดคุยสันติภาพกับรัฐไทย ขณะที่ตั้งแต่เดือนพฤษภาคมแถลงการณ์ได้เน้นไปที่ประเด็นอุปสรรคและความเป็นไปได้ของกระบวนการสันติภาพ (Obstacles and possible successes of peace process)
4. แหล่งข่าวที่ใช้ในการอ้างอิง (sources being quoted) พบว่าเป็นข้อความโดยตรง จากแกนนำปีอาร์เอ็นทั้ง 3 แถลงการณ์
5. ผู้ผลิตเนื้อหาหลัก (author of the article) พบว่าเป็นรายงานโดย จากแกนนำปีอาร์เอ็นทั้ง 3 แถลงการณ์
6. รูปแบบที่นำเสนอ (visual features) ใช้รูปแบบคลิปวิดีโอ เผยแพร่ผ่าน Youtubeการประกาศแบบ “แถลงการณ์”
7. ภาษาที่ใช้ (Language) พบว่า ในคลิปแรกในเดือนเมษายนใช้ภาษาในลักษณะ “วิพากษ์วิจารณ์” (critical) คลิปในเดือนพฤษภาคม พบว่าใช้ภาษาในลักษณะอธิบาย (Explanatory) และมีลักษณะตอบโต้ (Argumentative) ในคลิปที่สองและในเดือนมิถุนายนพบที่ใช้ภาษาในลักษณะอธิบายอธิบาย (Explanatory) และมีลักษณะตอบโต้ (Argumentative) เช่นกัน
8. มุมมองต่อการนำเสนอ (View point) พบว่า .ในคลิปแรกเดือนเมษายน มีการนำเสนอมุมมองแบบ “วิพากษ์วิจารณ์” (Critical) คลิปที่สองและสามในเดือนพฤษภาคม คลิปที่สี่ในเดือนมิถุนายน มีการนำเสนอมุมมองแบบ “วิพากษ์วิจารณ์” (Critical) และโน้มเอียงตอบโต้รัฐบาลไทย (Biased against Thai state) ดูตารางที่ 5 ประกอบ

Media Discourse on Peace Process in Southern Thailand 2013		BRN youtube					
		Feb ()	Mar ()	Apr (1)	May (2)	Jun (1)	รวม 4 วัน
1. What is the format of this story?1. What is the format of this story?1. What is the format of this story?1. What is the format of this story?1. What is the format of this story?	Spot, straight news			0	0	0	0
	Feature article			0	0	0	0
	Analysis			0	0	0	0
	Commentary/Opinion piece			0	0	0	0
	Investigative piece/series			0	0	0	0
What is the format of this story?1. What is the format of this story?1. What is the format of this story?1. What is the format of this story?1. What is the format of this story?	Others: _____			1	2	1	4
2. What is the main focus of the story?2. What is the main focus of the story?2. What is the main focus of the story?2. What is the main focus of the story?2. What is the main focus of the story?	Peace process between Thai state and BRN representatives			1	2	1	4
	Obstacles and possible successes of peace process			0	1	1	2
	Example of peace process in other conflict areas			0	0	0	0
	Political legitimacy of peace process			1	1	1	3
	Violence in the Deep South			0	0	0	0
What is the main focus of the story?2. What is the main focus of the story?2. What is the main focus of the story?2. What is the main focus of the story?2. What is the main focus of the story?	Cultural conflict: ethnic, language, religion, identity			0	0	0	0
What is the main focus of the story?2. What is the main focus of the story?2. What is the main focus of the story?2. What is the main focus of the story?2. What is the main focus of the story?	Other topics (please describe further) _____			0	0	0	0
3. What are the sources being quoted / cited?3. What are the sources being quoted / cited?3. What are the sources being quoted / cited?3. What are the sources being quoted / cited?3. What are the sources being quoted / cited?	Prime Minister, government spokesperson, dialogue team			0	0	0	0
	BRN Leader / spokesperson			1	2	1	4
	Malaysian politician, official (facilitator)			0	0	0	0
	Military / government officials			0	0	0	0
	Religious leaders – Muslim, Buddhist, Christian			0	0	0	0
	Civil society and non-government sources			0	0	0	0
	Academics and researchers, think tank sources			0	0	0	0
	Business people and business federations			0	0	0	0
	Citizen individuals, 'ordinary' people			0	0	0	0
Public opinion poll / survey (specify polling institution)			0	0	0	0	
What are the sources being quoted / cited?3. What are the sources being quoted / cited?3. What are the sources being quoted / cited?3. What are the sources being quoted / cited?3. What are the sources being quoted / cited?	Others: _____			0	0	0	0
4. Who is the author of the article?4. Who is the author of the article?4. Who is the author of the article?4. Who is the author of the article?4. Who is the author of the article?	Staff journalist			0	0	0	0
	Commissioned contributor			0	0	0	0
	Columnist			0	0	0	0
	Foreign wire agency/syndicated news service			0	0	0	0
	Unable to tell			0	0	0	0
	Others (please specify) _____			1	2	1	4
5. What are the visual features that accompany the story?5. What are the visual features that accompany the story?5. What are the visual features that accompany the story?5. What are the visual features that accompany the story?5. What are the visual features that accompany the story?	Text only, no accompanying visuals (web page / bloc)			0	0	0	0
	Visual images, video broadcast (television and on-line video clip)			1	2	1	4
	Photographics			0	0	0	0
	Graphs and charts, info graphics			0	0	0	0
	Cartoon			0	0	0	0
What are the visual features that accompany the story?5. What are the visual features that accompany the story?5. What are the visual features that accompany the story?5. What are the visual features that accompany the story?5. What are the visual features that accompany the story?	Others: _____			0	0	0	0
6. Language 6. Language 6. Language 6. Language 6. Language 6. Language 6. Language	Factual			0	0	0	0
	Explanatory			0	2	1	3
	Analysis			0	0	0	0
	Argumentative			0	1	1	2
	Expressive (opinion)			0	0	0	0
	Critical			1	0	0	1
	Naming, labelling, humiliating			0	0	0	0
What are the visual features that accompany the story?5. What are the visual features that accompany the story?5. What are the visual features that accompany the story?5. What are the visual features that accompany the story?5. What are the visual features that accompany the story?	Others: _____			0	0	0	0
7. View point/ Perspective of story7. View point/ Perspective of story7. View point/ Perspective of story7. View point/ Perspective of story7. View point/ Perspective of story?	Observant			1	0	0	1
	Critical			0	2	1	3
	Participatory			0	0	0	0
	Advisory			0	0	0	0
	Biased against BRN			0	0	0	0
	Biased against Thai state			0	2	0	2
What are the visual features that accompany the story?5. What are the visual features that accompany the story?5. What are the visual features that accompany the story?5. What are the visual features that accompany the story?5. What are the visual features that accompany the story?	Others: _____			0	0	0	0

ตารางที่ 5 แสดงภาพรวมของคลิภูทูปโดย บีอาร์เอ็น ที่นำเสนอช่วงระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มิถุนายน 2556

7. วาทกรรมสื่อมวลชนในกระบวนการสันติภาพ 2556

ในส่วนนี้จะเป็นการวิเคราะห์วาทกรรมสื่อมวลชนในกระบวนการสันติภาพ 2556 จากกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาคือ รายงานข่าวสามมิติ สถานีโทรทัศน์สีช่อง 3, รายการที่นี้ไทยพีบีเอส สถานีโทรทัศน์สาธารณะไทยพีบีเอส, เว็บไซต์พุลิอินโฟ, เว็บไซต์อัมบรานิวิส์, คลิปยูทูปโดยผู้นำป๊อาร์ทเอ็นและพื้นที่เว็บบล็อกในเวบไซต์ของศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

7.1 วาทกรรมที่พบในรายการข่าวสามมิติ สถานีโทรทัศน์สีช่อง 3

ในส่วนนี้จะเป็นการวิเคราะห์วาทกรรมที่ปรากฏในรายงาน “ข่าวสามมิติ” ที่ออกอากาศในสถานีโทรทัศน์สีช่อง 3 ทุกวัน ยกเว้นวันอังคารของ ทุกสัปดาห์ โดยในส่วนนี้มุ่งเน้นไปที่คำอธิบายการประกอบสร้างความหมายและการถกเถียงในประเด็นที่ต่อเนื่องสัมพันธ์กับกระบวนการสันติภาพ มากกว่าที่อธิบายผลในเชิงปริมาณ โดยจะทำการแสดงให้เห็นเป็นรายเดือน ผ่านหน่วยถ้อยคำและประโยคของข้อมูลข่าวสารที่ได้ถูกรายงานผ่านรายการดังกล่าว

กุมภาพันธ์

ยังไม่มีการติดตามประเด็นข่าวกระบวนการสันติภาพ

มีนาคม

มีการรายงานข่าวประเด็นการพูดคุยในประเด็น การลงนามข้อตกลงทั่วไปเพื่อพูดคุยสันติภาพระหว่างรัฐไทยกับป๊อาร์ทเอ็น ในประเด็นภาพรวมจึงเป็นการพยายามทำความเข้าใจเหตุการณ์หลังจากที่การลงนาม เพราะเป็นที่ทราบกันดีว่า “ป๊อาร์ทเอ็น” เป็นองค์กรต่อต้านรัฐใต้ดินที่ไม่เคยเปิดหน้าต่อสาธารณะมาก่อน

ประเด็นของการรายงานข่าวตลอดเดือนมีนาคม

- 1) เหตุการณ์ความรุนแรง 2) ติดตามภารกิจการพูดคุย 3) การต่ออายุ พรก.ฉุกเฉิน 4) รัฐบาลชี้แจงกรณีการพูดคุยกับ ป๊อาร์ทเอ็น 5) พล.อ. ชวลิต ยงใจยุทธ เห็นด้วยกับการพูดคุย 6) รัฐบาลชี้แจงผู้นำศาสนาเกี่ยวกับการพูดคุยสันติภาพ 7) ถอดบทเรียนแก้ปัญหาชายแดนใต้ 8) รายชื่อคณะพูดคุยรอบใหม่

ประเด็นถกเถียง :

สาระสำคัญของประเด็นข่าวที่ถกเถียงกันในมีนาคม 2556 พบว่า ส่วนใหญ่เป็นประเด็นที่ตั้งคำถามว่า เหตุใดรัฐบาลไทยทำไมต้อง “พูดคุยสันติภาพกับป๊อาร์ทเอ็น”

วาทกรรม

จากการศึกษาพบว่ามีวาทกรรมที่ปรากฏอยู่ในช่วงเดือนมีนาคม 2556 ดังนี้

1. ความแตกต่างระหว่างการพูดคุย vs การเจรจาสันติภาพ

ลักษณะของวาทกรรมที่ปรากฏในช่วงเวลาเริ่มแรกหลังจากลงนามพูดคุยสันติภาพ ไปแล้วพบว่า มีความพยายามที่จะอธิบายว่า “การพูดคุย หรือการสานเสวนาสันติภาพ” (Dialogue) เป็นเทคนิคและขั้นตอนเริ่มต้นของ

กระบวนการสันติภาพ ทั้งยังมีความแตกต่างจากการ “เจรจาสันติภาพหรือต่อรองสันติภาพ” หลายประการในรายละเอียด โดยผู้ผลิตวาทกรรมนี้ส่วนใหญ่จะเป็นฝ่าย “รัฐบาล” ที่ได้ “ริเริ่ม” กระบวนการนี้ขึ้นมา แต่ก็ปรากฏว่ามีความพยายามในการอธิบายชุดความรู้เหล่านี้ให้น้อยอยู่มาก รวมไปถึงความเห็นโต้แย้งที่เห็นด้วยต่อแนวทางอันนี้ ซึ่งส่วนใหญ่มาจากพรรคประชาธิปัตย์ซึ่งทำหน้าที่เป็นฝ่ายค้านในรัฐสภา

“ต้องพูดคุยกันก่อน” (กิตติ สิงหาปัด ผู้ประกาศข่าว, 4 มีนาคม)

“การลงนามเป็นแค่การวางกรอบการพูดคุย” (พล.ท.ภราดร พัฒนถาบุตร เลขานุการ สมช., 6 มีนาคม)

“การพูดคุย ไม่ใช่การเจรจา” (พล.ท.ภราดร พัฒนถาบุตร เลขานุการ สมช., 6 มีนาคม)

“การเริ่มต้นพูดคุย ไม่สามารถคุยได้หลายกลุ่ม” (พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ, 9 มีนาคม)

“ผมเตือนมาตลอดว่าอย่าไปพูดคุย” (ถาวร เสนเนียม ส.ส.ประชาธิปัตย์, 6 มีนาคม)

“อยากให้รัฐบาลบอกความจริงกับประชาชนถึงการลงนาม มีขั้นตอนอย่างไร กรอบการพูดคุยอย่างไร” (ถาวร เสนเนียม ส.ส.ประชาธิปัตย์, 14 มีนาคม)

2. การพูดคุยกรอบภายใต้รัฐธรรมนูญ/ ไม่มีแยกดินแดน/ ยกระดับของปัญหาหรือไม่

ลักษณะของวาทกรรมที่ปรากฏต่อเนื่องมาจาก ข้อถกเถียงเรื่อง การพูดคุยสันติภาพ แตกต่างจากการเจรจาสันติภาพ อย่างไร เหตุผลที่จะสร้างความชอบธรรมที่จะทำให้วาทกรรมชุดดังกล่าวมีความหนักแน่นมากขึ้นก็คือ การแสดงความชอบธรรมของการพูดคุยในครั้งนี้เป็นไปตามกรอบที่วางไว้ภายใต้บทบัญญัติของกฎหมายที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ ไม่มีสิ่งใดที่ผิดจากกฎหมาย รวมไปถึงการพยายามย้ำว่า การริเริ่มเรื่องดังกล่าวจะไม่นำไปสู่การแบ่งแยกดินแดน ในขณะที่ฝ่ายที่คัดค้านก็จะยกเหตุในหลักการดังกล่าวขึ้นมาแอบอ้างว่าทำไปโดยบริสุทธิ์หรือไม่ รวมถึงให้ระวังการยกระดับทางการเมืองของปาร์ตี้ B

“การลงนามคือการแสดงเจตจำนงที่จะพูดคุยร่วมกันอยู่ภายใต้กรอบรัฐธรรมนูญ ม.77, 82, 182” (ร.ต.อ. เฉลิม อยู่บำรุง 7 มีนาคม)

“เห็นด้วยกับการพูดคุยตามกฎหมาย” (พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ, 9 มีนาคม)

“เขตปกครองพิเศษ รูปแบบที่เหมาะสมสอดคล้องกับพื้นที่” (พล.ท.ภราดร พัฒนถาบุตร เลขานุการ สมช., 13 มีนาคม)

“รองปลัดกระทรวงกลาโหม คุณภราดร คุณทวี การเจรจาได้รับความยินยอมจากสภาความมั่นคงหรือยัง”
(ถาวร เสนเนียม ส.ส.ประชาธิปัตย์, 14 มีนาคม)

“สมช. ต้องระมัดระวังการยกระดับของปัญหา (กรรมาธิการแก้ปัญหาภาคใต้, 15 มีนาคม)

3. ผู้เห็นต่างเข้ามาพูดคุย/ ร่วมสร้างสันติสุข

วาทกรรมชุดนี้มีความน่าสนใจอย่างดั่งที่ได้กล่าวไว้ในส่วนที่มาของกระบวนการสันติภาพในครั้งนี้ในตอนต้นแล้วว่า คำเรียกฝ่ายปาร์ตี้ B ได้ถูกเปลี่ยน จาก “ผู้ก่อความไม่สงบ” หรือ “ผู้ก่อเหตุรุนแรง” ที่มักใช้กันอย่างแพร่หลายก่อนหน้านี้ มาสู่คำว่า “ผู้เห็นต่างจากรัฐ” ที่มองคู่ขัดแย้งด้วยมุมมองใหม่ โดยเริ่มจากนายถวิล เปลี่ยนศรี ได้เริ่มกล่าวกับสื่อมวลชนขณะที่ยังดำรงตำแหน่งเป็นเลขาธิการ สมช.ในขณะนั้น) รวมถึง “นโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2555-57” ที่ว่า “เพื่อสร้างสถานะแวดล้อมที่เหมาะสมและเอื้อต่อการพูดคุยในการแสวงหาทางออกจากความขัดแย้งและการให้หลักประกันในการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกระบวนการเสริมสร้างสันติภาพ” และถือเป็นส่วนหนึ่งของ มาตรา 4 ของ พ.ร.บ. การบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2553 โดยจะพบว่าวาทกรรมดังกล่าวส่วนใหญ่จะถูกผลิตออกมาจากแหล่งข่าวที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับสูง

“ให้ผู้เห็นต่างเข้ามาพูดคุย ร่วมสร้างสันติสุข” (พ.ต.อ.ทวี สอดส่อง เลขาธิการ ศอ.บต. 13 มีนาคม)

ทุกคนมีส่วนร่วมในการสร้างสันติภาพ/ ระหว่างการพูดคุยให้นำผู้ที่จะเห็นต่างเข้ามาสู่กระบวนการยุติธรรม
(มทก.4, 13 มีนาคม)

“เปิดพื้นที่การพูดคุยให้ทุกฝ่ายสังเกตการณ์” (ชาวบ้าน, 18 มีนาคม)

4. ยุติการฆ่า

วาทกรรมชุดนี้เป็นวาทกรรมที่มักพบเสมอในข่าว โดยเฉพาะเป็นวาทกรรมที่มาจากแหล่งข่าวจากในพื้นที่ ซึ่งต้องประสบกับปัญหาความขัดแย้งเรื้อรังยาวนาน โดยสันติภาพในระยะใกล้ที่พวกเขาต้องการก็คือ ความต้องการในการยุติ “การฆ่า” และความรุนแรงที่เกิดขึ้น “รายวัน” โดยเฉพาะกับเหยื่อที่เป็น “ผู้บริสุทธิ์” นอกจากนี้ยังเป็นวิธีการตั้งข้อสังเกตจากสื่อมวลชนด้วยว่าขณะที่มีการดำเนินการพูดคุยสันติภาพ ซึ่งพวกเขามักจะเรียกรวมๆ ว่า “เจรจา” แต่เหตุใดเมื่อเจรจากับผู้ก่อความไม่สงบไปแล้วแต่เหตุความรุนแรงในพื้นที่จึงยังคงดำรงอยู่

“ประชาชนอยากได้คือ ยุติการฆ่ามีวิธีที่อยู่ได้” (สมาพันธ์ครูจังหวัดชายแดนภาคใต้, 15 มีนาคม)

“ปัญหาแท้จริงคืออะไร ไม่อยากให้คนบริสุทธิ์โดนฆ่ากัน” (ชาวบ้าน, 18 มีนาคม)

“ควรลดเหตุรุนแรงลงเสียก่อน โดยเฉพาะผู้บริสุทธิ์ (ไชรยา จามจรี, 18 มีนาคม)

“ความรุนแรงจะต้องลดลงจากทั้งสองฝ่าย” (ศรีสมภพ จิตรภิมย์ศรี นักวิชาการ, 25 มีนาคม)

“ระหว่างการดำเนินการเจรจา มีเหตุร้ายรายวันเกิดขึ้น” (กิตติ สิงหาปัด, 15 มีนาคม)

5. ปัญหาหลักคือ “แบ่งแยกดินแดน”

วาทกรรม “แบ่งแยกดินแดน” เป็นวาทกรรมหลักที่สังคมไทยรู้จักกันดี ควบคู่กำลังความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลไทยกับจังหวัดชายแดนภาคใต้มานับศตวรรษ แต่ขณะเดียวกันก็มักจะถูกเบี่ยงเบนประเด็นให้ปรากฏในวาทกรรมอื่นๆ ที่พยายามวินิจฉัยหรือระบุสาเหตุของความขัดแย้งเสียใหม่ เช่น ปัญหายาเสพติดในพื้นที่ การค้าของเถื่อนและผู้มีอิทธิพล ในขณะที่ผู้ที่ใช้วาทกรรมแบ่งแยกดินแดน มักถูกวิจารณ์ว่าเป็นการยกระดับให้ผู้ก่อความไม่สงบที่ไม่มีแรงขับในมิติทางการเมือง โดยเป็นการลดทอนแรงขับทางการเมืองดังกล่าวให้เหลือเพียงระดับ “อาชญากรรม” เท่านั้น ในวาทกรรมชุดนี้ปรากฏชัดผ่านการให้สัมภาษณ์ของ พล.อ.กิตติ รัตนฉายา อดีตแม่ทัพภาคที่ 4 ว่า BRN คือกลุ่มก่อความไม่สงบจริงที่มีแรงขับในทางการเมือง ซึ่งปกติจะไม่ค่อยมีใครออกมายืนยันชัดเจนในประเด็นนี้มากนัก ข้อสังเกตอีกประการหนึ่งก็คือ ภายหลังจากการมีข่าวประเด็นการพูดคุยสันติภาพกับ BRN จะไม่เจอข่าวที่ระบุปัญหาว่ามาจากปัญหาแทรกซ้อนข้างต้นปรากฏอีกเลย

“การไม่ยอมรับเรื่องการแบ่งแยกดินแดน จะทำให้เป็นปัญหา”

(พล.อ.กิตติ รัตนฉายา อดีต มทภ.4, 16 มีนาคม)

“ถ้าเป็นพวกค้ายาเสพติด มันจะมาฆ่าตัดคอทหารทำไม” (พล.อ.กิตติ รัตนฉายา อดีต มทภ.4, 16 มีนาคม)

“ฝรั่งเขาเรียกคนกลุ่มนี้ชัดว่าเป็นพวก Separatist” (พล.อ.กิตติ รัตนฉายา อดีต มทภ.4, 16 มีนาคม)

6. การพูดคุยคือแนวทางสันติวิธี

วาทกรรมว่าด้วย “สันติวิธี” ปรากฏชัดมาตั้งแต่ปี 2547 เป็นต้นมา ทั้งยังเป็นวาทกรรมหลักที่ดำรงอยู่ควบคู่กับความรุนแรงเสมอมา แต่ในกรณีศึกษาการนำเสนอข่าวในกระบวนการสันติภาพครั้งนี้กลับพบว่า วาทกรรมว่าด้วยการ “พูดคุย” นั้นสามารถที่จะดำรงอยู่ควบคู่กับวาทกรรม “สันติวิธี” ได้อย่างพอดีพอดี ทั้งยังเสริมให้ความหมายนั้นมีความหนักแน่นเพิ่มขึ้นมาด้วย ว่าการแก้ปัญหาที่ยั่งยืนและเป็นไปตามแนวทางสันติวิธี คือการ “พูดคุยสันติภาพ”

“การแก้ปัญหาต้องมาพูดจากัน” (กรรมาธิการแก้ปัญหาภาคใต้, 15 มีนาคม)

“การเจรจาคือการยอมรับสถานะของเขา แต่การแก้ปัญหาต้องใช้ Peace Mean เท่านั้น” (พล.อ.กิตติ รัตนฉายา อดีต มทภ.4, 16 มีนาคม)

“การเจรจาคือหนทางเดียวที่ยุติปัญหา” (พล.อ.กิตติ รัตนฉายา อดีต มทภ.4, 16 มีนาคม)

“ทุกมัสยิดสนับสนุนการพูดคุยสันติภาพ” (อับดุลราซัค อาลี, 25 มีนาคม)

7. ไม่มีฝักฝ่ายโดยถือผลประโยชน์ของชาติเป็นหลัก

จากการวิจัยพบว่าวาทกรรมว่าด้วยเรื่องความไม่มีฝักฝ่ายและผลประโยชน์ของชาติ เริ่มมีปรากฏในในช่วงหลังจากการดำเนินการพูดไม่นานนัก การเกิดขึ้นของวาทกรรมนี้ส่วนหนึ่งมาจากบทบาทเพื่อช่วงชิงความสำเร็จในการดำเนินการยุติความขัดแย้งระหว่างรัฐไทยกับผู้อพยพที่ไม่สงบมาโดยตลอด ระหว่างพรรครัฐบาลและพรรคฝ่ายค้าน ซึ่งเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองหรือรัฐบาล ก็มักจะมีการเสนอวิธีการใหม่รวมถึงอาจจะโจมตีฝ่ายตรงกันข้ามทางการเมืองหากใช้ในวิธีการไม่เหมือนที่ฝั่งตัวเองเคยใช้หรือมีที่ท่าที่จะประสบความสำเร็จ วาทกรรมนี้ส่วนใหญ่จึงถูกผลิตมาจากบุคคลที่ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด ดูเป็นกลางทางการเมืองและมีประสบการณ์ในเรื่องปัญหาภาคใต้มาอย่างยาวนาน

“นี่คือปัญหาของชาติ ผลประโยชน์ของชาติ วาดะห์ก็ช่วยได้ พรรคประชาธิปไตยที่รู้ปัญหา อย่าเอาการเมืองมาเกี่ยวข้องให้ทุกคนมาช่วย” (พล.อ.กิตติ รัตนฉายา อดีต มทภ.4, 16 มีนาคม)

“นี่คือปัญหาของชาติ ไม่ใช่เรื่องถกเถียง ใครก็ได้ที่แก้ปัญหาคือได้”
(พล.อ.กิตติ รัตนฉายา อดีต มทภ.4, 16 มีนาคม)

“การพูดคุยต้องอยู่บนผลประโยชน์ประเทศชาติ” (คอดีเยาะ หมัดหลี, 18 มีนาคม)

“ประชาชนต้องเข้าใจว่าประโยชน์ของประเทศกำลังดำเนินเข้ามา”
(อิลมาแอลลุตฟี จะปาเกีย, นักการ ศาสนา, 25 มีนาคม)

8. เอกภาพของการทำงาน

จากการวิจัยพบว่า มีวาทกรรมเรื่องเอกภาพของการทำงาน ซึ่งหมายถึงการทำงานของฝ่ายทหารกับฝ่ายการเมืองหรือฝ่ายที่มีหน้าที่ด้านการพัฒนากับฝ่ายที่ทำหน้าที่ด้านการปราบปราม ต้องทำงานประสานอย่างเป็นเอกภาพ โดยในประเด็นดังกล่าวนี้มีปัญหาอยู่เสมอมา

“รัฐบาลต้องสร้างเอกภาพให้ฝ่ายตรงข้ามเข้าใจ ไม่เอาเปรียบทางการเมือง”
(พล.อ.กิตติ รัตนฉายา อดีต มทภ.4, 17 มีนาคม)

“เจรจาสันติภาพต้องแยกออกจากงานความมั่นคง” (ผบ.ทบ., 8 มีนาคม)

9. ตัวจริงหรือไม่ / คุยกกลุ่มหรือไม่

ข้อถกเถียงที่เกิดขึ้นมาจากการปรากฏตัวของอุสตาซฮัสซัน ตอยิบ แกนนำปีอาร์เอ็น ซึ่งเป็นองค์กรที่ปิดลับมาอย่างยาวนาน อีกทั้งปัญหาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ก็ไม่สามารถที่จะระบุลงไปอย่างชัดเจนว่าเป็นปัญหาว่าด้วยเรื่องของ การแบ่งแยกดินแดน ดังนั้นการปรากฏตัวของตัวแสดงอย่างปีอาร์เอ็น จึงสร้างความเคลือบแคลงต่อสังคมเป็นอย่างมาก การดำเนินการของรัฐบาลโดย สมช. ได้พูดคุยสันติภาพกับ “ตัวจริง” และ “ถูกกลุ่ม” หรือไม่

“ผมยืนยันว่าถูกกลุ่ม แต่จะแก้ปัญหาว่คุยกับกลุ่มย่อยได้หรือไม่”

(พล.อ.กิตติ รัตนฉายา อดีต มทภ.4, 16 มีนาคม)

“ฮัสซัน คือตัวจริงมีบทบาทสังการ” (เลขา สมช., 20 มีนาคม)

10. จะเสียดินแดนหรือไม่

ความหวาดระแวงประการหนึ่งของสังคมไทย ต่อปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ก็คือความวิตกในเรื่องของการ “สูญเสียดินแดน” โดยแนวโน้มของข้อเสนอเรื่องการพูดคุยที่อาจอยู่ในกรอบของการแก้ปัญหาแบบใหม่ๆ เช่นการมีรูปแบบการปกครองที่เหมาะสมกับการเมืองและวัฒนธรรมที่เหมาะสมกับพื้นที่ แต่ก็มักจะถูกโต้แย้งออกจากฝ่ายตรงกันข้ามเสมอ รวมถึงมักถูกโจมตีด้วยว่าข้อเสนอรูปแบบการปกครองดังกล่าว จะเป็นบันไดไปสู่การยกระดับของปัญหาและพัฒนาไปสู่การ “แบ่งแยกดินแดน”

“เขตปกครองพิเศษ รูปแบบที่เหมาะสมสอดคล้องกับพื้นที่”

(พล.ท.ภราดร พัฒนถาบุตร เลขาธิการ สมช., 13 มีนาคม)

“คาดการณ์ว่าเขตปกครองพิเศษจะเป็นเป้าหมายของการพูดคุยชัดเจนปลายเดือนนี้”

(พล.ท.ภราดร พัฒน ถาบุตร เลขาธิการ สมช., 13 มีนาคม)

“การยกระดับหรือไม่ มันอยู่ที่เรา มันเป็นเรื่องของเรา รัฐบาลต้องชี้แจง ไม่ต้องกลัวการยกระดับ ต้องกล้าหาญที่จะแก้” (พล.ท.ภราดร พัฒนถาบุตร เลขาธิการ สมช., 20 มีนาคม)

“การปกครองท้องถิ่นที่เหมาะสม ยินดีกระจายอำนาจให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์

(พล.ท.ภราดร พัฒนถา บุตร เลขาธิการ สมช., 20 มีนาคม)

“การเจรจาอาจเสียเปรียบ อาจเปลี่ยงพล้ำถึงขั้นเสียดินแดน”

(เจ๊ะอามิง โต้ะตาหยง, ส.ส.ประชาธิปัตย์, 7 มีนาคม)

“ถ้ารัฐไทยละเมิดสิทธิ องค์กรต่างประเทศจะเข้ามาแทรกแซงหรือไม่”

(ถาวร เสนเนียม ส.ส.ประชาธิปัตย์, 14 มีนาคม)

11. มาเลเซียไม่น่าไว้ใจ

จากการวิจัยพบว่าวาทกรรมที่แสดงท่าทีไม่ไว้ใจกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างมาเลเซียว่าจะมีผลประโยชน์ทับซ้อนหรือจากการเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) หรือไม่ ก็เป็นท่าทีที่ยังถูกตั้งคำถามจากการดำเนินการต่างๆ จัดในประเทศมาเลเซีย รวมถึงการให้ที่พักพิงแก่ผู้ก่อความไม่สงบที่ลี้ภัยไปอยู่ในมาเลเซียบางส่วน วาทกรรมชุดนี้จึงสะท้อนท่าทีที่รู้สึกถึงความไม่เป็นที่น่าไว้ใจต่อประเทศเพื่อนบ้านอย่างมาเลเซีย

“มาเลเซียเป็นแค่ผู้อำนวยความสะดวก” (พล.ท.ภราดร พัฒนากาบุตร, 7 มีนาคม)

“การลงนามนี้เป็นเรื่องการเมืองในมาเลเซียหรือไม่และรัฐบาลมาเลเซียได้ประโยชน์หรือไม่” (ถาวร เสนเนียม ส.ส.ประชาธิปัตย์, 14 มีนาคม)

เดือนเมษายน

มีการรายงานข่าวประเด็นการพูดคุยโดยตั้งประเด็นที่สำคัญก็คือ เหตุใด ไปพูดคุยแล้ว ความรุนแรงจึงเกิดขึ้นรุนแรงกว่าเดิม (เป่าแข็ง) รวมไปถึงคำถามที่สำคัญว่า การพูดคุยควรจะยังดำเนินการต่อหรือไม่

ประเด็นของการรายงานข่าว

- 1) รองผู้ว่ายะลาถูกลอบสังหาร 2.) เหตุระเบิดเมืองยะลา 3) ลงพื้นที่บันนังสตา 4) ถล่ม อส. ปัตตานี 5) เฉลิม รตน้ำศพทหารที่ปัตตานี 6) ภารกิจ นายกลงพื้นที่ จชต. 7) เหตุที่ปัตตานี/ กิจการศาสนา ดุงานที่อินโดนีเซีย 8) แนวทางพูดคุยเพื่อลดเหตุ 9) ป้ายผ้าภาษามลายูเคลื่อน 3 จังหวัด 10) รำลึกเหตุการณ์กรือเซะ 11) พหุวัฒนธรรม 12) ไล่ล่ามือฆาตรองผู้ว่ายะลา 13) 9 ปีเหตุการณ์กรือเซะ 14) สดจากมาเลย์ เกาะติดเจรจา

ประเด็นถกเถียง :

สาระสำคัญของประเด็นข่าวที่ถกเถียงกันในเมษายน 2556 พบว่ามีการถกเถียงค่อนข้างมากกว่าเหตุใดที่เมื่อมีการดำเนินการเจรจากันแล้วแต่เหตุไยยังมีเหตุรุนแรงและถกเถียงกันด้วยว่ากระบวนการการพูดคุยควรจะยังดำเนินการต่อหรือไม่

วาทกรรม

จากการศึกษาพบว่ามีวาทกรรมที่ปรากฏอยู่ในช่วงเดือนเมษายน 2556 ดังนี้

1. เหตุรุนแรงไม่ลดลง

จากการวิจัยพบว่าวาทกรรมที่ปรากฏในช่วงเดือนเมษายน พบชุดวาทกรรมที่ตั้งคำถามที่มีต่อความรุนแรงที่

เกิดขึ้นที่ดูเหมือนจะมีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นในเชิงคุณภาพโดยมีข้าราชการระดับสูงอย่างรองผู้ว่าราชการจังหวัด ยะลาถูกลอบสังหาร จนเป็นการตั้งคำถามว่าหลังจากการดำเนินการพูดคุยไปแล้วหนึ่งครั้งแต่เหตุใดจึงยังมีเหตุรุนแรงเพิ่มขึ้น ซึ่งก็มีวาทกรรมที่หลากหลายฐานคิด เช่น การดำเนินการพูดคุยยังเพิ่งอยู่ในช่วงเริ่มต้น เป้าหมายที่ถูกสังหารได้เปลี่ยนไปจากเป้าอ่อน (Soft Target) ที่ไม่สามารถปกป้องคุ้มครองตัวเองได้มาสู่เป้าหมายแข็ง (Hard Target) ที่เป็นกองกำลังของรัฐมากขึ้น ซึ่งหมายถึงการสู้รบระหว่างกองกำลังติดอาวุธด้วยกันเอง

“เหตุรุนแรงที่เกิดกับข้าราชการระดับสูงไม่เกี่ยวกับการพูดคุย ไม่ต้องทบทวนการพูดคุยสันติภาพ”
(นายกรัฐมนตรี, 7 เมษายน 2556)

“ยังไม่สามารถระบุได้ว่าการพูดคุย สองครั้งที่ผ่านมาไม่มีผลเพราะการพูดคุยเพิ่งเริ่มต้น”
(มทภ.4, 7 เมษายน 2556)

“หวังให้เจรจาแล้วเหตุลดลงเลยก็คงไม่ใช่” (ไพฑูริย์ ชูชัยยะ, ผบ.ศชต., 8 เมษายน 2556)

“ความรุนแรงไม่สัมพันธ์กับการพูดคุยสันติภาพ” (มทภ.4, 8 เมษายน 2556)

“พูดไม่ได้ว่า การพูดคุยคือสาเหตุของความรุนแรงในขณะนี้” (ศรีสมภพ จิตรภรณ์ศรี, 10 เมษายน 2556)

“สิ่งที่ทำให้สังคมเข้าใจว่าทำไมความรุนแรงถึงยังไม่หยุด ทำไมกระบวนการสันติภาพถึงใช้เวลานาน ถ้าสื่อเข้าใจ คนส่วนใหญ่ก็จะเข้าใจ” (นอร์เบิร์ต โรเปออร์, ผู้เชี่ยวชาญ, 10 เมษายน 2556)

“เป็นฝีมือของกลุ่มหัวรุนแรงในพื้นที่” (ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง รองนายก, 11 เมษายน)

“การลดความรุนแรงจากจากสมาชิกบางกลุ่ม ที่ไม่เห็นด้วยกับการเจรจา”
(พล.ท.ภราดร พัฒนถาบุตร, 27 เมษายน)

“ขบวนการได้พยายามลดปฏิบัติการลงไป” (พล.ท.ภราดร พัฒนถาบุตร, 29 เมษายน)

“เป้าอ่อน ไม่ได้เป็นเป้าหมายจากที่เคยผ่านมา” (พล.ท.ภราดร พัฒนถาบุตร, 29 เมษายน)

“สร้างสถานการณ์อย่างต่อเนื่อง ... หัวใจเขาทำด้วยอะไร ถึงต้องมาทำข้าราชการดีๆ แบบนี้”
(เดชรัตน์ สิมศิริ, ผวจ.ยะลา, 5 เมษายน 2556)

“กรณีนี้เห็นได้ชัดเจนว่า ต้องการสังหารข้าราชการผู้ใหญ่”

(พล.อ.อุดมชัย ธรรมสาโรรัช, ที่ปรึกษา มทภ.4, 6 เมษายน 2556)

“เกลื่อจะเป็นหนอน” พล.ต.ท.ไพฑูรย์ ชูชัยยะ (ผบ.ศชต., 6 เมษายน 2556)

“อีก 1 เดือน เหตุรุนแรงจะลดลงอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่” (มนตรี อุดมพงษ์, 29 เมษายน 2556)

2. บทบาทของมาเลเซีย

วาทกรรมที่พบบ้างในช่วงของการเปลี่ยนผ่านรัฐบาลใหม่ในประเทศมาเลเซีย ก่อให้เกิดคำถามว่าหากทิศทางการเมืองของมาเลเซียเปลี่ยนจะส่งผลต่อการดำเนินการพูดคุยสันติภาพอีกหรือไม่ รวมไปถึงข้อเสนอ 5 ข้อ ผ่านยูทูบของปีอาร์เอ็น ถูกตั้งคำถามจากสื่อมวลชนว่า การเรียกร้องให้มาเลเซียและOIC เข้ามาเป็นคนกลางในการพูดคุยแทนการเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) เป็นเรื่องที่เหมาะสมหรือไม่

“การพูดคุยยังคงดำเนินต่อไป ไม่เกี่ยวกับการเมืองมาเลเซีย” (พล.ท.ภราดร พัฒนถาบุตร, 11 เมษายน)

“ข้อเรียกร้องของ BRN คือการให้มาเลเซียเป็น เมดิเอเตอร์ และ OIC เข้ามาร่วมด้วย

(ฐปณีย์ เอียดศรีไชย, 29 เมษายน 2556)

3. ผลประโยชน์ของชาติ

วาทกรรมว่าด้วยเรื่อง ผลประโยชน์ของชาติ ยังได้ถูกย้าอยู่บ้างในการรายงานข่าวในช่วงเดือนเมษายน รวมถึงการดำเนินกระบวนการสันติภาพต้องใช้เวลาและความอดทน

“การพูดคุยเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ ขอให้อดทน” (พล.ท.ภราดร พัฒนถาบุตร, 12 เมษายน)

4. มาถูกทางแล้ว/ สันติวิธี

เป็นวาทกรรมที่พบบ่อยวาทกรรมหนึ่งในมิติข่าวสารของจังหวัดชายแดนภาคใต้ ว่าด้วยเรื่องของการแก้ปัญหาซึ่งมักจะพบว่าเป็นวาทกรรมที่ถูกผลิตมาจากฝ่ายนโยบายที่เข้ารับผิดชอบงานจังหวัดแดนภาคใต้ในห้วงเวลานั้นๆ เป็นชุดถ้อยคำที่สร้างขึ้นเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้ฟังว่าการดำเนินการของคณะทำงานสามารถที่จะสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ในกรณีพยายามที่จะเน้นไปที่การอ้าง “วิธีการ” ที่เลือกใช้แนวทาง “สันติวิธี” วาทกรรมนี้ส่วนใหญ่จึงเป็นชุดคำที่ถูกผลิตออกมาจากแหล่งข่าวฝ่ายรัฐเสียเป็นส่วนใหญ่และอาจจะมีบ้างที่เป็นแหล่งอื่นๆ ที่เห็นด้วยกับแนวทางของรัฐที่ถูกหยิบยกมาเพื่อสนับสนุนแนวทางนี้

“เพราะรัฐบาลตั้งใจก่อให้เกิดความสงบจึงต้องสนับสนุนอย่างเต็มที่” (มทภ.4, 7 เมษายน 2556)

“การเจรจาเราเห็นชอบก่อนเจรจา เพื่อสันติสุขกลับคืนมา” (ผู้นำศาสนา, 8 เมษายน 2556)

“จะไม่มีการใช้ความรุนแรงใดๆ ทั้งสิ้น พี่น้องในพื้นที่ๆ ชุมน้องหมองใจก็ให้มาพูดคุยกัน”
(ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง รองนายกรัฐมนตรี, 11 เมษายน)

“เรามองว่าพี่น้องในพื้นที่เป็นคนไทย มีอะไรคุยกันได้” (ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง รองนายก, 11 เมษายน)

“เจ้าหน้าที่รัฐเปิดกว้างพูดคุยกับทุกกลุ่ม” (พล.ท.ภราดร พัฒนถาบุตร, 22 เมษายน)

“ลืมนความเจ็บปวด เดินหน้าเพื่อสันติภาพ” (คอดีเยาะห์ หมัดหลี, 25 เมษายน)

“เราต้องมาปรองดอง เราต้องมาสร้างสันติภาพ” (เลขาธิการ ศอ.บต., 25 เมษายน)

5. ล้มโต๊ะเจรจา

จากการวิจัยพบว่า เป็นวาทกรรมที่พบในสองช่วงของเดือนเมษายน ในช่วงแรกเป็นช่วงต้นเดือนเมษายน ที่ปรากฏป้ายผ้าปริศนาในพื้นที่สามจังหวัด มีข้อความเป็นภาษามลายูอักษรโรมัน มีเนื้อหามุ่งไปที่ประเด็นของสันติภาพ ต้องได้รับการยอมรับจากคนในพื้นที่ซึ่งมีสิทธิในความเป็นเจ้าของและการออกมาเรียกร้องผ่านยูทูบของปีอาร์เอ็น ในช่วงปลายเดือนก่อนการดำเนินการพูดคุยรอบที่ 2 เพียง 3 วัน วาทกรรมที่ปรากฏจะพบว่ามีสองแนวทาง แนวทางแรกมองว่าเป็นการแสดงออกทางการเมืองธรรมดาที่จะต้องรับฟังโดยจะต้องมีความอดทนในการดำเนินการเจรจาต่อไป ซึ่งเป็นเรื่องธรรมดาของกระบวนการสันติภาพที่จะต้องมีความอดทนในกระบวนการสันติภาพ (Peace Spoiler) ในขณะที่หลายฝ่ายก็มองว่านี่คือการแสดงเจตจำนงของปีอาร์เอ็นที่ต้องการล้มโต๊ะเจรจา

“การเจรจาคือสิ่งที่จำเป็น แม้จะมีความพยายามล้มโต๊ะการเจรจาก็ตาม”
(ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง รองนายก, 12 เมษายน)

“การพูดคุยจะดำเนินต่อไป โดยเอาเรื่องลดเหตุกับคืนความเป็นธรรม”
(พล.ท.ภราดร พัฒนถาบุตร, 12 เมษายน)

“ป้ายผ้าไม่ใช่เรื่องใหม่ การสื่อสารเชิงสัญลักษณ์ก็มีหลายครั้ง” (มทภ.4, 24 เมษายน)

“ฝ่ายการเมืองสร้างอำนาจการต่อรอง” (อฮหมัดสมบุรณ์ บัวหลวง, 24 เมษายน)

“ประชาชนในพื้นที่ที่ไม่ได้รับรู้ความหมาย อ่านไม่ออก ชาวบ้านไม่ได้รับรู้ด้วย”
(อฮหมัดสมบุรณ์ บัวหลวง, 24 เมษายน)

“ป้ายข้อความนี้ไม่ได้ล้มกระบวนการสันติภาพ แต่สื่อสารว่าต้องรับฟังผู้มีสิทธิในความเป็นเจ้าของ”
(อัทหมัดสมบุรณ์ บัวหลวง, 24 เมษายน)

“สันติภาพ ไม่อาจจะเกิดขึ้น トラบไตที่สิทธิความเป็นเจ้าของ ไม่ถูกยอมรับ”
(คำแปลโดย ฮารา ซินทาโร่, 24 เมษายน)

“นี่คือการล้มกระดานโต๊ะเจรจา เพราะถ้าจะเจรจาต้องทำตาม 5 ข้อ”
(สุณัย ผาสุก, 29 เมษายน 2556)

“นี่คือการปฏิเสธกรอบการเจรจาที่ฮัสซันตกลงไว้กับคุณภราดรที่อ้างอิงในรัฐธรรมนูญไทย”
(สุณัย ผาสุก, 29 เมษายน 2556)

“BRN ประสบความสำเร็จในการยกระดับฐานะขององค์กรให้ไทยและองค์กรโลกยอมรับ การมีอยู่จริงขององค์กรแนวร่วมปฏิวัติมลายู” (ฐปณีย์ อ่างสุณัย, 29 เมษายน 2556)

“เขาต้องการเรียกร้องเอกราช ในที่สุดรัฐไทยจะรับได้มั้ย?” (อัทหมัดสมบุรณ์ บัวหลวง, 29 เมษายน 2556)

“ถ้าจะให้ยุติกองกำลังติดอาวุธ ก็มีแค่เงื่อนไขเดียวคือ มลายูปัตตานี ต้องได้รับเอกราชอย่างสมบูรณ์ ไม่ใช่เขตปกครองพิเศษ” (อัทหมัดสมบุรณ์ บัวหลวง, 29 เมษายน 2556)

“ในเนื้อหา 4-5 ข้อไม่ได้พูดถึงเรื่องเอกราช แต่พูดถึงความเป็นธรรม อันหนึ่งกันเดียวกันซึ่งเราต้องมาคุยกัน”
(อัทหมัดสมบุรณ์ บัวหลวง, 29 เมษายน 2556)

“BRN ต้องมีความยุติธรรมต่อรัฐไทยเช่นกัน เพราะที่ผ่านมามีผู้บริสุทธิ์ เจ้าหน้าที่เสียชีวิตไปมากแล้ว”
(มันโซร์ สาและ, 29 เมษายน 2556)

“ถ้าประชาชนไม่สนับสนุนข้อเสนอของ BRN ก็จะเป็นไปไม่ได้” (มันโซร์ สาและ, 29 เมษายน 2556)

พฤษภาคม

มีการรายงานข่าวส่วนใหญ่ในประเด็นของความรุนแรงที่ยังคงดำเนินอยู่ในพื้นที่ ซึ่งในเมื่อต้นเดือนมีเหตุถล่มยิงร้านน้ำชาในเมืองปัตตานี จนทำให้มีผู้เสียชีวิต 6 ศพ ความเคลื่อนไหวของการดำเนินการสันติภาพและการตีความการแถลงการณ์ผ่านยูทูบของบีอาร์เอ็น

ประเด็นของการรายงานข่าว:

- 1) กราดยิงน้ำชาหลังจากเจรจา 2) สมช.ลงพื้นที่ พบคนไทยพุทธ 3) ระเบิดปัตตานี 2 จุด 4) อาร์เอ็น แกลงผ่านยูทูบ

ประเด็นถกเถียง :

สาระสำคัญของประเด็นข่าวที่ถกเถียงกันในเดือนพฤษภาคม 2556 พบว่า หลังจากการแกลงผ่านยูทูบของปี อาร์เอ็นแล้วกระบวนการสันติภาพจะยังดำเนินต่อไปหรือไม่

วาทกรรม

จากการวิจัยเนื้อหาในช่วงเดือนพฤษภาคม พบวาทกรรมปรากฏในการรายงานข่าวดังต่อไปนี้

1. ความรุนแรงไม่ลดลง

จากการวิจัยพบว่าจากเหตุการณ์กราดยิงร้ายน้ำชา 6 ศพ ในเมืองปัตตานี ทำให้เกิดวาทกรรม “ความรุนแรงไม่ลดลง” ยังคงมีอยู่ตลอดช่วงเดือนพฤษภาคมและมีเนื้อหา ซึ่งมีความหมายที่สะท้อนถึงสภาพที่เจ้าหน้าที่ไม่สามารถควบคุมความรุนแรงได้หลังจากการพูดคุยที่มีทิศทางของความเห็นที่หลากหลายมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากฝ่ายที่ได้รับผลกระทบโดยตรง

“การเจรจายังคงเป็นตามกำหนดเดิม เดินหน้าลดเหตุรุนแรง”

(กิตติ สิงหาปัด อังกรราตร, 26 พฤษภาคม 2556)

“ความรุนแรงยังคงเกิดขึ้น” (กิตติ สิงหาปัด, 1 พฤษภาคม 2556)

“นี่ก็เป็นสิ่งที่ทางการไทยต้องดูว่าเหตุรุนแรงลดลงหรือไม่” (กิตติ สิงหาปัด, 1 พฤษภาคม 2556)

“เราประณามการกระทำที่อำมหิตต่อผู้บริสุทธิ์และเป้าหมายที่อ่อนแอ”

(รักษชาติ สุวรรณถิ่น, กลุ่มไทยพุทธคูหามุข, 4 พฤษภาคม 2556)

“ไม่อยากคิดว่าการก่อเหตุในครั้งนี้ ตั้งใจชมชุคนไทยพุทธที่มาจากภาคอีสานแต่ต้องยอมรับความจริงและขอให้สันติสุขเกิดขึ้นโดยเร็ว” (วัชริน นवलสาร, แม่น้องไต่เต้, 4 พฤษภาคม 2556)

“จะกลับบ้านไปเริ่มต้นใหม่ ไม่เอาชีวิตที่เหลื่อมมาเสี่ยงอีกแล้ว”

(วัชริน นवलสาร, แม่น้องไต่เต้, 4 พฤษภาคม 2556)

“เราเสียใจให้กำลังใจ ถือว่าสูญเสียมากที่สุด ... เราไม่ต้องการให้เหตุการณ์ยิง 6 ศพนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่าง

ศาสนา” (พ.ต.อ.ทวี สอดส่อง เลขาธิการ ศอ.บต., 4 พฤษภาคม 2556)

2. เจรจาตามกรอบ รธน. / ไม่อ่อนข้อให้ผู้ก่อความไม่สงบ

วาทกรรมของการดำเนินการพูดคุยสันติภาพยังคงใช้แสวงหาความชอบธรรมด้วยการอ้างการดำเนินการภายใต้กรอบของรัฐธรรมนูญไม่ต่างไปจากช่วงเริ่มต้นการพูดคุยในเดือนมีนาคม ก็ยังคงเป็นไปในลักษณะเดียวกัน เพียงมีการเพิ่มเติมว่าการพูดคุยอยู่ในกรอบของรัฐธรรมนูญและยืนยันที่จะใช้แนวทางสันติวิธีอยู่ แม้ดูเหมือนในพื้นที่จะมีปัญหาการควบคุมความรุนแรงที่มากขึ้น โดยไม่ได้หมายความว่าความยืนยันในแนวทางสันติวิธีนั้น ไม่ได้มีความหมายของการ “ไม่อ่อนข้อให้ผู้ก่อความไม่สงบ”

“รัฐบาลไม่ได้อ่อนข้อให้กับผู้ก่อความไม่สงบ” (พล.ท.ภราดร พัฒนถาบุตร, เลขา สมช., 1 พฤษภาคม 2556)

“ข้อเสนอ 5 ข้อทางยุทธศาสตร์ไม่น่ากังวล” (พล.ท.ภราดร พัฒนถาบุตร, เลขา สมช., 1 พฤษภาคม 2556)

“ถ้าไม่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญไทยการเจรจาก็ต้องยุติลง”

(พล.ท.ภราดร พัฒนถาบุตร, โดย ฐปณีย์, 1 พฤษภาคม 2556)

“คงไม่ถึงการเป็นอิสระ” (พล.ท.ภราดร พัฒนถาบุตร, โดย ฐปณีย์, 1 พฤษภาคม 2556)

“มาเลเซียเป็นผู้อำนวยความสะดวกเท่านั้น” ”

(พล.ท.ภราดร พัฒนถาบุตร, โดย ฐปณีย์, 1 พฤษภาคม 2556)

“ต้องเปิดใจกว้างรับฟังปัญหา จะได้ว่าเราคิดอะไร ดีกว่าไปจินตนาการกันเอง ซึ่งจะแก้ปัญหาไม่ได้” ”

(พล.ท.ภราดร พัฒนถาบุตร, โดย ฐปณีย์, 1 พฤษภาคม 2556)

“เรียกร้องให้ทุกฝ่ายเร่งสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้น ... แต่ต้องฟังข้อเรียกร้องของคนที่แตกต่างกัน”

(รักชาติ สุวรรณถิ่น, กลุ่มไทยพุทธคูหามุข, 4 พฤษภาคม 2556)

3. แนวทางสันติวิธี

วาทกรรมนี้ยังได้รับการยืนยันและกล่าวซ้ำอยู่เสมอ ไม่ว่าเหตุการณ์จะมีความเปลี่ยนแปลงหรือเกิดเหตุการณ์ที่ไม่สามารถคาดหมายได้ ซึ่งยังเป็นแนวทางที่ต้องใช้จนถึงที่สุด

“สันติภาพ ต้องเป็นไปตามความต้องการของพื้นที่” (กิตติ สิงหาปัด , 27 พฤษภาคม 2556)

“การเจรจา คือ คำตอบสุดท้าย” (พล.อ.นิพัทธ์ ทองเล็ก, 26 พฤษภาคม 2556)

“พร้อมรับฟังทุกฝ่าย” (เน้นเหตุรุนแรงและข้อเสนอ 5 ข้อ)

(กิตติ สิงหาปัด อังกรাত্র, 27 พฤษภาคม 2556)

4. เสียงจากชนกลุ่มน้อย/ เสียงคนที่แตกต่าง

วาทกรรมนี้เริ่มปรากฏชัดขึ้นในภายหลังจากเหตุการณ์ยิงถล่ม 6 ศพ ร้านน้ำชาในจังหวัดปัตตานี ซึ่งเป็นชุมชนของคนพุทธ โดยเริ่มมีปฏิกริยาและการเคลื่อนไหวจากกลุ่มคนพุทธในจังหวัดยะลาที่เรียกตัวเองว่า “กลุ่มชาวไทยพุทธกลุ่มน้อย” จากชุมชนคูหาหมุข อ.เมือง จ.ยะลา เริ่มออกมาเคลื่อนไหวแจกใบปลิวและแถลงการณ์ไม่เอาความรุนแรงนัยหนึ่งถือว่าวาทกรรมนี้เป็นวาทกรรมแรกๆ ของกลุ่มคนไทยพุทธ ซึ่งถือเป็นชนกลุ่มน้อยของพื้นที่ที่กล้าออกมาเรียกร้องต่อสาธารณะ นอกจากนี้ยังพบวาทกรรมนี้จากข้อเสนอในป้ายผ้าภาษามลายูที่พบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีชื่อเรียกร้องของคนในพื้นที่ฝ่ายที่เป็นคนมลายูปาตานีด้วยเช่นกัน

“การพูดคุยต่อไป ต้องฟังเสียงคนพื้นที่ทั้ง พุทธ คริสต์ อิสลาม”

(รักชาติ สุวรรณ, ชุมชนคูหาหมุข, 26 พฤษภาคม 2556)

“ปลดปล่อยปาตานีคือ สิทธิเรื่องอัตลักษณ์ ภาษา ประวัติศาสตร์และอื่นๆ”

(พล.ท.ภราดร พัฒนถาบุตร โดย ฐปณีย์, 1 พฤษภาคม 2556)

5. สิทธิของชาวปาตานี/ สถานะของนักต่อสู้

จากการวิจัยพบว่าวาทกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็น “สิทธิของชาวปาตานี/ สถานะของนักต่อสู้” ได้เริ่มปรากฏมาตั้งแต่ช่วงการขึ้นป้ายผ้าภาษามลายูในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ตั้งคำถามต่อการมีสิทธิในการกำหนดชะตากรรมของตนเอง จนกระทั่งมีแถลงการณ์จากผู้นำของปีอาร์เอ็นผ่านยูทูบ ที่ระบุลงไปชัดเจนในถ้อยคำที่พูดถึงสิทธิของผู้ที่เรียกตัวเองว่าชาวปาตานีว่าจะมีสิทธิอันชอบธรรมใดบ้าง รวมถึงสถานภาพของผู้ต่อต้านรัฐไทยมาอย่างยาวนานจะเป็นเช่นไรในอนาคตจากการดำเนินการพูดคุยสันติภาพ

“เดินหน้าเจรจากับรัฐบาลไทย 13 มิ.ย. นี้” (กิตติ สิงหาปัด, 29 พฤษภาคม 2556)

“ปลดปล่อยปาตานีคือ สิทธิเรื่องอัตลักษณ์ ภาษา ประวัติศาสตร์และอื่นๆ”

(พล.ท.ภราดร โดย ฐปณีย์ เอียดศรีไชย, 1 พฤษภาคม 2556)

“ अबดุลการิม ให้นิยามสันติภาพ ตามทัศนะของชาวปาตานีคือสันติภาพที่วางอยู่บนพื้นฐานของความจริง”

(अबดุลการิม คอลิด อ่างโดยกิตติ, 29 พฤษภาคม 2556)

“แตกต่างจากของรัฐบาลไทยที่ใช้คำว่า นักล่าอาณานิคมสยาม”

(अबดุลการิม คอลิด อ่างโดยกิตติ, 29 พฤษภาคม 2556)

“ทำให้เหตุรุนแรง เช่น เหตุการณ์ยิงประชาชน 6 ศพ ที่ปัตตานี เมื่อ 1 พ.ค.และมีใบปลิวปลอมเกิดขึ้น เช่นเดียวกับมัสยิดโอปาแย” (อับดุลการิม คอลิด อ่างโดยกิตติ, 29 พฤษภาคม 2556)

“เดือนนี้กล้าอาณานิคมสยามห้ามก่อเหตุรุนแรงต่อประชาชนปัตตานี โต๊ะอิหม่าม ครู โต๊ะครู ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน อูสตาซ อบต.” (อับดุลการิม คอลิด อ่างโดยกิตติ, 29 พฤษภาคม 2556)

6. วาระของประเทศไม่ใช่การไล่บาป

วาทกรรมนี้เป็นวาทกรรมที่มีความต่อเนื่องจากมาจากมีนาคม ที่มีกระแสการวิพากษ์วิจารณ์การริเริ่มพูดคุยสันติภาพว่า เป็นการริเริ่มมาจาก พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี ซึ่งพรรคฝ่ายค้านโดยพรรคประชาธิปัตย์ มักโจมตีในประเด็นนี้เสมอมา ว่าการพูดคุยในครั้งนี้เป็น ใบสั่งมาจาก พ.ต.ท.ทักษิณ แต่ในขณะที่วาทกรรมนี้ กลับได้ถูกตอบโต้ออกมาจากฝ่ายของปีอาร์เอ็นเอง โดยให้มุมมองของกระบวนการการสันติภาพว่าต้องเป็นวาระของประเทศ ไม่ใช่เพื่อล้างบาปให้ใครคนใดคนหนึ่ง

“ปีอาร์เอ็น ย้ำชัดข้อเสนอ 5 ข้อ ที่มีขึ้นเมื่อ 29 เม.ย. โดยการเจรจาสันติภาพต้องเป็นวาระของประเทศ ไม่ใช่เพื่อล้างบาปให้ใครคนใดคนหนึ่ง” (อับดุลการิม คอลิด อ่างโดยกิตติ, 29 พฤษภาคม 2556)

7. BRN จะแยกดินแดนหรือไม่

วาทกรรมที่เกี่ยวข้องกับ “แบ่งแยกดินแดน” ยังมีปรากฏอยู่บ้างในช่วงเดือนพฤษภาคม อันมีผลมาจากการแถลงผ่านยูทูบของตัวแทนจากปีอาร์เอ็น ซึ่งมีเนื้อความกล่าวถึง “นักกล้าอาณานิคมสยาม” เป็นไปได้ว่าประเด็นดังกล่าวได้กระตุ้นให้สื่อมวลชนต้องย้ำในประเด็นที่ว่า การดำเนินการพูดคุยดังกล่าวจะเป็นเงื่อนไขที่จะทำให้ปีอาร์เอ็นสามารถที่จะพัฒนาไปสู่เป้าหมายที่ตนเองต้องการคือ “เอกราช” ได้หรือไม่

“เป็นไปได้ที่ BRN จะบรรลุตามเป้าหมายในการประกาศเอกราชให้ชาติมลายูหรือตั้งรัฐอิสระ เพื่อปลดปล่อยปัตตานี ตามที่กังวล (พล.ท.ภราดร พัฒนถาบุตร โดยฐปณีย์, 1 พฤษภาคม 2556)

มิถุนายน

มีการรายงานข่าวประเด็นการพูดคุยในประเด็นการรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนในกระบวนการสันติภาพ การตื่นตัวและเคลื่อนไหวของภาคประชาสังคมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เสนอโรดแมพต่อคู่ขัดแย้งทั้งสองฝ่ายและการพูดคุยที่กัวลาลัมเปอร์ ปรากฏผลอย่างไร

ประเด็นของการรายงานข่าว:

- 1) รับฟังความเห็นผู้นำศาสนา 2) โรดแมพภาคประชาสังคม 3) เตรียมประเด็นลดเหตุร้ายวัน 4) การพูดคุยที่กัวลาลัมเปอร์ 5) ผลการหารือ 6) ปัญหาจากข้อเสนอปีอาร์เอ็น

ประเด็นถกเถียง

สาระสำคัญของประเด็นข่าวที่ถกเถียงกันในพฤษภาคม 2556 คือ ข้อเสนอ 5 ข้อ จากปีอาร์เอ็นเป็นอย่างไร มีความหมายอย่างไรและข้อเสนอลดความรุนแรงในเดือนรอมฎอนจะเป็นไปได้หรือไม่

วาทกรรม

วาทกรรมที่ปรากฏในการรายงานข่าวเดือนมิถุนายน 2556 พบว่ามีวาทกรรมปรากฏอยู่ในข่าวดังต่อไปนี้

1. มือที่สาม / ต่างประเทศแทรกแซง

วาทกรรมมือที่สามและให้ระวังต่างประเทศแทรกแซง ปรากฏในช่วงต้นเดือนมิถุนายน แต่มีความหมายเปลี่ยนไปในทางบวก จากเดิมที่เป็นท่าทีค่อนข้างระแวงสงสัย จากบรรดานักการเมือง นักวิชาการ สื่อมวลชนและประชาชนทั่วไป แต่เมื่อเปลี่ยนแหล่งข่าวก็พบว่าทำให้มุมมองดังกล่าวเปลี่ยนไปโดยเฉพาะเสียงจากผู้นำศาสนาก็พบว่า มีท่าทีที่รับได้กับข้อเสนอของปีอาร์เอ็นที่สามารถยอมรับให้มาเลเซียและ OIC ยกระดับมาเป็นตัวกลางในพูดคุย

“รับได้ในกรณีที่มาเลเซียเป็นตัวกลาง” (ผู้นำศาสนา, 9 มิถุนายน 2556)

“ส่วนการให้อาเซียนและโอไอซี มาสังเกตการณ์อย่ารู้ว่ามียี่เบื้องหลังหรือไม่”

(ผู้นำศาสนา, 9 มิถุนายน 2556)

2. สถานภาพของนักต่อสู้

เป็นวาทกรรมที่ปรากฏมาจากการนำเสนอของปีอาร์เอ็น ถึงนิยามของตนเองในฐานะที่เป็นนักสู้เพื่อการ “ปลดปล่อย” ไม่ใช่เพื่อ “แบ่งแยกดินแดน” จึงมีข้อโต้แย้งต่อกรณีดังกล่าวว่าความหมายที่ปีอาร์เอ็นนิยามตัวเองจะเป็นที่ยอมรับของสังคมได้หรือไม่

“หากยอมรับว่าปีอาร์เอ็นคือผู้ปลดปล่อย ไม่ใช่ผู้แบ่งแยกดินแดนพื้นที่นี้จะเป็นอย่างไร”

(ผู้นำศาสนา, 9 มิถุนายน 2556)

3. การพูดคุยภายใต้กรอบรัฐธรรมนูญ

วาทกรรมที่ถูกใช้ในการแสดงความชอบธรรมในการริเริ่มพูดคุยยังคงถูกย้าอยู่เสมอจากผู้นำในการดำเนินการเจรจาในครั้งนี้คือ เลขาธิการ สมช.และเลขาธิการ ศอ.บต. ว่าการดำเนินการพูดคุยนี้ยังคงเป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักของกฎหมาย

“ข้อเสนอ 5 ข้อเป็นไปตาม รธน.ของไทย” (เลขาธิการ ศอ.บต., 9 มิถุนายน 2556)

“ยืนยันยันว่าพูดคุยอยู่ภายใต้กรอบรัฐธรรมนูญไทย” (เลขาธิการ สมช., 13 มิถุนายน 2556)

4. เห็นพ้องในการยุติความรุนแรงในเดือนอันประเสริฐ

วาทกรรมนี้เป็นภาพสะท้อนความคืบหน้าของการดำเนินการพูดคุย ในรอบที่ 3 ว่าด้วยเรื่องข้อตกลงร่วมกันที่ลดความรุนแรงในช่วงเดือนถือศีลอดของมุสลิม ซึ่งมีน้ำเสียงที่ได้รับฉันทามติจากทุกฝ่ายทั้งฝ่ายการเมือง ฝ่ายการทหารและผู้นำศาสนา

“ขอร้องให้ถูกฝ่าย อยากให้เดือนรอมฎอนเป็นเดือนที่ศักดิ์สิทธิ์”

(อับดุลเราะมาน อับดุลสมัต, ประธานสมาพันธ์คณะกรรมการอิสลาม จชต., 9 มิถุนายน 2556)

“ใช้โอกาสเดือนประเสริฐนี้สร้างเรื่องดีๆ” (เลขาธิการ ศอ.บต., 9 มิถุนายน 2556)

“เสนอยุติเดือนรอมฎอนเหมือนสมัยสงคราม อิรัก อิหร่าน” (ผู้ประกาศ, 10 มิถุนายน 2556)

“แถลงการณ์ร่วมทั้งสองฝ่ายเห็นชอบลดเหตุการณ์รุนแรงในเดือนอันประเสริฐ”

(เลขาธิการ สมช., 13 มิถุนายน 2556)

“การลดเหตุเห็นพ้องกันว่าจะลดพร้อมกันในเดือนรอมฎอน”

(เลขาธิการ สมช., 13 มิถุนายน 2556)

“การรับปากการลดเหตุเป็นเรื่องที่ดี” (ผบ.ทบ., 14 มิถุนายน 2556)

“จนท.ไม่ได้เป็นผู้เริ่มก่อความรุนแรง ยกเว้นการโจมตีและป้องกันประชาชน” (ผบ.ทบ., 14 มิถุนายน 2556)

“มทก.4 จะยินดีมากหาก BRN ลดความรุนแรงได้จริง” (โฆษก กอ.ร.ม., 14 มิถุนายน 2556)

5. ฟังเสียงจากทุกฝ่าย

จากการวิจัยพบว่า วาทกรรม นี้เริ่มปรากฏขึ้นเมื่อเริ่มมีข่าวความเคลื่อนไหวของภาคประชาสังคมในการขับเคลื่อนเพื่อหนุนเสริมกระบวนการสันติภาพ โดยมีข้อเสนอไปถึงทั้งสองฝ่ายในปาร์ตี้ A ปาร์ตี้ B และ ปาร์ตี้ C รวมถึงสื่อมวลชนอีกด้วย ให้รับฟังข้อเสนอจากคนทุกกลุ่ม

“ยอมรับการทำงานร่วมกับ BRN” (ศรีสมภพ, 10 มิถุนายน 2556)

“หลักๆ คือต้องการสันติภาพแต่แตกต่างกันในการรับรู้ข้อมูล” (เลขาธิการ ศอ.บต., 10 มิถุนายน 2556)

“ครั้งแรกที่ประชาสังคมมีข้อเสนอต่อ ปีอาร์เอ็นและรัฐไทย”

(แวนอมลี แวนูละ ภาคประชาสังคม, 10 มิถุนายน 2556)

“ควรฟังเสียงทุกฝ่าย” (มนตรี อุดมพงษ์, 12 มิถุนายน 2556)

“ทั้ง 5 ข้อได้รับการยอมรับเกิน 50 เปอร์เซ็นต์ของผู้ที่ตอบกลับมา” (โพลชายแดนใต้, 12 มิถุนายน 2556)

“ข้อที่ยอมรับน้อยที่สุดคือการปล่อยนักโทษการเมือง” ข้อนี้มีคะแนน 5 กว่าๆ ในขณะที่ข้ออื่น 6”
(โพลชายแดนใต้, 12 มิถุนายน 2556)

“ข้อที่ยอมรับสูงคือการให้มาเลเซียเป็นตัวกลาง” (โพลชายแดนใต้, 12 มิถุนายน 2556)

6. กระทบระบอบสันติภาพ

วาทกรรมนี้เริ่มปรากฏเมื่อพบว่าภายหลังจากที่เหตุความรุนแรงเพิ่มขึ้นรวมถึงมีข้อเสนอจากปีอาร์เอ็นผ่านยูทูบทำให้หลายฝ่ายเริ่มที่จะวิตกกังวลว่า กระบวนการสันติภาพอาจจะไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้

“ขอร้องให้ถูกฝ่าย อยากให้เดือนรอมฎอนเป็นเดือนที่ศักดิ์สิทธิ์”

(อับดุลเราะมาน อับดุลสมัต, ประธานสมาพันธ์คณะกรรมการอิสลาม จชต., 9 มิถุนายน 2556)

“ต้องเปิดพื้นที่เพื่อสร้างสันติภาพทุกระบบ” (ศรีสมภพ, 10 มิถุนายน 2556)

“ต้องมีองค์ความรู้ให้มีความสำคัญต่อการสร้างสันติภาพ” (ศรีสมภพ, 10 มิถุนายน 2556)

“อยากเห็นมาตรการลดความรุนแรงร่วมกัน” (ศรีสมภพ, 10 มิถุนายน 2556)

“ขอให้ปฏิเสธความรุนแรงทุกรูปแบบ” (โฆษก กอ.รมน., 12 มิถุนายน 2556)

“เสนอโรดแมพต่อทั้งสองฝ่ายให้ไว้วางใจใน 1 ปีและดำเนินการเจรจาภายใน 3 ปี

(ประสิทธิ์ เมฆสุวรรณ, 13 มิถุนายน 2556)

7. BRN ไม่เป็นที่น่าไว้วางใจ/ ข้อเรียกร้อง 5 ข้อ

วาทกรรมนี้เป็นวาทกรรมที่ไม่เห็นด้วยกับการเสนอของปีอาร์เอ็นผ่านยูทูบ โดยวิพากษ์วิจารณ์ว่าปีอาร์เอ็น แกล้งนำข้อเสนอที่รัฐไทยไม่อาจรับได้ ซึ่งเป็นสัญญาณว่าการดำเนินการพูดคุยอาจยุติลงไม่ช้า

“ปีอาร์เอ็น รู้ทั้งรู้เป็นไปไม่ได้ แต่ยังเสนอให้เป็นไปไม่ได้” (สุนัย ผาสุข, 26 มิถุนายน 2556)

“ในที่สุดฝ่ายไทยก็จะรามือไปเอง” (สุณัย ผาสุข, 26 มิถุนายน 2556)

8. ต้องกำหนดท่าทีในการเจรจาใหม่

เป็นความต่อเนื่องมาจาก วาทกรรม BRN ไม่เป็นที่น่าไว้วางใจ/ ข้อเรียกร้อง 5 ข้อ โดยมีความพยายามตีความข้อเสนอดังกล่าวอย่างหลากหลาย ซึ่งฝ่ายที่ดำเนินการพูดคุยไม่ได้มองว่าเป็นปัญหามากนัก ยังคงสามารถที่จะประคับประคองการพูดคุยให้ดำเนินต่อไปได้อีก ในขณะที่นักวิชาการด้านความมั่นคงมองว่าสมควรที่จะต้องกำหนดท่าทีในการพูดคุยกับ ปีอาร์เอ็นเสียใหม่

“BRN ต้องการรัฐอิสระหรือต้องการปกครองสูงสุดแบบใด” (ผู้ประกาศ, 10 มิถุนายน 2556)

“BRN ต้องมีโรดแมพสันติภาพเสนอเป้าหมายสูงสุดให้ชัดเจน”

(แวรวมลี้ แวบูละ ภาคประชาสังคม, 10 มิถุนายน 2556)

“พีอาร์เอ็น จะส่งคำอธิบายโดยละเอียดจากข้อเสนอมูล 5 ข้อ” (เลขาธิการ สมช., 13 มิถุนายน 2556)

“ทุกวันนี้สามารถยืนยันได้ว่า เราสามารถสื่อสารกับฝ่ายปฏิบัติการจะเป็นสะพานเชื่อมกับขบวนการอื่นๆ ด้วย” (เลขาธิการ สมช., 13 มิถุนายน 2556)

“เรามีพัฒนาการจากการสืบสภาพจาก 5 ข้อนี้” (เลขาธิการ สมช., 13 มิถุนายน 2556)

“ข้อเรียกร้อง 5 ข้อนี้ภาษายังไม่เกิดความชัดเจน” (เลขาธิการ สมช., 13 มิถุนายน 2556)

ท่าทีของ BRN ที่ดูเหมือนเป็นการล้มโต๊ะเจรจาเป็นเพียงแค่สมมติฐานเท่านั้น คงต้องพูดคุยกันก่อนเหตุใดจึงเสนอออกมาทางยูทูบ” (พล.ท.ภราดร พัฒนถาบุตร, 26 มิถุนายน 2556)

“รับไม่ได้ในกรณีที่ปล่อยตัวผู้ต้องขัง” (ผู้นำศาสนา, 9 มิถุนายน 2556)

“ข้อเสนอของพีอาร์เอ็น ต้องชัดเจนว่าไม่นำไปสู่การแบ่งแยกดินแดน” (อับดุลเราะมาน, 14 มิถุนายน 2556)

“เมื่อ BRN มีพฤติกรรมเช่นนี้ ทำได้แค่การเจรจายังไม่ถึงขั้นให้ชะลอไปก่อน” (สุณัย ผาสุข, 26 มิถุนายน 2556)

“การให้ถอนทหารออกจากพื้นที่เป็นการสร้างความไว้วางใจไม่ได้ เพราะพฤติกรรมของพีอาร์เอ็น ตลอด 9 ปีที่ผ่านมาและหลังลงนาม พีอาร์เอ็นไม่ได้ลดความรุนแรงต่อพลเรือนลงเลย”

(สุณัย ผาสุข, 26 มิถุนายน 2556)

“การเสนอให้นายกลองนามคือการยกระดับการยอมรับสถานะขบวนการให้มีสถานะเท่ากับรัฐ”

(สุณัย ผาสุข, 26 มิถุนายน 2556)

“ทั้งที่รัฐไทยพยายามมองคนเหล่านี้ว่าเป็นคนไทย แต่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน”

(มนตรี อุดมพงษ์ อ่าง สุณัย ผาสุข, 26 มิถุนายน 2556)

“คนในพื้นที่อยากมีส่วนร่วมของการเมืองมากขึ้น มี 6 ตัวแบบแต่ไม่ถึงการแยกประเทศเป็นอิสระ ... แต่ที่บิอาร์เอ็นพุดคือแยกประเทศเป็นอิสระ” (สุณัย ผาสุข, 26 มิถุนายน 2556)

“ลดสถานการณ์ พื้นที่สู้รบมาสู่พื้นที่การใช้กฎหมาย” (สุณัย ผาสุข, 26 มิถุนายน 2556)

“สัญญาช่วงเดือนรอมฎอนไม่มีอะไรเป็นรูปธรรมเลย” (สุณัย ผาสุข, 26 มิถุนายน 2556)

“ควรกำหนดท่าทีการเจรจาใหม่อีกครั้ง” (สุณัย ผาสุข, 26 มิถุนายน 2556)

สรุปวาทกรรมที่พบในรายการข่าวสามมิติ

จากการศึกษาวาทกรรมที่พบในรายการข่าวสามมิติ สถานีโทรทัศน์สีช่อง 3 พบว่าวาทกรรมเป็นชุดทางความคิดที่สื่อสารผ่านภาษาโดยพบว่ามีวาทกรรมดังต่อไปนี้ วาทกรรม**แนวทางสันติวิธี** ถูกนำเสนอมาตลอดช่วงเดือนมีนาคม - เดือนพฤษภาคม วาทกรรม**การพูดคุยภายใต้กรอบรัฐธรรมนูญ** ถูกอ้างมาโดยตลอดตั้งแต่เดือนมีนาคม ขาดหายไปช่วงเดือนเมษายนและมีมาอย่างต่อเนื่องในเดือนพฤษภาคมถึง มิถุนายน วาทกรรม **ถือผลประโยชน์ของชาติเป็นหลัก** ถูกใช้มาอย่างต่อเนื่องในช่วงต้นการดำเนินการพูดคุยซึ่งพบในเดือนมีนาคมและเมษายนและวาทกรรม**ความรุนแรงไม่ลดลง** พบว่าถูกกล่าวถึงเป็นอย่างมากในช่วงเดือนเมษายนถึงเดือนพฤษภาคม (ดูรายละเอียดในตารางที่ 1)

ข้อสังเกตที่สำคัญในวาทกรรมนี้ แม้ในบางเดือนที่ไม่ได้พูดถึงวาทกรรมนี้แต่อย่างไรก็ตามรูปแบบของการรายงานข่าวว่าด้วยกระบวนการพูดคุยสันติภาพ เนื้อหาข่าวจะถูกประกบด้วยข่าวความรุนแรงอยู่ด้วยเสมอ ซึ่งสามารถสะท้อนความหมายของประเด็นความรุนแรงที่ไม่ลดลง

ลักษณะของการรายงานข่าว

ลักษณะของการรายงานข่าวกระบวนการสันติภาพของรายการข่าวสามมิติพบว่า มีการเกาะติดการรายงานข่าวในประเด็นดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอ ประเด็นมีความหลากหลาย ใช้แหล่งข่าวหลายประเภทโดยให้ความสำคัญกับแหล่งข่าวที่เป็นภาคประชาสังคม นักวิชาการ ค่อนข้างมาก มีการมองประเด็นใหม่ๆ ที่น่าสนใจหรือสร้างความชัดเจนมากขึ้นเช่น วาทกรรม**ปัญหาหลักคือแบ่งแยกดินแดน** เป็นวาทกรรมที่สามารถโต้แย้งสาเหตุของปัญหาการก่อความ

ไม่สงบในจังหวัดชายแดนที่เคยมีประเด็นปัญหาแทรกซ้อนอื่นๆ ให้หมดไป

ท่าทีของการรายงานรายงานข่าวค่อนข้างที่จะเห็นด้วยต่อกระบวนการสันติภาพซึ่งเป็นแนวทางสันติวิธี

กุมภาพันธ์	มีนาคม	เมษายน	พฤษภาคม	มิถุนายน
ไม่ปรากฏการติดตามข่าวในประเด็นนี้	-แนวทางสันติวิธี	-แนวทางสันติวิธี/มากถูกทางแล้ว	-แนวทางสันติวิธี	
-	-การพูดคุยภายใต้กรอบรัฐธรรมนูญ / ไม่มีแบ่งแยกดินแดน/ ยกระดับของปัญหา		-เจรจาตามกรอบรัฐธรรมนูญ	-การพูดคุยภายใต้กรอบรัฐธรรมนูญ
-	-ไม่ถึงฝักฝ่ายใด/ ถึงผลประโยชน์ของชาติเป็นหลัก	-ผลประโยชน์ของชาติ		
-		-ความรุนแรงไม่ลดลง	-ความรุนแรงไม่ลดลง	
-	-การพูดคุย vs เจรจา	-การเมืองมาเลเซีย	-ไม่อ่อนข้อให้ผู้ก่อความไม่สงบ	-ยติความรุนแรงในเดือนอันประเสริฐ
-	-จะเสียดินแดนหรือไม่	-ล้มโต๊ะเจรจา	-เสียงจากชนกลุ่มน้อย/ เสียงคนที่แตกต่าง	-มือที่สาม/ ตปท.จะแทรกแซง
-	-มาเลเซียไม่น่าไว้วางใจ		-สิทธิของชาวปาตานี/ สถานะของนักต่อสู้	-สถานภาพของนักต่อสู้
-	-ผู้เห็นต่างเข้ามาร่วมพูดคุย/ ร่วมสร้างสันติสุข		-วาระของประเทศไม่ใช่การไถ่บาป	-ฟังเสียงจากทุกฝ่าย
-	-เอกภาพของการทำงาน			-ประดับประดาสันติภาพ
-	-ตัวจริงหรือไม่/ คุยถูกกลุ่มหรือไม่			-บีอาร์เอ็นไม่เป็นที่น่าไว้วางใจ/ ขอเรียกร้อง 5 ข้อ
-	-ยุติการฆ่า			-ต้องกำหนดท่าทีการเจรจาใหม่
	ปัญหาหลักคือแบ่งแยกดินแดน			

ตารางที่ 1 แสดงวาทกรรมที่ปรากฏในการรายงานข่าวของรายการข่าวสามมิติ สถานีโทรทัศน์สีช่อง 3

7.2 วาทกรรมที่พบในรายการที่นี้ไทยพีบีเอส สถานีโทรทัศน์สาธารณะ TPBS

ในส่วนนี้จะเป็นการวิเคราะห์วาทกรรมที่ปรากฏในรายงาน รายการที่นี้ไทยพีบีเอส สถานีโทรทัศน์สาธารณะ TPBS ออกอากาศทุกวันจันทร์ – ศุกร์ เวลา 21.35 – 22.30 น. โดยในส่วนนี้มุ่งเน้นไปที่คำอธิบายการประกอบสร้างความหมายและการถกเถียงในประเด็นที่ต่อเนื่องสัมพันธ์กับกระบวนการสันติภาพ มากกว่าที่อธิบายผลในเชิงปริมาณ โดยจะทำการแสดงให้เห็นเป็นรายเดือน ผ่านหน่วยถ้อยคำและประโยคของข้อมูลข่าวสารที่ได้ถูกรายงานผ่านรายการดังกล่าว

กุมภาพันธ์

รายการที่นี้ไทยพีบีเอส สถานีโทรทัศน์สาธารณะ TPBS เกาะติดประเด็นข่าวภาคใต้มาอย่างยาวนาน โดยมีการรายงานข่าวในลักษณะของข่าวมั่นคง แต่ก็พบว่าไทยพีบีเอส เหมือนจะเริ่มรับรู้ข่าวการเตรียมการพูดคุยสันติภาพมาก่อนตั้งแต่ต้นเดือนกุมภาพันธ์ จึงพบว่าเริ่มมีการรายงานข่าวการเตรียมการนี้อยู่หลายชิ้นในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ เป็นต้นมา

ประเด็นการรายงานข่าวตลอดเดือนมีนาคม

- 1) สมช.เล็งฟื้นแนวทางสันติดับไฟใต้ 2) กองทัพสนับสนุนแนวทางรัฐบาลแก้ปัญหาภาคใต้ 3) นักวิชาการภาคใต้ ห่วงอุปสรรคกระบวนการสันติภาพ 4) บทบาทมาเลเซียต่อการพูดคุยสันติภาพ 5) ไทย-มาเลเซียหารือเรื่องภาคใต้ 6) กรอบความร่วมมือความมั่นคง ไทย-มาเลเซีย 7) มาเลเซียยอมรับบทบาทประสานงาน 8) ก้าวแรกสู่กระบวนการพูดคุยสันติภาพ ไทย-ปีอาร์เอ็น

ประเด็นถกเถียง

สาระสำคัญของประเด็นข่าวที่ถกเถียงกันในมีนาคม 2556 พบว่า ส่วนใหญ่เป็นประเด็น สนับสนุนการเจรจาสันติภาพและบทบาทของมาเลเซียมีความเหมาะสมต่อการทำหน้าที่ “คนกลาง” ในการดำเนินการพูดคุยหรือไม่

วาทกรรม

จากการศึกษาพบว่ามีวาทกรรมที่ปรากฏอยู่ในช่วงเดือนมีนาคม 2556 ดังนี้

1. การแก้ปัญหาด้วยแนวทางสันติ

วาทกรรมที่ปรากฏพบว่า มีความพยายามในการอธิบายความสำคัญของการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วยแนวทางสันติวิธีว่าเป็นแนวทางการแก้ปัญหาที่เหมาะสมกับสถานการณ์และเน้นการดึงความร่วมมือจากทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและเริ่มปรากฏศักยภาพสำคัญในการพูดคุยครั้งนี้ก็คือ “ปีอาร์เอ็น” ซึ่งถือได้ว่ากลุ่มนี้เป็นกลุ่มหลักที่ก่อเหตุในพื้นที่ภาคใต้มาตั้งแต่ปี 2547 ทั้งยังเป็นกลุ่มที่ไม่ยอมเข้าร่วมการพูดคุยมาก่อนเลย

“อย่าจะแก้ปัญหาด้วยสันติ เขียวอดีต ส.ส.กลุ่มวาดะห์ ร่วมเป็นทีมที่ปรึกษาในการแก้ปัญหา”

(ร.ต.อ.เฉลิม, รองนายกฯ, 18 กพ.)

“การพูดคุยเพื่อสันติภาพ คือการใช้แนวทางสันติวิธีในการแก้ไขปัญหา โดยมีการเตรียมการจากทั้งภาคประชาสังคมและนักวิชาการมีการจัดสัมมนาหารือกันตั้งแต่ปลายปี 2555” (เสรีสุข, TPBS, 18 กพ.)

“ทั้งหมดเป็นปัญหาทางเมือง ไม่ใช่ปัญหาทางการทหารอย่างเดียว” (ชัยวัฒน์ สถาอานันท์, 18 กพ.)

“ใช้ทหารนำไม่ได้ ดังนั้นจะต้องใช้ยุทธศาสตร์ทางการเมืองมาใช้ แม้ว่าจะเห็นความสำเร็จจากทางทหารอย่าเอามาบดบังเป้าหมายใหญ่” (ชัยวัฒน์ สถาอานันท์, 18 ก.พ.)

“เมื่อใช้ความรุนแรงแล้วมีคนตายในฝั่งผู้ก่อการ ก็จะกลายเป็นประวัติศาสตร์ทางการต่อสู้ของคนในจังหวัดชายแดนใต้” (ชัยวัฒน์ สถาอานันท์, 18 ก.พ.)

2. มาเลเซียรู้ปัญหาดี/ ไว้ใจไม่ได้

จากการวิจัยพบว่า วาทกรรมสำคัญที่ปรากฏควบคู่กับเรื่องการค้าและการพูดคุยสันติภาพก็คือ วาทกรรมที่เกี่ยวกับบทบาทของประเทศมาเลเซียประเทศเพื่อนบ้านที่มีพรมแดนติดกับภาคใต้ของไทย โดยพบว่ามีวาทกรรมที่ให้ความหมายต่อท่าทีของมาเลเซียว่า เป็นประเทศที่รู้ปัญหาของความขัดแย้งในจังหวัดชายแดนภาคใต้ดี แต่ในขณะเดียวกันก็เหมือนกับไม่ค่อยที่จะจริงจังต่อการที่จะช่วยไทยแก้ปัญหา ซึ่งเป็นบทบาทที่ดูไม่น่าไว้ใจและมีผลประโยชน์ทับซ้อน นอกจากนี้จะมีการสรุปด้วยจากสื่อมวลชนว่าเป็นไปไม่ได้ที่มาเลเซียจะไม่มี การรู้เห็นการเคลื่อนไหวของบีอาร์เอ็นในมาเลเซีย ซึ่งเท่ากับว่าโกหกไทยมาโดยตลอด

“หากทางมาเลเซียให้ความร่วมมือกับรัฐบาลไทยจะส่งผลอย่างมากต่อกลุ่มบีอาร์เอ็น”

(มุกต์ตา, สมาชิกสภาจังหวัดนราธิวาส-อดีตกองกำลัง บีอาร์เอ็น, 21 ก.พ.)

“รัฐบาลมาเลเซียต้องรู้ว่าผู้ที่หลบหนีเข้าไปฝั่งมาเลเซียอยู่ตรงไหนบ้าง”

(มุกต์ตา, สมาชิกสภาจังหวัดนราธิวาส-อดีตกองกำลัง บีอาร์เอ็น, 21 ก.พ.)

“จะต้องมีบุคคลที่สาม ว่าใครจะเป็นผู้ประสานในการที่จะจัดตั้งโต๊ะเจรจาสันติภาพในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้” (มันโซร์ สาและ, รองประธานสภาประชาสังคมชายแดนใต้, 22 ก.พ.)

“หากฝ่ายขบวนการต้องการคนกลาง แต่อยู่ที่ว่าจะให้อยู่ในตำแหน่งฐานะอะไร”

(ศรีสมภพ จิตรภิมย์ศรี, 22 ก.พ.)

“ในกรณีของฟิลิปปินส์ ที่เขาสามารถทำได้เพราะว่าอยู่ห่าง แต่ในกรณีภาคใต้ของไทยนี้มันอยู่ติดกัน”

(ศรีสมภพ จิตรภิมย์ศรี, 25 ก.พ.)

“มาเลเซีย โกหกไทยมาตลอด” (เสริมสุข กษิติประดิษฐ์, บก.ข่าวความมั่นคง, 28 ก.พ.)

“ที่บอกว่าไม่เคยรู้ว่าขบวนการบีอาร์เอ็นมีใครนำและการที่มาเคลื่อนไหวในไทยแล้วกลับไปหลบซ่อนในมาเลเซีย” (เสริมสุข กษิติประดิษฐ์, บก.ข่าวความมั่นคง, 28 ก.พ.)

“การที่สามารถประสานแกนนำระดับสูงมาร่วมพูดคุย จึงคิดว่าทางมาเลเซียจะต้องมีเบื้องหลังและสายสัมพันธ์กับกลุ่มนี้” (เสริมสุข กษิติประดิษฐ์, บก.ข่าวความมั่นคง, 28 ก.พ.)

3. เอกภาพของฝ่ายการเมืองและการทหาร

ภายหลังจากการที่มีข่าวลวงหน้าว่าจะมีการพูดคุยสันติภาพ พบว่า มีวาทกรรมที่พยายามพูดถึงความเป็นไปได้ของการดำเนินการกระบวนการสันติภาพที่พยายามเน้นไปถึงเงื่อนไขของความสำเร็จในการดำเนินการครั้งนี้ก็คือประเด็น “เอกภาพของฝ่ายการเมืองและการทหาร” จะต้องดำเนินไปควบคู่กัน

“ฝ่ายความมั่นคงของรัฐ ฝ่ายทหารจะต้องยอมรับและมีส่วนในกระบวนการนี้ด้วย เพราะผู้ที่ถือปืนรบกันอยู่ตอนนี้คือทหาร ส่วนรัฐบาลเป็นระดับนโยบายที่สั่งการมา” (ผศ.ศรีสมภพ, 21 ก.พ.)

4. การพูดคุยภายใต้กรอบรัฐธรรมนูญ ต้องไม่มีการแบ่งแยกดินแดน

วาทกรรมที่ปรากฏบ่อยครั้งหลังจากการพูดคุยสันติภาพไปแล้ว พบว่ามีการเน้นย้ำต่อประเด็นที่ว่า “การพูดคุยภายใต้กรอบรัฐธรรมนูญและจะต้องไม่มีการแบ่งแยกดินแดน” เกิดขึ้นตามมาในอนาคตหนึ่งคือการสร้างความชอบธรรมของการพูดคุยสันติภาพให้เกิดขึ้นกับฝ่ายริเริ่มและดำเนินการ ในขณะที่บางฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยกับกระบวนการดังกล่าวก็พยายามที่จะย้าข้อกังวลเหล่านี้คือประเด็นของการ “แบ่งแยกดินแดน”

“เจตนารมณ์ที่ให้เห็นพ้องต้องกัน” (พล.โท.ภราดร, เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ, 28 ก.พ.)

“เราต้องการกระบวนการแก้ไขปัญหาโดยการเปิดพื้นที่พูดคุยสันติภาพโดยอยู่ภายใต้กรอบของรัฐธรรมนูญไทย” (พล.โท.ภราดร พัฒนถาบุตร เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ, 28 ก.พ.)

“การแบ่งแยกดินแดนนั้นไม่ยอมเด็ดขาด ไม่ใช่ข้อที่จะมาคุยกันตอนนี้”
(พล.อ.อ.สุกำพล สุวรรณทัต, รมว.กลาโหม, 21 ก.พ.)

“ใจความตอนหนึ่งของการลงนามในครั้งนี้คือ จะต้องอยู่ภายใต้กรอบของรัฐธรรมนูญไทย”
(เสริมสุข กษิติประดิษฐ์, บก.ข่าวความมั่นคง, 28 ก.พ.)

“ตีความได้ว่า รัฐธรรมนูญไทยเป็นรัฐเดี่ยวซึ่งจะแยกตั้งรัฐอิสระไม่ได้”
(เสริมสุข กษิติประดิษฐ์, บก.ข่าวความมั่นคง, 28 ก.พ.)

มีนาคม

มีการรายงานข่าวประเด็นการพูดคุยในประเด็นอุปสรรคในการพูดคุยสันติภาพ บทเรียนความขัดแย้งจากต่างประเทศ เหตุการณ์ความรุนแรงในระหว่างการพูดคุยสันติภาพ มติสภาประชาสังคมชายแดนใต้และก้าวถัดไป หลัง

พุดคุยสันติภาพรอบแรก

ประเด็นการรายงานข่าวตลอดเดือนมีนาคม

มีการรายงานข่าวประเด็นการพุดคุยในประเด็นดังต่อไปนี้ 1) อุปสรรคการพุดคุยสันติภาพ, บทเรียนแก้ปัญหาความขัดแย้งในตุรกี 2) วางระเบิดร้านทอง-เผายางรถ 48 จุด จ.ยะลา, ไม่มีชื่อข่าว, เตรียมพร้อมพุดคุยสันติภาพ, บทเรียนแก้ปัญหาความขัดแย้งในตุรกี 3) ตรวจเข้มรถเข้า-ออกหาดใหญ่ จ.สงขลา, นักวิชาการมาเลเซียกับสันติภาพชายแดนใต้, ทศนคตินศ.ไทยในตุรกีกับความรุนแรงในชายแดนใต้ 4) เจรจาปีอาร์เอ็น, เดินหน้าเจรจาสันติภาพ, ไม่มีชื่อข่าว (เป็นประเด็นโอกาสทางการศึกษารับทุนของเยาวชนในพื้นที่) 5) ผบ.ทบ.สั่งรับมือคาร์บอม, กองทัพบกกับการเจรจา, ความเป็นธรรมและเท่าเทียม โจทย์หลักแก้ปัญหาชายแดนใต้ 6) นายกฯ พบผู้สื่อข่าวต่างชาติ 7) ประเมินความเคลื่อนไหว พ.ต.ท.ทักษิณ 8) ร่างแก้ไขสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดน 9) ความร่วมมือปราบปรามการค้ามนุษย์ 10) รายละเอียดแผนการพุดคุยสันติภาพ 11) มติสภาประชาสังคมชายแดนใต้ 12) เจรจาสันติภาพ 13) ถอดบทเรียนจากอินโดฯ การพุดคุยของกลุ่ม GAM กลุ่มอาเจห์เสรี, ความคาดหวังกับการพุดคุยสันติภาพ 14) เหตุไม่สงบคู่ขนานพุดคุยสันติภาพ, พุดคุยสันติภาพวันแรกที่มาเลเซีย 15) เหตุไม่สงบภาคใต้หลังการพุดคุยนัดแรก, ก้าวถัดไปหลังพุดคุยสันติภาพรอบแรก

ประเด็นถกเถียง

สาระสำคัญของประเด็นข่าวที่ถกเถียงกันในเดือนมีนาคม 2556 พบว่ามีประเด็นเรื่อง ปีอาร์เอ็น คุณกำลังได้จริงหรือไม่ การพุดคุยสันติภาพนำไปสู่การแยกดินแดนหรือไม่ บทบาทของมาเลเซียควรเป็นคนกลางหรือไม่และสนับสนุนการพุดคุยสันติภาพมีแนวทางอย่างไร

วาทกรรม

จากการศึกษาพบว่าวาทกรรมที่ปรากฏอยู่ในช่วงเดือนมีนาคม 2556 ดังนี้

1. การพุดคุยภายใต้กรอบของรัฐธรรมนุญ

จากการวิจัยพบว่า วาทกรรมที่ยืนยันความชอบธรรมของการดำเนินการพุดคุยสันติภาพ คือ วาทกรรม “การพุดคุยภายใต้กรอบของรัฐธรรมนุญ” เนื่องจากเป็นการยืนยันว่าการดำเนินการดังกล่าวอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย ซึ่งมีหลักประกันข้อกังวลของผู้คนส่วนใหญ่คือประเด็นการ “แบ่งแยกดินแดน” ว่าจะไม่มีการเกิดขึ้นได้ ขณะเดียวกันก็มีข้อสังเกตบางประการว่าการยอมรับการพุดคุยภายใต้รัฐธรรมนุญของปีอาร์เอ็นนั้นอาจหมายถึงการล้มเลิกการแบ่งแยกดินแดน

“การพุดคุยที่เป็นไปตามกรอบรัฐธรรมนุญไทย”

(พล.โท.ภราดร พัฒนถาบุตร, เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ, 4 มี.ค.)

“คำประกาศร่วมกันที่ได้ลงนาม ซึ่งยอมรับว่าการพุดคุยฯ จะอยู่ในกรอบของ ธน.ไทย หมายความว่า BRN

ยกเลิกแนวความคิดการแบ่งแยกดินแดนหรือตั้งรัฐอิสระปัตตานี” (จันทรา มุस्ताฟา, 6 มี.ค.)

“ยืนยันว่าการเปิดเจรจากับ BRN ไม่มีผลผูกพันทางกฎหมาย”

(ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง, รองนายกรัฐมนตรีฝ่ายความมั่นคง, 6 มี.ค.)

“ไม่ยอมให้มีการแบ่งแยกดินแดนเกิดขึ้น” (ร.ต.อ.เฉลิม, รองนายกรัฐมนตรีฝ่ายความมั่นคง, 6 มี.ค.)

“ม.190 หนึ่งเป็นการเจรจากับคนไทยที่หลงผิดแล้วไปอยู่ที่มาเลเซีย และ รัฐบาลมาเลเซียก็สนับสนุน อีกทั้งมาการลงนามของนายกมาเลเซีย จะไม่ให้เชื่อถือได้อย่างไร”

(ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง, รองนายกรัฐมนตรีฝ่ายความมั่นคง, 6 มี.ค.)

2. ความจริงใจและความร่วมมือระหว่างกัน

จากการวิจัยพบว่า วาทกรรมในช่วงต้นของการดำเนินการพูดคุยสันติภาพ คือ วาทกรรมที่เรียกร้องให้ทุกฝ่ายแสดงความจริงใจต่อกันและให้ความร่วมมือให้กระบวนการสันติภาพดำเนินไปได้อย่างลุล่วงซึ่งเรียกร้องทั้งจากฝั่งรัฐบาลไทย มาเลเซียและปีอาร์เอ็น

“เป็นการหารือกับทุกกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการก่อเหตุไม่สงบในภาคใต้ รวมถึงกลุ่มพูโล ซึ่งประกาศก่อนหน้าพร้อมร่วมมือการพูดคุย” (กฤต ไกรจิตติ, เอกอัครราชทูตไทย ประจำกรุงกัวลาลัมเปอร์} 5 มี.ค.)

“ความไว้วางใจ ระหว่างสองฝ่ายเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างมากเพื่อทำให้การพูดคุยฯ เดินหน้าได้” (ศรีสมภพ จิตรภิมมย์ศรี, 7 มี.ค.)

“โอกาสนั้นมีและไม่มี ขึ้นอยู่กับความจริงใจในการเจรจาต่อรอง”

(วันหะมัดนอร์ มะทา, ที่ปรึกษาความมั่นคงของรัฐบาล, 20 มี.ค.)

“ขั้นตอนนี้ถือว่าสำคัญมากเพราะเป็นการพูดคุยอย่างเปิดอก รับฟังความเห็นที่แตกต่างของฝ่ายตรงกันข้าม” (ศรีสมภพ จิตรภิมมย์ศรี, 28 มี.ค. 56)

3. พูดคุย vs เจรจา

ลักษณะของวาทกรรมที่ปรากฏในช่วงเวลาเริ่มแรกหลังจากลงนามพูดคุยสันติภาพไปแล้วพบว่า มีความพยายามที่จะอธิบายว่า “การพูดคุย หรือการสานเสวนาสันติภาพ” (Dialogue) เป็นเทคนิคและขั้นตอนเริ่มต้นของกระบวนการสันติภาพ ทั้งยังมีความแตกต่างจากการ “เจรจาสนธิภาพหรือต่อรองสนธิภาพ” หลายประการในรายละเอียด โดยพยายามอธิบายถึงรายละเอียดว่า การพูดคุยหรือสนธิสนทนา ไม่ใช่การเจรจา เพราะผลลัพธ์ของการเจรจานำไปสู่ข้อตกลง แต่เป้าหมายของสนธิสนทนาคือการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

“เห็นด้วยและสนับสนุนการพูดคุยฯ” (ซัมซูดิง, ประธานชมรมร้านอาหารต้มยำในมาเลเซีย, 4 มี.ค.)

“การพูดคุยหรือสันติสนทนา ไม่ใช่การเจรจา เพราะผลลัพธ์ของการเจรจานำไปสู่ข้อตกลง”
(วารวิทย์ นิมนต์ อ่างบทสัมภาษณ์ ของ ศ.ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ ในบางกอกโพสต์ 26 มี.ค. 56)

“สันติสนทนาคือการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน เป็นความไว้วางใจที่มีการบังคับ ควบคุม ควบคุม
บรรยากาศแห่งสันติภาพดำเนินต่อในระยะยาว” (วารวิทย์ นิมนต์ อ่างบทสัมภาษณ์ ของ ศ.ชัยวัฒน์ สทา
อานันท์ ในบางกอกโพสต์ 26 มี.ค. 56)

“ก็บอกว่าพร้อมที่จะคุยกับทุกกลุ่มที่มีศักยภาพในการที่จะก่อเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดน
ภาคใต้” (เลขาธิการ สมช., 28 มี.ค. 56)

“การพูดคุยแลกเปลี่ยนกันถึง ความคับข้องใจ ลำบากใจและสิ่งที่ทางขบวนการหรือคนในพื้นที่รู้สึกว่าจะได้รับความ
ไม่เป็นธรรมจากการกระทำของ จนท.รัฐ” (เลขาธิการ สมช., 28 มี.ค. 56)

“ขั้นตอนนี้ถือว่าสำคัญมากเพราะเป็นการพูดคุยอย่างเปิดอก รับฟังความเห็นที่แตกต่างของฝ่ายตรงกันข้าม
และทาง จนท.เองก็รับฟัง” ศรีสมภพ, 28 มี.ค. 56)

“ต่างฝ่ายต่างรับข้อเสนอและจะนำไปปรึกษากันต่อในสภาของตนเอง” (เลขาธิการ สมช., 28 มี.ค. 56)

“หากมีการพูดคุยกันสักรอบสองรอบก็จะมีใจที่ติดต่อกัน” (จันทรา มุस्ताฟา, 6 มี.ค.)

4. ความรุนแรงยังไม่ลดลง

จากการวิจัยพบว่าวาทกรรมที่ปรากฏในช่วงเดือนมีนาคม พยายามเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ความรุนแรงที่ดู
เหมือนจะเกิดขึ้นท่ามกลางบรรยากาศของการพูดคุยสันติภาพ โดยพบว่าพยายามที่จะอธิบายว่าตลอด 1 เดือนที่ผ่านมา
มาหลังจากการลงนาม เกิดความรุนแรงในพื้นที่ไม่ต่ำกว่า 100 ครั้ง โดยอธิบายว่าไม่ใช่เรื่องที่น่าแปลกใจเพราะ
อาจเป็นการกระทำของกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยและอาจมีการแสดงเจตจำนงของบางกลุ่มที่ต้องการให้ภาครัฐตั้งเข้าไปร่วมใน
โต๊ะเจรจาด้วยนอกเหนือจากการพูดคุยกับบีอาร์เอ็นเพียงกลุ่มเดียวเท่านั้น

“การลดสถานการณ์เหตุร้ายในจังหวัดชายแดนภาคใต้จะเป็นหัวเรื่องสำคัญของการพูดคุยสันติภาพ”
(พล.โท.ภราดร พัฒนถาบุตร, เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ, 5 มี.ค.)

“การขู่ว่าหาดีใหญ่อาจเป็นพื้นที่ถัดไปที่กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบจะเข้าไปก่อเหตุรุนแรง”

(ณัฐฐา โกมลวาทิน, 6 มี.ค.)

“การเจรจามันจึงเกิดขึ้นไม่ได้ที่จะจบความขัดแย้งในช่วงข้ามคืนจึงเป็นกระบวนการที่มันต้องใช้เวลา”
(ที่ปรึกษาอิวแมนไรท์ วอทซ์ ประเทศไทย 27 มี.ค.)

“เมื่อเจรจาแล้วต้องถอนทหารนั้นไม่ใช่ เพราะ จนท.ก็ยังคงต้องรักษาความสงบและยังคงอยู่ในพื้นที่ต่อไป”
(สุณัย ผาสุก, ที่ปรึกษาอิวแมนไรท์วอทซ์ ประจำประเทศไทย 27 มี.ค.)

“1 เดือนที่ผ่านมาหลังจากการลงนาม เกิดความรุนแรงในพื้นที่ไม่ต่ำกว่า 100 ครั้งและมีผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้นอีกไม่ต่ำกว่า 30 คน” (ณัฐฐา โกมลวาทิน, 28 มี.ค.)

5. ตัวจริงหรือไม่

ข้อถกเถียงที่ต่อเนื่องจากวาทกรรมที่เหตุความรุนแรงไม่ได้ลดลง จึงมีข้อวิจารณ์ต่อบทบาทของ อุตสาหกรรมฮั้วฮั้ว ตอยิบ แกนนำบีอาร์เอ็นว่า เป็น “**ตัวจริงหรือไม่**” โดยฝ่ายที่สนับสนุนและเป็นแหล่งข่าวด้านความมั่นคงพยายามที่จะยืนยันว่า ฮั้วฮั้ว ตอยิบ เป็นบุคคลที่ได้รับการรับรองจากสภาขององค์กรนำของ บีอาร์เอ็น (DPP) ในขณะที่พรรคฝ่ายค้านก็โจมตีว่าฮั้วฮั้วไม่ได้เป็นตัวจริงการดำเนินการพูดคุยอาจทำให้พลาดพลังจนเสียดินแดนได้ ทั้งการที่บีอาร์เอ็นยอมที่จะพูดคุยภายใต้รัฐธรรมนูญอาจไม่ใช่ตัวจริงเพราะบีอาร์เอ็นต้องการแต่การเรียกร้องเอกราชของปาตานีเท่านั้น

“คาดว่าจะมีกลุ่มตัวแทนจากปูโลร่วมพูดคุยและมีความเป็นไปได้ที่ BRN อาจส่งคนที่อยู่เหนือกว่านายฮั้วฮั้ว อย่างอับดุลละาะ แวมานอ, นายอดุล มูนี, หรือนายดอลอแม อูมา เข้าร่วมการพูดคุยวันที่28 มี.ค.”
(ศรีสมภาพ จิตรภิมรย์ศรี, 7 มี.ค.)

“ยืนยันว่านายฮั้วฮั้ว ตอยิบ เคยเป็นผู้นำทางการทหารของBRN ถือเป็นตัวจริง”
(บทสัมภาษณ์ Hope ,นามแฝง อดีตแกนนำBRN, อ่างศุนย์ข่าวอิสรา, 6 มี.ค.)

“นายสะเปออิง บาสอ ที่หน่วยงานความมั่นคงเชื่อว่าเป็น หัวหน้าขบวนการ BRN Co-ordinate ได้ให้ความไว้วางใจกับนายฮั้วฮั้ว ตอยิบมาก” (บทสัมภาษณ์ Hope ,นามแฝง อดีตแกนนำBRN,อ่างศุนย์ข่าวอิสรา, 6 มี.ค.)

“ยืนยันว่าBRN มีอุดมการณ์ที่จะแบ่งแยกดินแดนเท่านั้น”
(บทสัมภาษณ์ Hope ,นามแฝง อดีตแกนนำBRN,อ่างศุนย์ข่าวอิสรา, 6 มี.ค.)

“แต่หากรัฐบาลมีความจริงใจกับคนในพื้นที่ สร้างความยุติธรรมให้เกิดขึ้น เป้าหมายสูงสุดของขบวนการอาจจะไม่ใช่แผ่นดินก็ได้” (บทสัมภาษณ์ Hope ,นามแฝง อดีตแกนนำBRN, อ่างศุนย์ข่าวอิสรา, 6 มี.ค.)

“นายฮัสซัน ตอยิบ เป็นสมาชิกระดับสูงถูกส่งให้เป็นตัวแทน BRN และเป็นการตัดสินใจด้วยสภาองค์กรนำ”
(พล.ต.นักรบ บุญบัวทอง, รอง ผอ.ศูนย์ประสานการปฏิบัติที่ กอ.รมน., 26 มี.ค.)

“นายฮัสซันเป็นแกนนำสำคัญของ BRN แต่มั่นใจว่าสามารถคุมกองกำลัง RKK ในพื้นที่ได้หรือไม่”
(อารีเพ็ญ อุตรสินธุ์, ที่ปรึกษารองนายกฯ, 26 มี.ค.)

“เหตุรุนแรงคู่ขนานกับการพูดคุยสันติภาพ อาจเป็นแนวร่วมใหม่ที่ไม่เป็นเอกภาพปฏิบัติการด้วยตนเองไม่รอคำสั่ง” (อ้างอิง เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ, 28 มี.ค. 56)

“จากคนที่ถูกจับตัวจากการก่อเหตุลี้ลับบอกว่ามาจากกลุ่ม BRN ฮัสซัน ตอยิบเป็นหัวหน้าคณะในการพูดคุย”
(พล.อ.สำเร็จ ศรีทราย, 28 มี.ค. 56)

“ฮัสซัน ตอยิบอาจไม่ใช่ผู้นำตัวจริงของขบวนการเพราะขณะนี้ยังเกิดความรุนแรงในพื้นที่และเกรงว่ารัฐบาลจะเป็นฝ่ายเสียเปรียบ (นายเจอะอามิง โตะตาหยง, ส.ส.นราธิวาส พรรค ปชป., 7 มี.ค.)

“ขณะที่ฝ่ายความมั่นคงไทยของกองทัพไม่มั่นใจเช่นกันว่า ตัวแทนปีอาร์เอ็นที่มาร่วมพูดคุย จะสามารถคุมกำลังนักรบที่ก่อเหตุร้ายในพื้นที่ได้หรือไม่” (เสริมสุข กษิติประดิษฐ์, บก.ข่าวความมั่นคง, 4 มี.ค.)

“การข่าวตรงกับมาเลย์ ยืนยันว่านายฮัสซัน เป็นสมาชิกที่มีบทบาทระดับนำ ทั้งด้านการทหารและการเมืองตลอดช่วงที่ผ่านมา” (เสริมสุข กษิติประดิษฐ์, บก.ข่าวความมั่นคง, 7 มี.ค.)

“ในพื้นที่ จชต.ยังเกิดเหตุรุนแรงขึ้นอยู่ พร้อมกับมีการติดป้ายข้อความจากกลุ่มที่มีความต้องการแบ่งแยกดินแดน” (ณัฐภา โคมลวาทีน, 29 มี.ค.)

6. เอกภาพระหว่างการเมืองกับการทหาร

จากการวิจัยพบว่า มีวาทกรรมพูดเรื่องเอกภาพของการทำงาน ซึ่งหมายถึงการทำงานของฝ่ายทหารกับฝ่ายการเมืองหรือฝ่ายที่ทำหน้าที่ด้านการพัฒนากับฝ่ายที่ทำหน้าที่ด้านการปราบปราม ต้องทำงานประสานอย่างเป็นเอกภาพ โดยในประเด็นดังกล่าวนี้มีปัญหาอยู่เสมอมาว่าการประสานงานของทั้งสองฝ่ายจะสามารถทำงานควบคู่กันได้อย่างราบรื่นได้หรือไม่

“ฝ่ายความมั่นคงไม่ได้ขัดแย้งกันในเรื่องการพูดคุยฯ เราเห็นด้วยนะ”
(พล.ต.นักรบ, ตัวแทนของกองทัพบก ในขณะทำงานพูดคุย, 20 มี.ค.)

“แม้ ผบ.ทหารบกจะเห็นด้วยกับแนวนโยบาย แต่มีความเห็นต่างต่อวิธีการ ที่ผลักดันโดยสภาความมั่นคง

แห่งชาติเกรงจะทำให้ปัญหาบานปลาย” (ผบ.ทบ., 4 มี.ค.)

“หากไม่มีเอกภาพในการทำงานระหว่างฝ่ายการเมืองและกองทัพ จะเป็นอุปสรรคต่อการแก้ไขปัญหา”
(ศรีสมภพ จิตรภิรมย์ศรี, 4 มี.ค.)

“ต้องมีเอกภาพหนึ่งเดียวในการทำงานในส่วนของทหารและตำรวจ”
(จันดารา มุชซาฟาร์, international movement for a just world-Malaysia, 4 มี.ค.)

“การทำงานในการพูดคุยสันติภาพกับขบวนการร่วมกับมาเลย์ ต้องเกิดเอกภาพทั้งทางความคิด และการปฏิบัติจะได้ไม่เกิดความสับสน” (พล.อ.เอกนิษฐ์ หมั่นสวัสด์, ที่ปรึกษา กรรมการธิการความมั่นคงแห่งรัฐสภาผู้แทนราษฎร, 8 มี.ค.)

7. ทักซิณอยู่เบื้องหลังการพูดคุย

เป็นวาทกรรมที่มีเบาะแสมาจากพรรคฝ่ายค้านว่าการดำเนินการพูดคุยครั้งนี้ มาจากความริเริ่มของ พ.ต.ท. ทักซิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี อีกทั้งรัฐบาลที่ดำเนินการยังเป็นรัฐบาลของคุณยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ที่ถูกโจมตีได้ว่าเป็นรัฐบาลภายใต้การชักใยของอดีตนายกรัฐมนตรีผู้เป็นพี่ชาย วาทกรรมที่เกี่ยวข้องกับคุณทักษิณยังมีพลังอย่างยิ่ง เพราะไปสัมพันธ์กับความขัดแย้งทางการเมืองที่ยืดเยื้อยาวนานและทรงพลังมากพอที่จะทำให้ฝ่ายที่ไม่ขึ้นชื่อนายกรัฐมนตรีท่านนี้จะไม่เห็นด้วยกับการดำเนินการกระบวนการณ์เช่นกัน วาทกรรมนี้จึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญของพรรคค้านใช้ในการคัดค้านและไม่เห็นกับการดำเนินการในครั้งนี้

“พ.ต.ท.ทักษิณ อยู่เบื้องหลัง มีผลประโยชน์แอบแฝง” (ถาวร เสนเนียม, ส.ส.สงขลา พรรคปชป., 13 มี.ค.)

“มีการพูดคุยส่วนตัวกับนายทัก มาเลย์ ให้ทำหน้าที่ประสานกลุ่ม BRN มาพูดคุยฯ”
(ถาวร เสนเนียม, ส.ส.สงขลา พรรคปชป., 13 มี.ค.)

“พล.ท.ภราดร พล.อ.นิพัทธ์ พ.ต.อ.ทวี รับงานมาจากท่านทักษิณ”
(ถาวร เสนเนียม, ส.ส.สงขลา พรรคปชป, 13 มี.ค.)

“อยากให้จับตามองเป็นระยะ นี่เป็นทางออกของการไถ่บาปของคนชื่อ ทักซิณ”
(ถาวร เสนเนียม, ส.ส.สงขลา พรรคปชป, 13 มี.ค.)

8. มาเลเซียเป็นพระเอก

วาทกรรมที่ถูกหยิบยกสำหรับฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยในการดำเนินการพูดคุยนี้ก็คือ วาทกรรมที่มีเนื้อหาในลักษณะที่ไม่ไว้วางใจต่อบทบาทของมาเลเซีย เนื่องจากมีภาพลักษณ์ในฐานะประเทศเพื่อนบ้านที่อาจมีผลประโยชน์ทับซ้อน

หลายอย่าง รวมถึงการเป็นพื้นที่หลบซ่อนของกลุ่มก่อความไม่สงบตามแนวชายแดน แม้มาเลเซียจะมีบทบาทในฐานะ การเป็นตัวกลางของการเจรจาสันติภาพระหว่างรัฐบาลฟิลิปปินส์กับกองกำลัง MILF ในเกาะมินดาเนาแล้วก็ตาม แต่ในกรณีที่เป็นประเทศเพื่อนบ้านที่อาณาเขตติดต่อกันกลับไม่เป็นที่น่าไว้วางใจนัก

“การที่มาเลเซียยื่นมือมาช่วยเป็นพระเอกในการเจรจาก็เหมือนที่เคยมีที่มินดาเนา”

(ถาวร เสนเนียม, อดีตรัฐมนตรีช่วยมหาดไทย, 20 มี.ค.)

“ไม่เป็นผลดีอะไรมากนักแต่เป็นผลดีกับรัฐบาลมาเลเซีย”

(ถาวร เสนเนียม, อดีตรัฐมนตรีช่วยมหาดไทย, 20 มี.ค.)

เมษายน

ในเดือนเมษายน 2556 มีการรายงานข่าวประเด็นการพูดคุยโดยตั้งประเด็นที่สำคัญก็คือความคืบหน้าของ กระบวนการสันติภาพและความรุนแรงที่เกิดขึ้นควบคู่กันไปว่ามีสาเหตุมาจากอะไร

ประเด็นของการรายงานข่าวตลอดเดือนเมษายน

- 1) กระบวนการสันติภาพกับเหตุรุนแรง, ยิง m79 บ้านน้จมุดดิน 2) มุ่งโจมตีพื้นที่เศรษฐกิจยะลา 3) เหตุรุนแรงเพิ่มขึ้น หลังพูดคุยสันติภาพ 4) แนวร่วมฯ ชี้รัฐต้องลงลึกพูดคุยสันติภาพระดับพื้นที่, อุปสรรคระหว่างทางในการสร้างสันติภาพ 5) ปะทะแนวร่วมเสียชีวิต 3 ราย, รักษาความปลอดภัย 9 ปีกหรือเซะ 6) พุดคุยสันติภาพรอบ 2 ทหารี่ด้านความยุติธรรม 7) ระเบิด จ.นราธิวาส จบชีวิตคู่ หัวหน้าชุดอีโอดี 8) พุดคุยสันติภาพชายแดนใต้รอบ 2 9) ความหมายของข้อเสนอBRN 10) อาร์เคเค กับปัญหาชายแดนใต้ 11) พุดคุยสันติภาพรอบ 2 เเดินหน้าหรืออยู่กับที่

ประเด็นถกเถียง

สาระสำคัญของประเด็นข่าวที่ถกเถียงกันในเดือนเมษายน 2556 พบว่ามีการถกเถียงค่อนข้างมากกว่าเหตุใด เมื่อมีการดำเนินการเจรจากันแล้วแต่เหตุใดยังมีเหตุรุนแรง รวมถึงความคืบหน้าในกระบวนการสันติภาพ

วาทกรรม

จากการศึกษาพบว่ามีวาทกรรมที่ปรากฏอยู่ในช่วงเดือนเมษายน 2556 ดังนี้

1. พุดคุยระหว่างกันด้วยความจริงใจ

จากการวิจัยพบว่า วาทกรรมที่ปรากฏในช่วงเมษายนคือ วาทกรรมที่พยายามเน้นประเด็นที่โน้มน้าวให้ผู้ฟัง เข้าใจถึงการแก้ปัญหาว่าจะต้องอาศัยการพุดคุยระหว่างกันด้วยความจริงใจจากทุกฝ่าย เพื่อที่จะไม่กลับไปใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา

“การพูดคุยอย่างตรงไปตรงมา แบบเปิดใจและแลกเปลี่ยนความเห็น รับฟังทัศนคติด้วยความอดทน”
(พล.อ.สำเร็จ ศรีทราย, 1 เม.ย.)

“การพูดคุยยังอยู่ในส่วนที่สร้างบรรยากาศการให้ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน” (เลขาธิการ สมช. , 9 เม.ย.)

“มีการแลกเปลี่ยนความเห็นกันอย่างละเอียดลึกซึ้งจากทั้งสองฝ่าย” (ศรีสมภพ จิตรภิรมย์ศรี, 29 เม.ย.)

“การสร้างเชื่อมั่นไว้วางใจแล้วก็ถ้าสร้างขึ้นได้ มันก็เป็นประโยชน์ต่อการพูดคุยในอนาคต”
(ศรีสมภพ จิตรภิรมย์ศรี, 29 เม.ย.)

“ต้องให้ออกาสกับกระบวนการสันติภาพที่เพิ่งเริ่มต้นขึ้น อาจเห็นผลดีในอนาคต”
(วราวิทย์ อ่าง ศรีสมภพ จิตรภิรมย์ศรี, 29 เม.ย.)

2. ความรุนแรงไม่ลดลง (เป้าแข็ง, เป้าอ่อน)

จากการวิจัยพบว่าวาทกรรมที่ปรากฏในช่วงเดือนเมษายน พบชุดวาทกรรมที่ตั้งคำถามที่มีต่อความรุนแรงที่เกิดขึ้นที่มีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นในเชิงคุณภาพโดยมีข้าราชการระดับสูงอย่างรองผู้ว่าราชการจังหวัดยะลาถูกลอบสังหารรวมถึงนักการเมือง จนเป็นการตั้งคำถามว่าหลังจากการดำเนินการพูดคุยไปแล้วหนึ่งครั้งแต่เหตุใดจึงยังมีเหตุรุนแรงเพิ่มขึ้น ซึ่งก็มีวาทกรรมที่หลากหลายฐานคิด เช่น การดำเนินการพูดคุยยังเพิ่งอยู่ในช่วงเริ่มต้น เป้าหมายที่ถูกสังหารได้เปลี่ยนไปจากเป้าอ่อน (Soft Target) ที่ไม่สามารถปกป้องคุ้มครองตัวเองได้มาสู่เป้าหมายแข็ง (Hard Target) ที่เป็นกองกำลังของรัฐมากขึ้น ซึ่งหมายถึงการสู้รบระหว่างกองกำลังติดอาวุธด้วยตัวเอง แต่กระนั้นก็ยังพบข้อวิจารณ์แม้การโจมตีจะยกระดับไปสู่เป้าแข็งแต่ก็สามารถที่จะสร้างความสะพรึงกลัวได้มากขึ้นด้วย

“เป็นการยกระดับการโจมตี ที่เป็น hard target” (เสริมสุข กษิติประดิษฐ์, บก.ข่าวความมั่นคง, 8 เม.ย.)

“ย้อนไปก่อนปี 50 ตอนนั้นเดือนๆ หนึ่ง มีเหตุการณ์ 130-150 เหตุ/เดือน ปัจจุบัน จะลดเหลือ 70-80 เหตุ/เดือน” (เสริมสุข กษิติประดิษฐ์, บก.ข่าวความมั่นคง, 8 เม.ย.)

“มีการยกระดับการโจมตีที่เขตเศรษฐกิจ และเป็น จนท.ที่เป็น hard target” (ณัฐภา โภมลาวาทิน, 8 เม.ย.)

“อาจจะเป็นการแสดงความไม่เห็นด้วยกับกระบวนการพูดคุยสันติภาพ”
(ณัฐภา โภมลาวาทิน กล่าวถึง นัจมุดดิน อูมา, 8 เม.ย.)

“เป้าหมาย soft target คือ ปชช.ผู้บริสุทธิ์ พระ ครู อะไรต่างๆ ตรงนี้ต้องละเว้น”
(เลขาธิการ สมช. , 30 เม.ย.)

3. การก่อเหตุเกิดขึ้นเพราะการพุดคุย

ต่อเนื่องมาจากวาทกรรมก่อนหน้านี้ที่ตั้งคำถามว่าเหตุใดความรุนแรงจึงไม่ลดลง ซึ่งก็จะพบได้จากผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับการดำเนินการพุดคุยในครั้งก็จะมุ่งเป้าโจมตี เช่น พรรคฝ่ายค้านรวมถึงความพยายามในการอธิบายว่าอาจมีสาเหตุมาจากการพุดคุยไปหมดทุกกลุ่ม โดยกลุ่มที่ไม่ได้ร่วมโต๊ะเจรจาอาจแสดงความต้องการอันนั้น

“มองว่าเป็นการแสดงความไม่พอใจต่อกระบวนการพุดคุย” (ณัฐฐา, กล่าวถึง อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ, 8 เม.ย.)

“เรียกร้องให้รัฐบาลยอมรับว่าเหตุรุนแรงในพื้นที่ ขณะนี้มีส่วนเชื่อมโยงกับการพุดคุย”

(ณัฐฐา, กล่าวถึง อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ, 8 เม.ย.)

“เป็นฝีมือของแนวร่วมหัวรุนแรงรุ่นใหม่ในพื้นที่ แต่เชื่อว่าไม่ใช่เรื่องส่วนตัว หรือเรื่องธุรกิจของ นักมุดดิน”

(อารีเพ็ญ อุตรสินธุ์, 8 เม.ย.)

“เริ่มไม่แน่ใจว่าการพุดคุยๆ จะเป็นการแก้ปัญหาในการก่อเหตุได้”

(พ.อ.ปราโมทย์ พรหมอินทร์, โฆษก กอ.รมน.ภาคที่ 4 ส่วนหน้า, 8 เม.ย.)

“มีการเอาคืนทุกวัน พี่คิดว่ามันไม่มีทางจบ จะไปคุยยังไงมันคงไม่ฟังหรือมั่ง คนละเรื่องกัน คนละกลุ่มกันด้วย”(ยุพิน รัชชพิณิจกุล, ผู้อยู่ในเหตุการณ์, 8 เม.ย.)

4. เมื่อพุดคุยไม่ได้หมายความว่าปฏิบัติการในพื้นที่จะต้องยุติ

วาทกรรมชุดนี้เป็นการสร้างความหมายขึ้นมาต่อบทได้ วาทกรรม “การก่อเหตุเกิดขึ้นเพราะการพุดคุย” โดยมุ่งอธิบายสาเหตุอื่นว่า การพุดคุยกับความรุนแรงเกิดขึ้นไม่มีมีความสัมพันธ์ต่อกัน รวมถึงอธิบายว่า ความขัดแย้งที่สั่งสมมายาวนานผ่านความเชื่อและอุดมการณ์นับร้อยปีอาจเป็นไปไม่ได้ที่กระบวนการสันติภาพจะปรับความเข้าใจได้ในทันทีจนสามารถยุติความรุนแรงลงได้อย่างเบ็ดเสร็จ

“ความรุนแรงมันเกิดขึ้นมาตามลำดับอยู่แล้วก่อนการพุดคุย ไม่ได้หมายความว่าพุดคุย ความรุนแรงเกิดขึ้นที่มีความสัมพันธ์ ต่อกัน” (พล.ท.สกล ชื่นตระกูล, แม่ทัพภาค4, 8 เม.ย.)

“เร็วไปที่จะพูดว่าการก่อเหตุที่เกิดขึ้นเป็นเพราะการพุดคุยๆ”

(เสริมสุข กษิติประดิษฐ์, บก.ข่าวความมั่นคง, 8 เม.ย.)

“BRN ยืนยันได้ประสานกองกำลังในพื้นที่ให้ลดการปฏิบัติการด้านการทหาร”

(ศรีสมภพ จิตรภิรมย์ศรี, 9 เม.ย.)

“ความขัดแย้งที่สั่งสมมายาวนานผ่านความเชื่อ อุดมการณ์ที่ร้อยปีอาจเป็นไปไม่ได้ที่กระบวนการสันติภาพ จะปรับความเข้าใจได้ในทันที” (เลขาธิการ สมช. , 9 เม.ย.)

5. ฮัสนันเป็นตัวจริงหรือไม่

จากการวิจัยพบว่าวาทกรรมที่ต่อเนื่องมาจากประเด็นเหตุรุนแรงในพื้นที่ที่ยังไม่ลดลงภายหลังจากการ ดำเนินการพูดคุยสันติภาพก็คือวาทกรรม “ฮัสนันเป็นตัวจริงหรือไม่” ซึ่งมีความหมายไปถึงมีความสามารถในการ ควบคุมฝ่ายกองกำลังหรือฝ่ายการทหารในพื้นที่ได้จริงหรือไม่ ในขณะที่เดียวกันก็มีวาทกรรมที่ตอบโต้วาทกรรมอันนี้ไป จังหวะเดียวกันด้วยคือ “กองกำลังในพื้นที่มีเสรีในการกำหนดเป้าด้วยตัวเอง” และ “การจัดตั้งระดับเขตเข้มแข็งไม่ ต้องฟังจากหัวหน้าโดยตรง”

กองกำลังในพื้นที่มีเสรีในการกำหนดเป้าด้วยตัวเอง

“ในบางพื้นที่ที่กองกำลังมีเสรีภาพในการกำหนดงานหรือเป้าหมายของตัวเอง”
(แนวร่วมระดับสังการ กลุ่มปีอาร์เอ็นโคออดิเนต คนที่ 1, 9 เม.ย.)

การจัดตั้งระดับเขตเข้มแข็งไม่ต้องฟังจากหัวหน้าโดยตรง

“ระดับเขตที่มีการจัดตั้งกองกำลังเข้มแข็งซึ่งไม่ต้องฟังคำสั่งการจากหัวหน้าโดยตรง”
(แนวร่วมระดับสังการ กลุ่มปีอาร์เอ็นโคออดิเนต คนที่ 1, 9 เม.ย.)

“ต่างกลุ่มต่างก็มีแนวทางของตน ตอนนี้แสดงว่ายังมีบางกลุ่มที่ยังไม่เห็นด้วย”
(แนวร่วมระดับสังการ กลุ่มปีอาร์เอ็นโคออดิเนต คนที่ 1, 9 เม.ย.)

6. ปีอาร์เอ็นไม่จริงใจ

จากการวิจัยพบว่าวาทกรรมที่ต่อเนื่องมาจากประเด็นเหตุรุนแรงในพื้นที่ที่ยังไม่ลดลงภายหลังจากการ ดำเนินการพูดคุยสันติภาพได้แก่ วาทกรรม “ฮัสนันเป็นตัวจริงหรือไม่” โดยถูกขยายความไปสู่วาทกรรม “ปีอาร์เอ็นไม่ จริงใจ” ซึ่งหมายถึงเหตุรุนแรงที่เกิดขึ้นเกิดมาจาก “ความไม่จริงใจ” ของปีอาร์เอ็น โดยให้เหตุผลว่า เป็นการสร้าง อำนาจการต่อรองเจรจากันในอนาคตข้างหน้าสูงขึ้น

ปีอาร์เอ็นสงวนกำลังไว้บางส่วนในกรณีที่รัฐไม่จริงใจในการพูดคุย

“เนื่องจากผลจากการพูดคุยที่ทำให้ขบวนการเกิดความแตกแยกและอาจทำให้เห็นว่าใครเป็นใครในขบวนการ ในขณะนี้” (วรวิทย์ ฉิมมณี อ่าง พล.โท.ภราดร พัฒนถาบุตร, เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ, 29 เม.ย.)

“ปีอาร์เอ็นโคออดิเนต อาจต้องการสงวนกองกำลังบางส่วนไว้ในกรณีที่รัฐอาจจะไม่จริงใจในกระบวนการ พูดคุย” (แนวร่วมระดับสังการ กลุ่มปีอาร์เอ็นโคออดิเนต คนที่ 2, 9 เม.ย.)

“สิ่งนี้จะนำไปสู่การที่จะทำให้อำนาจการต่อรองเจรจากันในอนาคตข้างหน้าสูงขึ้นไป”
(ขจิตภัย บุรุษพัฒน์ อดีตเลขา สมช. 9 เม.ย.)

“เรายังไม่รู้ว่าเขาจะเรียกร้องอะไร” (ขจิตภัย บุรุษพัฒน์ อดีตเลขา สมช. 9 เม.ย.)

“แต่ละข้อจะเห็นว่าแทบจะเป็นประเด็นที่รัฐไทยจะยอมรับและฝ่าย BRN อาจประเมินผลของข้อเรียกร้องได้ไม่ยาก แต่อะไรคือเป้าหมายอื่นที่แฝงอยู่ในข้อเสนอเหล่านี้” (วรวิทย์ ฉิมมณี, 29 เม.ย.)

7. การยกระดับของปัญหาภายใน

วาทกรรมที่สะท้อนลักษณะของความหมายที่วิตกกังวลต่อการดำเนินการพูดคุยสันติภาพก็คือ การพูดคุยสันติภาพเป็นการนำปัญหาซึ่งอ้างเป็นปัญหาภายใน ถูกทำให้เป็นการยกระดับของปัญหาไปสู่ระดับนานาชาติหรือไม่ และหมายถึงการรับรองสถานะทางการเมืองของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบอย่างเป็นทางการ

การเจรจาคือการรองรับสถานะทางการเมืองของผู้ก่อความไม่สงบ

“ถูกตีความได้ว่าเป็นการรับรองสถานะทางการเมืองของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบอย่างเป็นทางการ”
(วรวิทย์ ฉิมมณี อ้าง รศ.สุรชาติ บำรุงสุข, นักวิชาการรัฐศาสตร์ใน มติชนสุดสัปดาห์ 5 เม.ย.56, 9 เม.ย.)

“อาจถูกนำไปตีความในทางที่ผิดได้ว่า การเจรจา คือ การยอมต่อการใช้ความรุนแรงที่เกิดขึ้น”
(วรวิทย์ ฉิมมณี อ้าง รศ.สุรชาติ บำรุงสุข, นักวิชาการรัฐศาสตร์ใน มติชนสุดสัปดาห์ 5 เม.ย.56, 9 เม.ย.)

8. ล้มโต๊ะเจรจา

ภายหลังจากการออกแถลงการณ์ผ่านยูทูบของปีอาร์เอ็น มีสมมติฐานหลายประการถึงความหมายที่ปีอาร์เอ็นออกแถลงการณ์ออกมา จึงมีการวิพากษ์วิจารณ์และตีความอย่างหลากหลาย จึงมีการสร้างวาทกรรมภายใต้เงื่อนไขนี้หลายชุดด้วยกันดังนี้ BRN เสียงแตกภายในจึงต้องกลับมาแข่งกร้าว, สภาผู้อาวุโส จงใจ “ถอดปลั๊ก” การพูดคุย, ปัญหาการเมืองภายในมาเลเซีย, การพูดคุยจะสามารถดำเนินการต่อได้อีกหรือไม่ โดยทั้งหมดพยายามที่จะสื่อสารต่อสาธารณะว่า ปีอาร์เอ็นในฐานะของปาร์ตี้ ได้ตัดสินใจ “ล้มโต๊ะเจรจา”

BRN เสียงแตกภายในจึงต้องกลับมาแข่งกร้าว

“ปีอาร์เอ็นเสียงแตก จึงต้องกลับมาแข่งกร้าว เป็นการชิงจังหวะรัฐไทยอย่างได้ผล โดยใช้ยูทูบประกาศ”
(สุณัย ผาสุข ที่ปรึกษาอิวแมนไรท์ วอทช์ ประเทศไทย 29 เม.ย.)

สภาผู้อาวุโส จงใจ “ถอดปลั๊ก” การพูดคุย

“ความหวังของฝ่ายไทยว่าเจรจาแล้วความรุนแรงจะลดลงก็ไม่ได้รับปากและทำให้เห็นในด้านตรงข้ามด้วยซ้ำ” (สุณัย ผาสุข ที่ปรึกษาอิวแมนไรท์ วอทช์ ประเทศไทย 29 เม.ย.)

“แถลงการณ์เป็นวิดีโอ ล้วนแสดงให้เห็นว่าทางสภาผู้อาวุโสได้ตัดสินใจและทำให้รับรู้ต่อสาธารณะแล้วว่าได้ถอดปลั๊กการพูดคุยแล้ว” (สุนัย ผาสุก ที่ปรึกษาอิวแมนไรท์ วอทซ์ ประเทศไทย 29 เม.ย.)

ปัญหาการเมืองภายในมาเลเซีย

“อาจเป็นเพราะความไม่แน่นอนในการเลือกตั้งของมาเลเซียทำให้BRN ยื่นข้อเสนอที่เป็นไปไม่ได้เพื่อถอยกลับมาตั้งหลัก” (แหล่งข่าวความมั่นคง, 29 เม.ย.)

การพูดคุยจะสามารถดำเนินการต่อได้อีกหรือไม่

“เกิดคำถามว่าควรที่จะเดินหน้าสำหรับการพูดคุยฯ หรือไม่และกำลังจะสร้างประโยชน์อะไรให้กับสังคม” (ณัฐฐา โกมลวาทิน, 30 เม.ย.)

พฤษภาคม

ในเดือนพฤษภาคม 2556 มีการรายงานข่าวประเด็นการพูดคุยโดยตั้งประเด็นที่สำคัญก็คือ เหตุความรุนแรงกับกับกลุ่มชาวไทยพุทธในร้านน้ำชาเมืองปัตตานี และภาคประชาสังคมร่วมขับเคลื่อนหนุนเสริมกระบวนการสร้างสันติภาพ

ประเด็นการรายงานข่าวตลอดเดือนพฤษภาคม

- 1) เป็นข่าวด่วนที่ไม่มีในสคริปต์-เหตุกราดยิงร้านของชำ 2) เรียกร้องสอบถามตัวแทนปีอาร์เอ็น, ไม่มีชื่อข่าว (รายงานเหตุกราดยิง) 3) มาตรการรักษาความปลอดภัยโรงเรียนรับปิดเทอม 4) รองนายกฯ กับการแก้ปัญหาคาใจ 5) ระเบิดถนน ทหารพรานเสียชีวิต 5 นาย, ยิงปะทะกลุ่มก่อความไม่สงบ จ. นราธิวาส, วิสาขบูชา 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ 6) ภาคประชาสังคม จชต.เดินหน้าร่วมขับเคลื่อนหนุนเสริมกระบวนการสร้างสันติภาพ 7) ทหารพรานปฏิเสธเกี่ยวข้องกับเหตุรุนแรงตามปีอาร์เอ็นกล่าวอ้าง 8) พูดคุยสันติภาพรอบที่สามอาจสะดุด

ประเด็นถกเถียง

สาระสำคัญของประเด็นข่าวที่ถกเถียงกันในเดือนมีนาคม 2556 พบว่า ส่วนใหญ่เป็นประเด็น ความรุนแรงในพื้นที่ซึ่งพาดพิงไปถึงตัวแทนการพูดคุยฝั่งปีอาร์เอ็นควบคุมกองกำลังไม่ได้ทั้งหมด (ซึ่งมีการตอบโต้โดยปีอาร์เอ็นในยูทูบ) การเจรจาเดินต่อไปได้หรือไม่ (ด้านบวกภาค ปชส.เดินหน้าทำโรดแมพต่อ , ด้านลบการเจรจาไม่ชอบธรรม) และความรุนแรงต่อผู้บริสุทธิ์ หยุดฆ่าผู้บริสุทธิ์

วาทกรรม

จากการศึกษาพบว่าวาทกรรมที่ปรากฏอยู่ในช่วงเดือนพฤษภาคม 2556

1. ความรุนแรงไม่ลดลง

จากการวิจัยพบว่าปรากฏวาทกรรมที่พยายามอธิบายความรุนแรงที่ไม่ยอมลดลงในช่วงการพูดคุยสันติภาพ ในห้วงของเดือนพฤษภาคมจะพบความพยายามอธิบายผ่านสถิติร่วมกับการอธิบายหลักนิยามการทหาร

(Doctrine) การอธิบายประเด็นความรุนแรงมีความสำคัญมากในช่วงที่กระบวนการสันติภาพกำลังดำเนินอยู่ เนื่องจาก “ความรุนแรง” นั้นคือ “อำนาจ” ของการเป็นตัวป่วนในกระบวนการสันติภาพ (Peace Spoiler) วาทกรรมของความรุนแรงที่ถูกทำให้รักษาระดับว่าความรุนแรงไม่ได้ลดลงจึงถูกอธิบายอย่างหลากหลายมิติ เราจึงพบว่าการแย่งยึดและโต้แย้งของความหมายเพื่อจะอธิบายว่าความรุนแรงนี้เพิ่มขึ้นหรือลดลง

“ถ้าดูจากสถิติตั้งแต่ 51 -54 เฉลี่ย 50-8 ครั้ง/เดือน แต่ตั้งแต่ปี 55-56 เฉลี่ยประมาณ 100/เดือน ซึ่งมีการปรับเปลี่ยน ยกระดับความรุนแรงเกิดขึ้น แต่ก็เทียบไม่ได้กับปี 47-50 ตอนนั้นเฉลี่ยประมาณ 160/เดือน” (ศรีสมภพ จิตรภิมย์ศรี, 24 พ.ค.)

“ยังไม่ถือว่าเป็นระบบว่าเจาะจงเกิดเหตุพุ่งเป้าโจมตีพี่น้องชาวพุทธโดยตรง” (ศรีสมภพ จิตรภิมย์ศรี, 24 พ.ค.)

“อาจเป็นการกระทำของฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยกับการพูดคุยสันติภาพ” (อาซิส เบ็ญหาวิญ, ปธ.สภาที่ปรึกษา ศอ.บต.และหนึ่งในคณะทำงานพูดคุยฯ, 2 พ.ค.)

“ตัวแทนของการพูดคุยฯ จะไม่สามารถควบคุมกองกำลังติดอาวุธในพื้นที่ได้ทั้งหมด” (ณัฐฐา โกมลวาทิน, 3 พ.ค.)

“เหตุการณ์กราดยิงก็แสดงให้เห็นว่ามีบุคคลที่ไม่เห็นด้วยกับการเดินทางพูดคุยฯ” (ณัฐฐา โกมลวาทิน, 3 พ.ค.)

“คาดหวังว่าเหตุร้ายที่กองกำลัง RKK กระทำต่อเป้าหมายอ่อนแอจะลดน้อยลง” (เสริมสุข, 3 พ.ค.)

2. เป้าแข็ง เป้าอ่อน

วาทกรรมนี้พยายามที่จะอธิบายว่าความรุนแรงแม้จะยังคงดำรงอยู่แต่เหตุผลก็มีแตกต่างกันไป ประเด็นทางยุทธวิธี การอธิบายด้วยชุดคำทางยุทธวิธีเรื่อง เป้าหมายเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงจากเป้าอ่อน ไปสู่เป้าแข็งมากขึ้นก็เช่นกัน

“เป้าที่อ่อนแอ ก็ไม่ถึงขนาดนั้น แต่ก็คล้ายๆเป็น random เป็นบางจุดเท่านั้น แต่ยังไม่ถึงกับเป็นสัญลักษณ์ว่าจะโจมตีเฉพาะพี่น้องชาวพุทธ” (ศรีสมภพ จิตรภิมย์ศรี, 24 พ.ค.)

“ตั้งแต่เดือน ก.พ.ถึงตอนนี้ เราจะเห็นว่าเป้าหมายที่ถูกโจมตีมักเป็นเป้าหมายแข็ง” (ศรีสมภพ จิตรภิมย์ศรี, 24 พ.ค.)

3. ปฏิบัติการแยกดินแดนโดยฝ่ายการเมืองและต่างประเทศในการพูดคุย

วาทกรรมนี้พยายามอธิบายในเชิงยุทธวิธีถึงการอธิบายความรุนแรงด้วยการวิเคราะห์ของบรรณาธิการข่าวว่า ปฏิบัติการทางการเมืองการทหารก็เป็นการทำเพื่อรักษาระดับอำนาจต่อรองของปีอาร์เอ็น

“ยุทธศาสตร์ของเขาต้องการมีตัวตนแล้วก็ใช้สถานการณ์ความไม่สงบไปต่อรองทางการเมือง”

(เสริมสุข กษิติประดิษฐ์, 3 พ.ค.)

4. สงครามยืดเยื้อและการก่อการร้าย

เป็นวาทกรรมที่อิงอิทธิพลชุดคำยุทธวิธีทางการเมืองการทหาร โดยพยายามใช้หลักการ “สงครามยืดเยื้อ” ซึ่งมีฐานมาจากแนวคิดสงครามกองโจร ที่อธิบายว่ากองทัพขนาดเล็กที่ต่อสู้กับกองทัพขนาดใหญ่จะต้องดำเนินสงครามยืดเยื้อให้ยาวนานที่สุด ฝ่ายนั้นก็จะสามารถช่วงชิงความได้เปรียบในทางการเมืองและมีชัยชนะในที่สุด

“เป็นปฏิบัติการที่แยกกันเดินโดยฝ่ายการเมืองและต่างประเทศร่วมในการพูดคุย ในสถานการณ์ต่อรองการเมือง ขณะที่ฝ่ายทหารทำสงครามยืดเยื้อ เพื่อกดดันในการพูดคุย” (เสริมสุข กษิติประดิษฐ์, 3 พ.ค.)

5. ปัญหาภายในของขบวนการเอง

เป็นวาทกรรมที่พยายามหาเหตุผลเพื่อการวิเคราะห์ปรากฏการณ์ความรุนแรงที่ดำเนินอยู่ระหว่างกระบวนการสันติภาพผ่านความไม่ลงรอยกันระหว่างปีกการเมืองและปีกการทหารของปีอาร์เอ็น

“อาจจะเป็นการกระทำของกลุ่มติดอาวุธในสังกัดของนายอับดุลเลาะ แวมานอ ที่มีข่าวว่าไม่เห็นด้วยกับการพูดคุยฯ” (พล.อ.สำเร็จ ศรีหรัย, 2 พ.ค.)

“มีปัญหาความขัดแย้งภายใน BRN ระหว่างงานการเมืองซึ่งนำโดยนายฮัสซันและงานด้านการทหารที่นำโดยนายอับดุลเลาะ แวมานอ ทำให้เกิดปฏิบัติการด้านการทหารอย่างต่อเนื่องเพื่อคัดค้านการพูดคุยสันติภาพ” (เสริมสุข กษิติประดิษฐ์ อ้าง มทก.4, 3 พ.ค.)

6. ประคับประคองสันติภาพ ต้องใช้เวลา

ความต่อเนื่องของวาทกรรมความรุนแรงที่ยังปรากฏอยู่ หลายฝ่ายจึงพยายามอธิบายผ่านวาทกรรมที่มีความจำเป็นต้องประคับประคองสันติภาพที่จะต้องใช้ความอดทนและต้องใช้เวลา

“ความจำเป็นของการทำ Road Map เพื่อหนุนเสริมกระบวนการพูดคุย” (รวาวิทย์ ฉิมมณี, 27 พ.ค.)

“เมื่อศึกษาดูแล้วปรากฏว่ากระบวนการในทีอื่นๆ ที่ผ่านมามันใช้เวลาตั้ง 5-10 ปี”

(โชรยา จามจรี, ผู้ประสานงานเครือข่ายผู้หญิง, 27 พ.ค.)

“ไม่ใช่แค่เริ่มคุยแล้ววันจะจบอย่างที่ทุกคนคาดหวังไว้”
(โซรยา จามจุรี, ผู้ประสานงานเครือข่ายผู้หญิง, 27 พ.ค.)

7. ข้อเสนอ 5 ข้อยังอยู่ในกรอบรัฐธรรมนูญ

วาทกรรมนี้ยังคงดำรงอยู่ต่อเนื่องมาโดยตลอดระยะเวลาที่ดำเนินกระบวนการสันติภาพ นัยของวาทกรรมนี้คือการอ้างความชอบธรรมของการพูดคุยสันติภาพภายใต้กฎหมายเพื่อระงับข้อโต้แย้งของวาทกรรมแบ่งแยกดินแดนจากฝ่ายที่ไม่เห็นกับการพูดคุยสันติภาพ

“การพูดคุยเดินทางต่อต้านรัฐบาลควรพิจารณาข้อเสนอทั้ง 5 ข้อ เนื่องจากยังไม่ได้ถอนกรอบ รธน.”
(วรวิทย์ บารู, สว.ปัตตานี 27 พ.ค.)

“การนัดคุยฯและประกาศเจตนารมณ์ของ BRN ว่าต้องการให้การพูดคุยสอดคล้องกับ รธน.”
(ณัฏฐา โกมลวาทิน, 24 พ.ค.)

8. ฮัสน์ไม่ใช่ตัวจริง (เพราะ BRN แท้จะเอาแต่เอกราช)

เจือปนของคำอธิบายเพื่อล้มกระบวนการสันติภาพจึงพยายามอธิบายผ่านลักษณะเฉพาะของปีอาร์เอ็น ซึ่งเป็นองค์กรต่อต้านรัฐที่มีนโยบายแข็งกร้าว ที่ไม่เคยยินยอมที่จะเจรจากับรัฐไทยมาตลอดช่วง 10 ปีที่ผ่านมา จนกระทั่งยอมลงนามพูดคุยสันติภาพโดยมีเงื่อนไขภายใต้รัฐธรรมนูญไทย ข้อสังเกตนี้สร้างความแปลกใจต่อผู้เชี่ยวชาญที่รู้จักปีอาร์เอ็นดีว่า พวกเขาไม่เคยที่จะสนใจสิ่งเหล่านี้และสิ่งที่ปีอาร์เอ็นต้องการก็คือ “เอกราช” เท่านั้น ซึ่งการเข้ามาพูดคุยภายใต้รัฐธรรมนูญ จึงถูกตีความว่าจะยอมอยู่แต่ต่อรองให้ได้เพียงเขตปกครองตนเอง (Autonomy) เท่านั้น

BRN ต้องการแต่เอกราชเท่านั้น

“สิ่งที่เขาพยายามสื่อให้สังคมมุสลิมได้รับรู้คือ เขาต้องการแบ่งแยกดินแดน”
(อับดุลเลาะ อับรู, วิทยาลัยอิสลามศึกษา ม.อ.ปัตตานี, 29 พ.ค.)

“การเจรจาจะไม่มีเด็ดขาด โดยเฉพาะภายใต้ รธน.ของไทย” (รอยาลีห์ อดีตองกำลังRKK, 29 พ.ค.)

“BRN ต้องการเพียงอย่างเดียวนั่นคือ เอกราช” (รอยาลีห์ อดีตองกำลังRKK, 29 พ.ค.)

ความชอบธรรมของ BRN สอดคล้องกับความต้องการของคนในพื้นที่จริงหรือไม่

วาทกรรมนี้ถูกตั้งคำถามอย่างต่อเนื่องว่าปีอาร์เอ็น ในฐานะผู้นำในการต่อต้านรัฐมาอย่างยาวนาน มี

ความชอบธรรมในการเปลี่ยนแปลงแนวคิดนี้ได้รับ “ฉันทามติ” จากมวลชนที่สนับสนุนพวกเขาแล้วหรือไม่

“ถ้า BRN กระทำในนามของตน แล้วมีคำถามว่าทำด้วยความชอบธรรมและจะสามารถเชื่อมโยงกับพื้นที่มากน้อยแค่ไหน” (รศ.อับดุลเลาะ อับรู, วิทยาลัยอิสลามศึกษา ม.อ.ปัตตานี, 29 พ.ค.)

มิถุนายน

ในเดือนมิถุนายน 2556 มีการรายงานข่าวประเด็นการพูดคุยโดยตั้งประเด็นที่สำคัญก็คือความคืบหน้าของกระบวนการสันติภาพและถอดรหัสความต้องการจากข้อเสนอ 5 ข้อของปีอาร์เอ็น

ประเด็นการรายงานข่าวตลอดเดือนมิถุนายน

- 1) สัมภาษณ์เปิดใจดีดีผู้ปฏิบัติการ BRN 2) การเดินทางสู่สันติภาพ 3) Road map ภาคประชาสังคม
- 4) ถอดรหัส BRN, กำหนดหัวข้อพูดคุยสันติภาพรอบ 3 5) คนไทยในมาเลเซียกับการพูดคุยสันติภาพ
- 6) ถอดรหัสข้อเสนอปีอาร์เอ็น 6) รัฐ-ปีอาร์เอ็น พิสูจน์ความจริงใจ

ประเด็นถกเถียง

สาระสำคัญของประเด็นข่าวที่ถกเถียงกันในมีนาคม 2556 พบว่า ส่วนใหญ่เป็นประเด็น ข้อเสนอของ BRN ผ่านยูทูบ ฮัสซันคุมกอกกำลังได้หรือไม่และกระบวนการสันติภาพจะดำเนินต่อไปได้หรือไม่

วาทกรรม

จากการศึกษาพบว่ามีวาทกรรมที่ปรากฏอยู่ในช่วงเดือนมิถุนายน 2556 ดังนี้

1. BRN ไม่เป็นที่น่าไว้วางใจ

การปรากฏตัวของยูทูบของแกนนำปีอาร์เอ็น หลายครั้งถูกนำไปสู่การตีความและการสร้างวาทกรรมว่า ปีอาร์เอ็น คือ กลุ่มที่น่าไว้วางใจ ซึ่งได้ต่อยอดฐานะขององค์กรต่อต้านรัฐนอกกฎหมาย อย่างไรก็ตามยังมีความพยายามในการตีความแบบอื่นๆ เช่นกันผ่านวาทกรรมย่อยๆ ดังต่อไปนี้

BRN ต้องการสันติภาพ ไม่น้อยไปกว่ารัฐไทย

“BRN อาจต้องการสันติภาพ ไม่ได้น้อยกว่ารัฐไทยเลย”

(ติชิลลา พุทธสาระพันธ์ อ่างถึงยูทูบของ BRN, 13 มิ.ย.)

“ที่ต้องแสดงท่าทีแข็งกร้าวก็เพราะว่าต้องการที่จะสื่อสารกับกลุ่ม BRN ด้วยตัวเอง”

(ติชิลลา พุทธสาระพันธ์ อ่างถึงยูทูบของ BRN, 13 มิ.ย.)

ทำที่แข็งกร้าวเพื่อสื่อสารกับคนภายในกลุ่ม/ รักษาความชอบธรรมในการเป็นตัวแทนนำ
 “ที่ต้องแสดงทำที่แข็งกร้าวก็เพราะว่าต้องการที่จะสื่อสารกับกลุ่ม BRN ด้วยตัวเอง
 (ติชิตา พุทธสาระพันธ์ อ่างถึงยูทูปของ BRN,13 มิ.ย.)

“สื่อสารกับคนที่เห็นต่างว่าจริงๆ แล้วยังไม่เปลี่ยนแนวทางการต่อสู้กับรัฐไทย”
 (ศราวุฒิ อารีย์, ผอ.ศูนย์มุสลิมศึกษา จุฬาฯ,13 มิ.ย.)

“เพื่อรักษาความชอบธรรมของการเป็นตัวแทนนำของกลุ่มอยู่”
 (ศราวุฒิ อารีย์, ผอ.ศูนย์มุสลิมศึกษา จุฬาฯ,13 มิ.ย.)

2. เรื่องภายใน vs การยกระดับปัญหาสู่นานาชาติ

วาทกรรมนี้ถูกอธิบายผ่านกรอบแนวคิดด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเพื่ออธิบายยุทธศาสตร์และท่าทีของปีอาร์เอ็นได้วางข้อเสนอ 5 ข้อต่อรัฐไทย ผ่านมุมมองผู้เชี่ยวชาญด้านมุสลิมโดยพยายามมองจากบทบาทของ OIC ว่าเป็นไปไม่ได้ที่จะสนับสนุนให้ปีอาร์เอ็นแบ่งแยกดินแดน เนื่องจากเป็นองค์กรที่สนับสนุนแนวทางอิสลาม ซึ่งจะไม่ให้การสนับสนุนกับแนวทางชาตินิยมซึ่งขัดกับแนวทางอิสลาม ซึ่งมีวาทกรรมชุดย่อยๆ ที่ต่อเนื่องกันดังต่อไปนี้

OIC ไม่มีทางอนุญาตให้ขบวนการแบ่งแยกดินแดน

“OIC ไม่มีทางที่จะอนุญาต อนุมัติให้ขบวนการใดแบ่งแยกดินแดน ขบวนการรู้ข้อนี้ดีอยู่แล้ว”
 (ศราวุฒิ อารีย์, ผอ.ศูนย์มุสลิมศึกษา จุฬาฯ,13 มิ.ย.)

“OIC เป็นองค์กรที่ประกอบไปด้วยรัฐสมาชิกทั้ง 57 ประเทศด้วยกันและส่วนใหญ่ก็เป็นมิตรกับประเทศไทยอยู่แล้ว” (ศราวุฒิ อารีย์, ผอ.ศูนย์มุสลิมศึกษา จุฬาฯ,13 มิ.ย.)

การยกระดับ BRN จะทำให้เสียเปรียบหรือเปิดให้องค์กรไม่เป็นความลับอีกต่อไป

“เปิดตัวตนขององค์กรลับที่นับจากนี้จะไม่เป็นความลับอีกต่อไป” (วรวิทย์ ฉิมมณี, 11 มิ.ย.)

3. ประชาสังคมสนับสนุนกระบวนการสันติภาพ

วาทกรรมนี้ปรากฏแทรกอยู่ท่ามกลางการดำเนินการเจรจาโดยกลุ่มผู้นำทั้งฝ่ายปาร์ตี้ A และปาร์ตี้ B เท่านั้น ในขณะที่ในพื้นที่ได้มีกระแสจากภาคประชาสังคมเรียกร้องความต้องการที่จะเข้าไปรับรู้ข้อมูลข่าวสารและเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการสันติภาพได้อย่างไร

“แม้จะมีเสียงคัดค้านการพูดคุยฯ จากประชาสังคมนอกพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่องค์กร”
 (เสริมสุข กษิติประดิษฐ์, 12 มิ.ย.)

“การพูดคุยเป็นก้าวสำคัญที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาในพื้นที่”
(เสริมสุข กษิติประดิษฐ์, 12 มิ.ย.)

สันติวิธีแก้ไขความขัดแย้ง

“วงสัมมนาได้วาง 5 กรอบใหญ่ใน Road Map สนับสนุนการพูดคุยฯ ใช้สันติวิธีแก้ปัญหาความขัดแย้ง” (ณัฐฐา โกมลวาทิน, 10 มิ.ย.)

“พร้อมข้อเสนอถึง BRN รัฐไทยและสื่อมวลชน ให้มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนสันติภาพให้ภาคประชาสังคมร่วมสร้างสันติสุข” (ณัฐฐา โกมลวาทิน, 10 มิ.ย.)

ภาคประชาสังคมร่วมกันสร้างสันติภาพ

“จัดคุุณานกันไปกับภาคประชาคมที่วันนี้ทาง ม.อ.ตานี จัดอีกหนึ่งเวทีเพื่อพูดคุยกันเรื่องการเดินทางสู่สันติภาพ” (ณัฐฐา โกมลวาทิน, 10 มิ.ย.)

“ข้อเสนอของภาคประชาสังคมต่อกระบวนการ BRN ให้ทบทวนการกระทำที่เป้าหมายอ่อนแอ” (ณัฐฐา โกมลวาทิน, 10 มิ.ย.)

“ทำ RoadMap หรือแผนที่เดินทางสู่สันติภาพของสภาประชาสังคมชายแดนใต้”
(ณัฐฐา โกมลวาทิน, 10 มิ.ย.)

ประชาสังคมต้องมีส่วนร่วมในการเสนอข้อคิดกับทั้งสองฝ่าย

“การพูดคุยมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ ปชช.ทั่วไปรวมทั้งภาคประชาสังคมจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการเสนอข้อคิดเห็นให้กับทั้งสองฝ่าย” (พล.ต.ต.จรัญญู เด่นอุดม, 10 มิ.ย.)

“Road Map เป็นส่วนหนึ่งที่ทั้งสองฝ่ายต้องรับฟังเพื่อช่วยให้หาข้อสรุปได้ง่ายมากขึ้น”
(พล.ต.ต.จรัญญู เด่นอุดม, 10 มิ.ย.)

4. ประคับประคองสันติภาพ

วาทกรรมที่วางอยู่บนฐานคิดของ “เครือข่ายนิรภัยเพื่อประคับประคองสันติภาพ” หรือ Safety Net เพื่อช่วยผลักดันและประคับประคองให้กระบวนการสันติภาพดำเนินต่อไปได้ โดยเฉพาะผู้คนธรรมดาสามัญที่จะต้องมีชีวิตอยู่ท่ามกลางความขัดแย้ง ไม่มีวิธีการอื่นที่ดีกว่าแนวทางสันติภาพ โดยเฉพาะผู้ที่ผ่านการสูญเสียไม่ต้องการที่จะต้องกลับไปอยู่ในภาวะที่ต้องสูญเสียอีก

ไม่อยากให้กระบวนการสันติภาพยุติลง

“เราก็ไม่อยากให้การพูดคุยต้องยุติลง เราก็เลยอยากมีส่วนร่วมที่จะหาแนวทางเพื่อนำไปสู่สันติภาพให้เกิดขึ้นได้เร็วที่สุด” (มาเรียม บินเยาะห์, ที่ปรึกษากลุ่มเซากูน่า, กลุ่มสงเคราะห์หญิงหม้าย, 10 มิ.ย.)

กระบวนการสันติภาพเดินหน้าต่อไปได้

“มีความคาดหวังที่สอดคล้องกันว่า ในการพูดคุยรอบใหม่จะเห็นการประนีประนอมของทั้งสองฝ่าย ซึ่งจะทำให้กระบวนการสันติภาพเดินหน้าต่อไปได้” (โนเบิร์ต โรเปอร์, 11 มิ.ย.)

“การประนีประนอมระหว่างข้อเรียกร้องของทั้งBRN และทางฝ่ายรัฐบาลหาจุดกลางให้ได้” (ศรีสมภพ, 11 มิ.ย.)

“มันคงไม่ใช่การแลก เพราะว่าหัวข้อที่พูดคุยกันต่อเนื่องมาเป็นเรื่องลดเหตุความรุนแรง มันก็มีพัฒนาการมาว่าจะทำให้มันเป็นรูปธรรม” (เลขาธิการ สมช., 14 มิ.ย.)

“ประจวบเหมาะกับการเดือนรอมฎอนก็เลยคิดว่าจะเอาจุดตรงนี้ที่แสดงออกถึงความจริงใจต่อกัน” (เลขาธิการ สมช., 14 มิ.ย.)

“เราก็จะต้องนำกลับมารับฟังและดำเนินการพิสูจน์ทราบกันต่อไป” (เลขาธิการ สมช., 14 มิ.ย.)

5. สันติวิธี แนวทางทางการเมือง

วาทกรรม “สันติวิธี” ยังคงปรากฏอยู่บ้างในการรายงานข่าวช่วงเดือนมิถุนายนนี้ โดยเป็นวาทกรรมที่หยิบยกมาจากผู้เชี่ยวชาญชาวต่างประเทศที่เคยมีประสบการณ์ในพื้นที่ความขัดแย้งมาก่อนยืนยันว่าแนวทางสันติวิธีเป็นแนวทางที่ใช้การแก้ปัญหาเพื่อหยุดยั้งการเมืองยังเป็นแนวทางที่ดีที่สุด

“ฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ความขัดแย้งได้หันมาพูดคุยในที่สุด นับเป็นการนำไปสู่ข้อยุติทางการเมืองเพื่อแก้ปัญหา” (ศ.แอนเดรีย เค โมนาร์, ผู้เชี่ยวชาญด้านความขัดแย้ง สถาบันสันติศึกษา ม.อ., 12 มิ.ย.)

6. การพูดคุยในกรอบรัฐธรรมนูญ

วาทกรรมเรื่องการพูดคุยยังคงเป็นไปตามกรอบรัฐธรรมนูญยังมีปรากฏอยู่ตลอดมาจนถึงเดือนมิถุนายน โดยวาทกรรมนี้มีรายละเอียดที่แตกต่างอยู่ประการหนึ่งคือ มุมมองว่าด้วยข้อเรียกร้อง 5 ข้อของบีอาร์เอ็น ยังคงอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญซึ่งไม่ได้มีข้อเสนอดูที่ขัดแต่อย่างใด ซึ่งเป็นตัวชี้วัดว่า กระบวนการพูดคุยสันติภาพในครั้งนี้ ยังควรที่จะเดินหน้าต่อไป

ข้อเสนอ 5 ข้อยังอยู่ในกรอบรัฐธรรมนูญ

“รัฐควรรับข้อเสนอของ BRN ไว้พิจารณา เนื่องจากไม่มีข้อเสนอข้อใดที่ขัดกับหลัก ธรรม.ไทย”
(เลขาธิการ ศอ.บต., 11 มิ.ย.)

7. ไม่ใช่ตัวจริง

จากการศึกษาพบว่าวาทกรรมที่กล่าวพาดพิงถึง “ฮัสซัน ตอยิบ” ว่า “ไม่ใช่ตัวจริง” โดยพยายามหาชุดคำอธิบายต่างๆ เพื่อยืนยันว่าเขาไม่ใช่ตัวจริง ผ่านลักษณะเฉพาะต่างๆ เช่น ความสามารถในการควบคุมความรุนแรงตามข้อตกลงในเดือนธันวาคม ความขัดแย้งภายในขบวนการ เป้าหมายทางการเมืองสูงสุด ซึ่งพบเป็นวาทกรรมย่อย ดังนี้

ความขัดแย้งระหว่างฮัสซันกับ อับดุลเลาะห์ แวมานอ

“เกิดความขัดแย้งภายในระหว่างฝ่ายการเมืองที่นำโดยนายฮัสซัน และฝ่ายการทหารที่นำโดยนายอับดุลเลาะห์ แวมานอ ซึ่งไม่เห็นด้วยกับการพูดคุยฯ ทำให้เกิดข้อเสนอ 5 ข้อเพื่อเป็นอุปสรรคให้การพูดคุยเดินหน้าไม่ได้” (ศรีสมภพ จิตรภิมย์ศรี, 11 มิ.ย.)

พิสูจน์ศักยภาพ BRN ว่าสามารถสื่อสารกับแนวร่วมได้จริงหรือไม่

“เป็นการพิสูจน์ศักยภาพของกลุ่ม BRN ว่าจะสื่อสารกับแนวร่วมได้จริงหรือไม่”
(ณัฐฐา โกมลวาทิน, 14 มิ.ย.)

“ผู้เชี่ยวชาญที่ศึกษาโครงสร้างของ BRN แนะนำว่าการที่จะพูดคุยฯ ให้ได้ผลจะต้องคุยกันกับแนวร่วมและแกนนำของกลุ่มด้วย” (ณัฐฐา โกมลวาทิน, 11 มิ.ย.)

“เชื่อว่าไม่ง่ายที่ฮัสซัน จะสื่อสารไปยังขบวนการได้อย่างทั่วถึง”

(วรวิทย์ ฉิมมณี อ่างถึง พล.อ. สำเร็จ, 11 มิ.ย.)

สภา DPP ไม่มีลักษณะของการสั่งการแต่ทำหน้าที่แค่ชี้แนะ

“ความสัมพันธ์ระหว่าง BRN ที่เป็นคนที่นั่งคุยกับเราเป็นสภา DPP”
(สุณัย ผาสุข, ที่ปรึกษาอิวแมนไรท์ วอทซ์ ประเทศไทย, 11 มิ.ย.)

“แต่ จูแว คือกำลังรบในพื้นที่ มันไม่มีลักษณะของคำสั่งการ ในปัจจุบัน สภา DPP เต็มที่ก็เป็นได้แค่ผู้ชี้แนะ” (สุณัย ผาสุข, ที่ปรึกษาอิวแมนไรท์ วอทซ์ ประเทศไทย, 11 มิ.ย.)

“แต่ละเซลล์จะได้รับคำสั่งเหล่านี้ในความซ้ำเร็วต่างกัน การเข้าถึงและได้รับมาแล้วจะปฏิบัติตาม

เป็น 100% เต็มก็ไม่ใช่” (สุนัย ผาสุข, ที่ปรึกษาอิวแมนไรท์ วอทซ์ ประเทศไทย, 11 มิ.ย.)

สรุปวาทกรรมที่พบในรายการที่นี้ไทยพีบีเอส

จากการศึกษาวาทกรรมที่พบในรายการข่าวที่นี้ไทยพีบีเอส สถานีโทรทัศน์สาธารณะไทยพีบีเอส พบว่า รายการที่นี้ไทยพีบีเอสมีการเกาะติดข่าวการพูดคุยสันติภาพอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจรู้ความเคลื่อนไหวของการดำเนินการนี้มาก่อนจึงเริ่มดำเนินข่าวเหล่านี้มาตั้งแต่ก่อนการลงนามข้อตกลงทั่วไปฯ จากการศึกษาวาทกรรมที่พบในรายการข่าวที่นี้ไทยพีบีเอส สถานีโทรทัศน์สาธารณะไทยพีบีเอส พบว่ามีวาทกรรมดังต่อไปนี้

โดยวาทกรรมการพูดคุยภายใต้รัฐธรรมนูญ เป็นประเด็นที่ถูกรายงานมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ไปจนถึงเดือนมิถุนายน ซึ่งจะมีการย้ำและสร้างความชอบธรรมนี้ต่อผู้ชมว่าไม่มีผลต่อการมีพัฒนาการไปสู่การแบ่งแยกดินแดน

วาทกรรมเอกภาพของฝ่ายการเมืองและฝ่ายการทหาร ถูกย้ำมาตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนมีนาคม ซึ่งเป็นช่วงเวลาในช่วงเริ่มต้นของการดำเนินการพูดคุยสันติภาพ ที่พบความไม่ลงรอยกันของฝ่ายนโยบายที่กุมทิศทางความมั่นคงทั้งจากฝ่ายการทหารและการเมือง

วาทกรรมมาเลเซียรู้ปัญหาดี/ มาเลเซียเป็นพระเอก เป็นวาทกรรมที่สะท้อนท่าทีไม่ไว้วางใจต่อประเทศเพื่อนบ้านซึ่งรับหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ในการดำเนินการพูดคุยรวมถึงกลางแคลงใจต่อผลประโยชน์ทับซ้อนของมาเลเซีย วาทกรรมนี้พบมากในช่วงก่อนการดำเนินการพูดคุยในเดือนกุมภาพันธ์และมีนาคม

วาทกรรมต้องไว้วางใจระหว่างกัน/ พูดคุยระหว่างกันด้วยความจริงใจ เป็นวาทกรรมที่พยายามสะท้อนความหมายเพื่อที่จะโน้มน้าวว่าการแก้ปัญหาด้วยการพูดคุยคือทางออกที่ยืนอยู่บนหลักของการไม่ใช้ความรุนแรงและสันติวิธีโดยวาทกรรมนี้พบในช่วงเดือนมีนาคมถึงเมษายน

วาทกรรมความรุนแรงไม่ลดลงและฮัศจรรย์เป็นตัวจริงหรือไม่ เป็นวาทกรรมที่พบว่ามาควบคู่กับไปจากการไม่สามารถอธิบายสาเหตุความรุนแรงว่าเหตุใดจึงไม่ลดลงหลังจากการดำเนินการพูดคุยซึ่งจะถูกอ้างอิงไปถึง **วาทกรรมและฮัศจรรย์เป็นตัวจริงหรือไม่** ซึ่งสะท้อนความหมายว่าเขาสามารถที่จะมีอำนาจในการบังคับบัญชาฝ่ายการทหารได้จริงและสั่งการให้หยุดความรุนแรงได้หรือไม่ วาทกรรมนี้จึงพบได้อย่างต่อเนื่องตั้งแต่เดือนมีนาคมไปจนถึงเดือนมิถุนายน

วาทกรรมปีอาร์เอ็นไม่เป็นที่น่าไว้วางใจ เป็นวาทกรรมที่สะท้อนความหมายของความเคลือบแคลงต่อปาร์ตี้ B อย่างปีอาร์เอ็น โดยจะพบว่าเป็นความต่อเนื่องจาก **วาทกรรมมาเลเซียรู้ปัญหาดี/ มาเลเซียเป็นพระเอก** ซึ่งเป็นท่าทีไม่ไว้วางใจกับมาเลเซียเช่นกัน วาทกรรมนี้สะท้อนความรู้สึกที่ไม่มั่นใจและเชื่อถือของการดำเนินการพูดคุยแบบเปิด ที่ช่วงชิงความได้เปรียบเสียเปรียบทางการทูตอยู่ตลอดเวลา วาทกรรมนี้จึงพบมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เดือน

กุมภาพันธ์เบาบางลงในเดือนมีนาคมและมีการเสนอย่างต่อเนืองในเดือนเมษายนถึงมิถุนายน

วาทกรรมการยกระดับจากปัญหาภายในสู่การรับรองสถานะของปีอาร์เอ็น เป็นวาทกรรมที่สะท้อนความวิตกกังวลต่อการพูดคุยในทางเปิดเผยกับปีอาร์เอ็น ตั้งแต่บโนโตะเจรจาว่าจะถือเป็นการรับรองและยกระดับสถานภาพขององค์กรต่อต้านรัฐ ตั้งแต่การลงนามข้อตกลงทั่วไปและข้อเรียกร้อง 5 ข้อจากปีอาร์เอ็นที่ขอให้ OIC ตัดกลางซึ่งเกรงว่าจะเป็นการนำไปสู่การเรียกร้องเอกราชของปีอาร์เอ็นในอนาคต โดยวาทกรรมนี้พบสองช่วงคือเดือนเมษายนและมิถุนายน

นอกจากนี้ยังพบวาทกรรมอื่นๆ ที่น่าสนใจเช่น **วาทกรรมทักษิณอยู่เบื้องหลังการพูดคุย** ซึ่งสามารถเชื่อมโยงไปถึงความขัดแย้งทางการเมืองระดับชาติที่มักถูกเสนอข้อมูลเหล่านี้ผ่านทางพรรคฝ่ายค้าน **วาทกรรมสงครามยืดเยื้อ** ซึ่งเป็นชุดคำยุทธวิธีแบบสงครามกองโจรมาอธิบายปัญหาความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ หรือว่า **วาทกรรมประคับประคองสันติภาพ/ประชาสังคมสนับสนุนกระบวนการสันติภาพ** ซึ่งเป็นวาทกรรมใหม่ๆ นอกเหนือจากวาทกรรมแบบ “สงคราม” ที่เน้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการร่วมกันสร้างกระบวนการสันติภาพให้เกิดขึ้น (ดูรายละเอียดในตารางที่ 2)

ลักษณะของการรายงานข่าว

ลักษณะของการรายงานข่าวกระบวนการสันติภาพของรายการที่นี้ไทยพีบีเอสพบว่า มีการเกาะติดการรายงานข่าวในประเด็นดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอ แต่ก็มีท่าทางของการตรวจสอบ ลังเลสงสัยต่อกระบวนการสันติภาพค่อนข้างมาก รวมถึงมักใช้ภาษาในการอธิบายความด้วยศัพท์แสงทางยุทธวิธีแบบการรายงานข่าวสงคราม นอกจากนี้ยังมีรูปแบบของรายการที่ซ้อนกัน ด้วยการมองเรื่องราวที่ต่อเนื่องผ่านผู้สื่อข่าวหลายคน หลายชิ้นข่าว ซึ่งทำให้มีแง่มุมที่หลากหลายกันออกไป

กุมภาพันธ์	มีนาคม	เมษายน	พฤษภาคม	มิถุนายน
-การพูดคุยภายใต้กรอบรัฐธรรมนูญ / ไม่มีแบ่งแยกดินแดน	-การพูดคุยภายใต้กรอบรัฐธรรมนูญ	-การพูดคุยภายใต้กรอบรัฐธรรมนูญ	-ข้อเสนอ 5 ข้อยังอยู่ในกรอบรัฐธรรมนูญ	-ข้อเสนอ 5 ข้อยังอยู่ในกรอบรัฐธรรมนูญ
-เอกภาพของฝ่ายการเมืองและการทหาร	-เอกภาพของฝ่ายการเมืองและการทหาร			
-มาเลเซียรู้ปัญหานี้ได้ไวใจไม่ได้	-มาเลเซียเป็นพระเอก			
	-ต้องไว้วางใจระหว่างกัน	-พูดคุยระหว่างกันด้วยความจริงใจ		
	-ความรุนแรงยังไม่ลดลง	-ความรุนแรงไม่ลดลง	-ความรุนแรงไม่ลดลง	
	-ตัวจริงหรือไม่	-ตัวจริงหรือไม่	-ฮัสซันไม่ใช่ตัวจริง	- ฮัสซันไม่ใช่ตัวจริง
-บีอาร์เอ็นไม่เป็นที่น่าไว้วางใจ		-บีอาร์เอ็นไม่จริงใจ	-บีอาร์เอ็นไม่เป็นที่น่าไว้วางใจ/ปฏิบัติการแยกดินแดนโดยฝ่ายการเมืองและต่างประเทศในการพูดคุย	-บีอาร์เอ็นไม่เป็นที่น่าไว้วางใจ
		-การยกระดับจากปัญหาภายในสู่การรับรองสถานะของบีอาร์เอ็น		-การยกระดับจากปัญหาไปสู่นานาชาติ
-แก้ปัญหาด้วยแนวทางสันติวิธี	-พูดคุย vs เจรจา	-ล้มโต๊ะเจรจา/การพูดคุยจะไปต่อได้หรือไม่	-สงครามยืดเยื้อ	-ประดับประดองสันติภาพ/ประชาสังคมสนับสนุนกระบวนการสันติภาพ
	-ทักษิณอยู่เบื้องหลังการพูดคุย		-ปัญหาภายในขบวนการเอง	

ตารางที่ 2 แสดงวาทกรรมที่ปรากฏในรายการข่าวที่นี้ไทยพีบีเอส สถานีโทรทัศน์สาธารณะไทยพีบีเอส

7.3 วาทกรรมของ Puloinfo.org

เว็บไซต์ที่ถือได้ว่าได้เป็นกระบอกเสียงที่สำคัญของ “องค์กรปลดปล่อยสหปัตตานี” หรือ Patani United Liberation Organization (PULO) ก็คือ เว็บไซต์ Puloinfo.org ซึ่งทำการสื่อสารหลายภาษาทั้งภาษาอังกฤษ ภาษาไทย มลายูและอักษรยาวี

ท่าทีของพูโลต่อการขบวนการสันติภาพ เราจะพบว่าพูโลได้ออกแถลงการณ์มีท่าทีต่อเรื่องนี้ มาตั้งแต่การลงนามครั้งแรกในวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2556 โดยเนื้อหาในแถลงการณ์ท่าทีที่เห็นด้วยต่อการลงนามสันติภาพในครั้งนี้ ท่าทีของพวกเขาแสดงออกมาใน 3 ช่วงเท่านั้นก็คือ ตั้งแต่วันลงนามเพื่อพูดคุยสันติภาพในวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2556 ก่อนการพูดคุยครั้งแรก 1 วัน ในวันที่ 27 มีนาคม 2556 และก่อนการพูดคุยครั้งที่ 3 ในวันที่ 23 เมษายน 2556 ก่อนการพูดคุยหนึ่งสัปดาห์

กุมภาพันธ์

ประเด็นในแถลงการณ์และข้อถกเถียง

แถลงการณ์เห็นด้วยต่อท่าทีของรัฐบาลไทยต่อการริเริ่มในการเจรจาสันติภาพ

วาทกรรม

จากการศึกษาพบว่ามีวาทกรรมที่ปรากฏอยู่ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ 2556 ดังนี้

1. การพูดคุยคือวิธีการแก้ปัญหาอย่างสันติ

ท่าทีของ Pulo.info ต่อการพูดคุยสันติภาพเป็นไปในทางบวก มีท่าทีที่เห็นด้วยต่อการพูดคุยสันติภาพ โดยเน้นไปที่การสื่อสารต่อรัฐบาลไทยและมาเลเซียให้ดำเนินการในครั้งนี้อย่างจริงจัง ท่วงทำนองของการนำเสนอเป็นในรูปแบบแถลงการณ์และไม่มีการระบุชื่อผู้เขียน โดยแถลงการณ์ ครั้งที่ 1 วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2556 ในวันลงนามข้อตกลงทั่วไป มีวาทกรรมที่น่าสนใจดังนี้

“ยินดีต่อการตัดสินใจของรัฐบาลราชอาณาจักรไทยที่ขอให้มาเลเซียอำนวยความสะดวก ในการเจรจาเพื่อยุติความขัดแย้งในเขตยึดครองของไทย”

“เราหวังว่ามาเลเซียมีความจริงใจและสามารถช่วยจัดพื้นที่ปลอดภัยเพื่อร่วมเจรจาในครั้งนี้ เราคาดหวังที่จะได้รับเชิญการพบปะกับผู้แทนของรัฐบาลราชอาณาจักรไทยอย่างสวัสดิภาพและปลอดภัยในการรับฟังข้อเสนอต่างๆในความพยายามเพื่อหยุดยั้งความรุนแรงและยุติความขัดแย้งอย่างสันติ”

มีนาคม

ประเด็นในแถลงการณ์และข้อถกเถียง

แถลงการณ์ตอบโต้กลุ่มนายซัมซูดิง คานและอูस्ताซฮัสซัน ตอยิบ

วาทกรรม

จากการศึกษาพบว่ามีวาทกรรมที่ปรากฏอยู่ในช่วงเดือนมีนาคม 2556 ดังนี้

1. ขาดการมีส่วนร่วมในสันติภาพกับปูโล

ท่าทีของ Pulo.info ในครั้งนี้มีท่าทีที่เปลี่ยนไปจากครั้งแรก โดยที่เว็บไซต์ปูโลอินโฟ ซึ่งเป็นกลุ่มของ นายกัสตูรี มะกอตอ แกนนำกลุ่มปูโล เริ่มมีปัญหาภายในกลุ่มของปูโลที่แตกออกไปหลายปี โดยในแถลงการณ์ครั้งพยายามที่จะตอบโต้กับกลุ่มของนายซัมซูดิงคานและ เตงกู มะห์ยุดดิน และมีการโจมตีบทบาทของนายฮัสซัน ตอยิบ ว่าอาจไม่ใช่ตัวแทนของกลุ่ม BRN ที่แท้จริง ส่วนหนึ่งมีผลมาจากในช่วงแรกของการพูดคุยไม่มีการดึงกลุ่มปูโล ซึ่งเคลื่อนไหวอยู่ในยุโรป หันมาเข้าร่วมด้วย ซึ่งถือได้ว่าเป็นปรากฏการณ์ที่น่าสนใจของการมองภาพขบวนการเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องเอกราชของปาตานี โดยในแถลงการณ์ครั้งที่ 2 ก่อนการพูดคุยครั้งที่แรกหนึ่งวัน คือวันที่ 27 มีนาคม 2556 มีวาทกรรมที่น่าสนใจดังนี้

“เราในนามของกลุ่มแนวร่วมปลดปล่อยปาตานี เบอร์ซาตู (PULO-MKP) ที่นำโดย กัสตูรี มะห์โกตา ในฐานะประธานการขับเคลื่อนนี้ ขอประกาศโดยทั่วกันว่า:

“ไม่ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการพูดคุยกับ กลุ่มที่นำโดย ฮัสซัน ตอยิบ ที่อ้างว่าเป็นตัวแทนกลุ่ม BRN

“PULO-MPK เป็นกลุ่มเคลื่อนไหวที่แตกต่างจากกลุ่ม PULO-PERDUAN ที่นำโดย เตกู มะห์ยุดดิน II และ PULO-P4 ที่นำโดย ซัมซุดดิน คาน

“เมื่อกล่าวถึงองค์กร PULO ขอให้ระบุชื่อต่อท้ายหรือชื่อของผู้นำองค์กร”

เมษายน

ประเด็นในแถลงการณ์และข้อถกเถียง

วิพากษ์วิจารณ์กระบวนการสันติภาพว่า สันติภาพที่แท้จริงนั้นต้องมาจากการยอมรับความเป็นเจ้าของของชาวมลายูปาตานี

วาทกรรม

จากการศึกษาพบว่ามีวาทกรรมที่ปรากฏอยู่ในช่วงเดือนเมษายน 2556 ดังนี้

1. “สิทธิในการกำหนดชะตากรรมของตนเอง” (self-determination)

ในห้วงเวลา ก่อนที่ Puloinfo จะออกข้อเขียนนี้ในเวปไซต์นั้น มีข่าวของการตีพิมพ์ปริศนาเขียนเป็นภาษามลายู อักษรโรมัน หลายพื้นที่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีเนื้อหาวิพากษ์วิจารณ์กระบวนการสันติภาพว่า สันติภาพที่แท้จริงนั้นต้องมาจากการยอมรับความเป็นเจ้าของของชาวมลายูปาตานี รวมถึงสิทธิในการกำหนดชะตากรรมของตนเอง (self-determination) โดยได้พยายามปฏิเสธว่าพูโลไม่ส่วนในการแขวนป้ายผ้าดังกล่าวแต่อย่างใด

โดยมีแถลงการณ์ครั้งที่ 3 ก่อนการพูดคุยครั้งที่ 2 วันที่ 23 เมษายน 2556 ออกมาก่อนการพูดคุยหนึ่งสัปดาห์ มีเนื้อหาดังนี้

“สันติภาพไม่อาจเกิด トラบที่ความเป็นเจ้าของไม่ถูกยอมรับ”

“กระบวนการพูดคุย จะไม่ประสบความสำเร็จและไม่ยอมรับโดยเด็ดขาด トラบใดที่ฝั่งรัฐไทย ยังตั้งคำถามและไม่ต้องการยอมรับว่า "ชนชาติมลายู ปาตานี" แตกต่างจากชาติพันธุ์ไทยและแผ่นดิน Patani เป็นสิทธิครอบครองของชนมลายูปาตานี ซึ่งอยู่ในสถานะถูกยึดครองโดยประเทศไทย”

“อย่างไรก็ตาม พวกเราต้องการยืนยัน ณ ที่นี้ว่า เรา (พูโล) ไม่ได้มีส่วนร่วมในการตีพิมพ์ผ้าดังกล่าว”

สรุปวาทกรรมของกลุ่มพูลในเว็บ Puloinfo.org

วาทกรรมหลัก ของพูลจะพบว่า มีทิศทางที่ “เห็นด้วย” กับการพูดคุยสันติภาพ แต่เมื่อหากกลับไปเกี่ยวโยงสัมพันธ์การช่วงชิงการนำภายในกลุ่มขบวนการกันเสียเองโดยพยายามที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการพูดคุยสันติภาพครั้งนี้ โดยพยายามยื่นหลักแนวทางสันติภาพ ซึ่งสอดคล้องกับจุดยืนทางนโยบายและความถนัดของการเคลื่อนไหวของพูลเองก็คือ แนวทางการต่างประเทศและสิทธิมนุษยชน

นอกจากนี้ยังพบในแถลงการณ์ครั้งที่สามจะพยายามในการเสนอ วาทกรรมของประชาชนในพื้นที่ที่จะต้องมีความ “สิทธิในการกำหนดชะตากรรมของตนเอง” (self determination)

ข้อสังเกตประการหนึ่งต่อท่าทีของขบวนการพูลก็คือ เป็นท่าทีที่แสดงออกต่อกระบวนการสันติภาพไม่ค่อยชัดเจนนัก ดูเหมือนจะแปรเปลี่ยนไปตามสถานการณ์อยู่เสมอ หนึ่งอาจมีผลมาจากส่วนใหญ่มีบทบาทหน้าที่ในฝ่ายการเมือง การต่างประเทศที่พูลดำเนินการเคลื่อนไหวต่อเนื่องเสมอมา รวมถึงความแตกแยกของกลุ่มพูลมีด้วยกันหลายกลุ่ม รวมถึงมักจะตอบโต้ท่าทีของกลุ่มปีอาร์เอ็น ซึ่งนำโดยนายฮัสซัน ตอยิบอีกด้วย ซึ่งอาจมีนัยถึงการอยากเข้ามามีส่วนร่วมในโต๊ะการพูดคุยสันติภาพที่กัวลาลัมเปอร์ด้วยก็เป็นไปได้

7.4 วาทกรรมของ “อัมบรานิวส์” Ambranews

Ambranews ว่ากันว่าในบรรดาของเว็บไซต์ที่มีบทบาทตั้ง proxy ของกลุ่มที่มีอิทธิพลมากที่สุด ของผู้ที่แสดงความคิดเห็นต่างจากรัฐ โดยเมื่อพิจารณาภาษาและเนื้อหาที่พวกเขาใช้ ทั้งเป็นกล่าวขวัญกันมากในเว็บบอร์ดและโซเชียลมีเดียที่ใช้ภาษาไทยว่าพวกเขาวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนักต่อแนวทางและนโยบายของรัฐต่อการดำเนินการพูดคุยสันติภาพ ทั้งยังประณามการใช้ความรุนแรงของรัฐ แก้วขาวให้ฝ่ายตรงกันข้ามกับรัฐ เว็บไซต์นี้ยังเคยโดนสั่งปิดไปในช่วงตั้งหลัง 28 กุมภาพันธ์ 2556 จนได้รับการเผยแพร่อีกครั้งในเดือนเมษายนปีเดียวกัน

Ambranews มีข้อเขียนค่อนข้างมากในช่วงเดือนเมษายน 2556 คือ 9 บทความในเดือนพฤษภาคม มีเพียง 2 บทความและมีบทความเพียงชิ้นเดียวในเดือนมิถุนายน เนื้อหาของ Ambranews มีท่าทีไม่เห็นด้วยไม่เชื่อมั่นกับกระบวนการสันติภาพทั้งยังวิพากษ์วิจารณ์ทั้งฝ่ายรัฐไทยและตัวแทนของฝ่าย BRN อีกด้วย วาทกรรมที่พบในการนำเสนอของ Ambranews มีรายละเอียดดังนี้

เดือนเมษายน

ประเด็นและข้อถกเถียง

วิจารณ์กระบวนการสันติภาพในช่วงเดือนเมษายน 2556

วาทกรรม

มีการเขียนบทความวิจารณ์กระบวนการสันติภาพในช่วงเดือนเมษายน 2556 โดยพบวาทกรรมดังต่อไปนี้

1. การพูดคุยคือ “ละครเจรจาสันติภาพ”

“หลังจากที่ฝ่ายรัฐบาลไทยได้เริ่มแสดงละครเจรจาสันติภาพ โดยยืมประเทศเพื่อนบ้านเป็นโรงแสดงนั้น และดูท่าทีจะเป็นละครยาว ด้วยการหวังว่าจะสามารถสลายกลุ่มนักรบเพื่อเอกราชปาตานีได้ โดยเฉพาะความคิดจะต้อนนักรบปาตานี เหมือนกับที่รัฐบาลฟิลิปปินส์ได้ดำเนินกับกลุ่มกองกำลังโมโร ในมินดาเนา” (7 เมษายน 2556)

“ประชาชนก็ไม่มั่นใจในกระบวนการสันติภาพที่ดำเนินการโดยรัฐบาลไทยกับกลุ่มที่อ้างตัวว่าเป็น BRN จะสามารถนำไปสู่สันติภาพได้หรือไม่” (8 เมษายน 2556)

“นี่คือข้อพิสูจน์ว่า กลุ่มที่รัฐไทยกำลังพูดคุยด้วยไม่ใช่ตัวแทนที่มาจากกลุ่มปฏิบัติการในพื้นที่ (12 เมษายน 2556)

2. ไม่เห็นด้วยกับการวางกรอบเจรจาภายใต้รัฐธรรมนูญไทย

“ชาวบ้านตอบว่า พวกเขาไม่เห็นด้วยกับการเจรจาภายใต้กรอบรัฐธรรมนูญไทย เนื่องจากไม่ยุติธรรมต่อทุกฝ่าย กฎหมายระหว่างประเทศสามารถนำมาใช้ในกรณีนี้ได้ เนื่องจากได้รับการยอมรับจากนานาประเทศแล้ว ซึ่งหมายถึงทั้งสองฝ่ายเช่นกัน ทำไมรัฐบาลไทยถึงไม่ยอมใช้กฎหมายระหว่างประเทศ นี้หรือความจริงใจในการดำเนินการสันติภาพจังหวัดชายแดนใต้” (7 เมษายน 2556)

“ปรากฏข้อความบนถนนว่า “เจรจา บายง (เจรจาลอกหลวง) ฟาตอนี ต้องได้เอกราช” นี้แสดงให้เห็นว่ากลุ่มนักรบเพื่อเอกราชปาตานี ยังคงยึดมั่นในธงเอกราช และไม่มี ความเชื่อมโยงใดๆ กับกลุ่มที่อ้างตัวว่าเป็นผู้นำสังคมนักรบในพื้นที่ (12 เมษายน 2556)

3. ไม่เชื่อมั่นการดำเนินการโดยรัฐบาลไทย

“เฉลิม (อยู่บ้าน รอนายกรัฐมนตรี) ต้องทบทวนตัวเอง และนายทนายลักษณะ ต้องเอาผิดโดยการแต่งตั้งคนอื่นมาทำงานแทน คนที่เหมาะสมกว่านี้ และไม่ได้ถูกบังคับเหมือนเฉลิม” (9 เมษายน 2556)

“อย่าบังคับเขาอีกเลย ปล่อยให้เขาเมา, หลอกหลวง, คุยโม้-โอ้อวดในสภา โดยที่ไม่ต้องเกี่ยวข้องกับปัญหาชายแดนใต้เลย” (9 เมษายน 2556)

“รัฐบาลไทยหยุดหลอกหลวงประชาชนจังหวัดชายแดนใต้ แต่ต้องดำเนินเพื่อฟังว่า สันติภาพแบบไหนที่ประชาชนจังหวัดชายแดนใต้ ต้องการ (12 เมษายน 2556)

“แต่รัฐบาลไทยก็ยังคงยืนยันจะให้มีการพูดคุยต่อเนื่องไปอีก ทำไมรัฐบาลไทยไม่ฟังเสียงของประชาชน? (12 เมษายน 2556)

“มีเพียงการโฆษณาชวนเชื่อว่า ประชาชนต้องการอย่างนั้น อย่างนี้ ทั้งๆ ที่ทั้งหมดนั้นเป็นเพียงสิ่งที่รัฐบาลไทยต้องการจะสื่อเอง” (12 เมษายน 2556)

“เขาคิดเพียงว่าจะทำอะไร ที่จะไม่ให้ฝ่ายนักรบเพื่อเอกราชปัตตานีมีโอกาสปฏิบัติการเพียงอย่างเดียว แต่เขายังไม่คิดถึงว่า ทำไมถึงมีเหตุการณ์ร้ายวัน เขายังไม่ได้นึกถึงสันติภาพที่แท้จริงที่ประชาชนที่นี่ต้องการ เพราะอย่างนั้นเขาจึงลงพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ เพื่อมานอนพักผ่อนเพียงอย่างเดียว และมีבודดี การ์ดรายรอบอย่างใกล้ชิด” (18 เมษายน 2556)

“เฉลิมยังคงไม่เข้าใจสถานการณ์และเงื่อนไขของจังหวัดชายแดนใต้ ถ้าความคิดของเขายังมีเพียงเท่านี้ คงอีกนานที่ประชาชนจังหวัดชายแดนใต้จะได้พบกับสันติภาพที่แท้จริง อีกทั้งผู้ที่มีหน้าที่เฉพาะสำหรับการปัญหาชายแดนใต้ยังคงเป็น “ซีมา” คุยมือไอ้ฮวด และชอบคอร์ปชั่น” (18 เมษายน 2556)

เดือนพฤษภาคม

ประเด็นในแถลงการณ์และข้อถกเถียง

เหตุการณ์ยิงน้ำชาในจังหวัดปัตตานี จนทำให้มีผู้เสียชีวิต 6 ศพ หนึ่งในนั้นมีเด็กอายุ หนึ่งในนั้นมีเด็กอายุ 3 ขวบเสียชีวิต

วาทกรรม

มีการเขียนบทความวิจารณ์กระบวนการสันติภาพในช่วงเดือนพฤษภาคม 2556 มีเหตุการณ์ที่สำคัญก็คือ เหตุกราดยิงน้ำชาในจังหวัดปัตตานี จนทำให้มีผู้เสียชีวิต 6 ศพ หนึ่งในนั้นมีเด็กอายุ หนึ่งในนั้นมีเด็กอายุ 3 ขวบเสียชีวิต และยังพบใบปลิวทิ้งในที่เกิดเหตุเขียนว่า “นี่คือการแก้แค้นเพื่อผู้บริสุทธิ์” โดยพบวาทกรรมดังต่อไปนี้

1. ไม่เชื่อมั่นการดำเนินการโดยรัฐบาลไทย

“ในครั้งนี้เป็นอีกเหตุการณ์ยิงผู้บริสุทธิ์เสียชีวิตและมีการโยนความผิดว่า เหตุการณ์ดังกล่าวเป็นการกระทำของ BRN ที่ไม่เห็นด้วยกับการเจรจาสันติภาพในครั้งนี้” (2 พฤษภาคม 2556)

“เกิดคำถามขึ้นมาจากคนที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ว่า อะไรคือประโยชน์ของการมีด่านตรวจ ที่ถูกสร้างในพื้นที่ หรือถูกสร้างมาเพื่อความยากลำบากของประชาชนพื้นที่โดยปราศจากประโยชน์อื่น” (2 พฤษภาคม 2556)

“การใส่ร้ายป้ายสีนักรบเพื่อเอกราชปัตตานีในครั้งนี้ เพื่อกดดันให้รัฐบาลไทยรับข้อเสนอดังกล่าว 5 ข้อดังกล่าว และมีหลายกลุ่มในรัฐไทยที่ไม่ยอมรับข้อเสนอดังกล่าวได้” (2 พฤษภาคม 2556)

“กลางวันตลาดตระเวนส่งยิ้มให้ประชาชนจังหวัดชายแดนใต้ แต่กลางคืน คือฆาตกร นี่คือความจริงในจังหวัดชายแดนใต้ ในวันนี้” (2 พฤษภาคม 2556)

“เทคนิคในลักษณะดังกล่าวไม่ต่างอะไรกับการยิง 6 ศพในร้านน้ำชา ในเมืองปัตตานี ที่ทหารใช้ชีวิตคนเพื่อเป็นเครื่องมือในการยึดผลประโยชน์ในอุตสาหกรรมความมั่นคง นี่คือนโยบายทหารเพื่อเก็บใครก็ตามที่ทหารสงสัย” ” (10 พฤษภาคม 2556)

“ถ้ายังจำได้ในปีที่ผ่านมา ที่ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้ให้สัมภาษณ์ต่อนักข่าวว่า วิธีการแก้ปัญหาชายแดนใต้คือ “พวกเราจะมีทหารให้เป็นกองโจร” การยิงในลักษณะดังกล่าว เป็นกรณีเดียวกันกับที่ยิงคณะกรรมการอิสลามจังหวัดยะลา” (10 พฤษภาคม 2556)

“กรณีที่ชาวจังหวัดชายแดนใต้ ที่เป็นเหยื่อของชั่วร้ายของทหาร ที่ต้องการให้กรบเพื่อเอกราชปาตานี หรือแม้กระทั่งประชาชนในพื้นที่เองเป็นเหยื่อ ตราบใดที่ทหารยังคงประกาศว่าจะฆ่าใครก็ตามเพื่อแก้แค้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการสนองนโยบาย กองโจร เพื่อฆ่าใครที่สงสัยและใส่ร้ายว่าเป็นโจรและผู้ก่อความไม่สงบ” (10 พฤษภาคม 2556)

เดือนมิถุนายน

ประเด็นและข้อถกเถียง

มีการเขียนบทความวิจารณ์กระบวนการสันติภาพในช่วงเดือนมิถุนายน 2556 และมีเหตุการณ์ที่สำคัญคือการลอบวางระเบิดปืนใหญ่นางพญาตานีที่หน้ามัสยิดกรือเซะ โดยพบวาทกรรมดังต่อไปนี้

วาทกรรม

1. ไม่เชื่อมั่นการดำเนินการโดยรัฐบาลไทย

“พบว่ามีตราสัญลักษณ์ที่ถูกประทับไว้ส่วนข้างของกระบอกปืนใหญ่นั้นเป็นตราสิงห์ ไม่ใช่ตราดั้งเดิมที่เป็นรูปดอกชบา ซึ่งเป็นกระบอกที่ถูกวางไว้หน้ากระทรวงกลาโหม” (12 มิถุนายน 2556)

“การลอบปืนใหญ่ เป็นเพียงการคอรัปชัน เนื่องจากโลหะที่ใช้หล่อปืนมีความบางเป็นสังกะสีเก่าเท่านั้น เป็นการคอรัปชันอย่างต่อเนื่องในอุตสาหกรรมความขัดแย้ง” (12 มิถุนายน 2556)

สรุปวาทกรรมของ “อัมบรานิวส์” (Ambranews)

จากการวิจัยวาทกรรมของเว็บไซต์ “อัมบรานิวส์” (Ambranews) ซึ่งพบข้อเขียนในช่วงเดือนเมษายนถึงเดือนพฤษภาคม พบว่ามี 3 วาทกรรมที่ปรากฏในข้อเขียนของเว็บไซต์นี้คือ วาทกรรมการพูดคุยคือ “ละครเจรจาสันติภาพ”, วาทกรรมไม่เห็นด้วยกับการวางกรอบเจรจาภายใต้รัฐธรรมนูญไทย, วาทกรรมไม่เชื่อมั่นการดำเนินการโดยรัฐบาลไทย ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าหากเว็บไซต์นี้เป็นตัวแทนของกลุ่มความคิดเห็นของฝ่ายที่ต่อต้านรัฐไทยว่า พวกเขาไม่เห็นด้วยต่อการยินยอมที่จะดำเนินการพูดคุยสันติภาพกับรัฐไทย รวมถึงไม่มีความเชื่อมั่นว่ารัฐไทยจะมีความจริงใจต่อการที่จะผลักดันให้การดำเนินการพูดคุยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วง

7.5 วาทกรรมของ ป็อาร์เอ็น

เป็นการยากที่สุดในการที่จะทำความเข้าใจ ที่องค์กรใต้ดินที่ปิดลับมาอย่างยาวนานถึงสิบปี โดยที่ไม่เคยปรากฏตัวอย่างเปิดเผยและสื่อสารกับสาธารณชนอย่างเป็นทางการ แม้การปรากฏตัวของนายฮัสซัน ตอยิบ ในวันที่มีการลงนามกันระหว่างรัฐบาลไทยกับป็อาร์เอ็นเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2556 แต่ก็ไม่ได้มีการให้สัมภาษณ์พิเศษแต่อย่างใด กระทั่งวันที่ 26 เมษายน 2556 ก่อนจะมีการดำเนินการพูดคุยเป็นครั้งที่ 2 เพียง 3 วัน ป็อาร์เอ็น จึงได้สื่อสารกับสาธารณะโดยมีแถลงการณ์เป็นครั้งแรกผ่านยูทูบโดยไม่มีการแจ้งต่อผู้อำนวยการความสะอาดหรือฝ่ายไทยล่วงหน้า โดยนายฮัสซันได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์การสร้างแนวร่วมปฏิวัติแห่งชาติชาวมลายูปาตานี เพื่อสร้างอุมมะห์หรือประชาชาติที่มีความแข็งแกร่งที่รวมเอาผู้คนทุกเชื้อชาติไว้ในแผ่นดินปาตานีที่ต้องต่อสู้เพื่อให้ได้อิสรภาพและความยุติธรรมสูงสุด โดยได้ดำเนินการสื่อสารผ่านช่องทางดังกล่าวอย่างต่อเนื่องถึง 4 คลิปด้วยกัน

การสื่อสารป็อาร์เอ็นที่ดูแข็งกร้าวนั้น ดังได้มีการวิเคราะห์ในตอนต้นว่าการแถลงและยื่นข้อเรียกร้องผ่านยูทูบนั้น สามารถเรียกแรงสนับสนุนจากฝ่ายปฏิบัติการได้มากทั้งยังเป็นการเป็นการสื่อสารเพื่อรักษาและคงสภาพการนำในฝ่ายปฏิบัติการและมวลชนเอาไว้

วาทกรรมของป็อาร์เอ็น

เดือนเมษายน

ประเด็นและข้อถกเถียง

คลิปของป็อาร์เอ็น เป็นการสื่อสารอย่างเปิดเผยสู่สาธารณะครั้งแรกของป็อาร์เอ็นเมื่อวันที่ 26 เมษายน 2556 ที่สร้างความฮือฮาและการวิพากษ์วิจารณ์ในสังคมเป็นอย่างมาก

วาทกรรม

1. ขบวนการชาตินิยม ในฐานะนักต่อสู้เพื่อปลดแอกตนเองจากเจ้าอาณานิคม

คลิปที่ 1 เป็นการสื่อสารอย่างเปิดเผยสู่สาธารณะครั้งแรกของป็อาร์เอ็นเมื่อวันที่ 26 เมษายน 2556 โดยอูสตาสฮัสซันและนายอับดุลการิมจะพบ การใช้วาทกรรมในลักษณะของผ่านชุดคำดังต่อไปนี้

“นักสู้เพื่อประชาชนปาตานี”

“เพื่อเป็นแนวร่วมแห่งชาติมลายูปาตานี”

“เพื่อชาวมลายูปาตานีอันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน”

“ชาวมลายูเป็นอุมมะห์ (ประชาชาติ) ที่สามัคคีและแข็งแกร่ง”

“หลังเราได้รับอิสรภาพเราจะปกครองอย่างยุติธรรมที่สุด”

นอกจากนี้ยังได้ยื่นข้อเสนอ 5 ข้อให้ฝ่ายไทยพิจารณา โดยเฉพาะข้อเสนอข้อสุดท้ายถือได้ว่าเป็นการตอบโต้วาทกรรมกับวาทกรรมที่ฝ่ายไทยผูกขาดมาอย่างยาวนานว่าเป็นกบฏแบ่งแยกดินแดนก็คือ ข้อเสนอที่ว่า (ดูรายละเอียดในแถลงการณ์ฉบับเต็มได้ในภาคผนวก ก.)

“ข้อ 5 ต้องยอมรับว่าปีอาร์เอ็นเป็น**ขบวนการปลดปล่อยปาตานีไม่ใช่กลุ่มแบ่งแยกดินแดน**” (เน้นโดยผู้วิจัย)

เดือนพฤษภาคม

ประเด็นและข้อถกเถียง

มีแถลงการณ์ผ่านยูทูบอีกในวันที่ 24 พฤษภาคม 2556 ที่มีนายอาดัมมูฮัมหมัด นอร์ หนึ่งในคณะผู้แทนปาร์ตี้ B เป็นผู้อ่านแถลงการณ์ ในประเด็นและเหตุผลอันเป็นมูลเหตุสำคัญที่จะต้องออกมาต่อต้านรัฐไทย

วาทกรรม

1. ขบวนการชาตินิยม ในฐานะนักต่อสู้เพื่อปลดแอกตนเองจากเจ้าอาณานิคม

มีแถลงการณ์ผ่านยูทูบอีกในวันที่ 24 พฤษภาคม 2556 ที่มีนายอาดัมมูฮัมหมัด นอร์ หนึ่งในคณะผู้แทนปาร์ตี้ B เป็นผู้อ่านแถลงการณ์ โดยเน้นไปเพื่อการขยายความจากแถลงการณ์ในครั้งแรกรวมถึงประเด็นและเหตุผลอันเป็นมูลเหตุสำคัญที่จะต้องออกมาต่อต้านรัฐไทย ที่พวกเขาใช้คำว่า “**นักล่าอาณานิคมสยาม**” มีวาทกรรมดังกล่าวปรากฏอยู่ผ่านชุดคำดังต่อไปนี้

“นักต่อสู้ปาตานี”

“แนวร่วมปฏิวัติแห่งชาติปาตานี”

“เหตุผลของการต้องปลดปล่อยจากอาณานิคม”

“การต่อต้านของประชาชน ... ถูกบังคับ ... ภายใต้การกดขี่แบบอาณานิคม”

“ถูกกลืนด้วยการศึกษา”

“ดินแดนอันสมบูรณ์แต่ประชาชนกลับยากจน”

2. วาทกรรมการเป็นเจ้าของดินแดนและสิทธิในการกำหนดชะตากรรมของตนเอง

จากการอ่านแถลงการณ์และขยายความข้อเรียกร้อง 5 ข้อโดยนายอาดัมมูฮัมหมัด นอร์ มีประเด็นสำคัญก็คือ การเรียกร้องให้รัฐไทยยอมรับ “**สิทธิความเป็นเจ้าของแผ่นดินปาตานี**” ซึ่งได้ถูกอธิบายความว่าความขัดแย้งที่ดำเนินมานั้นมูลเหตุหนึ่งมาจากสิทธิความเป็นเจ้าของของชาวมลายูปาตานีถูกปฏิเสธ มีปัญหาเรื่องสิทธิมนุษยชนและการ

กำหนดชะตาชีวิตโดยตัวเอง ทั้งในด้าน การเมือง เศรษฐกิจ การศึกษาและสังคมวัฒนธรรม ซึ่งจะพบชุดคำที่แสดงถึง วาทกรรม การเป็นเจ้าของดินแดนและสิทธิในการกำหนดชะตากรรมของตนเอง ดังต่อไปนี้

“พิทักษ์สิทธิขามลายูปาตานี”

“ความขัดแย้งเกิดขึ้นจากสิทธิของขามลายูถูกยึดไป” (ข้อ 4)

“รับรองความชอบธรรมจากประชาคมโลกโดยให้ OIC เป็นตัวกลาง”

“ขอให้ปล่อยนักโทษทางการเมือง เพราะการต่อสู้เพื่อรักษาสิทธิป้องกันตนเองคือสิทธิอันชอบธรรม”

สี่วันต่อมาปีอาร์เอ็นได้ออกแถลงการณ์ฉบับที่ 3 ผ่านทางยูทูบอีกเช่นกันโดยมีนายอับดุลกาติม ซึ่งระบุว่า เป็นฝ่ายทางการทหารของขบวนการ ได้วิพากษ์วิจารณ์ความรู้เอกภาพและเรียกร้องให้การพูดคุยสันติภาพเป็น “วาระแห่งชาติ” (ดูแถลงการณ์จริงในภาคผนวก ก.) โดยยังคงพบวาทกรรมในลักษณะของ

3. ขบวนการชาตินิยมและวาทกรรมความรู้เอกภาพของรัฐไทย

“สันติภาพของชาวปาตานีคือสันติภาพบนพื้นฐานที่แท้จริง”

“มีฝ่ายที่เข้าข้างฝ่ายรัฐบาล (น่าจะหมายถึง รัฐบาลของ น.ส. ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร) มีฝ่ายที่เข้าข้าง มีฝ่ายที่เข้าข้างระบบศักดินา และมีอีกฝ่ายหนึ่งที่รู้สึกตัวเองกำลังสูญเสียผลประโยชน์ จึงก่อให้เกิดเหตุรุนแรง”

“คำเตือนถึงนักล่าอาณานิคมสยาม: อย่าใช้ความรุนแรงกับชาวปาตานี รวมถึง โต๊ะอิหม่าม ครู ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน (นายก?) อบต. อุตตาสู โต๊ะครู และอื่นๆ”

“อย่าใช้ความรุนแรงกับชาวปาตานี ... มิฉะนั้นจะตอบโต้”

“ตระหนักถึงความทุกข์ทรมานของประชาชนปาตานี การพูดคุยวันที่ 13 มิถุนายน จะยังคงดำเนินต่อไป หลังจากรัฐสภาสยามยืนยัน (รับรอง) อย่างเป็นทางการ ข้อเรียกร้อง 5 ข้อ ที่ฝ่าย BRN ได้นำเสนอในวันที่ 29 เมษายน 2556”

“กระบวนการสันติภาพควรเป็นวาระแห่งชาติ มันไม่ใช่เครื่องมือเพื่อล้างบาปหรือความโลภของคนใดคนหนึ่ง”

เดือนมิถุนายน

ประเด็นและข้อถกเถียง

อธิบายถึงประเด็น “สิทธิความเป็นเจ้าของแผ่นดินปาดานีของชาวมลายูปาดานี” และมติที่จะ “ยุติปฏิบัติการ” ไม่ใช่แค่ “ลดปฏิบัติการ” หากปฏิบัติการตามเงื่อนไข 7 ประการ

วาทกรรม

ภายหลังจากการนัดนัดพบตามกำหนดการพูดคุยที่กัวลาลัมเปอร์ในวันที่ 13 มิถุนายน 2556 ตามเวลาที่กำหนด โดยมีความพยายามให้ปีอาร์เอ็นได้อธิบายถึงประเด็น “สิทธิความเป็นเจ้าของแผ่นดินปาดานีของชาวมลายูปาดานี” ในวันที่ 24 มิถุนายน 2556 ปีอาร์เอ็นจึงแถลงการผ่านยูทูบอีกครั้ง โดยเสนอมีมติที่จะ “ยุติปฏิบัติการ” ไม่ใช่แค่ “ลดปฏิบัติการ” หากปฏิบัติการตามเงื่อนไข 7 ประการ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก) โดยยังคงพบวาทกรรมในลักษณะดังต่อไปนี้

1. ขบวนการชาตินิยมและวาทกรรมความไร้เอกภาพของรัฐไทย

“ฝ่ายแนวร่วมแห่งชาติมลายูปาดานีลงมติที่จะยุติปฏิบัติการทางทหารตลอดช่วงเดือนรอมฎอน และ 10 วันแรกของเดือนซาวัล (Syawal) ฮิจเราะห์ศักราชไม่ใช่แค่ลดปฏิบัติการทางทหาร โดยมี เงื่อนไขและขอบเขตดังต่อไปนี้”

“ปาดานีคือสามจังหวัดชายแดนภาคใต้และห้าอำเภอในจังหวัดสงขลา”

“เราขอเน้นอีกครั้งว่าการเจรจาสันติภาพระหว่าง BRN กับนักล่าอาณานิคมสยามมีอาจเกิดขึ้น トラบไตที่นักล่าอาณานิคมสยามไม่ดำเนินและให้คำตอบต่อประเด็นต่อไปนี้”

“ข้อเรียกร้องห้าข้อจาก BRN ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาของรัฐบาลสยาม”

“การเจรจาสันติภาพต้องเป็นวาระแห่งชาติ”

“ต้องกำหนดฐานะของหัวหน้าคณะตัวแทนไทยและฐานะของหัวหน้าคณะนั้นต้องมั่นคง”

“ไม่มีการเจรจาลับหรือไม่เปิดเผย

สรุปวาทกรรมของปีอาร์เอ็น

จากการสื่อสารผ่านยูทูบของปีอาร์เอ็น ซึ่งถือเป็นครั้งแรกของการปรากฏตัวผ่านสาธารณะขององค์กรต่อต้านรัฐใต้ดิน แถลงการณ์จำนวน 4 ครั้ง โดยว่ามีวาทกรรมที่ปรากฏอยู่ในแถลงการณ์ 3 แบบคือ 1) วาทกรรมขบวนการชาตินิยม ในฐานะนักต่อสู้เพื่อปลดแอกตนเองจากเจ้าอาณานิคม 2) วาทกรรมการเป็นเจ้าของดินแดนและสิทธิใน

การกำหนดชะตากรรมของตนเอง และ 3) ขบวนการชาตินิยมและวาทกรรมความไร้เอกภาพของรัฐไทย ข้อสังเกตที่สำคัญก็คือ ท่าทีแข็งกร้าวและวาทกรรมแบบยุคอาณานิคม นัยหนึ่งคือการแสดงจุดยืนและอุดมการณ์หลักอันสำคัญของขบวนการต่อต้านรัฐที่ดำเนินมาอย่างยาวนาน รวมถึงการกล่าวถึงสิทธิในการกำหนดชะตากรรมของตนเอง ในฐานะเจ้าของดินแดน คือการรักษาความชอบธรรมของขบวนการเอาไว้ ซึ่งมีผลต่อการสื่อสารไปสู่กลุ่มทหารที่ปฏิบัติการเป็นเซลล์ย่อยๆ ถึงจุดจุดยืนที่มั่นคงของขบวนการเพื่อรักษาการนำเอาไว้ ในขณะที่ มีการใช้ **วาทกรรมขบวนการชาตินิยมและวาทกรรมความไร้เอกภาพของรัฐไทย** ท่าทีของ ปีอาร์เอ็น มิได้มีการคัดค้านหรือการปฏิเสธการพูดคุยสันติภาพ นัยหนึ่งยังได้เรียกร้องและพยายามย้ำถึงการมีเสถียรภาพและความชัดเจนในการดำเนินการพูดคุยสันติภาพให้ยังคงดำเนินต่อไป โดยวาทกรรมที่ระบุว่าไม่ **ได้ต้องการแบ่งแยกดินแดนและเคลื่อนไหวกายใต้กรอบรัฐธรรมนูญ** (ดูเพิ่มเติมในรายละเอียดคำอธิบาย 38 หน้า)

7.6 การวิเคราะห์เนื้อหาในพื้นที่เวบบล็อก (weblog) ในเว็บไซต์ของศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้

(www.deepsouthwatch.org)

ในส่วนนี้เป็นการศึกษาเนื้อหาของการสื่อสารเรื่องกระบวนการสันติภาพในพื้นที่ของสื่อภาคประชาสังคม (Civil media) เพื่อวิเคราะห์ความเสี่ยงสะท้อนและท่าทีจากภาคประชาสังคมที่มีต่อกระบวนการสันติภาพในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนมิถุนายน 2556 ผ่านพื้นที่เวบบล็อก (weblog) ในเว็บไซต์ของ ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ (www.deepsouthwatch.org) โดยพื้นที่ในเวบบล็อกถือเป็น “ชุมชน” หนึ่งในพื้นที่ออนไลน์ที่แยกออกมาอย่างชัดเจนจากส่วนพื้นที่หลักที่เป็นพื้นที่ของ “บทวิเคราะห์” ที่มีมีชนบของพื้นที่ๆ แสดงความเป็น “ภววิสัย” (Objectivity) ตามขนบในทางวารสารศาสตร์ พื้นที่ของเวบบล็อกดังกล่าว ผู้เขียนสามารถแสดงความคิดเห็นนอกเหนือจากพื้นที่เนื้อหาหลักเป็นพื้นที่ๆ สามารถแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอัตวิสัย (Subjectivity) ได้อย่างเต็มที่ ทั้งในด้านที่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย แลกเปลี่ยนหรืออื่นๆ สามารถกระทำได้อย่างยืดหยุ่น อาจกล่าวได้ว่าพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ของการถกเถียงที่น่าสนใจและน่าจับตามองที่สุด ในห้วงเวลาของกระบวนการสันติภาพดำเนินไปหลังจากการลงนามเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2556 จากการวิจัยมีข้อค้นพบดังต่อไปนี้

1. พบว่าในห้วงเวลาดังกล่าวปรากฏจำนวนบล็อกเกอร์หน้าใหม่ที่มีเพิ่มมากขึ้นถึง 37 คน มีผลงานเขียนที่เผยแพร่มากถึง 106 ชิ้น อย่างที่ไม่เคยเป็นมาก่อนในพื้นที่ของเวบบล็อกของเว็บไซต์ www.deepsouthwatch.org
2. พบว่าบล็อกเกอร์มาจากหลากหลายในสาขาอาชีพ หลากหลายกลุ่มกิจกรรมที่ทำงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้
3. เป็นชุมชนของการถกเถียงในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสันติภาพในภาคใต้ของประเทศไทยที่มีแง่มุมที่หลากหลาย เป็นไปในรูปแบบที่มีการตีความและขยายผล ถกเถียงและโต้แย้ง รวมถึงการให้ความรู้เฉพาะด้าน โดยเฉพาะชุดความรู้และข้อมูลทางเทคนิคในเรื่องกระบวนการสันติภาพ
4. ไม่พบชุดความรู้ที่แลกเปลี่ยนกันและบรรยากาศเช่นนี้ในบรรดาสื่อกระแสหลัก

ระยะเวลา (เดือน)	จำนวนบล็อก (ชิ้น)
มีนาคม	39
เมษายน	20
พฤษภาคม	28
มิถุนายน	19
รวม 4 เดือน	106

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนของบล็อกเกอร์ที่เพิ่มขึ้นในห้วงเวลาหลังลงนามการพูดคุยสันติภาพ

จากการวิจัยเพื่อลงไปวิเคราะห์เนื้อหาของเว็บบล็อกพบว่า ลักษณะของเนื้อหาสามารถแบ่งประเภทออกมาได้เป็น 5 ประเภท คือ 1) ทำที่เห็นด้วยกับกระบวนการสันติภาพ 2) ทำที่ไม่เห็นด้วย สงสัย ลังเล วิพากษ์วิจารณ์กระบวนการสันติภาพ 3) แลกเปลี่ยนที่มีต่อกระบวนการสันติภาพ 4) ความเห็นในลักษณะผู้สังเกตการณ์และชี้ข้อเสนอแนะ และ 5) วิพากษ์วิจารณ์การทำงานของสื่อมวลชนในกระบวนการสันติภาพ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ทำที่เห็นด้วยกับกระบวนการสันติภาพ

มีบล็อกเกอร์ที่มีชื่อเขียนเพื่อแสดงความคิดเห็นต่อกระบวนการสันติภาพจำนวน 15 ราย (องค์กร) ซึ่งใช้พื้นที่เว็บบล็อกในเว็บไซต์ Deepsouthwatch ในการแสดงความคิดเห็นและทำที่ที่เห็นด้วยกับกระบวนการสันติภาพ โดยมีข้อค้นพบดังนี้

การมาของบล็อกเกอร์ชื่อ Shintaro ที่เริ่มเขียนบล็อกมาตั้งแต่ปลายเดือนมีนาคม 2556 โดย Shintaro เป็นวิชาการทางด้านภาษามลายู ได้เริ่มเขียนบทความความเป็นภาษามลายูกลาง โดยเริ่มต้นจากการแสดงความคิดเห็นต่อการพูดคุยสันติภาพ จากบทความที่ชื่อ Satu bumi dua dunia ตามมาด้วยบทความภาษาไทยเรื่อง “ข้อสังเกตของผมต่อกระบวนการสันติภาพในเวลาสั้น” หลังจากนั้นเขาเริ่มเป็นที่รู้จักกันมากขึ้นในพื้นที่ของสื่อกระแสหลักในฐานะนักวิชาการด้านภาษามลายูภายหลังจากทำหน้าที่เป็นนักแปลอิสระ ด้วยการเป็นผู้แปล “บทคำแถลงการณ์ของ ปีอาร์ เอ็น” (ฉบับชั่วคราว) ซึ่งทำหน้าที่แปลอย่างต่อเนื่องจนมีแถลงการณ์ครั้งที่ 4 (มีแปลต่อเนื่องแต่การวิจัยนับแค่ครั้งที่ 4) นอกจากนี้ยังมีการแสดงความคิดเห็นการกระบวนการพูดคุยสันติภาพเป็นระยะ คือ ข้อเขียนเรื่อง “โจรใต้”, Ke Arah Proses Perdamaian yang Sejati และความคิดเห็นส่วนตัวเกี่ยวกับเนื้อหาแถลงการณ์ทาง youtube จาก BRN ครั้งที่ 4 รวมข้อเขียนทั้งหมด 11 ชิ้น

บล็อกเกอร์ชื่อ Deepsouthwatch เป็นพื้นที่ประเภทเว็บบล็อกของเว็บไซต์ www.deepsouthwatch.org โดย แยกออกมาจากพื้นที่ของบทวิเคราะห์ แต่จะเป็นพื้นที่ของข้อเขียนที่วางอยู่บนฐานความรู้และความเข้าใจในกระบวนการสันติภาพ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเนื้อหาที่ผลิตจากกองบรรณาธิการ โดยพบว่าในห้วงเวลาที่ทำการวิจัยมีข้อเขียนที่เกี่ยวข้องอยู่ทั้งหมดจำนวน 10 คือ

“ริเริ่มพูดคุย: บทประเมินกระบวนการสันติภาพชายแดนใต้/ปาตานีหลังการลงนามในฉันทามติทั่วไปฯ”
เป็นข้อเขียนที่กล่าวถึง การลงนามที่มาเลเซียเมื่อปลายเดือนกุมภาพันธ์ที่ผ่านมาว่ามีข้อสังเกต บทบาทหน้าที่และข้อเสนอแนะในรายงานการประเมินสถานการณ์สันติภาพชายแดนใต้/ปาตานีจาก ‘คณะทำงานพื้นที่กลางสร้างสันติภาพจากคนใน’ มุ่งที่จะให้ความกระจ่างและสร้างข้อถกเถียงจากปรากฏการณ์นี้

“ความตายของเด็กน้อยกับคำสัญญาแห่งสันติสนทนา” ศ.ดร.ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ มีข้อสังเกตที่น่าสนใจและชวนให้เรานึกถึงความจำเป็นของวิธีการรับมือกับความรุนแรงด้วยการสนทนาในระหว่างกระบวนการสันติสนทนา (peace dialogue) กำลังดำเนินอยู่อย่างเปราะบางนี้อย่างไร

“มุมมองของประชาชนชายแดนใต้: ‘ความหวัง’ ในสถานการณ์ความรุนแรงอันยืดเยื้อได้ร่มเงาแห่ง ‘สันติภาพ’” กล่าวถึงโพลสำรวจของ CSCD ที่ ‘ศรีสมภพ จิตรภิมย์ศรี’ นำมาวิเคราะห์ในครั้งนี้จะให้ภาพที่น่าสนใจต่อทิศทางของกระบวนการสันติภาพในชายแดนใต้ ว่าประชาชนในชายแดนใต้คิดเห็นอย่างไรต่อกระบวนการสันติภาพที่กำลังดำเนินอยู่โดยชี้ให้เห็นจุดเปราะบางของกระบวนการสันติภาพที่อาจถูกทำลายได้ในอนาคต

“บทสัมภาษณ์: ก่อนถึง ‘เจรจาสันติภาพ’ เส้นทาง ‘สันติสนทนา’ ยังยาวไกล” ‘รอมฎอน ปันจอร์’ ให้สัมภาษณ์ในประเด็นการสำรวจภาพรวมของกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติภาพที่กำลังดำเนินอยู่ในขณะนี้ โดยพยายามชี้ให้เห็นความจำเป็น โอกาส และความท้าทายของกระบวนการอันแสนเปราะบางดังกล่าว

“รัฐบาลต้องมุ่งสร้าง “สันติภาพเชิงบวก” ในชายแดนใต้” ‘นอร์เบิร์ต โรเปอร์ส’ ชี้ให้เห็นความสำคัญของการรักษาสมดุลระหว่าง ‘สันติภาพเชิงลบ (ไว้ความรุนแรงทางกายภาพ)’ และ ‘สันติภาพเชิงบวก (ความยุติธรรม ความเท่าเทียม และสิทธิในการปกครองตนเอง)’ ที่จำเป็นต้องมีเสียงสนับสนุนสันติภาพในวงกว้างพร้อมกันไปด้วย โดยประมวลบทเรียน 5 ประการ จากกระบวนการสันติภาพต่างๆ เพื่อให้เห็นทิศทางของกระบวนการสันติภาพชายแดนใต้

“ทำความเข้าใจ ‘แผนที่เดินทางสู่สันติภาพ’ และบทบาทของฝ่ายที่สาม” โดยอธิบายถึงความเคลื่อนไหวจากเครือข่ายประชาสังคมในพื้นที่ชายแดนใต้ที่พยายามทำความเข้าใจกระบวนการสันติภาพ ผ่านการผลักดันร่างโรดแมพหรือแผนที่เดินทางสู่สันติภาพผ่านการบรรยายของ ดร.นอร์เบิร์ต โรเปอร์ส นักวิจัยอาวุโสแห่ง CSCD

“เปิดร่าง “โรดแมปสันติภาพ” ฉบับประชาสังคมชายแดนใต้” พูดคุยถึงร่าง ‘แผนที่เดินทางสันติภาพ’ ฉบับประชาสังคมชายแดนใต้ที่ผ่านการระดมความเห็นจากหลายวงคุย มีข้อเสนอต่อคู่สนทนาทั้งฝ่ายรัฐไทยและบีอาร์เอ็น รวมไปถึงประชาชน สื่อมวลชน และรัฐบาลมาเลเซีย ระบุใครต้องทำอะไรบ้างในสถานการณ์สันติภาพ

“ข้อคิดพื้นฐานบางประการเกี่ยวกับการรายงานข่าวกระบวนการสันติภาพ” เป็นเอกสารความยาวไม่มากนักจาก “นอร์เบิร์ต โรเปอร์ส” ให้ช่วยกันขบคิดและส่งสารไปยังสื่อมวลชนโดยตรงเกี่ยวกับการรายงานข่าวกระบวนการสันติภาพ

“เปิดผลโพลล์ชายแดนใต้รอบสอง หนุนการพูดคุยสันติภาพเพิ่มขึ้น” สรุปลงถึงผลโพลล์ชายแดนใต้ฉบับเต็ม ที่ระบุว่าเสียงประชาชนในพื้นที่หนุนการพูดคุยสันติภาพเพิ่มมากขึ้น ส่วนข้อเรียกร้องให้ลดความรุนแรงมีคะแนนพุ่ง อยู่ในลำดับต้นๆ ในขณะที่ 5 เงื่อนไขเดิมของบีอาร์เอ็นได้รับการตอบรับจากประชาชนพอสมควร

บล็อกเกอร์ชื่อ Sorayut เป็นการรวมข้อเขียนของ ศรยุทธ เอี่ยมเอื้อยุทธ นักมานุษยวิทยา ที่ทำงานภาคสนามในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เขาสนใจที่จะเขียนแง่มุมของผู้คนจากชุมชนโดยมีข้อเขียน 6 ชิ้น คือ ความเจ็บป่วยของการเจรจากับปัญหาของความเป็นเจ้าของ, ไรต์คืนเมือง, ลาบเป็ดอิสลาม และใครคือประชาชนในกระบวนการสันติภาพ), สันติสุขของชีวิตและความตายของสันติภาพ, จังหวะเต้นของหัวใจกับการตรวจสอบสันติภาพ, ปัญหาของอดีตปาตานี 1: มุมกลับของ "รัฐไทยในฐานะเจ้าอาณานิคมสยาม", ข้อสังเกตเกี่ยวกับแถลงการณ์บีอาร์เอ็นครั้งที่สี่และปฏิกริยารับไม่ได้จากฝ่ายรัฐ

บล็อกเกอร์ชื่อ Uztaz Shukur เป็นการรวมข้อเขียนของนักการศาสนาผู้หนึ่ง เขามีข้อเขียนที่พยายามอิงกับสถานการณ์ในปัจจุบันเชื่อมโยงกับกระบวนการสันติภาพ จำนวน 5 ชิ้น คือ จาก 16 ศพ ถึงการ “peace dialogue” รัฐบาลไทย – BRN (ตอนที่ 1-3), คดีอันวาร์ระวังจะเป็นน้ำผึ้งหยดเดียวที่จะทำให้กระบวนการสร้างบรรยากาศสันติภาพปาตานีสอดคล้อง, สัมภาษณ์พิเศษ เอกอัครราชทูตมาเลเซียประจำประเทศไทยและกงสุลใหญ่มาเลเซียประจำจังหวัดสงขลาเกี่ยวกับชายแดนใต้

บล็อกเกอร์ชื่อ AYUB เป็นพื้นที่การสื่อสารความคิดเห็นส่วนตัวของบรรณาธิการอาวุโส ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ เขาพยายามที่สื่อสารเกี่ยวกับบรรยากาศและความเคลื่อนไหวที่เหมาะสมเพื่อช่วยเกื้อหนุนให้กระบวนการสันติภาพสามารถดำเนินต่อไปได้ มีข้อเขียนจำนวน 4 ชิ้น คือ “ประชาสังคม – นักการเมืองท้องถิ่น” ขานรับหนุนการริเริ่มคุยสันติภาพ, ผอ.ศูนย์เฝ้าระวังฯ แนะนำเปิดโอกาสทุกฝ่ายร่วมพูดคุยสันติภาพ, บรรยากาศสันติภาพ : Suasana Kedamaian, วิเคราะห์ 5 ข้อเสนอบีอาร์เอ็น

บล็อกเกอร์ชื่อ Rungrawee เป็นการนำเสนอข้อเขียนของ รุ่งรวี เฉลิมศรีภิญโญรัช นักวิเคราะห์ด้านความมั่นคง เธอพยายามสำรวจบทเรียนด้านสันติภาพ ตีความหมายของข้อเสนอและปฏิกริยาจากฝ่ายต่างๆ ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าว โดยมีข้อเขียน 3 ชิ้นคือ อ่านสารจาก BRN หลังเปิดฉากการพูดคุยเพื่อสันติภาพ, แสงสว่างที่ปลายอุโมงค์จะใกล้หรือไกลเพียงไร?: เปรียบเทียบกระบวนการสันติภาพฟิลิปปินส์และไทย, ทักษะต่อข้อเสนอและปฏิกริยาจากข้อเสนอ BRN ในการหยุดยิงเดือนรอมฎอน

บล็อกเกอร์ชื่อ kasamapoo หรือ กษมา จิตรภิมย์ศรี เป็นนักวิจัยอิสระ ที่ลงมาติดตามความเคลื่อนไหวของผู้นำท้องถิ่นที่มีปฏิกริยาต่อกระบวนการสันติภาพ โดยได้เขียนรายงาน 3 ชิ้น คือ บทบาทกำนัน-ผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการสันติภาพ: เสียงสะท้อนในการฝึกอบรมพัฒนาศักยภาพ รุ่นที่ 3, บทบาทกำนัน-ผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการสันติภาพ: เสียงสะท้อนในการฝึกอบรมพัฒนาศักยภาพ รุ่นที่ 4, บทบาทกำนัน-ผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการสันติภาพ: เสียงสะท้อนในการฝึกอบรมพัฒนาศักยภาพ รุ่นที่ 5

บล็อกเกอร์ชื่อ New patani order หรือ ดร.มุฮัมหมัดอิลยาส หล้าปริง นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ เขียนแสดงความคิดเห็นผ่านบทวิจารณ์ขบวนการเคลื่อนไหวของบีอาร์เอ็นโดยตรง 3 ชิ้นคือ ปฏิรูป “บีอาร์เอ็น” (Barisan Revolusi Nasional: BRN), บทสะท้อนของความกลัว, ข้อสังเกตต่อคำประกาศเจตนารมณ์และข้อเสนอของบีอาร์เอ็น (BRN: Barisan Revolusi Nasional)

บล็อกเกอร์ชื่อ Kajian Budaya Rakyat หรือบัณฑิต ไกรวิจิตร นักวิชาการด้านมานุษยวิทยา เขียนเรื่องบทสะท้อนปฏิรูป“ปีอาร์เอ็น” เพื่อแลกเปลี่ยนกันกับบล็อกเกอร์ New patani order หรือ ดร.มุฮัมหมัดอิลยาส หล้าปริง

บล็อกเกอร์ชื่อ fareeda หรือ ฟารีดา ปันจอร์ นักวิจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เธอมีข้อเขียนที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนจากภาคประชาสังคมในต่างประเทศกับบทบาทในการเคลื่อนไหวด้านสันติภาพ โดยปรากฏข้อเขียน 2 ชิ้นคือ “ภาคประชาสังคมมินดาเนากับเส้นทางสู่กระบวนการสันติภาพ” และ “ก้าวอย่างเพื่อสันติภาพ: ข้อเสนอแนะการทำงานของภาคประชาสังคมข้ามพรมแดนระหว่างชายแดนใต้กับประเทศในอาเซียน”

บล็อกเกอร์ชื่อ Santirat หรือ คัมภีร์ ทองพูน จากคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาดใหญ่ เขียนเรื่อง “พื้นที่พูดคุย” และ “ข้อเสนอแนะและแนวคิดที่ได้จากการเปิดพื้นที่พูดคุย “เสวนาสร้างสันติสุขสู่จังหวัดชายแดนใต้”

นอกจากนี้ยังพบบล็อกเกอร์หน้าใหม่ได้เขียนแสดงความเห็นต่อกระบวนการสันติภาพคนละ 1 ชิ้นคือ บล็อกเกอร์ชื่อ Arida จากภาคประชาสังคมชายแดนใต้เขียนเรื่อง “สื่อวิทยุชุมชนภาคภาษามลายูกับบทบาทการเคลื่อนไหวสันติภาพ”

บล็อกเกอร์ชื่อ Astora Jabat อดีตสื่อมวลชนในประเทศมาเลเซียเขียนเรื่อง “สะสางความสับสนหัวหน้าขบวนการต่างๆ ที่มาเลเซีย”

บล็อกเกอร์ชื่อ Chokchai หรือ โชคชัย วงษ์ธานี อาจารย์ด้านสันติวิธี เขาเขียนเพื่อให้ความกระจ่างต่อศัพท์แสงที่ปรากฏอยู่ในกระบวนการสันติภาพผ่านข้อเขียนที่ชื่อ “24 ศัพท์บัญญัติด้านสันติภาพและความขัดแย้งที่ควรทำความเข้าใจก่อนและหลังการพูดคุยสันติภาพ 28 มี.ค.”

บล็อกเกอร์ชื่อ Poldej หรือนายแพทย์พลเดช ปิ่นประทีป นักกิจกรรมทางสังคม เขียนเรื่อง “ถอยคนละก้าวให้ที่ยืนแก่กัน ข้อเสนอจากภาคประชาสังคม”

บล็อกเกอร์ชื่อ Roo_Nee บล็อกเกอร์หน้าใหม่ เขียนสะท้อนเรื่องราวจากหมู่บ้านเรื่อง “เรื่องเล่าจากกำปง”

ลำดับ	บล็อก	จำนวนงาน (ชิ้น)
1	บล็อกเกอร์ชื่อ Shintaro	11
2	บล็อกเกอร์ชื่อ Deepsouthwatch	9
3	บล็อกเกอร์ชื่อ Sorayut	6
4	บล็อกเกอร์ชื่อ Uztaz Shukur	5
5	บล็อกเกอร์ชื่อ AYUB	4
6	บล็อกเกอร์ชื่อ Rungrawee	3
7	บล็อกเกอร์ชื่อ kasamapoo	3
8	บล็อกเกอร์ชื่อ New patani order	3
9	บล็อกเกอร์ชื่อ fareeda	2
10	บล็อกเกอร์ชื่อ Santirat	2
11	บล็อกเกอร์ชื่อ Astora Jabat	1
12	บล็อกเกอร์ชื่อ Chokchai	1
13	บล็อกเกอร์ชื่อ Poldej	1
14	บล็อกเกอร์ชื่อ Roo_Nee	1
15	บล็อกเกอร์ชื่อ Arida	1
16	บล็อกเกอร์ชื่อ Kajian Budaya Rakyat	1
	รวม	52

ตารางที่ 4 แสดงรายชื่อบล็อกเกอร์ที่มีท่าทีเห็นด้วยกับกระบวนการสันติภาพ

2) ท่าที่ไม่เห็นด้วย สงสัย ลังเล วิพากษ์วิจารณ์กระบวนการสันติภาพ

มีบล็อกเกอร์ที่มีชื่อเขียนเพื่อแสดงความคิดเห็น **ไม่เห็นด้วย สงสัย ลังเล วิพากษ์วิจารณ์** ต่อกระบวนการสันติภาพจำนวน 4 คน (องค์กร) ซึ่งใช้พื้นที่เวบบล็อกในเวปไซต์ Deepsouthwatch ในการแสดงความคิดเห็นที่เคลือบแคลงใจต่อการดำเนินการกระบวนการสันติภาพดังต่อไปนี้

บล็อกเกอร์ชื่อ Awanbook เป็นกลุ่มที่รณรงค์และฟื้นฟูการใช้ภาษามลายูในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ งานส่วนหนึ่งในบล็อกของ Awanbook จึงเป็นบล็อกที่มีบทบาทในการแปลข้อเขียนที่เป็นข่าวจากฝั่งมาเลเซีย รวมถึงถ้อยแถลงบุคคลสำคัญที่ใช้ภาษามลายูอีกด้วย บทบาทของ Awanbook จึงเป็นที่รู้จักกันในฐานะของนักแปลอิสระ โดยเฉพาะเมื่อรับอาสาในการแปลแถลงการณ์จากแกนนำปีอาร์เอ็นผ่านยูทูบ ชื่อของ Awanbook จึงเป็นที่รู้จักจากสาธารณะ โดยนำสำนวนแปลของพวกเขาไปเผยแพร่ นอกจากนี้จะมีบทความและบทวิจารณ์บางส่วนต่อกระบวนการพูดคุยในครั้งนี้นำมาถกเถียงต่อข่าวจากส่วนกลาง เมื่อมีข้อผิดพลาดในการใช้ภาษามลายูไม่ถูกต้อง โดยมีสำนวนแปลและบทวิจารณ์ดังต่อไปนี้ ความมุ่งมั่นต่อการแก้ปัญหาความไม่สงบที่ปัตตานีของรัฐบาลไทย, สุดท้ายจะสันติภาพหรือความรุนแรงได้พร้อมอีกครึ่งหนึ่ง, คำประกาศจากขบวนการแนวร่วมปฏิวัติแห่งชาติมลายูปัตตานี, กระบวนการเจรจาสันติภาพปัตตานีจะไม่ล้มจริงฤา?, ผม “คั่นส์” เมื่ออ่านมติชน,

ใครกันที่ติดกับ...กระบวนการสันติภาพปาตานี, แฉวงการจกป็อาร์เอ็นผ่านยูทูบ โดยอัจฉริ อาตัม มุฮัมหมัดนุร, สัมภาษณ์ท่านฮาซัน ตอยิบ (1) และสัมภาษณ์ท่านฮาซัน ตอยิบ (ต่อ)

บล็อกเกอร์ชื่อ WARTANI กลุ่มสื่อเล็กๆ ในพื้นที่พวกเขาใช้พื้นที่ในเวบบล็อกของของ เว็บ deepsouthwatch รายงานความเคลื่อนไหวของกลุ่มกิจกรรมในพื้นที่ทั้งกลุ่มของนักศึกษา นักเคลื่อนไหว วงพูดคุยที่ชื่อว่า “บิจารอปาตานี” (Bicara) ที่มีเจ้าภาพหลักเป็นกลุ่มนักศึกษา โดยทำที่ของข้อเขียนเป็นไปในลักษณะพยายามตรวจสอบท่าที เสียงของพื้นที่ว่ามีปฏิกริยาต่อกระบวนการสันติภาพในครั้งนี้อย่างไร สัญญาณเป็นไปในทางบวกหรือลบ ประชาชนเห็นด้วยหรือไม่หรือว่าควรจะทบทวนกระบวนการสันติภาพครั้งนี้เสียใหม่ โดยมีข้อเขียนทั้งหมด 7 ชิ้น คือ วงแลกเปลี่ยน Bicara Patani ครั้งที่ 1 : "28 กุมภาพันธ์ : กระบวนการพูดคุยสันติภาพ หรือ กระบวนการพูดคุย ประนีประนอม", Bicara Patani (เสวนาปาตานี) : 28 กุมภาพันธ์ "กระบวนการพูดคุยสันติภาพ หรือ กระบวนการพูดคุย ประนีประนอม", นักศึกษา PERMAS ออกโรง รณรงค์ ร่วมงานเสวนากระบวนการเจรจาสันติภาพ สัมภาษณ์พิเศษ ดร.ศรีสมภพ จิตร์ภิรมย์ศรีม, "28 กุมภาพันธ์ สัญญาณบวกหรือลบต่อกระบวนการสันติภาพปาตานี", นักศึกษา นักเคลื่อนไหว สื่อมวลชน ภาคประชาสังคม และประชาชนชายแดนใต้ ร่วมถกกรณี 28 ก.พ. บวกหรือลบ ต่อสันติภาพปาตานี, เครือข่ายประชาชนปาตานี สนับสนุนการเจรจา แต่ต้องสากล ยื่นหนังสือแก่รัฐไทยและมาเลเซีย ทบทวนบทบาท, พูดคุยสันติภาพ ครบรอบ 4 ปี ไร้อปาเย กับเหตุการณ์ (ที่ยังเกิดขึ้นเป็น) ปกติ

บล็อกเกอร์ของ Nasib Patani หรือ ตูแวนดาเนีย ตูแวนแมง เขาเขียนเรื่อง “28 กุมภาพันธ์ ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ : เพิ่มเงื่อนไขสันติภาพหรือเพิ่มเงื่อนไขสงครามยืดเยื้อ”, “หลัง 28 กุมภาพันธ์: เส้นทางอนาคตสันติภาพที่คนปาตานีต้องเผชิญ” และ ปรากฏการณ์หลัง 28 กุมภาพันธ์สอนว่า ถ้าจะพูดคุยสันติภาพ ... อย่ามาบังคับกัน” โดยพบว่าข้อเขียนของ Nasib Patani สะท้อนความไม่พึงพอใจของการพูดคุยสันติภาพที่มาเลเซียว่าไม่ได้มาจากความยินยอมพร้อมใจกันของประชาชนชาวปาตานีสวนใหญ่ ซึ่งหมายรวมไปถึงว่าการการพูดคุยในครั้งนี้ทางฝ่ายป็อาร์เอ็นอาจถูกบีบบังคับให้เข้าร่วมกันพูดคุยที่ทำให้การพูดคุยสันติภาพในครั้งนี้ขาดความชอบธรรม

บล็อกเกอร์ชื่อ Patanian Voice หรือ นะติม จามาล คอยรอน มีข้อเขียนที่รายงานความคืบหน้าวงพูดคุยในพื้นที่ที่ชื่อว่า “บิจารอปาตานี” (Bicara) โดยมีข้อเสนอที่ไม่แตกต่างจากข้อเขียนของ Nasib Patani มากนักโดยยังเน้นไปที่คำถามที่มีต่อกระบวนการสันติภาพนั้น ประชาชนในพื้นที่มีส่วนเข้าไป “กำหนดชะตากรรม” ของตนเองด้วยหรือไม่

ลำดับ	บล็อก	จำนวนงาน (ชิ้น)
1	บล็อกเกอร์ชื่อ Awanbook	9
2	บล็อกเกอร์ชื่อ WARTANI	7
3	บล็อกเกอร์ชื่อ Nasib Patani หรือ ตูแวนดาเนีย ตูแวนแมง	3
4	บล็อกเกอร์ชื่อ Patanian Voice	1
	รวม	20

ตารางที่ 5 แสดงท่าทีของบล็อกเกอร์ไม่เห็นด้วย สงสัย ลังเล วิพากษ์วิจารณ์กระบวนการสันติภาพ

3) แลงการณ์ที่มีต่อกระบวนการสันติภาพ

มีบล็อกเกอร์ที่มีชื่อเขียนเพื่อแสดงความคิดเห็นต่อกระบวนการสันติภาพจำนวน 6 ราย (องค์กร) โดยพบว่ามี แลงการณ์ในลักษณะที่เป็นการสนับสนุนกระบวนการสันติภาพซึ่งส่วนใหญ่ปรากฏอยู่ในช่วงเดือนมีนาคมซึ่งเป็นช่วงหลังการดำเนินการลงนามพูดคุยสันติภาพ โดยพบว่าลักษณะของแลงการณ์ส่วนใหญ่มาจากกลุ่มภาคประชาสังคมและองค์กรพัฒนาเอกชนในพื้นที่ จากบล็อกชื่อของ มูลนิธิผสานวัฒนธรรม (CRCF) Justice for Peace, Kampong Taqwa และ WEVOICE โดยเน้นไปที่การเรียกร้องภาคประชาสังคมเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการสันติภาพในครั้งนี้ และเมื่อมีเหตุการณ์ความรุนแรงในช่วงที่กระบวนการสันติภาพยังได้ดำเนินอยู่ต่อก็พบว่าจะมีการออกแลงการณ์จากกลุ่มดังกล่าวเพื่อประณามการใช้ความรุนแรงต่อผู้บริสุทธิ์ พลเรือน สตรีและเด็กหรือเป้าหมายอ่อนแอ (Soft target) รวมถึงบทบาทของเครื่องข่ายผู้หญิงจากภาคประชาสังคมที่จะมีบทบาทในกระบวนการสันติภาพนี้ได้อย่างไร

ลำดับ	บล็อก	จำนวนงาน (ชิ้น)
1	บล็อกเกอร์ชื่อ CRCF	3
2	บล็อกเกอร์ชื่อ Deeppeace	1
3	บล็อกเกอร์ชื่อ Interaction	1
4	บล็อกเกอร์ชื่อ Justice for Peace	1
5	บล็อกเกอร์ชื่อ Kampong Taqwa	1
6	บล็อกเกอร์ชื่อ WEVOICE	1
	รวม	8

ตารางที่ 6 แสดงเว็บบล็อกที่ออกแลงการณ์ที่มีในระหว่างกระบวนการสันติภาพ

4) ความเห็นในลักษณะผู้สังเกตการณ์และชี้ข้อเสนอแนะ

มีบล็อกเกอร์ที่มีชื่อเขียนเพื่อแสดงความคิดเห็นต่อกระบวนการสันติภาพในลักษณะผู้สังเกตการณ์และชี้ข้อเสนอแนะ จำนวน 6 ราย (องค์กร) ซึ่งใช้พื้นที่เว็บบล็อกในเว็บไซต์ Deepsouthwatch ในการแสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย ในส่วนนี้พบว่าบล็อกเกอร์เป็นกลุ่มของสื่อมวลชนที่สนใจกระบวนการสันติภาพและความขัดแย้งในจังหวัดชายแดนภาคใต้รวมถึงนักวิชาการด้านสันติวิธีบางส่วน โดยพยายามที่จะติดตามความเคลื่อนไหวของกระบวนการสันติภาพในพื้นที่ว่าเป็นไปอย่างไร ทั้งยังพบว่าเป็นประเด็นที่ไม่ค่อยมีการอภิปรายอย่างกว้างหรือกล่าวถึงเลยในพื้นที่สื่อกระแสหลัก เช่น เรื่องที่นำเสนอโดยบล็อกเกอร์ชื่อ Apiwat เขียนเรื่อง “เปิดใจลูกชายพูลุ ประเมินสันติภาพชานแดนใต้” และบทวิเคราะห์เรื่อง “เฉลิมชินงำตอบโต้ไชว็บทวิเคราะห์แก้เกม ปีอาร์เอ็น” บล็อกเกอร์ของ FT Media ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ผลิตอิสระในพื้นที่ก็เขียนบทความที่ชื่อ “เมื่อประชาสังคมขอมิเอี่ยวในการต่อรอง” และการวิเคราะห์ท่าทีของอดีตเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติว่าหากกลับมาทำงานที่สภาฯ อีกครั้งจะเกิดผลเช่นไรในบทความชื่อ “ถ้า ถวิล เปลี่ยนศรี คัมแบค) ส่วนสื่อและภาคประชาสังคมอย่าง ปาตานีฟอรัม ก็มีรายงานชุดถึง 7 ชิ้น โดยเผยแพร่รายงานเรื่อง “กระบวนการสันติภาพในมุมมองนักธุรกิจ, ข้าราชการและมุมมองจากคนนอกปาตานี

นอกจากนี้ยังพบชื่อเขียนจากนักสันติวิธีอย่าง NAWAPOL ซึ่งความคิดเห็นจากคนไทยพุทธในพื้นที่ที่มีชื่อเขียนหลากหลายคำถามต่อกระบวนการสันติภาพ คือ “ผู้สื่อสารว่าการฆ่ากันไม่ใช่เรื่องสนุก”, “ที่คณะคนไทยพุทธ ‘นคร

ปัตตานี’ ที่ป่าไผ่ยังรับไม่ได้”, “จินตนาการความหวังที่มากกว่า ‘กลับมาเป็นเหมือนเดิม’”, “ถามภาคประชาสังคม ใครคือประชาชน ใครสมควรถูกฆ่า” ขณะที่ Ngamsuk เขียนถึงรายงานจากวงเสวนา “การเมืองของการเสวนา สันติภาพ” และ “เสวนาเพื่อแลกเปลี่ยนปัญหาและทางออกระหว่างนักการเมืองจังหวัดชายแดนใต้ครั้งที่ 12” นอกจากนี้ยังมีข้อเขียนจาก Abibusta ตั้งคำถามผ่านความสำคัญในภาวะความขัดแย้งคือ “เสรีภาพการแสดงออกใน ภาวะสงครามที่มีอุดมการณ์”

ลำดับ	บล็อก	จำนวนงาน (ชิ้น)
1	บล็อกเกอร์ชื่อ Pataniform	7
2	บล็อกเกอร์ชื่อ NAWAPOL	4
3	บล็อกเกอร์ชื่อ APIWAT	2
4	บล็อกเกอร์ชื่อ FT MEDIA	2
5	บล็อกเกอร์ชื่อ Ngamsuk	2
6	บล็อกเกอร์ชื่อ Abibusta	1
	รวม	18

ตารางที่ 7 แสดงท่าทีของบล็อกเกอร์ที่แสดงความคิดเห็นในลักษณะผู้สังเกตการณ์และชี้ข้อเสนอแนะ

5) วิพากษ์วิจารณ์การทำงานของสื่อมวลชนในกระบวนการสันติภาพ

ปรากฏการณ์ที่น่าสนใจในห้วงเวลานั้นก็คือ มีบล็อกเกอร์กลุ่มหนึ่งเขียนงานว่าด้วยเรื่องเกี่ยวกับการสื่อสาร และกระบวนการวารสารศาสตร์เพื่อสันติภาพอยู่ด้วย ซึ่งไม่เคยมีปรากฏการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นมาก่อนในห้วงของการเกิดขึ้นของกระบวนการสันติภาพ ซึ่งอาจเป็นบทสะท้อนถึงความต้องการในการแสดงความคิดเห็นต่อการทำงานของสื่อกระแสหลักต่อการรายงานข่าวในกระบวนการสันติภาพ โดยมีบล็อกเกอร์ที่มีข้อเขียนเพื่อแสดงความคิดเห็นต่อสื่อที่กระบวนการสันติภาพจำนวน 4 คน (องค์กร) โดยพบว่า บล็อกเกอร์ชื่อ Walakamol ซึ่งเป็นนักวิชาการด้านวารสารศาสตร์สันติภาพ มีข้อเขียนชื่อ “ความไหวรู้ของสื่อในสถานการณ์ความขัดแย้ง” และ “มิติใหม่ของการสื่อสารในสนามสันติภาพ” บล็อกเกอร์ที่ใช้ชื่อว่า “สนทนาภาษานิตศาสตร์” มีข้อเขียน 2 ชิ้นเรื่อง “ก้าวพ้นมุมมองแบบดราม่าในสถานการณ์ความขัดแย้ง” และ “สื่อมวลชนกับกระบวนการสันติภาพ: ความยั่งยืนที่มีทางออก” ขณะที่บล็อกเกอร์ชื่อ Atit D. ThongIn เขียนวิจารณ์สื่อมวลชนกระแสหลักผ่านเรื่อง “กระบวนการพูดคุยเพื่อสันติภาพชายแดนใต้ ในบริบทของสังคมดัดจริตและงานหนักที่รอสื่อมวลชนอยู่” และบล็อกเกอร์ชื่อ Romadon แสดงท่าทีสะท้อนกลับต่อการถกเถียงในหัวข้อที่สถาบันข่าวอิศราในเรื่องการทบทวนการพูดคุยจากข้อเขียนชื่อ “ข้อสังเกตต่อข้อสังเกต : วิจารณ์บทบรรณาธิการอิศรา “ได้เวลาทบทวนเจรจาใหม่ไฟใต้”

ลำดับ	บล็อก	จำนวนงาน (ชิ้น)
1	บล็อกเกอร์ชื่อ Walakakamol	2
2	บล็อกเกอร์ชื่อ “สนทนาภาษานิตศาสตร์”	2
3	บล็อกเกอร์ชื่อ Atit D. ThongIn	1
4	บล็อกเกอร์ชื่อ Romadon	1
	รวม	6

ตารางที่ 8 แสดงข้อเขียนจากบล็อกเกอร์ที่มีท่าทีวิจารณ์การทำงานของสื่อมวลชนในกระบวนการสันติภาพ

สรุปข้อค้นพบที่สำคัญในเว็บบล็อกของเว็บไซต์ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ www.deepsouthwatch.org

จากการวิเคราะห์พื้นที่ในเว็บบล็อกของเว็บไซต์ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้

www.deepsouthwatch.org โดยพบแนวโน้มที่น่าสนใจดังต่อไปนี้

- 1) วาทกรรมที่ปรากฏในพื้นที่เว็บบล็อกแม้จะมีการนำเสนอและถกเถียงอย่างหลากหลายแต่ก็พบว่า วาทกรรม “สันติภาพ” และ “สันติวิธี” ยังคงเป็นพื้นที่ของวาทกรรมหลักที่ต้องการ “**พยุงและประคับประคองกระบวนการสันติภาพ**” ให้ดำเนินต่อไปได้และวาทกรรม “**พื้นที่กลาง**” ทางความคิดที่ต้องเคารพต่อความคิดที่แตกต่างกัน
- 2) เป็นการถกเถียงโดยดั่งตัวแสดง (Actor) จากสื่อกระแสหลัก ซึ่งดูห่างไกลจากพื้นที่ความขัดแย้งอย่างมากให้เข้ามามีส่วนร่วมในการถกเถียง ซึ่งเป็นตัวเชื่อมที่สำคัญระหว่างพื้นที่กับส่วนกลาง
- 3) การประณามความรุนแรงผ่านแถลงการณ์ เว็บบล็อกได้กลายเป็นพื้นที่ของการประณามและต่อต้านการใช้ความรุนแรงในระหว่างที่ดำเนินการในกระบวนการสันติภาพ
- 4) นักวิชาการและผู้สนใจด้านสื่อเริ่มถกเถียง วิพากษ์วิจารณ์ต่อบทบาทและการทำงานของสื่อกระแสหลักต่อกระบวนการสันติภาพมากขึ้น
- 5) การเกิดขึ้นของนักแปลอิสระอย่างชินทาโร่ และอาวันบึก เป็นตัวกระตุ้นอย่างมากให้กับสังคมไทยในการเรียนรู้โลกมลายูให้สังคมไทย บทบาทการอาสาของเขาทำหน้าที่ในการเป็น “สะพาน” เชื่อมคนสองวัฒนธรรมให้ได้เรียนรู้ร่วมกันผ่านเครื่องมือของภาษา
- 6) การเกิดขึ้นของนักแปลอิสระ ยังสร้างผลสะท้อนต่อการสื่อสารของสื่อมวลชนกระแสหลัก จากแต่เดิมที่พื้นที่มีแต่แหล่งข่าว (Source) ด้านความมั่นคงซึ่งสามารถเข้าถึงได้ง่ายกว่าและไม่มีปัญหาด้านภาษา ในขณะที่เมื่อยังไม่มีผู้แปลอิสระ เมื่อสื่อมวลชนเมื่อเจอกับข่าวหรือเอกสารภาษามลายูมักใช้การแปลและตีความตามเจ้าหน้าที่ความมั่นคงหรือไม่ก็หลีกเลี่ยงที่จะนำเสนอมันไปเสีย การมีนักแปลอิสระจึงปิดข้ออ่อนประการนี้ออกไป ทำให้สังคมสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่รอบด้านมากขึ้น
- 7) พื้นที่ของการเสวนาอย่างไม่เป็นทางการนี้ ถือเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับสังคมในการเตรียมความพร้อมในการยอมรับความแตกต่างทางความคิด อุดมการณ์และวัฒนธรรม ซึ่งเป็นการสร้าง “**โครงข่ายนิรภัยเพื่อประคับประคองกระบวนการสันติภาพ**” (Safety Net) ให้ดำเนินต่อไปได้
- 8) เป็นจุดริเริ่มของการสร้าง “**พื้นที่ร่วม**” (Common Space) ในกระบวนการสันติภาพผ่านพื้นที่ออนไลน์ ที่ดึงเอาผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) เข้ามามีส่วนร่วมทั้งด้านทรัพยากร สานเสวนาร่วมกัน ในพื้นที่เดียวกัน

- ซึ่งจะทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อมตัวแสดงทุกฝ่ายทั้งผู้ที่มีอำนาจในการกำหนดทิศทางนโยบาย (Track I) ภาคประชาสังคม (Track II) และประชาชนทั่วไปจากพื้นที่ชุมชนชั้นรากหญ้า ((Track III)
- 9) ในพื้นที่เสวนานี้พบว่าส่วนใหญ่ตัวแสดงยังเป็นผู้คนใน ภาคประชาสังคม (Track II) ซึ่งมีทั้งนักวิชาการและนักเคลื่อนไหวในภาคประชาสังคม แต่ก็ยังต้องการผู้ที่มีอำนาจในการกำหนดทิศทางนโยบาย (Track I) และประชาชนทั่วไปจากพื้นที่ชุมชนชั้นรากหญ้า (Track III) เข้ามาร่วมสานเสวนาเพิ่มมากยิ่งขึ้น
 - 10) พื้นที่เปิด ความหวาดระแวงในพื้นที่ลดลง บางประเด็นสามารถพูดคุยกันอย่างธรรมดา
 - 11) การถกเถียงสาธารณะ มีกรณีศึกษาที่น่าสนใจเมื่อ บล็อกเกอร์ชื่อ New patani order หรือ ดร.มุฮัมหมัดอิลยาส หญ้าปรัง เสนอข้อเขียนชื่อ ปฏิรูป “ปีอาร์เอ็น” (Barisan Revolusi Nasional: BRN), บล็อกเกอร์ชื่อ Kajian Budaya Rakyat หรือบัณฑิต ไกรวิจิตร นักวิชาการด้านมานุษยวิทยา เขียนเรื่องบทสะท้อนปฏิรูป “ปีอาร์เอ็น” เพื่อแลกเปลี่ยนกับบล็อกเกอร์ New patani order ในท่วงทำนองโต้แย้งและอภิปรายในทางวิชาการรวมถึง การถกเถียงว่าด้วยการทบทวนการเจรจาระหว่าง ปกรณ์ พึ่งเนตร บรรณาธิการโต๊ะข่าวภาคใต้ สถาบันข่าวอิศรากับบรมมฏอน ปันจอร์ บรรณาธิการศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้
 - 12) เวบบล็อกนี้ได้กลายเป็นสนามทดลองพื้นที่ของความแตกต่างหลากหลายทางความคิด ที่พื้นที่ในสื่อกระแสหลักมีข้อจำกัดและไม่สามารถทำได้

ส่วนที่ 4

8. สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาเรื่อง “วาทกรรมสื่อมวลชนในกระบวนการสันติภาพสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 2556” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาขั้นตอนและกระบวนการดำเนินงานของ “ข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยการระงับการพูดคุยเพื่อสันติภาพ” 2) เพื่อศึกษาวาทกรรมสื่อมวลชนกระแสหลัก สื่อของรัฐและสื่อภาคประชาสังคมในกระบวนการสันติภาพสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 3) เพื่อศึกษาทิศทางของวาทกรรมสื่อฝ่ายที่คิดเห็นต่างจากรัฐในกระบวนการสันติภาพสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในสื่อมวลชนกระแสหลักคือ รายการข่าว 3 มิติ สถานีโทรทัศน์สีช่อง 3, รายการที่นี้ไทยพีบีเอส สถานีโทรทัศน์สาธารณะไทยพีบีเอส, สื่อของกลุ่มเห็นต่างจากรัฐและวิพากษ์วิจารณ์รัฐไทยคือ เว็บไซต์ฟูโลอินโฟ, อัมบรานิวส์และคลิปปูทูปโดยปีอาร์เอ็น, สื่อของกลุ่มภาคประชาสังคมคือ เวบบล็อกในเวปไซต์ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้

8.1 สรุปผลวิจัย

วาทกรรมของสื่อมวลชนในกระบวนการสันติภาพ

1) วาทกรรมที่ปรากฏในสื่อมวลชนกระแสหลัก

จากการศึกษาวาทกรรมของสื่อมวลชนในกระบวนการสันติภาพสามจังหวัดชายแดนใต้ 2556 จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสื่อกระแสหลักคือ รายการข่าวสามมิติทางสถานีโทรทัศน์สีช่อง 3 และรายการที่นี้ไทยพีบีเอส ของสถานีโทรทัศน์สาธารณะไทยพีบีเอส ซึ่งเป็นสื่อขนาดใหญ่ที่มีความคิดอิงกับกระแสหลักและสามารถเข้าถึงกลุ่มผู้ชมได้เป็นจำนวนมาก สามารถสร้างผลกระทบในแง่ของการกำหนดบทบาททางความคิดและพฤติกรรมของผู้คนส่วนใหญ่ในสังคมได้มาก โดยเมื่อพิจารณาแยกตามสถานีจะพบว่า

ช่อง 3

ในกรณีของช่องสามพบวาทกรรมที่สร้างความชอบธรรมให้การดำเนินการพูดคุยสันติภาพในครั้งนี้ โดยพบว่าวาทกรรมที่ถูกหยิบยกขึ้นมาคือ “วาทกรรมแบ่งแยกดินแดน” สามารถปรากฏขึ้นมาอย่างชัดเจนและได้รับการยอมรับเนื่องจากสามารถรองรับเหตุผลของวิถีทางในกระบวนการสันติภาพด้วยการขึ้นโต๊ะพูดคุย ซึ่งหากแต่เดิมกลุ่มผู้คิดเห็นต่างจากรัฐ ตกอยู่ภายใต้วาทกรรมแบบอาชญากรรมและปัญหาแทรกซ้อนอื่นๆ ก็ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องใช้วิธีการพูดคุยสันติภาพ แต่สามารถใช้กฎหมายพิเศษที่ประกาศใช้หรือกระบวนการยุติธรรมเพื่อการแก้ปัญหาได้ ทั้งนี้ยังมีวาทกรรมที่หยิบยกเอาเรื่อง “ผลประโยชน์ของชาติ” มากกล่าวอ้าง ฝ่ายที่คัดค้านและไม่เห็นด้วยจึงยกเอาวาทกรรมที่เกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านคือ “มาเลเซีย” ว่ามีท่าทีไม่น่าไว้วางใจซึ่งอาจได้ผลประโยชน์จากการพูดคุยในครั้งนี้โดยฝ่ายที่ดำเนินการและริเริ่มพูดคุยคือ รัฐบาลและสภาความมั่นคงแห่งชาติจึงต้องย่ำด้วยวาทกรรมที่ว่าสามารถ “คุยถูกตัว” และไม่มีทางเกิดกรณี “แบ่งแยกดินแดน” อย่างเด็ดขาดด้วยการอ้างหลักการพูดคุยที่เป็นไปตาม “กรอบรัฐธรรมนูญ”

กรณีของความรุนแรงที่ดูเหมือนจะทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในระหว่างการพูดคุยสันติภาพ วาทกรรมที่ถูกผลิตขึ้นถูกวางอยู่บนฐานคิดของความเคลือบแคลงใจว่าสมควรที่จะดำเนินการพูดคุยต่อหรือไม่ ด้านที่ให้การ

สนับสนุนและเห็นว่าควรจะให้กระบวนการพูดคุยดำเนินต่อไป จึงปรากฏวาทกรรมที่บอกว่าต้อง “อดทน” เพื่อเพราะการจะได้มาซึ่งสันติภาพนั้นต้องใช้เวลาเพื่อตอบสนอง “ผลประโยชน์ของชาติ” นอกจากนี้ยังมีวาทกรรมที่วางอยู่บนฐานคิดทางวิชาการจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ คือการเปลี่ยนเป้าจาก “เป้าอ่อน” (Soft target) ซึ่งหมายถึง ผู้บริสุทธิ์ที่ไร้อาวุธต่อสู้มาสู่เป้าหมายที่เป็น “เป้าแข็ง” (Hard target) ที่เป็นเจ้าหน้าที่รัฐหรือกองกำลังรบมากขึ้น อย่างไรก็ตามกรณีของข่าวป้ายผ้าปริศนาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมถึงการปรากฏตัวผ่านคลิปยูทูปของผู้นำบีอาร์เอ็น ก็สร้างความลังเลให้เกิดขึ้นว่าการพูดคุยสันติภาพจะ “ล่ม” หรือไม่

วาทกรรม “ความรุนแรงไม่ลดลง” ยังคงดำรงอยู่อย่างต่อเนื่องทั้งตัวบทที่ปรากฏอยู่ในเนื้อหาข่าวความรุนแรงรายวันที่ถูกรายงานคู่ขนานไปกับกระบวนการสันติภาพ กรณีกราดยิงร้านน้ำชาในเมืองปัตตานีจนทำให้มีผู้เสียชีวิต 6 ศพและมีเด็กเสียชีวิตอยู่ด้วย ทำให้วาทกรรมนี้ดำเนินไปตลอดเดือนพฤษภาคม จนทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างสภาความมั่นคงแห่งชาติต้องออกมาอ้างวาทกรรมการดำเนินการเจรจาอยู่ภายใต้ “กรอบรัฐธรรมนูญ” โดยมีเนื้อหาของความหมายที่ต่างไปจากเดิมก็คือการดำเนินแนวทางสันติภาพตามกรอบรัฐธรรมนูญไม่ได้หมายความว่ายอม “อ่อนข้อ” ต่อผู้ก่อความไม่สงบ กระนั้นวาทกรรม “สันติวิธี” ยังคงถูกหยิบยกมาใช้อย่างต่อเนื่องพร้อมทั้งให้อดทนกับเหตุความไม่สงบ การปรากฏตัวของบีอาร์เอ็น ผ่านยูทูปและป้ายผ้าปริศนายังช่วยให้ วาทกรรมของกลุ่มที่ต่อต้านรัฐโผล่ขึ้นมาในสื่อกระแสหลักอย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนคือ วาทกรรม “สิทธิในการกำหนดชะตากรรมของชาวมลายูปัตตานี” และการยอมรับสภาพของเหล่า “นักรบ” ที่ต่อต้านรัฐไทย ซึ่งก็ทำให้ความกังวลต่อการ “แบ่งแยกดินแดน” ยังมีอยู่คู่ขนานเป็นระยะ อย่างไรก็ตามท่ามกลางความรุนแรงที่มีต่อผู้บริสุทธิ์ ก็ปรากฏวาทกรรม “เสียงของคนไทยพุทธกลุ่มน้อย” ที่เรียกร้องไม่เอาความรุนแรงก็ปรากฏขึ้นในสื่อกระแสหลักเช่นกัน

ข้อเสนอ 5 ข้อจาก บีอาร์เอ็นและข้อเสนอให้มีการหยุดยิงในช่วงเดือนรอมฎอนในช่วงเดือนมิถุนายน ในรายละเอียดของข้อเสนอให้มาเลเซียยกระดับขึ้นเป็น “คนกลาง” (Mediator) รวมถึงที่ประชุมอิสลามนานาชาติหรือ OIC เข้ามามีส่วนร่วมด้วยในบทบาทดังกล่าว วาทกรรมที่เกี่ยวข้อง “การแทรกแซง/ มือที่สาม/ การยกระดับ” และวาทกรรม “แยกดินแดน” ก็ตามกลับมาหลอกหลอนดังเดิม ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจึงต้องนำวาทกรรมเข้ามา “ยัน” ความหมายดังกล่าวด้วย วาทกรรมที่สร้างความชอบธรรมได้ดีก็คือการอ้างกระบวนการที่อิงอยู่ภายใต้กรอบของการพูดคุยตามบทบัญญัติแห่ง “รัฐธรรมนูญ” อย่างไรก็ตามความไม่มั่นคงในกระบวนการสันติภาพและกังวลว่าจะล่มและต้องย้อนกลับไปสู่ความรุนแรงรอบใหม่อีก จึงมีการผลิตวาทกรรม “ประคับประคองสันติภาพ” โดยริเริ่มขึ้นมาจากกลุ่มภาคประชาสังคมในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นครั้งแรกซึ่งถือว่าเป็นช่วงชิงความหมายจากผู้สังสารที่เคยมีอยู่แต่กลุ่มของรัฐ นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ มาสู่ภาคประชาสังคม กระนั้นการตีความต่อบทบาทของบีอาร์เอ็น ก็ยังอยู่ในสภาพที่ไม่น่าไว้วางใจมากนัก ซึ่งการตีความและให้ความหมายต่อทำที่นั้นมีความหลากหลายน้อยจนเกินไป

ท่าทีของการรายงานข่าวของรายการข่าวสามมิติ จะพบว่าท่าทีที่เห็นด้วยและส่งเสริมกระบวนการพูดคุยสันติภาพและมีท่าทีที่เห็นอกเห็นใจต่อฝ่ายรัฐที่ริเริ่มกระบวนการพูดคุยสันติภาพ โดยพยายามเกาะติดข่าวเจาะลงในแทบทุกรายละเอียด ความน่าสนใจของข่าวช่อง 3 ก็คือ มีการรายงานที่สมดุล แหล่งข่าวที่ครอบคลุมหลากหลายตั้งแต่เจ้าหน้าที่รัฐ เจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคง นักวิชาการ ภาคประชาสังคม ชาวบ้าน

ไทยพีบีเอส

ดูเหมือนว่าไทยพีบีเอส จะรู้เเบาะแสข่าวของการพูดคุยสันติภาพล่วงหน้ามาก่อนจึงเริ่มมีการเกาะติดข่าวนี้มาตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ โดยเริ่มมีประเด็นข่าวที่ตั้งคำถามต่อท่าทีของมาเลเซียและการดำเนินการพูดคุยภายใต้กรอบของรัฐธรรมนูญ ในเดือนมีนาคมภายหลังจากการลงนามร่วมกันของทั้งสองฝ่ายคำถามหลักของประเด็นข่าวในห้วงเวลาดังกล่าวจึงอยู่ที่ “ฮัสซัน ตอยิบ” สามารถคุมกำลังได้จริงหรือไม่ ซึ่งมีผลมาสู่ว่าทกรรมว่าเขาเป็น “ตัวจริง” หรือไม่อีกด้วย การตีความวาทกรรมการยินยอมเจรจาของปีอาร์เอ็น “ภายใต้กรอบรัฐธรรมนูญ” มีความหมายว่าอย่างไร เช่น “ปีอาร์เอ็นได้ล้มเลิกอุดมการณ์แบ่งแยกดินแดนแล้ว” วาทกรรม “ความรุนแรงไม่ลดลง” จึงสัมพันธ์กับคำถามของสังคมว่า “ฮัสซันคือตัวจริงหรือไม่” เนื่องจากท่าทีของไทยพีบีเอสในการรายงานข่าวนั้นมีท่าทีเชิงตรวจสอบ จึงมองในประเด็น “การประสานงานกันระหว่าง “เอกภาพทางการทหารกับการเมือง” จึงต่อเนื่องไปถึงวาทกรรมที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของ “มาเลเซีย” ว่าได้เข้ามามีส่วนอยู่ในเบื้องหลังจากการพูดคุยนี้อย่างไร เชื่อมโยงกับความสัมพันธ์กับ “คุณทักษิณ” และ “โลกอิสลาม” หรือไม่ จึงกลายเป็นคำถามที่ต่อเนื่องต่อบทบาทของมาเลเซียในฐานะ “ผู้อำนวยความสะดวก” นั้นเหมาะสมหรือไม่ ซึ่งได้พัฒนาไปเป็นการสร้างวาทกรรมที่เอื้อให้กับพรรคฝ่ายค้านในการโจมตีรัฐบาลคือวาทกรรม “มาเลเซียไม่น่าไว้วางใจและวางบทบาทเป็นพระเอก” ซึ่งเคยประสบความสำเร็จในมินดาเนา ประเทศฟิลิปปินส์มาแล้ว

ข่าวสารในเดือนเมษายนยังถูกปกคลุมไปด้วยวาทกรรมของ “ความรุนแรงที่ยังไม่ลดลง” จึงมีคำถามว่าควรมีการจัดการอย่างไรจึงทำให้เกิดวาทกรรม “การพูดคุยระหว่างกันด้วยความจริงใจ” ด้วยอ้างอิงไปถึงการพูดคุยที่ดำเนินไปแล้วนั้นจะช่วยให้ความรุนแรงได้ยุติลงได้อย่างแท้จริง ในกรณีนี้จึงเกิดวาทกรรม “เป่าแข็ง - เป่าอ่อน” ต่อเนื่องตามมา เพื่ออธิบายเหตุผลในทางวิชาการว่าเป้าหมายการทำร้ายของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ ได้เคลื่อนย้ายจากผู้บริสุทธิ์ไปสู่เจ้าหน้าที่ความมั่นคงมากยิ่งขึ้นเป็นการต่อสูระหว่างกองกำลังกับกองกำลังที่ทำให้การต่อสู้นั้นดุเดือดขึ้น ทั้งนี้ยังมีความพยายามอธิบายโต้แย้งด้วยตรรกะอื่นๆ เช่น การดำเนินการพูดคุยไปแล้วใช้ว่าความรุนแรงจะต้องยุติโดยทันทีทำให้ถูกเชื่อมโยงไปสู่คำถามว่า “ฮัสซัน ตอยิบ คือตัวจริงหรือไม่” มีความสามารถในการควบคุมกองกำลังในพื้นที่ได้จริงหรือไม่ ซึ่งในภายหลังจากเขาออกมาแถลงผ่านยูทูบว่าปีอาร์เอ็น “ไม่จริงใจ” ต่อการพูดคุย กลุ่มที่ไม่เห็นต่อท่าทีของปีอาร์เอ็นอย่าง ที่ปรึกษาอิฆมานไรท์วอทซ์ประจำประเทศถึงการวิเคราะห์ว่านี่คือการ “ล้มโต๊ะ” และ “ถอดปลั๊ก” การพูดคุยจากผู้นำระดับสูงและสภาองค์กรนำของปีอาร์เอ็น ความรุนแรงต่อผู้บริสุทธิ์จากการกราดยิงร้านน้ำชาในปัตตานี จนทำให้มีผู้เสียชีวิต 6 ศพนั้นทำให้วาทกรรม “ความรุนแรงที่ยังไม่ลดลง” ยังดำรงอยู่ จึงพบชุดคำอธิบายที่โต้แย้งวาทกรรมนี้ผ่านตัวเลขและสถิติว่าความรุนแรงได้ลดลงจริงและไม่ได้พุ่งเป้าต่อผู้บริสุทธิ์ ยังคงเป็นการโจมตีในเป่าแข็งแต่ยังมีบางเหตุการณ์ที่เกิดเหตุผิดพลาดได้และนอกเหนือคำอธิบาย รวมถึงถูกอธิบายว่าเป็นเทคนิคในการต่อรองทางการเมืองของปีอาร์เอ็นหรืออาจมาก “ปัญหาภายในของขบวนการเอง”

ปรากฏการณ์ที่ต่อเนื่องจากความไม่แน่นอนของกระบวนการพูดคุยสันติภาพ คือ อาการความวิตกกังวลของภาคประชาสังคมจังหวัดชายแดนภาคใต้ว่ากระบวนการพูดคุยจะดำเนินต่อไปได้หรือไม่ มีการรวมกลุ่มกันเพื่อการตีความข้อเสนอจากปีอาร์เอ็นรวมถึงการทำ “โรดแมพ” ข้อเสนอจากภาคประชาสังคมไปสู่ทุกฝ่ายทั้งปาร์ตี้ A ปาร์ตี้ B และสื่อมวลชนทำให้เกิดวาทกรรม “ประคับประคองสันติภาพ” เกิดขึ้นในช่วงนี้และยังพบการหิยบายประเด็น

ข้อเสนอ 5 ข้อของปีอาร์เอ็นยังคงดำเนินไปตาม “กรอบของของรัฐธรรมนูญ” เพื่อรักษาความชอบธรรมของกระบวนการพูดคุยครั้งนี้เอาไว้ ขณะที่ฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยกับกระบวนการพูดคุยครั้งนี้กลับยืนยันว่า การยอมรับข้อเสนอภายใต้ “กรอบของของรัฐธรรมนูญ” นั้นขัดกับอุดมการณ์หลักของขบวนการปีอาร์เอ็นอย่างสิ้นเชิง การที่มีตัวแทนเข้ามาพูดคุยนั้นจึง “ไม่ใช่ตัวจริง” อุดมการณ์ของปีอาร์เอ็นนั้นมีเป้าหมายอยู่ที่ “เอกราช” เท่านั้น ทั้งยังให้คำอธิบายว่าข้อเสนอของเขาไม่ได้สอดคล้องกับความต้องการของคนในพื้นที่อย่างแท้จริง วาทกรรมนี้ถูกผลิตออกมาจากนักวิชาการและกลุ่มภาคประชาสังคมบางส่วนอีกด้วย

การออกมายื่นข้อเสนอ 5 ข้อผ่านยูทูบของปีอาร์เอ็นถูกทำให้ถูกมองว่า “ไม่เป็นที่น่าไว้วางใจ” แต่ก็มีความพยายามตีความคือทำที่เหล่านี้อยู่หลายความหมาย เช่น “ปีอาร์เอ็นต้องการสันติภาพไม่น้อยไปกว่ารัฐไทย” ต้องการเสถียรภาพในการดำเนินการพูดคุยอย่างต่อเนื่อง หรือทำที่ที่แข็งกร้าวและถ้อยคำกล่าวหาว่ารัฐไทยแบบยุคล่าอาณานิคม นั้นแท้ที่จริงคือการรักษาบทบาทการนำในฝ่ายขบวนการเอาไว้เพื่อสื่อสารไปสู่ระดับปฏิบัติการในพื้นที่ มีความพยายามตีความข้อเสนอเรื่องของการยกระดับให้มาเลเซียเป็น “ตัวกลาง” แทน “ผู้อำนวยความสะดวก” อย่างที่เป็นอยู่ในขณะนี้ รวมถึงเสนอให้ OIC เข้ามามีบทบาทในการคนคนกลางร่วมกัน วาทกรรมชุดเดิมนั้นพยายามที่จะตีความไปสู่ความหมายของ “ยกระดับ” ให้นานาชาติยอมรับสถานะขององค์กรต่อต้านรัฐอย่างเป็นทางการในระดับนานาชาติ ขณะที่บางมุมมองก็ได้แย้งด้วยเหตุผลอื่นว่า OIC เป็นองค์กรอิสลามที่ไม่สนับสนุนขบวนการชาตินิยม รวมถึงปีอาร์เอ็นเสียเปรียบมากกว่าด้วยซ้ำ ความเปราะบางของกระบวนการพูดคุยนี้จึงปรากฏวาทกรรม “ระดับประคองสันติภาพ” ให้รักษาระดับของกระบวนการให้ดำเนินต่อไป ทั้งนี้ความชอบธรรมที่สำคัญของผู้ริเริ่มการพูดคุยนี้โดยสภาความมั่นคงแห่งชาติจึงได้อ้างความชอบธรรมผ่านวาทกรรม “ข้อเสนอ 5 ข้อของปีอาร์เอ็นยังคงอยู่ภายใต้กรอบรัฐธรรมนูญ” ในฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยกลับมองด้วยการเสนอวาทกรรมว่านี่คือ “ความขัดแย้งภายในของฝ่ายการเมืองกับการทหารของขบวนการ” และ สภาองค์กรนำหรือ BPP นั้น “ไม่สามารถคุมกองกำลังในพื้นที่ได้จริง” ดังนั้น “ฮัสซัน ตอยิบ ก็ยอมไม่ใช่ตัวจริง” ที่สมควรจะดำเนินการพูดคุยต่อไปด้วย

จากการวิจัยพบว่าในพื้นที่สี่นั้นมี การต่อสู้ช่วงชิงความหมายเพื่อพยุ่งให้ “สันติภาพ” ดำเนินไปได้เป็นอย่างดี ขณะเดียวกันก็มีข้อสังเกตว่าวาทกรรม “แบ่งแยกดินแดน” ก็ยังเป็นวาทกรรมที่สื่อมวลชนไทยวิตกกังวลอยู่มาก โดยจะพยายามประคับประคองประเด็นไม่ถูกมองได้ว่า ให้การสนับสนุนการพูดคุยเพื่อเป็นบันไดไปสู่การแบ่งแยกดินแดนจึงพยายามวางจุดยืนของการรายงานข่าวอยู่บนหลักที่สามารถสร้างความชอบธรรมได้เช่นเดียวกับฝ่ายที่ริเริ่มการพูดคุยโดยสภาความมั่นคงแห่งชาติ จึงต้องรักษาความชอบธรรมที่แข็งแกร่งซึ่งมีเครื่องมือที่สำคัญคือการอ้างบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญซึ่งจะพบได้ว่าวาทกรรมดังกล่าวถูกหยิบยกและย้ายไปตลอดช่วงที่ทำการวิจัยและต่อเนื่องด้วยการย้ายวาทกรรมจะไม่มี การ “การยกระดับ” ของปัญหาดังกล่าวไปสู่การ “แบ่งแยกดินแดน” ในที่สุด (ดูรายละเอียดในตารางที่ 9)

จุดร่วมของวาทกรรมในสื่อโทรทัศน์ (ช่อง3 และ TPBS)

กพ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.
- การพูดคุย ภายใต้กรอบ รธน. - ไม่มีแยกดินแดน - ยกระดับของ ปัญหา(tpbs)	-การพูดคุยภายใต้ กรอบ รธน. -ไม่มีแยกดินแดน -ยกระดับของปัญหา	-การพูดคุยภายใต้กรอบ รธน. -ไม่มีแยกดินแดน -ยกระดับของปัญหา (tpbs)	-การพูดคุยภายใต้กรอบ รธน. -ไม่มีแยกดินแดน -ยกระดับของปัญหา	-การพูดคุยภายใต้กรอบ รธน. -ไม่มีแยกดินแดน -ยกระดับของปัญหา -ต่างประเทศแทรกแซง -Oic ข้อเสนอ 5 ข้อ
มาเลเซียไม่น่า ไว้วางใจ (tpbs)	-มาเลเซียไม่น่า ไว้วางใจ(tpbs) -มาเลเซียเป็นพระเอก (ช่อง3)	การเมืองมาเลเซียมี ผลประโยชน์ทับซ้อน		
การแก้ปัญหาด้วย แนวทางสันติ (tpbs)	การแก้ปัญหาด้วย แนวทางสันติ (ช่อง3)	การแก้ปัญหาด้วยแนวทาง สันติ (ช่อง3)	การแก้ปัญหาด้วยแนวทางสันติ (ช่อง3)	
เอกภาพการเมือง/ การทหาร(tpbs)	เอกภาพการเมือง/ การทหาร			
	การพูดคุย vs เจริญ			
	-ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดคือ ผลประโยชน์ของชาติ เป็นหลัก (ช่อง3) -ทักษิณอยู่เบื้องหลัง การพูดคุย	ผลประโยชน์ของชาติ(ช่อง 3)	วาระของประเทศไม่ใช่การไล่ บาปของใคร (ช่อง3)	
	ความรุนแรงไม่ลดลง (tpbs)	-ความรุนแรงไม่ลดลง -เหตุเกิดเพราะการพูดคุย -เข้าใจพูดคุยแล้วความ รุนแรงต้องยุติ	-ความรุนแรงไม่ลดลง -เป่าแซ็ง/ เป่าอ่อน	
	ตัวจริงหรือไม่ คุยถูกกลุ่มหรือไม่	ตัวจริงหรือไม่ (tpbs) การสั่งการภายในบ็อร์เอ็น	ตัวจริงหรือไม่ (tpbs) ฮัสซันไม่ใช่ตัวจริง เพราะบ็ีฯ แท้ ต้องเอาแต่เอกราชเท่านั้น	ตัวจริงหรือไม่ (tpbs) ฮัสซันไม่ใช่ตัวจริง เพราะ บ็ีฯ แท้ต้องเอาแต่เอกราช เท่านั้น
		-ล้มโต๊ะเจรจา กรณีออกกฎหมาย		
		-บ็อร์เอ็น ไม่จริงใจ ไม่น่า ไว้วางใจ (tpbs)	-บ็อร์เอ็น ไม่จริงใจ ไม่น่าไว้วางใจ ปฏิบัติการแยกกันระหว่าง การเมืองกับการทหาร (tpbs)	-บ็อร์เอ็น ไม่จริงใจ ไม่น่า ไว้วางใจ จากข้อเรียกร้อง 5 ข้อ
			-ระดับประคองสันติภาพ -สันติภาพต้องใช้เวลา	-ระดับประคองสันติภาพ -ภาคประชาสังคมร่วม ระดับประคองสันติภาพ (tpbs)

ตารางที่ 9 แสดงวาทกรรมร่วมของการรายงานข่าวของรายการข่าวสามมิติ (ช่อง3) และรายการที่นี้ไทยพีบีเอส (ไทยพีบีเอส)

2) วาทกรรมที่ปรากฏในสื่อทางเลือกของฝ่ายที่ต่อต้านรัฐ

จากการศึกษาวาทกรรมของสื่อมวลชนในกระบวนการสันติภาพสามจังหวัดชายแดนใต้ 2556 จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสื่อทางเลือกคือ เว็บไซต์พุลอินโฟ, เว็บไซต์อัมบรานิวส์และคลิปปูบุของปีอาร์เอ็น ซึ่งเป็นพื้นที่ของการสะท้อนความคิดและจุดยืนทางการเมืองของ “คนใน” ของผู้ที่อยู่ในฝ่ายที่เห็นต่างไปจากรัฐ โดยเมื่อพิจารณาแยกแต่ละสื่อมีข้อค้นพบดังต่อไปนี้

พุลอินโฟ

ท่าทีของพุลอินโฟต่อกระบวนการพูดคุยสันติภาพแสดงออกผ่านแถลงการณ์มาตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2556 โดยกล่าวถึงการพูดคุยสันติภาพว่าพุล “สนับสนุนการพูดคุย” โดยหยิบยกวาทกรรมว่า **“การพูดคุยคือแนวทางแก้ปัญหาโดยสันติ”** ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการเมืองและการต่างประเทศที่เป็นความถนัดของพุล ในขณะที่ต่อมาพุลไม่ได้มีส่วนร่วมในโต๊ะเจรจาด้วยจึงมีประกาศในแถลงการณ์ว่ารัฐไทยและปีอาร์เอ็น **“ขาดการมีส่วนร่วมในสันติภาพกับพุล”** ในเดือนพฤษภาคมหลังจากมีป้ายผ้าทั่วในจังหวัดชายแดนภาคใต้พุลก็ออกแถลงการณ์ว่า **“สันติภาพที่แท้จริงมากจากการยอมรับความเป็นเจ้าของของชาวมลายูปัตตานี”** ซึ่งเป็นวาทกรรม **“สิทธิในการกำหนดชะตากรรมของตนเอง” (self-determination)** ท่าทีของพุลต่อกระบวนการสันติภาพ ไม่ได้แสดงออกชัดเจนนักในถ้อยแถลงแต่ก็เห็นความพยายามและกระตือรือร้นต่อการอยากเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพูดคุยในครั้งนี้ซึ่งถือว่าเป็นบทบาทของการช่วงชิงการนำในฝ่ายของขบวนการต่อต้านรัฐไทยด้วยกันอีกด้วย

อัมบรานิวส์ (Ambranews)

ท่าทีของเว็บไซต์ที่วิพากษ์วิจารณ์กระบวนการสันติภาพอย่างเผ็ดร้อนอย่าง “อัมบรานิวส์” มีข้อเขียนค่อนข้างมากในช่วงเดือนเมษายน 2556 โดยได้วิจารณ์กระบวนการสันติภาพในเดือนพฤษภาคม มีเพียง 2 บทความและมีบทความชิ้นเพียงในเดือนมิถุนายน เนื้อหาของ Ambranews มีท่าทีไม่เห็นด้วย ไม่เชื่อมั่น กับกระบวนการสันติภาพ ทั้งยังวิพากษ์วิจารณ์ทั้งฝ่ายรัฐไทยและตัวแทนของฝ่าย BRN อีกด้วย วาทกรรมที่เว็บไซต์เขาให้นิยามกับกระบวนการพูดคุยก็คือ **“ละครสันติภาพ”** ซึ่งเขาพวกอ้างว่าการพูดคุยครั้งนี้มาจากบีบบังคับพวกนักรบที่หลบซ่อนอยู่ในฝั่งมาเลเซีย โดยละครครั้งนี้จะเป็นการต้อนนักรบปัตตานีให้ขึ้นมาสู่สาธารณะเหมือนที่เคยเกิดขึ้นกับกองกำลังโมโรในฟิลิปปินส์มาแล้ว นอกจากนี้ยังวิจารณ์การยินยอมพูดคุยภายใต้ **“กรอบรัฐธรรมนูญไทย”** เป็นเรื่องที่ไม่ยุติธรรม ทั้งยังยืนยันว่ากลุ่มนักรบเพื่อเอกราชปัตตานียังคงยึดมั่นอยู่ในจุดยืนเรียกร้องเอกราชและตอบโต้ไปยังผู้ที่อ้างตัวว่าเป็น **“ผู้สังคมนักรบในพื้นที่”** ซึ่งหมายถึง **“ฮัสซัน ตอยิบ”** นั่นเอง ในกรณีนี้จะพบว่าการโต้แย้งในวาทกรรม **“ตัวจริงหรือไม่”** ไม่ได้เป็นข้อถกเถียงกันแต่เฉพาะกลุ่มของผู้เชี่ยวชาญหรือฝ่ายความมั่นคงบางส่วนเท่านั้น แต่จะพบว่าเป็นข้อถกเถียงที่กระจายตัวมาสู่กลุ่มผู้ที่มีความเห็นต่างจากรัฐอีกด้วย ขณะเดียวกันก็พบว่าการวิพากษ์วิจารณ์การทำงานริเริ่มการพูดคุย โดยเฉพาะการที่รัฐบาลมอบหมายให้คุณเฉลิม อยู่บำรุง รองนายกรัฐมนตรีฝ่ายความมั่นคง ในขณะที่เป็นผู้ดำเนินการประสานงานเบื้องต้นกับมาเลเซีย โดยพวกเขาวิจารณ์ว่าไม่เหมาะสมโดยให้เหตุผลว่า **“ซีเมมาและคุยไม้ โอ้อวดและชอบคอร์รัปชั่น”** กรณีเหตุการณ์กราดยิงร้านน้ำชาในปัตตานี เว็บไซต์นี้วิจารณ์ว่าเป็น **“การโยนความผิดให้กับปีอาร์เอ็นที่ไม่เห็นด้วยกับการเจรจาสันติภาพครั้งนี้”** หรือการวิพากษ์วิจารณ์การวางระเบิดปืนใหญ่นางพญาตานีที่หน้ามัสยิดกรือเซะว่าการหลอ่ป็นเป็นเพียงการคอร์รัปชั่น ซึ่งสะท้อนวาทกรรมที่ Ambranews ยืนยันเสมอมาก็คือ **“ไม่เชื่อมั่นการดำเนินการโดยรัฐบาลไทย”**

ปีอาร์เอ็น

การสื่อสารผ่านคลิปปูทูปของปีอาร์เอ็น เป็นการสื่อสารผ่านช่องทางสื่อสารสาธารณะเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2556 ได้สร้างความฮือฮาและเสียงวิพากษ์วิจารณ์ในสังคมเป็นอย่างมาก โดยในครั้งแรกเป็นการแถลงโดย นายฮัสซัน ตอยิบพร้อมด้วยนายอับดุลการิม เขาแถลงการณ์ด้วยการเรียกตัวเองว่า “นักสู้เพื่อประชาชนปาตานี” ที่มีเป้าหมายของการทำประโยชน์ “เพื่อชาวมลายูปาตานีอันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน” โดย “ชาวมลายูเป็นอุมมะห์ (ประชาชาติ) ที่สามัคคีและแข็งแกร่ง” มาเพื่อชี้แจง “เหตุผลของการปลดปล่อยจากอาณานิคม” และย้ำชัดว่า “หลังเราได้รับอิสรภาพเราจะปกครองอย่างยุติธรรมที่สุด” ชุดถ้อยคำที่หยิบยกขึ้นมาแถลงนี้จะเห็นได้ว่าวางอยู่บน วาทกรรมแบบ “ชาตินิยมมลายู” ถ้อยคำเหล่านี้จึงไม่ค่อยเป็นที่คุ้นหูในยุคปัจจุบัน ทั้งยังมีท่าทีที่ดูแข็งกร้าว มีการตีความว่านัยหนึ่งคือการสื่อสารภายในไปสู่กลุ่มขบวนการด้วยกัน ท่าทีที่ “กร้าว” เช่นนี้คือการยืนยันในจุดเดิมคือการ “ปลดแอก” ตนเองออกจากอาณานิคมของสยาม ซึ่งอาจมาจากการวิพากษ์วิจารณ์ในกลุ่มผู้ที่ไม่เห็นด้วยว่า ปีอาร์เอ็น ที่แท้จริงต้องการ “เอกราช” เท่านั้น แต่ในกรณีนี้ปีอาร์เอ็นไม่ได้เลือกวาทกรรมนั้น แต่ได้เคลื่อนย้ายวาทกรรมใหม่ ที่ยังคงมีร่องรอยของจุดยืนแบบเดิมแต่เป็นท่าทีของการเคลื่อนไหวภายใต้กรอบรัฐธรรมนูญไทยนั่นคือการเสนอวาทกรรม “พิทักษ์สิทธิชาวมลายูปาตานี” และ “ความขัดแย้งเกิดขึ้นจากสิทธิของชาวมลายูถูกยึดไป” (ข้อ 4) โดยยังถือว่าเป็นการคงรูปของการเรียกร้องให้รัฐไทยยอมรับ “สิทธิความเป็นเจ้าของแผ่นดินปาตานี” ภายใต้วาทกรรม “การเป็นเจ้าของดินแดนและสิทธิในการกำหนดชะตากรรมของตนเอง” ข้อเสนอเรื่องให้ OIC เข้ามาเป็นคนกลาง “รับรองความชอบธรรมจากประชาคมโลกโดยให้ OIC เป็นตัวกลาง” จึงเป็นวาทกรรมเพื่อใช้ในการรุกรูททางการเมือง เพื่อเป็นหลักประกันของการรักษาเสถียรภาพของกระบวนการพูดคุยสันติภาพเอาไว้ดังจะพบถ้อยคำว่า “การพูดคุย วันที่ 13 มิถุนายน จะยังคงดำเนินต่อไป หลังจากรัฐสภาสยามยืนยัน (รับรอง) อย่างเป็นทางการ ข้อเรียกร้อง 5 ข้อ ที่ฝ่าย BRN ได้นำเสนอในวันที่ 29 เมษายน 2556”

รูปแบบการสื่อสารของปีอาร์เอ็นเป็นสองจังหวะ จังหวะแรกจะเปิดการแถลงด้วยฝ่ายการเมืองก่อนและต่อมาตามด้วยฝ่ายทหารโดยฝ่ายหลังจะมีท่าทีที่แข็งกร้าวหนักแน่นมากกว่า จึงรับบทบาทการวิพากษ์วิจารณ์ความไร้เอกภาพและเรียกร้องให้การพูดคุยสันติภาพเป็น “วาระแห่งชาติ” (ดูแถลงการณ์จริงในภาคผนวก ก.) โดยใช้วาทกรรมชาตินิยมมลายูนำและใช้วาทกรรม “ความไร้เอกภาพของรัฐไทย” โดยมีข้อความที่น่าพิจารณาต่อการมองปัญหาจากฝั่งไทยก็คือ “มีฝ่ายที่เข้าข้างฝ่ายรัฐบาล (น่าจะหมายถึง รัฐบาลของ น.ส. ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร) มีฝ่ายที่เข้าข้าง มีฝ่ายที่เข้าข้างระบบศักดินา และมีอีกฝ่ายหนึ่งที่รู้สึกตัวเองกำลังสูญเสียผลประโยชน์ จึงก่อให้เกิดเหตุรุนแรง” และได้ย้ำว่าการเจรจานั้นจะต้องถูกผลักดันให้เป็นวาระแห่งชาติ “กระบวนการสันติภาพควรเป็นวาระแห่งชาติ มันไม่ใช่เครื่องมือเพื่อล้างบาปหรือความโลภของคนใดคนหนึ่ง” ในกรณีนี้จึงจะพบว่าวาทกรรมคล้ายที่ปรากฏอยู่ในสื่อกระแสหลักคือ วาทกรรมที่มีคุณ “ทักษิณอยู่เบื้องหลัง”

เมื่อพิจารณาการสื่อสารของปีอาร์เอ็นแล้วก็จะพบว่า การสื่อสารมีรายละเอียดและขั้นตอนในการนำเสนออยู่มาก โดยมีโครงสร้างแบบแผนที่สันติภาพหรือ Roadmap ซึ่งมีรายละเอียดเพิ่มเติมในเอกสาร 38 หน้า ในขณะที่ฝ่ายรัฐไทยไม่ค่อยมีความชัดเจนต่อข้อเสนอของการพูดคุย ดูแต่จะมีแต่เสนอเรื่องการให้หยุดความรุนแรงเท่านั้น ซึ่งเมื่อมองในประเด็นนี้จะพบว่าท่าทีของปีอาร์เอ็นผ่านการสื่อสารจะพบว่า เขามีบทบาทในฝ่าย “รุก” มากกว่าฝ่ายรัฐไทยที่

เป็นฝ่าย “รับ”

8.2 อภิปรายผล

การศึกษาเรื่อง “วาทกรรมสื่อมวลชนในกระบวนการสันติภาพสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 2556” พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นสื่อกระแสหลักคือช่อง 3 และไทยพีบีเอส พยายามที่จะกุมทิศทางข่าวสารให้กระบวนการพูดคุยสันติภาพดำเนินไปได้ โดยส่วนหนึ่งอาศัยเป็นพื้นที่ของสื่อสารจากภาครัฐเนื่องจากสามารถที่จะเข้าถึงตัวแหล่งข่าวและแหล่งข้อมูลได้ง่ายกว่าฝั่ง ปิอาร์เอ็นที่ยังไม่ให้อำนาจสื่อมวลชนไทยเข้าถึง ทั้งยังพบว่าสื่อกระแสหลักแม้ว่าจะมีท่าทีในการตรวจสอบหรือสังเกตกระบวนการสันติภาพ แต่ในเนื้อหาและทิศทางของข่าวสารก็ยังมีท่าทีของการรักษาผลประโยชน์ของรัฐ แต่ก็มีคามอ่อนไหวต่อวาทกรรม “แบ่งแยกดินแดน” มากเป็นพิเศษ โดยพบว่าการนำเสนอประเด็นที่คาบเกี่ยวกับการแบ่งแยกดินแดนและการยกระดับสถานภาพของผู้ที่คิดเห็นต่างจาก สื่อกระแสหลักไม่สามารถที่จะเสนอทางเลือก (options) อื่นๆ ได้มากกว่านี้ เช่น เขตปกครองพิเศษ เขตปกครองตนเองหรือการประกาศเอกราช โดยมีข้อสังเกตจากการหยาบกว่าทกรรมที่อ้างความชอบธรรมจากการพูดคุยภายใต้กรอบของรัฐธรรมนูญเนื่องจากมีความชอบธรรม ปลอดภัยและไม่ขัดต่อกฎหมายแห่งรัฐ

ในขณะที่สื่อของฝ่ายที่คิดเห็นต่างจากรัฐซึ่งเป็นพื้นที่สะท้อนความคิดเห็นของ “คนใน” ที่คิดเห็นต่างจากรัฐ พบว่า เป็นพื้นที่แสดงจุดยืนและประโยชน์ของแต่ละฝ่าย เช่น พูลอินโฟ ทำหน้าที่เป็นกระบอกเสียงของกลุ่มขบวนการพูโล ที่มีนายกัสตูรีเป็นแกนนำ โดยแสดงความต้องการของกลุ่มตนในการที่จะเข้าร่วมการพูดคุยในครั้งนี้ด้วย เพื่อเป็นเวทีผลักดันวาระของตนเอง ซึ่งก็จะพบว่าทกรรมว่าการเข้าร่วมพูดคุยคือการแก้ปัญหาตามแนวทางสันติและวาทกรรม “สิทธิในการกำหนดชะตากรรมของตนเอง” (self-determination) ขณะที่อัมบรานิวส์ (Ambranews) เป็นพื้นที่ของการวิพากษ์วิจารณ์กระบวนการพูดคุยสันติภาพและไม่เห็นกับฝ่ายผู้นำปิอาร์เอ็นและฝ่ายรัฐไทย ด้วยการอ้างความชอบธรรมของประชาชนในพื้นที่ที่จะต้องตัดสินใจด้วยตนเองมากกว่าที่จะเป็น “ละครการเมือง” ขณะที่ปิอาร์เอ็น ไม่เคยใช้สื่อใดๆ เลยในการขับเคลื่อนวาระของตน เลือกที่จะใช้สื่อใหม่ (New Media) อย่างยูทูปที่สามารถถ่ายวิดีโอออนไลน์เผยแพร่ได้อย่างรวดเร็ว ปิอาร์เอ็นเรียนรู้ที่จะสื่อสารในครั้งนี้ทำให้เขากลับเป็นผู้ได้เปรียบและรุกในทางการเมืองในการยื่นข้อเสนอต่อรัฐไทย ปิอาร์เอ็นสื่อสารด้วยท่วงทำนองที่แข็งกร้าว นับว่าส่วนหนึ่งเป็นการสื่อสารไปสู่เซลล์ย่อยๆ ระดับปฏิบัติการในพื้นที่อีกด้วย ด้วยการหยาบกว่าทกรรม “ชาตินิยมมลายู” ในฐานะ “ผู้ปลดแอกจากอาณานิคมสยาม” และการอ้างในฐานะตนเป็นตัวแทนของ “ประชาชนชาติปัตตานี” ซึ่งรวมเอาทุกกลุ่มชาติพันธุ์เอาไว้ด้วย ด้วยการอ้างสิทธิของการเป็น “เจ้าของดินแดน” และ “สิทธิในการกำหนดชะตากรรมของตนเอง” ในกรณีนี้ปิอาร์เอ็นจึงมีท่าทีของการสื่อสารและเนื้อหาสาระที่แตกต่างจากฝั่งรัฐไทยอย่างสุดขั้วมีลีลาของการช่วงชิงความหมายและชิงไหวชิงพริบ จุดร่วมที่พอจะยังมีอยู่บ้างแต่ก็ต้องอาศัยการตีความอย่างลึกซึ้งลงในรายละเอียดก็คือ ข้อเสนอ 5 ข้อนั้น ยังคงอยู่ภายใต้กรอบแห่งรัฐธรรมนูญไทย แต่กระนั้นหากมองเนื้อหาการสื่อสารจากทั้งสองฝ่ายจากมุมมองของสาธารณชนทั่วไป ก็พบว่าง่ายมากที่ตีความว่า สันติภาพครั้งนี้สื่อแววที่จะ “ล่ม”

กรณีการสื่อสารในพื้นที่สาธารณะของกลุ่มภาคประชาสังคม พบความตื่นตัวอย่างยิ่งของประชาคมที่สนใจในปัญหาภาคใต้และกระบวนการสันติภาพ กระบวนการเช่นนี้ก่อให้เกิดกลุ่มบล็อกเกอร์หน้าใหม่และมีชื่อเสียงขึ้นมา

หลายคน อย่างเช่น “ฮารา ซินทาโร่” นักแปลอิสระที่อาสาแปลคำแถลงการณ์ของ ฮัสซัน ตอยิบ ผ่านยูทูบ บทบาทของซินทาโร่เป็นทำหน้าที่เป็น “สะพาน” อย่างไม่เป็นทางการระหว่างสังคมลุ่มลาบูปาตานิกับสังคมไทย บล็อกเกอร์หลายคนสื่อสารเรื่องราวและแสดงทัศนะต่อกระบวนการพูดคุยสันติภาพ ซึ่งมีทั้งทำที่ที่เห็นด้วย ลังเลสงสัย ไม่สนับสนุน วิพากษ์วิจารณ์การทำงานของสื่อมวลชน บ้างก็ได้แย้งและถกเถียงกันผ่านข้อเขียนในบล็อก ซึ่งได้พัฒนากลายเป็นพื้นที่ของการสนทนาในประเด็นของสันติภาพที่ทุกคนสามารถยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างกันได้ แต่ยังมี การถกเถียงมากขึ้นเท่าไรก็พบว่า เกิดวาทกรรมบางอย่างตามมาด้วยคือ วาทกรรมว่าด้วย “สันติภาพ” “สันติวิธี” “ประคับประคองสันติภาพ” และ “พื้นที่กลาง” ท่ามกลางความขัดแย้งซึ่งได้ทำหน้าที่ของการเป็นพื้นที่สาธารณะที่ผลิตความรู้ความเข้าใจในกระบวนการสันติภาพอีกนัยหนึ่งด้วย

วาทกรรมที่ปรากฏในกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา					
สื่อกระแสหลัก		สื่อของฝ่ายคิดเห็นต่างจากรัฐ			สื่อภาคประชาสังคม
ช่อง 3 รายการข่าวสามมิติ	TPBS ที่ไทยพีบีเอส	ฟูโลอินโฟ	อัมบรานิวิส	คลิปปูท ของบีอาร์เอ็น	เวบบล็อกของDSW
การพูดคุยภายใต้ กรอบ รธน. -ไม่มีแยกดินแดน -ยกระดับของปัญหา	การพูดคุยภายใต้ กรอบ รธน. -ไม่มีแยกดินแดน -ยกระดับของปัญหา	การพูดคุยคือวิธีการ แก้ปัญหาอย่างสันติ	การพูดคุยคือ “ละคร เจรจาสันติภาพ”	“ชาตินิยมมลายู” ในฐานะนักต่อสู้เพื่อ ปลดแอกตนเองจาก เจ้าอาณานิคม	“สันติภาพ/ สันติวิธี”
มาเลเซียเป็นพระเอก	มาเลเซียไม่น่า ไว้วางใจ	ขาดการมีส่วนร่วมใน สันติภาพกับฟูโล	“ไม่เห็นด้วยกับการ วางกรอบเจรจาภายใต้ รัฐธรรมนูญไทย”	“เจ้าของดินแดนและ สิทธิในการกำหนด ชะตากรรมของ ตนเอง”	“ประคับประคอง สันติภาพ”
การแก้ปัญหาด้วย แนวทางสันติ(ช่อง3)	การแก้ปัญหาด้วย แนวทางสันติ	“สิทธิในการกำหนด ชะตากรรมของ ตนเอง” (self- determination)	“ไม่เชื่อมั่นการ ดำเนินการโดยรัฐบาล ไทย”	“ชาตินิยมมลายู” และ “ความไร้เอกภาพของ รัฐไทย”	“พื้นที่กลาง”
เอกภาพการเมือง/ การทหาร	เอกภาพการเมือง/ การทหาร				
การพูดคุย vs เจรจา	การพูดคุย vs เจรจา				
ความรุนแรงไม่ลดลง	ความรุนแรงไม่ลดลง				
คู่เจรจาดังจริงหรือไม่	ตัวจริงหรือไม่				
ประคับประคอง สันติภาพ -สันติภาพต้องใช้เวลา	ประคับประคอง สันติภาพ -สันติภาพต้องใช้เวลา				

ตารางที่ 10 แสดงภาพของวาทกรรมที่ปรากฏจากกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา

กระบวนการสันติภาพและสื่อไทย

จากการศึกษาเรื่อง “วาทกรรมสื่อมวลชนในกระบวนการสันติภาพสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 2556” เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของกระบวนการสันติภาพกับการทำงานของสื่อมวลชนไทยพบว่า สื่อมวลชนยังขาดความรู้เรื่องกระบวนการสันติภาพซึ่งเป็นองค์ความรู้ใหม่สำหรับสังคมไทย สังคมไทยแต่เดิมคุ้นเคยกับกับการเจรจาสันติภาพแบบปิดลับ ใต้โต๊ะ ซึ่งเป็นมรดกประสพการณ์ในช่วงของสงครามเย็น เมื่อพิจารณาจากปมหลังผู้บรรณาธิการข่าวที่รับผิดชอบฝ่ายนี้มักมีเบื้องหลังมาจากการทำงานข่าวด้านการทหารและความมั่นคงโดยสังเกตได้จากศัพท์แสงที่ใช้ เป็นหมวดคำศัพท์ในหลักนิยมทางการทหาร (Doctrine) ในสงครามเย็น เช่น การต่อสู้ยืดเยื้อในขณะที่ศัพท์เทคนิคด้านกระบวนการสันติภาพสมัยใหม่ไม่ค่อยมีถ้อยคำเหล่านี้ จึงมีผลต่อการผลิตวาทกรรมที่เอื้อต่อบรรยากาศที่เหมาะสมในกระบวนการสันติภาพและนำไปสู่ผลการของถกเถียงภายในสังคมขยายนอกรอบออกอ้างอิงไป เช่น การรายงานความคืบหน้าการ

เจรจาเป็นเช่นไร แต่กลับสร้างความวิตกกังวลไปถึงการแยกดินแดน ทั้งๆ ที่ขั้นตอนที่ดำเนินอยู่ยังไม่ถึงขั้นเจรจาแต่เป็นเพียงขั้นสร้างความไว้วางใจต่อกัน นอกจากนี้ยังมีข้อสังเกตประการหนึ่งว่า “วิถี” (Mode) ของการรายงานข่าวของสื่อมวลชนไทยมีท่าทีของการตรวจสอบ ลังเลสงสัยไม่แน่ใจ เคลือบแคลงต่อกระบวนการสันติภาพ ในหลายประเด็น เช่น ความเคลือบแคลงต่อบทบาทของมาเลเซียและ OIC ที่ตกอยู่ภายใต้วาทกรรมการยกระดับของกลุ่มขบวนการ บทบาทเช่นนี้มีผลให้แทนที่คนทำงานสื่อจะรับบทบาทเป็นผู้ส่งเสริมให้กระบวนการสันติภาพดำเนินไปได้ กลายเป็นว่าทำให้คนสื่อกลายเป็น “ตัวป่วนในกระบวนการสันติภาพ” (Spoiler) เสียเองโดยไม่ได้คาดคิด ซึ่งมีผลมาจากฐานคิดการรายงานข่าวแบบสงครามที่เน้นรูปแบบของการ แพ้-ชนะ หรือ win – lose solution มาเกินไปจึงทำมันอย่างเคยชินเพื่อรักษาผลประโยชน์ของชาติซึ่งถือเป็นหลุมพรางที่สำคัญของการรายงานข่าวในลักษณะนี้

คำถามเบื้องต้นว่าทำไมสื่อมวลชนต้องสนับสนุนกระบวนการสันติภาพ คำตอบอย่างพื้นฐานที่สุดก็คือเครื่องมือของการแปรเปลี่ยนความขัดแย้งที่ไม่ใช้ความรุนแรง ซึ่งถือเป็นการเปลี่ยนผ่านอย่างมนุษย์ผู้มีอารยะควรจะเป็น ข้อเสนอที่น่าสนใจต่อสื่อมวลชนก็คืออาจต้องเพิ่มเติมแนวคิดและกระบวนการทัศน์ทัศน์ใหม่ในกระบวนการสันติภาพที่เคลื่อนย้ายมาสู่แบบ ชนะ – ชนะ, win – win solution ที่ทุกฝ่ายต่างมีทางออกและทางเลือกใหม่ให้เกิดขึ้นให้กับสังคมมากขึ้น ทั้งนี้ยังมีข้อสังเกตต่อการสื่อสารของรัฐไทยในฝ่ายที่ริเริ่มการการพูดคุยผ่านสื่อมวลชนกระแสหลักพบว่ารัฐไทยพยายามให้ข้อมูลแบบประกันความเสี่ยงผ่านวาทกรรมที่สร้างความชอบธรรม เช่น การอ้างอิงกรอบรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ยังพบว่าไม่ค่อยมีเตรียมกระบวนการให้ความรู้เรื่องการเจรจาสันติภาพมากนัก ทำให้สังคมส่วนใหญ่อคติความหมายเหล่านี้บิดออกไปจากที่ผู้ส่งสารต้องการ เพราะความไม่ชัดเจนในประเด็นเหล่านี้ซึ่งกระแสตอบรับส่วนใหญ่จึงเป็นไปในทางลบมากกว่าตอบรับ ทั้งยังสัมพันธ์กับการกระจายข่าวสารว่ามีอยู่น้อยเกินไป เช่นพบว่ามีมีการแถลงข่าวว่าด้วยเรื่องนี้บ่อยมากในข่าว คล้ายกับฝ่ายที่ดำเนินการไม่แน่ใจหรืออาจเกรงต่อกระแสการคัดค้านของดำเนินการกระบวนการสันติภาพครั้งนี้หรือไม่

นอกจากนี้ยังพบว่าบทบาทของสื่อกระแสหลักยังไม่สามารถเป็นพื้นที่สาธารณะ ของความแตกต่างหลากหลายทางความคิดได้จริงและพบว่า “สื่อใหม่” สามารถเข้ามาทำหน้าที่ทดแทนบทบาทนี้ได้ ในกรณีนี้พบบทบาทดังกล่าวในพื้นที่เวบบล็อกของ “ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้” บทเรียนและข้อสังเกตจากเว็บไซต์ของศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ เรื่องพื้นที่กลางและความหลากหลายเสียง หลากหลายมุมมองบทบาทนี้จึงเป็นฐานะพื้นที่สาธารณะของการเตรียมความคิดของผู้คนในการเป็นพื้นที่เปลี่ยนผ่านความขัดแย้ง (Conflict Transformation) ที่สำคัญในอนาคต

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กาญจนา แก้วเทพ. (2546). **ทฤษฎีว่าด้วยเนื้อหา สารและความหมาย**. ใน ประมวลสารระชูดวิชาปรัชญา นิเทศศาสตร์และทฤษฎีการสื่อสาร หน่วยที่ 8-15. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ปาตานี พอร์ม. (2555). **การเจรจาสันติภาพระหว่างมุสลิมมลายูและรัฐไทย**. ปัตตานี : โครงการสะพาน
- สาวิตรี คทวณิช. (2549). **วาทกรรมการศึกษาเพื่อวิจัยทางสังคม : กรอบทฤษฎีเพื่อการวิจัยเชิงประจักษ์ ใน มองสังคมผ่านวาทกรรม**. กฤษฎาวรรณ หงส์ลดารมณ, จันทิมาเอี่ยมมานนท์ บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุภางค์ จันทวานิช. (2554). **ทฤษฎีสังคมวิทยา**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เสนาะ เจริญพร. (2548). **ผู้หญิงกับสังคม ในวรรณกรรมไทยยุคทอง**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ มติชน
- อานันท์ กาญจนพันธุ์. (2552). **คิดอย่างมิเชล ฟูโกต์ คิดอย่างวิพากษ์: จากวาทกรรมของอัตบุคคล ถึง จุด เปลี่ยนของอัตตา**. เชียงใหม่ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- เอกสารสรุปการประชุมเชิงปฏิบัติการ ครั้งที่ 7. **“บทบาทของการพูดคุยและการเจรจาสันติภาพในแผนที่ เดินทางแห่งสันติภาพ (แบบใหญ่, Peace Writ Large)**. วันที่ 24-25 พฤศจิกายน 2555, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี (ม.ป.ป.)

ภาษาอังกฤษ

- Joseph Chinyong Liow and Don Pathan. *Confronting Ghosts: Thailand's Shapeless Southern Insurgency*, (New South Wales: Lowy Institute for International Policy), pp. 85-86.
- Hall, Stuart. (1997). “The work of Representation” in **Cultural Representation and Signifying Practices** Hall (ed.) London : Sage Publication
- Marianne Jørgensen and Louise Phillips. (2002). **Discourse Analysis as Theory and Method**. London: SAGE Publications

เว็บไซต์

ข้อคิดพื้นฐานบางประการเกี่ยวกับการรายงานข่าวกระบวนการสันติภาพ

<http://www.deepsouthwatch.org/node/4369> เข้าถึงข้อมูลวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2557

“ริเริ่มพูดคุย: บทประเมินกระบวนการสันติภาพชายแดนใต้/ปาตานีหลังการลงนามในฉันทามติทั่วไป” โดย คณะทำงานพื้นที่กลางสร้างสันติภาพจากคนใน (Insider Peacebuilders Platform – IPP) ใน <http://www.deepsouthwatch.org/node/4014> เข้าถึงข้อมูลวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2557

Angkatan Bersenjata-BRN (BRN – Armed Forces) , Pengistiharan keputusan Majlis Thura BRN (แถลงการณ์ มติของสภาชุรอของปีอาร์เอ็น) YouTube, <http://www.youtube.com/watch?v=8JE9NiawBL8>. เข้าถึงข้อมูลวันที่ 6 สิงหาคม 2556

“Penjelasan Dan Penegasan” (คำอธิบายและคำยืนยัน), YouTube, <http://www.youtube.com/watch?v=bcWmriF3TNM> เข้าถึงข้อมูลวันที่ 1 ธันวาคม 2556

“Penjelasan 5 tuntutan awal : BRN 29.04.2013” (คำอธิบาย : ข้อเรียกร้องเบื้องต้น 5 ข้อในวันที่ 29 เมษายน 2556), YouTube, <http://www.youtube.com/watch?v=x6r5WxFLBY> เข้าถึงข้อมูลวันที่ 24 พฤษภาคม 2556,

“Pengisytiharan dari Barisan Revolusi Nasional Melayu Patani (BRN) K – 3” (แถลงการณ์ของปีอาร์เอ็น ฉบับที่ 3), YouTube, 28 พฤษภาคม 2556. http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=9vCoPDi80Rc. เข้าถึงข้อมูลวันที่ 28 พฤษภาคม 2556.

Pengistiharan dari Barisan Revolusi Nasional Melayu Patani (B.R.N) (แถลงการณ์ปีอาร์เอ็น ฉบับที่ 4), YouTube, 24 มิถุนายน 2556. <https://www.youtube.com/watch?v=EC5hYrl5Grg>. เข้าถึงข้อมูลวันที่ 24 มิถุนายน 2556.

ภาคผนวก ก.

แถลงการณ์ครั้งที่ 1 “คำประกาศของแนวร่วมปฏิวัติแห่งชาติติมลายูปาตานี” , 26 เมษายน 2556

ที่มา : <http://www.youtube.com/watch?v=3XzxHyvRu1U&feature=share>.

คำแปลโดย : ฮาร่า ซินทาโร จาก <http://www.deepsouthwatch.org/node/4197>

อุสตาซ ฮัสซัน ตอยิบ (ตัวแทน บี.อาร์.เอ็น.)

อัลลฮุมออลัยกุมวาเราะหิมาตุ้ลลอฮฺอิวาบารอกาทุฮฺ (ขอความสันติสุข ความเมตตากรุณาของพระผู้เป็นเจ้าจงมีแด่ทุกท่าน)

องค์กร บี.อาร์.เอ็น. คือแนวร่วมปฏิวัติแห่งชาติของชาวมลายูปาตานี

องค์กร บี.อาร์.เอ็น. ก่อตั้งโดยมีจุดประสงค์เพื่อเป็นแนวร่วมแห่งชาติติมลายูปาตานี เพื่อให้ชาวมลายูปาตานีจากทุกชนชั้นในสังคมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันภายใต้ หนึ่งแนวเป็นนักต่อสู้เพื่อประชาชนปาตานี เพื่อที่จะชาวมลายูปาตานีเป็นอุมมะห์ (ประชาชาติ) ที่มีความสามัคคีและมีความแข็งแกร่ง

หลังจากนั้นเราจะได้อิสราภาพ (หรือเสรีภาพ) และสามารถมีการปกครองของพวกเราที่มีความยุติธรรมสูงสุด

ด้วยเหตุนี้ สำหรับประชาชนปาตานีทุกท่าน ไม่ว่าจะ เป็นเชื้อสายสยาม (ไทย) เชื้อสายมลายู หรือเชื้อสายจีนก็ตาม ประชาชนทุกคนที่อยู่ในแผ่นดินปาตานี กระผมขอเรียกร้องว่า ทุกท่านไม่จำเป็นต้องตั้งข้อสงสัยหรือเป็นห่วงเกี่ยวกับเรื่องความยุติธรรม นี้

กระผมคิดว่า แค่นี้แหละครับ คำอธิบายอย่างสั้นๆ จาก บี.อาร์.เอ็น. เกี่ยวกับการต่อสู้ (ขององค์กร) เพื่อมุ่งไปสู่ความยุติธรรมและความเจริญจนถึงก่อตั้งรัฐหนึ่ง

ดินแดนที่ดีและพระเจ้าผู้เป็นให้การอภัย

นาย อับดุลการิม คาลิบ (หนึ่งในตัวแทนจากองค์กร บี.อาร์.เอ็น.)

ถ้าจะพูดถึงสถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในปาตานี เราจำเป็นต้องอ้างอิงประวัติศาสตร์ เมื่อปาตานีตกเป็นอาณานิคมของสยามเมื่อ ค.ศ. 1785 ระบบการ (ปกครองที่) กตขี่ชาวมลายูอย่างโหดร้ายก็เกิดขึ้น

ตั้งแต่นั้น ขบวนการปลดปล่อยชาว (bangsa) ปาตานีก็เกิดขึ้น เพื่อปลดปล่อยชาวมลายูปาตานีที่ถูกกดขี่และใช้ชีวิตอย่างทรมานจากการปกครอง แบบอาณานิคมของสยาม (ขบวนการเหล่านี้เกิดขึ้น) เพื่อมุ่งไปสู่สันติภาพที่แท้จริง

องค์กร บี.อาร์.เอ็น. มีท่าทีอย่างไรหลังจากการเจรจาในวันที่ 28 ก.พ. ค.ศ. 2013 ที่ผ่านมา เราจะดำเนินการต่อผู้จนถึงการจัดการปกครองแบบอาณานิคมและการกดขี่ของชาวมลายูปาตานี

องค์กร บี.อาร์.เอ็น. มีท่าทีอย่างไรต่อการพูดคุยสันติภาพที่จะมาถึงนี้

การพูดคุยจะดำเนินต่อไปโดยมีเงื่อนไข (ต่อไป)

๑. นักล่าอาณานิคมสยามต้องยอมรับให้ประเทศมาเลเซียเป็นคนกลางผู้ไกล่เกลี่ย (mediator) ไม่ใช่แค่ผู้ให้ความสะดวก (facilitator)

๒. การพูดคุยเกิดขึ้นระหว่างชาว (bangsa) ปาตานี ที่นำโดย บี.อาร์.เอ็น. กับนักล่าอาณานิคมสยาม

๓. ในการพูดคุย จำเป็นต้องมีพยานจากประเทศอาเซียน องค์กร OIC และองค์กร NGO

๔. นักล่าอาณานิคมสยามต้องปล่อยผู้ที่ถูกควบคุมตัวทุกคนและยกเลิกหมายจับทั้งหมด (ที่เกี่ยวข้องกับคดีความมั่นคง) โดยไม่มีเงื่อนไข

๕. นักล่าอาณานิคมสยามต้องยอมรับว่า องค์กร บี.อาร์.เอ็น. เป็นขบวนการปลดปล่อยชาว (bangsa) ปาตานี ไม่ใช่กลุ่มแบ่งแยกดินแดน

แถลงการณ์ครั้งที่ 2 “คำอธิบาย: ข้อเรียกร้องขั้นแรก 5 ข้อ วันที่ 29 เมษายน 2556

ที่มา : <http://www.youtube.com/watch?v=x6r5WxFIBIY>

คำแปลโดย : ฮาร่า ชินทาโร จาก <http://www.deepsouthwatch.org/node/4301>

ฮัจญี อาดำ มุฮัมมัด นูร (หนึ่งในขณะตัวแทน BRN)

อัลลามูอัลยักุมวาเราะห์มาตุ้ลลอฮฺอิวาบารอกาตุฮฺ (ขอความสันติสุข ความเมตตากรุณาของพระผู้เป็นเจ้าของเจ้าจงมีแก่ทุกท่าน)

ผมชื่อ ฮัจญี อาดำ มุฮัมมัด นูร ซึ่งเป็นหนึ่งในตัวแทนองค์กรแนวร่วมปฏิวัติแห่งชาติมลายูปาตานี (BRN) ในการเจรจาสันติภาพกับรัฐบาลไทยเมื่อวันที่ 29 เมษายน ค.ศ. 2013

สิ่งที่เกิดขึ้นที่ปาตานี ณ ปัจจุบันนี้คือการต่อต้านของประชาชนที่ถูกบังคับให้ใช้ชีวิตภายใต้การกดขี่และการปกครองแบบอาณานิคมของสยามที่โหดร้ายเป็นเวลาหลายร้อยปี ฆาตกรรม (การฆ่าชาวมลายูโดยคนสยาม) เกิดขึ้นในทุกสถานที่โดยชาวมลายูไม่สามารถป้องกันตัวเองได้ และชาวมลายูจำนวนมากเสียชีวิตและหายไป โดยไม่ทราบว่าจะหลุมฝังศพอยู่ที่ไหน ทางด้านการศึกษา นักล่าอาณานิคมสยามเปลี่ยนระบบการศึกษาแบบมลายูเป็นระบบการศึกษาแบบไทย จนทำให้เด็กมลายูหลายต่อหลายคนต้องสูญเสียอัตลักษณ์ (ของชาวมลายู) ทางด้านเศรษฐกิจ (ชาวมลายู) มีดินแดนที่อุดมสมบูรณ์ แต่ประชาชนประสบความยากจน จนทำให้หนุ่มสาวชาวมลายูหลายคนต้องอพยพไปทำมาหากินที่มาเลเซียหรือสถานที่อื่นๆ (ไม่สามารถทำมาหากินที่บ้านเกิดได้) นี่คือที่มาของกระบวนการปลดปล่อยชาวมลายูปาตานีจากการปกครองแบบอาณานิคมของสยาม

พวกเราพร้อมที่จะเสียสละชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน ในการต่อสู้เพื่อสิทธิและการปลดปล่อยของชาวมลายูจากการปกครองแบบอาณานิคม สำหรับการดำเนินการเจรจา พวกเรานำเสนอข้อเรียกร้องขั้นแรกทั้งหมดห้าข้อ

1. การเจรจาครั้งนี้เกิดขึ้นระหว่างตัวแทนนักต่อสู้ปาตานีที่นำโดยแนวร่วมปฏิวัติแห่งชาติมลายูปาตานี (บีอาร์เอ็น) กับรัฐบาลไทย เนื่องจาก
 - a. บีอาร์เอ็นเป็นองค์กรปลดปล่อยซึ่งเป็นตัวแทนสำหรับประชาชนชาว (เชื้อสาย) มลายูปาตานี
 - b. บีอาร์เอ็นพิทักษ์สิทธิประโยชน์ประชาชนชาว (เชื้อสาย) มลายูปาตานี
 - c. บีอาร์เอ็นเป็นองค์กรที่ได้รับมอบภารกิจเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนชาว (เชื้อสาย) มลายูปาตานี

2. แนวร่วมปฏิบัติแห่งชาติติมลายูปาตานี (ปีอาร์เอ็น) เห็นด้วยที่จะแต่งตั้งรัฐบาลมาเลเซียเป็นคนกลาง ซึ่งมีส่วนรวมโดยตรงในการเจรจา

a. เพื่อให้กระบวนการเจรจาดำเนินอย่างสะดวกและประสบความสำเร็จ

b. เพื่อให้กระบวนการนี้ได้รับการยอมรับและความไว้วางใจจากสังคมมลายูปาตานีและประชาคมโลก

c. เพื่อให้มีผู้ไกล่เกลี่ยปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองที่ดินแดนปาตานี

3. นอกจากนี้ การเจรจาต้องมีตัวแทนจากประเทศสมาชิกอาเซียน องค์กรโอไอซีและองค์กรเอ็นจีโอต่างๆ เป็นพยาน

a. ในบริบทของการตกลงระหว่างปีอาร์เอ็นกับรัฐบาลไทย จำเป็นต้องมีพยานจากสังคมนานาชาติ (สังคมโลก) และตัวแทนขององค์กรระดับโลกที่ยึดถือสิทธิมนุษยธรรมและนับถือหลักความ ยุติธรรมและสันติภาพ

b. เพื่อที่จะกระบวนการเจรจานี้ได้รับการยอมรับอย่างต่อเนื่องสำหรับทั้งสองฝ่าย

4. รัฐบาลไทยจำเป็นต้องยอมรับว่าชาว (เชื้อสาย) มลายูปาตานีมีสิทธิในความเป็นเจ้าของดินแดนปาตานี เนื่องจาก

a. ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในดินแดนปาตานีมีสาเหตุเนื่องจากสิทธิความเป็นเจ้าของของชาวมลายูถูกยึด (ถูกปฏิเสธ) (โดยฝ่ายรัฐสยาม/ไทย)

b. มีปัญหาสิทธิมนุษยธรรมและสิทธิในการกำหนดชะตากรรมของตนเอง

c. มีปัญหาทางด้านสิทธิการเมือง เศรษฐกิจ การศึกษา สังคมวัฒนธรรม ฯลฯ

5. ฝ่ายแนวร่วมปฏิบัติแห่งชาติติมลายูปาตานี (ปีอาร์เอ็น) เรียกร้องให้รัฐบาลไทยปล่อยผู้ที่ถูกควบคุมตัว (นักโทษทางการเมือง/ผู้ต้องสงสัย) เนื่องจากติดคดีความมั่นคงทุกคน และยกเลิกหมายจับที่ออกสำหรับนักต่อสู้ปาตานีทุกคน โดยไม่มีเงื่อนไขใดๆ

ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นที่ปาตานีเพราะมีการปกครองแบบอาณานิคมของสยามบนดินแดนปาตานี ถ้าไม่มีการปกครองแบบอาณานิคม ความขัดแย้งก็ไม่เกิดขึ้น

ชาวมลายูปาตานีย่อมมีสิทธิป้องกันตัวเองจากการปกครองแบบอาณานิคมของสยาม

แค่นี้ครับ ขอขอบคุณครับ

**แถลงการณ์ครั้งที่ 3 “แถลงการณ์ของแนวร่วมปฏิวัติแห่งชาติมลายูปาตานี (บีอาร์เอ็น) ฉบับที่ 3”
28 พฤษภาคม 2556**

ที่มา : http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=9vCoPDi80Rc

คำแปลโดย : ฮาร่า ชินทาโร จาก <http://www.deepsouthwatch.org/node/4316>

ตอนที่ ๑ โดย นาย อับดุลการิม คอลิด

ความหมายของคำว่า สันติภาพ ต่อชาวมลายูปาตานี

อับดุลการิม คอลิด ตัวแทนขององค์กรแนวร่วมปฏิวัติแห่งชาติ **BRN** ในการพูดคุยสันติภาพ

ด้วยพระนามของอัลลอฮ์ ผู้ทรงกรุณา เมตตาปราณีเสมอ

ขอความสันติสุขจงมีแต่ท่าน

กระผม อับดุลการิม คอลิด ตัวแทนขององค์กรแนวร่วมปฏิวัติแห่งชาติ (**BRN**)

ความหมายของสันติภาพสำหรับพวกนักล่าอาณานิคมสยามคือการที่ชาว (**bangsa**) ปาตานีคุกเข่า
(ยอมรับการปกครองของนักล่าอาณานิคม) ตลอดไป

ส่วนความหมายของสันติภาพสำหรับชาวปาตานีคือสันติภาพบนพื้นฐานความเป็นจริง

ทัศนคติของ **BRN** ต่อกองทัพสยาม

กองทัพสยามไม่มีเอกภาพในการจัดการแก้ไขปัญหาปาตานี

มีฝ่ายที่เข้าข้างฝ่ายรัฐบาล (น่าจะหมายถึง รัฐบาลของ น.ส. ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร) มีฝ่ายที่เข้าข้าง มีฝ่ายที่
เข้าข้างระบบศักดินา และมีอีกฝ่ายหนึ่งที่รู้สึกว่าคุณเองกำลังสูญเสียผลประโยชน์ จึงก่อให้เกิดเหตุรุนแรง

ตัวอย่างเช่น ในวันที่ **29** เมษายน **2556** ที่ผ่านมา หลังจากได้รับทราบข้อเรียกร้อง **5** ข้อ (จากฝ่าย

BRN) แม่ทัพภาค ๔ ก็ส่งสัญญาเชิงลบ

คืนวันที่ 1 พฤษภาคม 2556 ก็มีเหตุการณ์สังหาร 6 ศพในปัตตานี

วันที่ 2 พฤษภาคม 2556 ตอนเช้าก็กระจายข้อมูลเท็จต่างๆ (น่าจะหมายถึงใบปลิว)

และทำยสุตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมก็ด่านักข่าวช่อง 3 เพราะเริ่มสิ่งต่างๆ ผิดปกติ

(<http://www.youtube.com/watch?v=pAq5atDXH-A>)

เช่นเดียวกับเหตุต่างๆ เช่น

1. สังหารครอบครัวที่บ้านกะทอง บองอ
2. เหตุการณ์ ณ ร้านน้ำชาบ้านดามานุเวาะห์
3. เหตุการณ์ที่ยิง 10 ศพ ณ มัสยิดอัลฟรกอน บ้านไอบาแย อ.เจาะไอร้อง จังหวัดนราธิวาส
4. เหตุการณ์ที่ร้านน้ำชาบ้านกาไสด อ.บันนังสตา จ.ยะลา
5. เหตุการณ์กราดยิงประชาชนที่ปูโละปูโย อ.หนองจิก จ.ปัตตานี
6. เหตุการณ์กราดยิงที่ปอเนาะบุกิตโตแร (ควนหรั่ง) อ.สะบ้าย้อย จ.สงขลา และอื่นๆ

นอกจากนี้ ยังมีเหตุการณ์ ณ มัสยิดกรือเซะและตากใบ ซึ่งเป็นที่รู้จักกัน

คำเตือนถึงนักล่าอาณานิคมสยาม: อย่าใช้ความรุนแรงกับชาวปาตานี รวมถึง โต๊ะอิหม่าม ครู ผู้ใหญ่บ้าน
กำนัน (นายก?) อบต. อุตตาซ โต๊ะครู และอื่นๆ

ถ้าไม่ (รับคำเตือนนี้) เราจะพิจารณา (ยุทธศาสตร์ของเรา?) ใหม่

ขอขอบคุณ

(ตอนที่ ๒ โดยอุตตาซ ฮัสซัน ตอยิบ)

ทำที่ของแนวร่วมแห่งชาติมลายูปาตานี BRN ต่อการเจรจาครั้งต่อไป

อุตตาซ ฮัสซัน ตอยิบ (หัวหน้าคณะตัวแทน BRN)

ด้วยพระนามแห่งอัลลอฮ์ผู้ทรงเมตตาและปรานีเสมอ

ขอความสันติสุขจงประสบแด่ท่าน

กระผม ฮัสซัน บิน ตอยิบ หัวหน้าคณะตัวแทน **BRN**

หลังจากสยามทำให้ปาตานีตกเป็นอาณานิคม และปกครองด้วยการกดขี่และความโหดร้าย องค์การ **BRN** ก็ก่อตั้งขึ้นเพื่อสร้างความสามัคคีในประชาชน (ปาตานี) รวมตัวกันในการต่อสู้ปลดปล่อยชาวปาตานีจากการปกครองแบบอาณานิคมของสยาม

โดยตระหนักถึงความทุกข์ทรมานของชาวปาตานี เราขอยืนยันว่า การพูดคุยในวันที่ **13 มิถุนายน** จะดำเนินตามที่กำหนด หลังจากรัฐสภาสยามยืนยัน (รับรอง) อย่างเป็นทางการ ข้อเรียกร้อง **5 ข้อ** ที่ฝ่าย **BRN** ได้นำเสนอในวันที่ **29 เมษายน 2556**

กระบวนการสันติภาพควรเป็นวาระแห่งชาติ มันไม่ใช่เครื่องมือเพื่อล้างบาปหรือความโลภของคนใดคนหนึ่ง

แถลงการณ์ครั้งที่ 4 “แถลงการณ์ของแนวร่วมปฏิวัติแห่งชาติมลายูปาตานี (บีอาร์เอ็น) ฉบับที่ 4”
24 มิถุนายน 2556

ที่มา : <https://www.youtube.com/watch?v=EC5hYrl5Grg>

คำแปลโดย : ฮาร่า ชินทาโร จาก <http://www.deepsouthwatch.org/node/4402>

อูสตาสฮัสซัน ตอยิบ (หัวหน้าคณะพูดคุยและตัวแทน BRN)

ด้วยพระนามของอัลลอฮ์ ผู้ทรงกรุณาเมตตาปรานีเสมอ

ขอให้สันติสุขจงมีแด่ท่าน

คำประกาศ

แนวร่วมปฏิวัติแห่งชาติติมลายูปาตานี

ตามข้อตกลงระหว่างแนวร่วมปฏิวัติแห่งชาติติมลายูปาตานีกับนักล่าอาณานิคมสยามในวันที่ 13 มิ.ย. 2013 ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ประเทศมาเลเซีย (ทั้งสองฝ่าย) ตกลงกันว่าจะลดปฏิบัติการทางทหารที่ปาตานี คือสามจังหวัดชายแดนใต้และห้าอำเภอในจังหวัดสงขลา ตลอดช่วงเดือนรอมฎอน ปี 2013

ฝ่ายแนวร่วมแห่งชาติติมลายูปาตานีลงมติที่จะยุติปฏิบัติการทางทหารตลอดช่วงเดือนรอมฎอนและ ๑๐ วันแรกของเดือนซาวัล (Syawal) ฮิจเราะห์ศักราชไม่ใช่แค่ลดปฏิบัติการทางทหาร โดยมีเงื่อนไขและขอบเขตดังต่อไปนี้

1. นักล่าอาณานิคมสยามต้องถอนกำลังทหารและทหารพรานที่มาจากภาค ๑, ๒ และ ๓ ทั้งหมดและเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ถูกส่งมาจากศูนย์กลาง (ภาคกลาง?) ออกจากปาตานี ซึ่งก็คือ สามจังหวัดชายแดนภาคใต้และห้าอำเภอในจังหวัดสงขลา
2. แม่ทัพภาค ๔ ต้องถอนทหารและทหารพรานออกจากเขตหมู่บ้านในปาตานีคือสามจังหวัดชายแดนภาคใต้และห้าอำเภอในจังหวัดสงขลา ให้อยู่ค่ายใหญ่ของแต่ละหน่วย
3. ให้ (รัฐสยาม) ถอนกำลังตำรวจและตำรวจชายแดนออกจากเขตหมู่บ้านในปาตานีคือสามจังหวัดชายแดนภาคใต้และห้าอำเภอในจังหวัดสงขลา
4. ปล่อยบรดา อส.ที่นับถือศาสนาอิสลาม (ไม่ให้ประจำการ) ตลอดช่วงเดือนรอมฎอนเพื่อที่จะพวกเขาสามารถปฏิบัติศาสนกิจและสามารถใช้ชีวิตกับครอบครัวได้อย่างสมบูรณ์
5. นักล่าอาณานิคมสยามไม่สามารถทำการโจมตีการสกัดถนน และการจับ/ควบคุมตัวอย่างเด็ดขาด
6. นักล่าอาณานิคมไม่สามารถจัดกิจกรรมทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับเดือนรอมฎอน
7. ขอบเขตและเงื่อนไขดังกล่าวต้องมีการลงนามของนายกรัฐมนตรีของฝ่ายนักล่าอาณานิคมสยาม (รัฐสยาม) และต้องทำการประกาศในวันที่ 3 กรกฎาคม 2013

เงื่อนไขและขอบเขตเหล่านี้เริ่มบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 รอมฎอน 1434 ฮิจเราะห์ศักราช ถึง วันที่ 10 ซาวัล 1434 ฮิจเราะห์ศักราช เพื่อเป็นการแสดงเกียรติต่อชาวอิสลามมลายูปาตานีและเพื่อที่จะพวกเขา

สามารถปฏิบัติศาสนกิจอย่างสมบูรณ์ฝ่ายรัฐ/ฝ่ายเจ้าหน้าที่ควรให้คำสั่งเพื่อไม่ขายเหล่าหรือสิ่งที่ทำให้เมา และปิดแหล่งบันเทิงและแหล่งอบายมุขตลอดช่วงเดือนรอมฎอน

ที่นี้พวกเราขอเรียกร้องให้ทุกชนชั้น/ทุกคนในสังคม ประชาสังคม องค์กร NGO โดยเฉพาะบุคคล สำคัญทางด้านศาสนาในปาตานีให้ความสำคัญแก่เงื่อนไขและขอบเขตที่กล่าวมาข้างบน

คำเตือน

เราขอเน้นอีกครั้งว่าการเจรจาสันติภาพระหว่าง BRN กับนักล่าอาณานิคมสยามมีอาจเกิดขึ้นตราบใดที่นักล่าอาณานิคมสยามไม่ดำเนินและให้คำตอบต่อประเด็นต่อไปนี้

1. ขอเรียกร้องห้าข้อจาก BRN ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาของรัฐบาลสยาม
2. การเจรจาสันติภาพต้องเป็นวาระแห่งชาติ
3. ต้องกำหนดฐานะของหัวหน้าคณะตัวแทนไทยและฐานะของหัวหน้าคณะนั้นต้องมั่นคง
4. ไม่มีการเจรจาลับหรือไม่เปิดเผย

แค่นี้ก่อนครับ วัสลาม ขอให้ทุกท่านโชคดีในการปฏิบัติศาสนกิจถือศีลอดและเซอลามัต ฮารี รាយอ

แถลงการณ์ครั้งที่ 5 “แถลงการณ์มติสภาซุรอของแนวร่วมปฏิวัติแห่งชาติมลายูปาตานี (ปีอาร์ เอ็น)”, 6 สิงหาคม 2556

ที่มา : <http://www.youtube.com/watch?v=8JE9NiawBL8>

คำแปลโดย : อับดุลสุโก้ ดินอะ <http://www.oknation.net/blog/shukur/2013/08/07/entry-3>

ประกาศมติสภาซุรอ (ที่ปรึกษา) BRN

ขอความสันติสุขจงมีแต่ทุกท่าน

BRN คือขบวนการหนึ่งที่ต้องการปลดปล่อยชาวปาตานีจากการกดขี่ของนักล่าอาณานิคมสยาม ซึ่งมีเป้าหมายที่จะสถาปนาความยุติธรรม สันติภาพ และความสงบสุขแก่ชาวปาตานีในความหมาย “แผ่นดินที่อุดมสมบูรณ์และมีพระเจ้าผู้ทรงอภิบาล” เมื่อพิจารณาข้อเสนอ 5 ข้อแรกและเงื่อนไข 7 ข้อหลัง เพื่อบรรลุข้อตกลง(ความเข้าใจร่วม) 30 วันเดือนรอมฎอน และ 10 วันเดือนเซาวาลพบว่า นักล่าอาณานิคมสยามมิได้ปฏิบัติตามเลยแม้แต่ข้อเดียว ในทางกลับกันนักล่าอาณานิคมสยามทำการบ่อนทำลาย โทก และยังคงเผยแพร่การใส่ร้ายกับชาวปาตานี

ดังนั้นเมื่อพิจารณาตามมติสภาชุรอ (ที่ปรึกษา) BRN

ตราบใดที่นักล่าอาณานิคมสยามยังมีจุดยืนดังกล่าว ดังนั้นนักล่าอาณานิคมสยามไม่มีสิทธิที่สานต่อการสานเสวนาสันติภาพและไม่มีสิทธิอยู่ในพื้นแผ่นดินปาตานีและจะไม่มีตัวแทน BRN ในการสานเสวนาสันติภาพกับตัวแทนนักล่าอาณานิคมสยามตลอดไป

สุขสันต์วันตรุษอีดีลฟีฎูร

ขอความสันติสุข

เอกราช เอกราช เอกราช

แถลงการณ์ครั้งที่ 6 “แถลงการณ์มติสภาชุรอของแนวร่วมปฏิวัติแห่งชาติมลายูปาตานี (บีอาร์เอ็น)”, 1 ธันวาคม 2556

ที่มา : <http://www.youtube.com/watch?v=bcWmriF3TNM>

คำแปลโดย : ฮาร่า ชินทาโร

ฮัสซัน บิน ตอยิบ อดีตหัวหน้าคณะผู้คูดุย BRN

ขอให้สันติสุขจงมีแด่ท่าน

BRN เป็นขบวนการปลดปล่อยชาวปาตานีจากการปกครองแบบอาณานิคมของสยาม โดยมีเป้าหมายเพื่อนำปาตานีเข้าสู่ความยุติธรรมและความเจริญในรูปแบบเอกราช (merdeka) นี่คือการความหมายของ “สันติภาพอันแท้จริง” ไม่ใช่สันติภาพภายใต้การกำหนดของนักล่าอาณานิคมสยาม

สำหรับการเจรจาครั้งต่อไป ต้องตามมติสภาปฏิวัติที่ประกาศในวันที่ 6 สิงหาคม ปี ค.ศ. 2013 ได้แก่

1. จะมีการเจรจาหลังจากรัฐสภาประเทศไทยยอมรับข้อเรียกร้อง 5 ข้อ และปฏิบัติตามข้อเรียกร้องทั้งหมดอย่างสมบูรณ์
2. การเจรจาสันติภาพต้องเป็นวาระแห่งชาติ และต้องได้รับการประกาศโดยนายกรัฐมนตรีสยาม (ไทย)

วิสลาม

เอกราช เอกราช เอกราช

ภาคผนวก ข.

สรุปข้อเรียกร้อง 5 ข้อของบีอาร์เอ็น



BARISAN REVOLUSI NASIONAL MELAYU PATANI (BRN)

**Preliminary Demands
By
Barisan Revolusi Nasional Melayu Patani Delegation
In the
Peace Dialogue with the Kingdom of Thailand
29th April 2013**

1. This Peace Dialogue is between the Representatives of Patani freedom fighters, which are led by Barisan Revolusi Nasional Melayu Patani (BRN) with The Kingdom of Thailand based on the following :
 - a) BRN is a liberation organization which represents Patani Malay nation (*bangsa*).
 - b) BRN is the defender of the rights and interest of Patani Malay nation (*bangsa*).
 - c) BRN as caretaker of the mission and aspiration Patani Malay nation (*bangsa*).
2. Barisan Revolusi Nasional Melayu Patani (BRN) agreed to appoint Malaysian Government as a mediator which is directly involved in this Peace Dialogue that plays the following roles :
 - a) To hold the dialogue process and to ensure the success of this Peace Dialogue.
 - b) To obtain recognition and trust from both Patani Malay people and the international community.
 - c) To have an intermediary between both parties to help in resolving political conflicts in Patani.
3. The process of Dialogue must be witnessed by the representatives from ASEAN countries, OIC and NGOs which are approved by both parties; BRN and Thai government, due to the following reasons:
 - a) As an effort to solve the conflict in Patani. Thus, it requires participation from Muslims as well as international community.
 - b) As a norm, any dialogue and peace agreement should have witnesses who are mutually trusted and agreed upon by both parties.
 - c) To ensure the consistency of this dialogue will be guaranteed by both parties.
4. The Thai government should recognize the existence and the sovereignty of the Patani Malay nation in Patani homeland because of the following justifications:
 - a) The roots of conflict in Patani is due to the occupation and confiscation of the rights of Patani Malay nation.
 - b) Issues of human rights and self-determination.

- c) Issues of political rights, economic justice, education, social and cultural identity.
5. Barisan Revolusi Nasional Melayu Patani (BRN) demands the Thai government to release all detainees held by the Thai authority due to political reasons and to abolish all warrant of arrest issued to the Patani fighters, because of the following reasons:
- a) Patani fighters are the defender of their people and not the terrorists and separatists.
 - b) Patani fighters are the upholder of justice and not the oppressor, tyrant, and the traitor of the Patani people.
 - c) Patani fighters are peace lovers and not troublemakers and extremists.

Kuala Lumpur, 29th April 2013
Head of delegation
Barisan Revolusi Nasional Melayu Patani (BRN)
In Malaysia


Hasan Binti

HASSAN BINI BINTI
Ketua Perwakilan
Barisan Revolusi Nasional
Di Malaysia